PHARMACOPŒA GANDAVENSIS.

PROŒMIUM.

SUbstantiæ, quas tria Naturæ regna, Animale, Vegetabile & Minerale largiuntur, & quibus Medicus utitur, ut sanitatem præsentem tueatur, & perditam restituat, *Medicamenta simplicia* vocantur.

Horum Catalogus MATERIEM MEDICAM constituit, atque ea *cognoscere*, ad Medici præscriptum & mentem *seligere*, *præparare*, & *miscere* docet ARS PHARMACEUTICA.

Solet passim dividi hæc Ars in Galenicam & Chemicam: secundùm hujus divisionis fautores sola posterior corporum Synthesim & Analysim sibi vindicat: sed hanc distinctionem is facilè hodie rejiciet, qui noverit in simplicissimis præparationibus Pharmaceuticis, quas

Galenicas olim vocabant, plerumque præparandi corporis Analyſim & Chemicas Leges eſſe conſiderandas; ita ut tota Ars Pharmaceutica, ut hodierno tempore excolitur, Chemiæ pars debeat haberi, quam nemo niſi Chemicam Artem probè edoctus cum Bonorum exiſtimatione, & in Ægrorum commodum, valet exercere.

Minùs incongruè itaque, quamvis, re propiùs perſpecta, non diſtinctis etiam ſatis bene limitibus, Ars Pharmaceutica dividitur in *ſpeculativam* & *practicam*. Utramque callere Pharmacopœus, illam ſaltem Medicus debet; ni velit turpiter ſæpe, & quandoque in Ægri damnum in præſcribendis Formulis errare.

Ulteriùs exſpatiari, & in hoc opere Pharmaceutica Generaliora Principia edocere, ut aliquibus aliarum Regionum Pharmacopœarum Editoribus viſum eſt, ſupervacaneum arbitramur: extant etenim hodiedum de hac Materia Celebrium Virorum Opera, quæ Cordatos Pharmacopœos confidimus adituros.

MATERIES MEDICA.

ABIETIS RESINA. *De Harſt van den Denneboom, Maſtboom, Sperreboom.*

Eſt terebinthinaceus humor ex hujus arboris vulneratis tædis manans in aqua ad conſiſtentiam ſiccam coctus.

ABROTANI MARIS Folia. *Averuit, Averoone-Kruid.*

Soli ferè externo uſui, tamquam antiſeptica, jam dicata: fortis, non omnino ingrati, ſunt odoris: guſtus nauſeoſi, amari, ſtimulantis: omnis vis optimè extrahitur Spiritu Vini rectificato: exſiccationem patitur abſque magna virium jactura.

ABSYNTHII VULGARIS, ſeu MAJORIS Folia. *De Bladeren van gemeenen Alſem.*

Quamvis hæc planta meritò Stomachica audiat, & mucoſæ Diatheſi optimè medeatur, ob gravem viroſum fœtorem paucior eſt ejus uſus. Hunc tamen longa aſſervatione, ut etiam protractiori coctione, ſine amaritiei jactura, penitùs amittit.

ABSYNTHII ROMANI, ſeu MINORIS Folia & Summitates. *De Bladeren ende Toppen van Roomſchen Alſem.*

Vulgari, odore & ſapore, minùs eſt ingratum: paſſim *Abſynthium maritimum* illi in Officinis ſubſtituitur.

ACACIÆ SUCCUS inſpiſſatus. *Het verdikte Sap van Acacia.*

Acacia vera, Acacia foliis ſcorpioidis Arbor eſt magna, ramoſa, aculeis inſtructa, numeroſa in Ægypto: ex hujus immaturis fructibus contuſis, additâ aquâ, ſuccus elicitur, qui inſpiſſatus, & in maſſulas tenuibus veſicis incluſas coactus, ad nos transfertur: fuſci

ſubnigricantis exteriùs eſt coloris, rufi interiùs: ſaporis eſt fortiter acerbi, non penitus ingrati: firmioris eſt conſiſtentiæ, non friabilis: ore retentus liqueſcit, totus tandem ſolvitur: quod idem fit in Aqua: nihil illi eripit Spiritus Vini rectificatiſſimus.

Ex Pruni ſylveſtris immaturis fructibus eodem modo ſuccus extrahitur: is ex Germania ſub eadem forma allatus *Acacia noſtras* ſeu *germanica* vocatur, & Acaciæ veræ paſſim ſubſtituitur: differunt, quod germanica ſit durior, ponderoſior, coloris nigrioris, & ſaporis magis acidi.

ACETOSÆ VULGARIS ſive OXALIDIS Folia. *De Bladeren van gemeene Zurkel ofte Zuuring.*

ACETOSELLÆ ſive LUJULÆ Folia. *De Bladeren van Koekoek-Zurkel ofte Alleluia.*

Utraque ſpecies largitur Sal eſſentiale acidum, quod ſub titulo Salis Acetoſellæ proſtat in Officinis.

ACETUM. *Azyn.*

Eſt liquor acidus ſecunda fermentatione ex Vino, Cereviſia, aut aliis ſuccis vegetabilibus Vinoſis productus. Acetum Vini eſt reliquis purius & fortius: hinc perpetuus ferè ejus in Medicina uſus: ſaturat ordinariò trigeſimam quintam partem ſui ponderis Salis Tartari: conſtat, præter Aquam & mucoſum Magma, Spiritibus Ardentibus, acido Vini fixiori, & Vini Tartaro. Omnia Metalla, ſi Aurum, Argentum, & Platinam exceperis, rodit & diſſolvit.

ACONITI CÆRULEI, ſeu NAPELLI Folia. *De Bladeren van Moniks-kapkens ofte Wolfswortel.*

Nuper hanc plantam in uſus medicatos primus introducere auſus eſt ILLUSTRISSIMUS STOERCK: dicitur potentiſſimè lymphæ ſpiſſitudines ſolvere, & eamdem in vaſculis minimis aponevroſiûm & ligamen-

torum hærentem ad tranſpirationem diſponere. Folia recentia, aliquo tempore guſtata, acrimoniam ſat evidentem produnt; exſiccata inſipida ſunt: in uſu eſt horum recentium ſuccus inſpiſſatus, qui ſub titulo extracti Aconiti proſtat: ſalſum, acrem præbet ſaporem; odorem viroſum: humidum ex aere attrahit. Paucis ejus granis apud varios curatæ leguntur Arthritides pertinaciſſimæ, & ad omnia alia rebelles: laudatur ad glandulas induratas, ſpinam ventoſam, amauroſim &c.

ÆS, ſeu CUPRUM. *Koper.*

Eſt Metallum imperfectum, ſed aliquibus Dotibus propiùs reliquis ad perfecta accedens: coloris eſt rubri; ſapore præditum particulari, nauſeoſo; odore proprio: ſonorum eſt, durum, ductile, & nonies ferè Aquâ ſpecificè gravius: in Æruginem, certis obſervatis non innocuam, eſt proniſſimum; ut Aqua, Oleum & Acida eam perpetuò producant.

Optima methodus pro detegendo hóc Metallo, etiam in parciſſima quantitate in liquore aliquo diſſoluto, eſt admixtio Alkali volatilis: hoc enim viridem Æruginis colorem mutat in cœruleum.

ÆTITES, LAPIS AQUILÆ. *De Arend-Steen.*

Ita perperam vocatus, quod in Aquilæ Nido inveniri creditus ſit. Lapis eſt tophaceus, variæ magnitudinis & formæ, coloris ordinariò fuſci, variis conſtans lamellis facilè ſeparabilibus: reperitur in plerisque ferri fodinis, & ferri ochra ejus cruſtas conſtituit: intùs plerumque cavus eſt, & argillaceum nucleum, qui *callimus* vocatur, & efformationis baſis eſt, continet: hic exſiccatione contractus, liber jam & mobilis, agitato rudiùs lapide ſonum edit.

Vires olim laudatiſſimæ: re jam propiùs & ſine præjudicio perſpecta, minus ad Materiem Medicam credimus pertinere.

AGARICUS, ſeu FUNGUS LARICIS. *De Zwam van den Lorkboom.*

Fungus arboreus, & vera planta paraſita eſt, Larici jam ſeneſcenti

accreſcens, non inorganica hujus Arboris excreſcentia, ut olim creditum: formæ ſubrotundæ eſt: pugnum magnitudine æquat; modò major eſt, & ad capitis infantilis magnitudinem excreſcit. Subſtantia intus levis, alba, friabilis: extùs cortex durior, cinereus, aut ſubrufùs, qui plerumque ablatus, dum ad nos transfertur. Odoris ferè nullius eſt: ſaporis primò ſubdulcis, poſtea amaricantis & acris. Vis purgans in reſina conſiſtit, atque Spiritu Vini diluto optimè extrahitur: ſola Aqua fit extractum nullius valoris. Optimus è Tartaria adfertur, creſcit etiam in Galliæ Delphinatu & aliis Regionibus, quarum Sylvæ Larices habent.

AGARICUS QUERCINUS, ſeu PEDIS EQUINI FACIE. *Zwam van den Eikenboom. Amadou.*

Boletus, & fungus igniarius etiam vocatur, quia levi attactu ignem concipit, & accenditur: Quercubus præcipuè accreſcit: Laricis Agarico longè ponderoſior eſt: ſuperficie dura, inæquali, coloris fuſci: partim lignea, fibroſa; partim molli conſtat ſubſtantia: colligitur menſe Auguſto, vel Septembri: tum totus Agaricus bene exſiccatus malleo contunditur, ut pars durior, lignoſior redigatur in pulverem, à quo frictione inter manus purgatur, & remanet pars mollior, quæ ſervatur in uſum.

Immediatè vaſi ſanguinem fundenti applicatus celebre ſtypticum jam ſalutatur, cui tamen ſoli in magnorum vaſorum vulneribus non fidendum; particulari enim virtute ſtyptica non videtur pollere, ſed agere, ùt linteum carptum, ſpongia & ſimilia.

AGNI CASTI Semen. *Het Zaad van den Kuiſchboom.*

Vitex Foliis anguſtioribus, ſeu Agnus Caſtus in Italia, & terris meridionalibus ad Amnium Ripas abundat, hic in Hortis colitur: capſulas indè recipimus ſphæricas, parvas, quatuor ſeminibus oblongis fœtas: coloris ſunt cinerei; ſaporis ſubadſtringentis, parumper aromatici, & ad cardamomum accedentis.

Virtute antaphrodiſiaca pollere olim creditum eſt, & hinc nomen recepit.

AGRIMONIÆ Folia. *De Bladeren van Agrimonie ofte Boelkenskruid.*

ALCANNÆ, ſeu ANCHUSÆ RADIX. *De Wortel van roode Oſſen-Tonge.*

ALCHIMILLÆ Folia. *De Bladeren van Leeuwen-Klauw, ofte onzer lieve Vrouwe Mantel.*

ALCIS UNGULA. *Elands-Klauw.*

Alce animal quadrupes eſt, è genere Cervorum, ruminans, corniferum, magnitudine Equo non multùm inferius, habitans in Moſcovia, Polonia, & aliis Regionibus ſeptemtrionalibus: Ungulæ ejus ſunt bifidæ, nigræ, & figura proximè ad Bovinas accedunt; ab his tamen differunt nigrediſſe & quod raſæ nullum fœtorem ſpargant.

Superſtitioſi & nimis creduli rerum naturalium Scriptores tradiderunt hoc animal Epilepticis morbis ſubjectum, ſiniſtrâ Ungulâ ad caput pone aures ductâ, confeſtim ab inſultu liberari: acſi convulſum pro libitu id facere poſſet. Ex hac relatione, utut ridicula, nata tamen præjudicata opinio, quæ celebres etiam Medicos longo tempore detinuit, & commendatus, tam externus, quam internus hujus Ungulæ, præcipuè ſiniſtræ, tamquam ſpecifici antepileptici, uſus: ſed propiori indagine conſtat non ſolùm vim nullam ad hunc morbum poſſidere; ſed neque animal huic morbo ſubjectum eſſe.

ALKEKENGI, ſeu HALICACABI Fructus. *Krieken van over de Zee.*

Fructus hi ſeu Baccæ Ceraſis quoad figuram, magnitudinem, & colorem non abſimiles ſaporem habent acidum, leviter vinoſum, & non amareſcunt (quod plerique Scriptores volunt) ſi prudenter cavetur, dum ex amariſſimo calice deſumuntur, ne ab eodem contingantur.

ALOË. *Aloë.*

Eſt ſuccus ex foliis plantæ ejusdem nominis, partim ſponte ſtillans, partim expreſſus, & calore ſolis, vel leni igne inſpiſſatus. Tres ſpecies inferiùs annotandæ in Officinis proſtant, quæ id commune habent, quod eadem ferè virtute purgante gaudeant; quod nobis afferantur in maſſis duris, fragilibus; quod ſaporis ſint intenſè amari, calidi, nauſeoſi: odoris proprii, adverſi: coloris, ſi fruſta integra conſiderentur, ſubfuſco-rubentis, vel fuſco-nigricantis; flavi verò dum in pulverem redacta ſunt.

Variata parùm pro diverſa ſpecie proportione, vix unam quartam partem ſui ponderis Reſinæ continent; reliqua pars Gummea eſt; optimè tamen ſolvuntur in Spiritu Vini rectificato; dein in Spiritu Vini: ferè totæ etiam ſolvuntur in Aqua ebulliente; ſed, refrigerato menſtruo, multum Reſinæ ſubſidet: Reſina hæc nullum ferè præbet ſaporem, aut odorem; nulla pollet vi purgante: gummoſa tamen pars à reſinoſa ſeparata mitiùs purgat; ſed id unicè mutationi à calore inductæ videtur tribuendum.

Aliqui Autores ſcribunt omnes tres ſpecies ex una eademque planta extrahi, & non differre niſi puritate ſucci; dum alii cuilibet ſpeciëi ſuam plantam, & patriam tribuunt.

ALOË SOCOTRINA. *Socotrynſchen Aloë.*

Ita vocata, quia ex Inſula Socotora in Mare Indico ad Arabiam felicem ſita pellibus, aut veſicis involuta adfertur. Dicitur obtineri ex *Aloë Succotrina anguſtifolia ſpinoſa Flore purpureo, ſeu perfoliata dicta.* Reliquis eſt purior; hinc ordinariò in uſu: in lamellas fracta ſplendens, pellucida eſt; hinc lucida etiam vocatur: reliquis odoris minùs nauſeoſi eſt, fermè myrrathi: in pulverem trita ſubluteum, croceum, ac ferè aureum colorem præbet: hieme friabilis, æſtate parum lentior eſt, & digitis ſubacta molleſcit: magis gummoſa eſt, quam hepatica; minùs quam caballina.

ALOË HEPATICA. *Gemeene , ofte leverkleurigen Aloë.*

Dicitur ex *Aloë vera vulgari* obtineri: optima ex Infulis Barbadenfibus advehitur: coloris obfcurioris; odoris fortioris, magis naufeofi, & minùs aromatici eft, quam Socotrina; etiam magis ficca eft, & texturæ firmioris: præfertur in ufu externo, quia plus refinæ, à qua vis vulneraria pendet, poffidet, quam Socotrina.

ALOË CABALLINA. *Stinkende, ofte Peirden-Aloë.*

Hepaticæ plurimis notis fimilis; ab ea tamen forti, & fœdo odore facilè diftinguenda: obtinetur ex *Aloë guineënfi vulgari fimili, fed tota maculata*: aliis duabus fpeciebus eft ponderofior, craffior, & impurior. Aliqui eam ita à fordibus norunt repurgare, ut difficulter etiam à Socotrina poffit diftingui; prodit tamen eam fœtor, à quo liberari nequit: vix ad ufus Medicos adhibetur.

ALTHÆÆ Folia, Flores, Radix. *De Bladeren, Bloemen, ende Wortels van Heemft, ofte witte Maluwe.*

ALUMEN. *Aluin.*

Eft Sal minerale, cryftallifabile, ex acido vitriolico, & terra argillofa fimul unitis ortum. Acerbum, & fortiter adftringentem faporem habet, odorem nullum. Fit ubicumque acidum vitriolicum liberum factum fefe terræ argillofæ poteft unire; hinc in materiis pyritofis in Suecia, Anglia, Italia &c. in aere efflorefcentibus, aut calcinatis, facilè gignitur: feparatur tum facto lixivio, evaporatione, cryftallifatione, & fub informi maffa pellucida, ponderofa, glaciei inftar, ad nos transfertur: folvitur hæc duodecuplo circiter fui ponderis aquæ ebullientis, & poft debitam evaporationem cryftallos dat octoedras, quas ingens aquæ quantitas, & quam Chemici feptem duodecimas totius ponderis dicunt conftituere, ingreditur; hinc igni admotum funditur primò, ebullit, fpumefcit, & evaporata omni cryftallifationis aqua, ficcatur in maffam albam, fpongiofam, acrem, quæ *Alumen uftum* vocatur, & ufui chirurgico infervit.

Aluminis variæ ſpecies ſunt, ac primò *rupeum*, *glaciale*, ſeu *commune* Officinarum.

Secundò *romanum*, ita à patria dictum: coloris pallido-roſei eſt.

Tertiò *plumoſum*, quod non in uſu, & cum amianto ordinariò confunditur; quamvis generali Aluminum ſapore ab eo facilè poſſit diſtingui.

AMBRA GRISEA. *Ambergrys.*

Eſt ſubſtantia bituminoſa, levis, opaca, coloris griſei, aut cinerei; maculis albicantibus, flaveſcentibus, aut nigricantibus variegata; ſaporis non particularis; odoris ſuaviſſimi. Manu calida tractata inſtar ceræ molleſcit; ad ignem liqueſcit, velut in oleum: dum bona, tota inflammabilis eſt: molleſcit, non ſolvitur, in aqua ebulliente; eam tamen ſuavi ſuo odore replet: ſolvitur, ſed difficulter, in Spiritu Vini rectificato, & oleis eſſentialibus.

De hujus ſubſtantiæ origine non conſtat inter rerum naturalium Scriptores: aliqui Balænarum productum, aut Avium excrementum aſſerunt, dum alii, & probabiliùs quidem, bitumen minerale credunt: id certiùs ſcitur ad littora Maris indici, præcipuè poſt magnas hujus pelagi exagitationes, aquæ ſupernatantem, aut jam ejectam reperiri, & in maſſis plùs minùſve magnis, quæ conchas, piſcium ſpinas aliaque corpora heterogenea ſubſtantiæ ſuæ plerumque intermixta habent, colligi, & ad nos adferri; ſed attendant Pharmacopœi à malevolis Mercatoribus variis addititiis aliquando adulterari.

AMMEOS Semen. *Het Zaad van Biſſchops-Kruid.*

AMMONIACUM GUMMI. *Gom Ammoniac.*

Eſt ſuccus concretus, gummeo-reſinoſus, qui ex India orientali in magnis fruſtis, parvis granis, ſeu lacrymis conſtantibus, ad nos advehitur. Planta, cui debemus, necdum ſatis nota, dicitur ferulacea, & ex ea inciſa ſuccus lacti ſimilis exſtillare: ſemina anethinis

ſimilia cum arena aliiſque recrementis ei ordinariò intermixta inveniuntur. Coloris albi hoc Gummi eſt; ſed aeri expoſitum flaveſcit: ore retentum molleſcit, albeſcit; ſaporem præbet primò ſubdulcem, mox amaricantem, acrem, pertinacem: recentiſſimum odorem habet caſtorei, vetus galbani: igni injectum flammam concipit. Solvitur aceto & aqua: ſolutio lac æmulatur, & eâ ſibi relictâ, reſinoſa pars ſenſim ſubſidet: ſpiritus Vini Alcohol diſſolvit fere dimidiam partem, quæ ſaporis ejusdem eſt ac Gummi ipſum, relicta parte mucilaginoſa, inſipida; ut tota virtus priori videatur adſcribenda.

AMOMI Semen. *De Zaaden van Jeruſalems-Kruid.*

AMYGDALÆ AMARÆ & DULCES. *Bittere ende zoete Amandelen.*

Sunt fructus arboris malo Perſicæ ſimilis, quæ *Amygdalus ſativa* Botanicis dicitur: duplex eſt, ſolo guſtu fructuum diſtinguenda: creſcit in Sicilia, Italia, Hiſpania, aliiſque locis calidioribus.

Amygdalæ propter oleum expreſſum præcipuè in Medicina notæ ſunt: dulces fere dimidium ſui ponderis largiuntur; amaræ longe minus, ſed omnino ſimillimi: amarities, quæ pluribus animalibus venenoſa eſt, & quæ Aqua, ac Spiritu Vini extrahitur, quin imo cum eiſdem diſtillatis tranſit, videtur in parte mucilaginoſa, & terreſtri hærere.

Rejiciantur Amygdalæ graciles, rugoſæ, quarum medulla flaveſcit, & à vermiculis exeſæ. Diu aſſervatæ in loco præſertim calidiori etiam rancorem contrahunt, quod citiſſimè accidit expreſſo oleo: tum loco ſaporis ſubdulcis nauſeoſum, mordacem & non innocuum nanciſcitur.

ANAGALLIDIS Folia. *De Bladeren van Guichel-Heil.*

ANETHI Folia, Semen. *De Bladeren ende Zaaden van Dil.*

ANGELICÆ Radix, Semen. *De Wortel ende Zaaden van Angelica ofte Engelwortel.*

Regionum ſeptemtrionalium propriè incola in hortis noſtris in

usus Medicos colitur; sed quæ in Bohemia & Hispania crescit nostram virtute tam longè præcellit, ut Collegium Londinense illam solam præscribat, quæ ex posteriùs dicta Regione adfertur.

Radices, quarum præcipuè usus, facilè mucidæ fiunt, & à vermiculis exeduntur: ab his vitiis dicuntur posse defendi, si post debitam exsiccationem Spiritui Vini ebullienti immergantur, aut ejusdem vapori exponantur.

ANIME GUMMI. *Gom van Courbaril.*

Concretum hoc hactenus perperam Gummi Anime vocatum, cum integrum ferè resinosum sit, est productum Arboris in America meridionali crescentis indis *Courbaril* dictæ: adfertur sub frustis variæ magnitudinis, quæ arida sunt, friabilia, aliquatenus pellucida; coloris citrini; odoris suavis, dum accenduntur fragrantioris; saporis prima fronte nullius, mox resinosi, parum terebinthinacei.

Resina hæc difficulter, & solo ferè odore, à Gummi Copal destingui potest: inflammabilis est, & tota, solis recrementis terreis relictis, solvi potest in Spiritu Vini rectificatissimo: aqua solvit unam decimam sextam.

ANISI Semen. *Anyszaad.*

ANISI INDICI, seu STELLATI Semen. *De Zaaden van Ster-Anys.*

ANTIMONIUM, seu STIBIUM. *Spiesglas.*

Est substantia mineralis, metallica, ponderosa, friabilis, igne volatilis; nullius ferè odoris, aut saporis; coloris plumbei; exhibens interius strias, seu fibras splendentes sibi mutuo secundùm longitudinem adunatas; constans semimetallo, regulo Antimonii dicto, & Sulphure, vulgari non absimili, quod fere tertiam partem integræ massæ constituit.

Mineræ Antimonii effodiuntur in variis Europæ Regionibus: purificatur ab heterogeniis sola fusione, & vasis fusum recipientis figu-

ram conoideam ordinariò exhibet, dum ad nos transfertur: rejicitur pro uſu Medico Britannicum, quod crebrò plumbi portionem ſibi admixtam habet; præfertur Hungaricum, quod purius, ponderoſius eſt, & ſtrias majores exhibet.

APII Radices, Semen. *De Wortels ende Zaaden van Water-Eppe.*

APRI DENTES. *De Tanden van het wild Verken.*

Sunt Dentes hujus Animalis canini, magni, in arcus formam flexi, albi, toti cavi, ex maxilla inferiori deſumti, quibus ſe tuetur, & terram pro quærenda eſca vertit.

Laudabantur olim ad pleuritidem, & illorum raſura compoſitiones aliquas ingrediebatur, quæ in Pharmacopœis ſub miracula promittente, hinc ignaros ſeducente titulo *pulverum pleuriticorum* hactenus proſtiterunt. . . exulent impoſterum! quis enim à ſubſtantia abſorbente aliquid boni ad morbum inflammatorium expectabit?

AQUA. *Water.*

Eſt corpus ad minimum caloris gradum, qui ad vegetationem requiritur, mobile, fluidum: defectu iſtius caloris in glaciem abiens, ſolidum: diaphanum, inſipidum, inodorum; ſimplex, inalterabile, facilè in vapores avolans, non compreſſibile, quod vegetabilia, animalia, & ſalina mineralia corpora tamquam elementum ingreditur.

Aquæ, ut eas nobis provida natura ſuppeditat, diſtinguuntur in *inſipidas*, ſeu *dulces*, & *ſapidas*, ſeu *minerales.* Dulces, quarum latiſſimus, & omnibus cognitus uſus, vel ex terra deſumimus, vel meteora nobis ſubminiſtrant: hinc *fontana*, *putealis*, *fluviatilis*, *pluvialis*, *nivalis* &c. quæ omnes, cum Aqua plurimorum corporum, præcipuè ſalinorum, gummoſorum & gelatinoſorum menſtruum ſit, variis in decurſu ſuo imprægnantur ſubſtantiis, & numquam puræ habentur; ſed, ut tales reddantur præſertim pro uſibus Chemicis diſtillationi debent ſubjici. Ex naturalibus puriſſima cenſetur pluvialis; ea ſcilicet quæ procedente jam imbre, in aere aperto,

procul ab hominum habitationibus, in vafis fictilibus & puris colligitur. In genere ea optima eft, quæ leviffima, cryftalli inftar pellucida, nullius odoris, aut faporis, quæ nihil ad latera vafis deponit, olera bene concoquit, faponem facilè folvit, quæque inftillato Oleo Tartari per deliquium, aut folutione argenti cum Aqua forti facta non albefcit, nihil præcipitat.

Aquæ fapidæ, feu minerales eæ propriè funt, in quibus Chemica Analyfis fubftantias fpirituofas, fulphureas, falinas, aut metallicas detegit.

Harum variæ divifiones: aut enim omni anni tempore calorem Atmofphæræ fuperant, & *thermales* dicuntur: aut non fuperant, & *frigidæ* appellantur. Diftinguuntur deinceps à contentis in acidulas, alkalinas, fulphureas, ferratas &c.

Aquarum mineralium variæ in Europa fcaturigines: duarum potiffimùm Aquæ ad nos transferuntur, & in ufu Medico funt.

AQUÆ SELTERANÆ. *Selter-Waters.*

Nomen ab Oppido in Alfatia inferiori ad Rhenum fito, ubi earum Fons eft, receperunt: adferuntur in lagenis exactiffimè obturatis, & plenis; alioquin citiffimè corrumpuntur. Præter gas fuum & aliquid terræ continent falis communis & alkali foffilis unam centefimam & vigefimam partem fui ponderis: hinc earum cum acidis effervefcentia, & leviter lixiviofus fapor: hinc etiam acido Auftero in corpore dominanti medela funt, & optime cum lacte affumuntur, cujus coagulum eadem virtute impediunt.

AQUÆ SPADANÆ. *Spa-Waters.*

È pluribus Fontibus, qui in fat noto Oppido, à quo nomen receperunt, fcaturiunt, unicus *Pouhontius* falvis viribus ad exteras Regiones transfertur. Inftituta Analyfi conftat duódecim hujus Fontis Pintas continere Grana tredecim Ferri, Grana octo Alkali vegetabilis, & Terræ partim Argillofæ, partim Calcareæ Dragmam.

Contenta hæc ſoluta ſuſtinet, & Aquas has veluti vivificat gas, ſeu magna quantitas aeris fixi, à quo penetrans, vividus, quaſi ſpirituoſus harum Aquarum ſapor, & vis inebrians : hinc hoc difflato, quod facilè & etiam liberi aeris attactu fit, evaneſcunt hæ dotes, perit vis, & decompoſita Aqua ſenſim contenta ſua præcipitat.

AQUILEGIÆ SEMEN. *De Zaaden van Akelyen.*

ARGENTINÆ, ſeu ANSERINÆ Folia. *De Bladeren van Zilverkruid, of wilde Rynvaare.*

ARGENTUM. *Zilver.*

Eſt Metallum perfectum, album, ſplendens, ſonorum, Auro durius, & parum fuſibilius, poſt idem omnium Metallorum ductiliſſimum, & undecies Aqua ſpecificè gravius.

Reperitur in America, & variis Europæ partibus vel ſub forma naturali, jam malleabile, & *nativum* audit ; vel ſub Forma Mineræ. È Matricibus obtinetur, & ab addititiis liberatur Amalgamatione, Fuſione, & Cupellatione. His non obſtantibus, ut ex Officinis Metallicis adfertur, unam decimam ſextam Cupri habet. Pro vario uſu proportionem hanc ulteriori Cupellatione mutamus. Optimè ſolvitur Acido Nitri puro : Solutio hæc accerrima, & deleteria excolor eſt, ſi Argentum purum adhibetur : ex hac Evaporatione inſpiſſata fiunt *Cryſtalli Lunæ*, ex eiſque Cryſtalliſationis Aqua Fuſione orbatis fit *Lapis Infernalis*, quod unicum Argenti Præparatum in uſus proſtat. Vide in Chemicis Cryſt. Lunæ, & Lap. Infern.

ARGENTUM VIVUM, ſeu MERCURIUS. *Kwik-Zilver.*

Subſtantia hæc Mineralis, quæ & *Hydrargyrus* vocatur, ſplendens eſt, coloris argentei, fluida, Plumbum fuſum æmulans, mobiliſſima, penetrantiſſima, & maximè diviſibilis. Caloris gradu, quo Aqua ebullit, abit in nocivos Nervis Vapores. Decies quinies ferè Aqua ponderoſior eſt; hinc ſoli Auro, & Platinæ ſpecifica gravitate cedit : Frigore valde intenſo Conſiſtentiam ſolidam acquirit, &

malleabilis fit; ut Experimentum in Mufcovia captum comprobavit. In illàm nec Aer, nec Aqua, nec utriufque vis juncta valet; neque hactenus ulla arte decomponi potuit; ut hinc pateat mirum, & fingulare Corpus effe, effentialibus aliquibus dotibus Metallis, & quidem perfectis, poffe annumerari; aliis ab omnibus differre.

Omnibus Acidis, facillimè Acido Nitri, folvi poteft. Omnia metalla, excepto Ferro, præcipuè Aurum & Argentum penetrat, folvit, & cum eis mixtum efficit, quod *Amalgama* vocatur, pro quantitate Argenti Vivi plus minus molle. Hanc vim avidi Mercatores non neglexerunt, ut hanc Subftantiam adulterarent. Plumbum Bifmuthi intermedio ad dimidium ponderis ei addi poteft, retenta omni fluiditate; ut etiam per denfum Corium trajici poffit, non detecta fraude. Nofci tamen poteft his notis. 1°· Mercurius ita fophifticatus fpecificè levior eft. 2°· Bifmuthum fub forma Pulveris grifei fenfim ad Superficiem afcendit. 3°· Globuli in fcutella fictili, plana, leviter inclinata moti Pulverem Metallicum poft fe relinquunt, & caudam quafi trahunt. 4°· Dum parva quantitas in Cocleari ferreo Igni exponitur avolat Mercurius, & remanent addita metallica : hinc ergo patet optimam methodum pro depuratione hujus Subftantiæ effe Diftillationem, cui omnis, qui ad ufus medicos adhibetur, neceffariò fubjici debet.

Invenitur Mercurius, vel jam fluidus, *nativus* dictus, vel fub forma Mineræ, fulphuri præcipuè junctus, cum quo *cinnabarim* conftituit, in Hungaria, Hifpania &c. : magna quantitas ex indiis orientalibus adfertur.

ARISTOLOCHIÆ Radix. *De Wortel van Geboorte-Kruid.*

Plures Species paffim in Pharmacopœis notantur : præcipuæ à figura Radicis *longa*, *rotunda*, & *tenuis* appellantur : eadem omnibus ferè Virtus amara, abftergens : adeoque fine damno una reliquis poteft fubftitui : vires fixæ funt & tam Aqua, quam Alkohole Vini extrahuntur.

Crefcunt in Europa Meridionali.

ARNICÆ

ARNICÆ Folia Flores. *De Bladeren, en de Bloemen van Gembſen-Wortel ofte Scorpioen-Wortel.*

Doronicum Germanicum etiam vocatur, & revera Doronici ſpecies eſt: Folia habet utrimque tomentoſa, Plantaginis foliis non multùm diſſimilia; Parum longiora tamen, & coloris dilutioris: Flores Lutei Coloris ſunt.

Olim in Contuſionibus, ad effuſum congrumatumque Sanguinem reſolvendum, unicè adhibita; jam commendatur ad omnes morbos à ſtagnantibus ab Inertia ubicumque Humoribus productos: videtur enim addito ſtimulo Motus, & Oſcillationes Solidorum reduplicando agere: hinc ad Paralyſim, Experimentis à CELEBRI COLLINO in Noſocomio Viennenſi captis, multum inclaruit.

Flores Herbâ potentiores ſunt: à minori Doſi v. g. dragma dimidia vel dragma una tribus quatuorve unciis Aquæ vel Cereviſiæ infuſa, præcipuè in Delicatioribus, incipiendum; major enimDoſis Anxietates, Cardialgias acerbas, Nauſeas aliaque ſymptomata, larga Diureſi, Sudore, Alvi Fluxu, aut Vomitu tandem auferenda, excitaſſe viſa eſt.

ARSENICUM. *Rottekruid.*

Arſenicum officinarum, quod & *album* vocatur, invenitur nativum, vel cum aliis Subſtantiis in glebas concretum in variis Europæ partibus: ferè omne, quod ad nos transfertur, ex Cobalto præcipuè in Saxonia ſublimatione elicitur. Subſtantia eſt coloris albi, ponderoſa, fragilis, non inflammabilis, ſed fuſilis, & cum rapacitate volatilis: carbonibus ardentibus impoſita reſolvitur in fumum album, allium redolentem: ſaporis eſt primùm leviter acris, demum exedentis: omnibus Metallis, & Semimetallis ſeſe unit eaque reddit fragiliora: ſolvitur in decies quinies ſuo pondere aquæ ebullientis, dein in omni ferè liquido: acidum nitri expedit, ſe baſi ejus unit, & ſpeciem particularem ſalis neutri cum ea conſtituit.

Non obſtantibus his dotibus, quibus ſalinam potiùs indolem exhibet,

vera tamen, quamvis ab omnibus aliis diverſa, calx metallica eſt, & phlogiſto unitum Semimetallum, *regulum Arſenici* dictum conſtituit.

Arſenicum cum ſulphure mixtum, & cum eo ſublimatum corpora ſuppeditat, pro varia proportione ſulphuris, varia, & varii coloris: dum ſulphur decimam partem maſſæ efficit, exoritur *Arſenicum flavum*, ſeu *auripigmentum factitium*: duplicata hac ſulphuris doſi, *Arſenicum rubrum*.

Corpora naturalia ſulphure, & Arſenico conſtantia, & prædictis artificialibus non multùm diſſimilia è terræ viſceribus etiam effodiuntur: prius flavum, *auripigmentum nativum* eſt; poſterius rubrum, græcorum *Sandaracha*, arabum *Realgar*.

Arſenicum album potentiſſimum corroſivum venenum eſt. Multiplex experientia comprobavit à minima ejus doſi aſſumpta ſummos naſci ſtomachi, & inteſtinorum cruciatus; abdomen intumeſcere; lividum colorem hinc indè per habitum ſurgere; vomitu, ſyncope, convulſionibus torqueri hominem, & tandem gangræna extingui: quæ ſymptomata brevi poſt hauſtionem hujus veneni ſuccedentia ſi ſuperat, timor tamen remanet, ne poſtmodum lenta tabe conſumatur. Neque tutus videtur externus uſus: conſtat etenim infelicibus experimentis non ſolum partes, quibus applicatur, rodere; ſed & intus reſumi, atque omnem tragædiam, ac ſi ore aſſumptum fuiſſet, poſſe agere.

His non obſtantibus Medici extiterunt ſatis audaces, ut in uſus medicos adhiberent: laudatur à pluribus ad profligandas febres intermittentes: commendaverunt tamquam Amuletum adverſùs Peſtem, & externè ad Carcinomata adhibuerunt: quod ultimum temerariis Agyrtis adhuc in uſu: funeſti tamen hinc indè eventus docuerunt prudentiùs omnino abſtineri.

Auripigmentum & Sandaracha Arſenico albo mitiora quidem ſunt; tamen ſuſpecta.

Omnibus remedio ſunt obvolventia & diluentia; ut Oleum,

Lac &c. ad ſummam quantitatem continuò & diu hauſta: Antidotum necdum notum.

ARTEMISIÆ Folia. *De Bladeren van Byvoet.*

ARI Radix. *De Wortel van Kalfsvoet.*

Plures hujus Plantæ ſpecies: pro uſu medico præfertur illa, quæ *maculis nigris* diſtinguitur: creſcit in locis ſylveſtribus, umbroſis, paludoſis: radicem præbet tuberoſam, albam, rotundam, farinaceam, magnitudinis circiter Nucis Avellanæ, odoris non particularis; ſaporis, dum recens eſt, adeo pertinaciter acris, & urentis, ut à pluribus in venenorum claſſem reponatur, & Cardialgiam, Vomitum cruentum, &c. aliquando ſcribatur excitaſſe: acredo hæc, volatilis quaſi, mora & exſiccatione ſenſim perit, donec tandem effœta, inſipida evadat: pro uſibus itaque medicis adhibenda eſt modicè exſiccata: ita in frigidis mucoſis, tam Stomachi quam aliorum viſcerum morbis, ubi exſtimulanda eſt iners fibra, & attenuandi humores, præſtans præbet remedium. Recentis Grana decem vel quindecim bis terve quotidie aſſumpta ſcribuntur Arthritides pertinaciſſimas, & inveterata Aſthmata percuraſſe.

Venenoſæ ejus acredini medela Oleum, Lac &c. Antidotum acetum dicitur.

ASARI Folia & Radix. *De Bladeren ende Wortel van Mansooren, of Haſelwortel.*

ASELLI, vide MILLEPEDES.

ASPARAGI Radix. *De Wortel van Aſpargies.*

ASPHALTUS, vide BITUMEN JUDAICUM.

ASSA FŒTIDA, ſeu ASA FŒTIDA. *Duivels-Drek.*

Eſt ſuccus inſpiſſatus ſtillans è radice ferulæ, quæ à LINNÆO *foliolis alternatim ſinuatis, obtuſis* diſtinguitur; à KÆMPFERO *hingiſch*

umbellifera, leviſtico affinis appellatur: extra Perſiæ & Mediæ fines ſcribitur non reperiri: radix exteriùs nigricans, interiùs alba eſt; forma paſtinacæ radicem æmulatur, ſed volumine longè ſuperat: excreſcit etenim aliquando ad ulnæ longitudinem, & Femoris Humani craſſitiem: ex ejus ſummitate vulnerata Aſſa Fœtida exſtillat alba, pinguis, inſtar cremoris lactis, fœtidiſſima: tum collecta ſoli exponitur, ut condenſetur: ibi flavum, ſubfuſcum colorem induit; & magnam fœtoris partem deperdit.

Adfertur nobis in fruſtis variæ magnitudinis, è quibus pro uſibus medicis eligantur illa, quæ ſplendent, flava ſunt, & punctis albis variegata: ſaporem habet amarum, acrem, ingratum; odorem retinuit adhuc inſigniter viroſum, alliaceum, pertinacem, excretiones omnes aſſumentis inficiens, quem ætas ademptis ſimul viribus continuò minuit: ejus una tertia pars Reſina eſt; duæ reliquæ Gummi: odor & ſapor in reſina præcipuè hærent.

Reſolvens eſt, etiam extùs partibus induratis applicatum: laudatur ob vim antihelminticam: antiſpaſmodicum eſt efficaciſſimum, cui in multis caſibus nullum par, nimis ob fœtorem neglectum.

AVENA. *Haver.*

AURANTIÆ MALI Folia, Flores, Fructus. *De Bladeren, Bloemen, ende Appelen van den Oranje-Boom.*

Regionum Meridionalium indigena apud nos in hortorum ornatum, adhibita cura ut, ab hiemali frigore maturè præſervetur, frequens colitur: arbor duplex, ſolo fructu diſtinguenda: altera aurantia *dulcia, Poma Sinenſia* dicta, quorum ſuccus acido-dulcis, vinoſus, gratiſſimus; altera aurantia *amara* profert: poſterior Medicinæ præcipuè dicata eſt: ejus folia amara, aromatica nuper adverſùs convulſiones, & epilepſiam tentata ſunt, & ſcribuntur laudes commeruiſſe. Flores ſuaviſſimè fragrantes, præcipuè dum recentes ſunt, *aquam naphæ* ſuppeditant. Fructuum ſuccus refrigerans, antiſepticus: cortex nervinus, cardiacus, carminativus: ejus

odor, ſapor, & omnes dotes *flavedini* inhærent, quæ Oleum Eſſentiale tam multum continet, ut etiam inter digitos exprimi poſſit. Multæ corticum vires Aqua extrahuntur, plures Spiritu Vini rectificato.

Aurantia immatura exſiccata ſub nomine *aurantiorum curaſſavenſium* aliquibus in uſu ſunt, & tincturam ſtomachicam Pharmacopœæ Edimburgenſis ingrediuntur.

AURICULA JUDÆ. *Jooden-Oor.*

Eſt fungus membranaceus figura, & magnitudine aurem humanam referens, Sambuco præcipuè accreſcens; hinc *fungus Sambuci* etiam dictus: coloris eſt ex cinereo nigricantis; ſaporis non particularis; odoris mucidi. Aqua maceratus molleſcit, & turget inſtar Spongiæ.

Aliqui tamquam exſiccans, & adſtringens remedium externè adhibitum in Ophtalmia, & Angina utilem prædicant: alii ſcribunt eum internè datum fortiter alvum laxare, & feliciter Hydropicorum aquas educere. Clusius, & poſt illum varii Authores pro ſuſpecto habent, & fungis venenatis annumerant.

Donec metus hic ſubſiſtet prudentius arbitramur omnino ab hoc remedio, ſaltem pro interno uſu, abſtinere: præcipuè quia plura alia medicamenta facilè, & tutiùs viribus, quæ ei adſcribuntur ſupplere poſſunt.

AURICULÆ MURIS, ſeu PILOSELLÆ MAJORIS REPENTIS Folia. *De Bladeren van Muiſen-Ooren.*

AURIPIGMENTUM. *Opperment, geele Rottekruid*, vide ARSENICUM.

AURUM. *Goud.*

Eſt Metallum omnium perfectiſſimum, ductiliſſimum, coloris noti, nullius ſaporis, aut odoris; nec aqua, nec aere, nec igne deſtruendum. Parum elaſticum eſt, hinc vix ſonorum. Pes cubicus

hujus Metalli continet 1326. libras, adeoque aqua vigeſies ferè ſpecificè gravius eſt, & omnium corporum hactenus notorum ponderoſiſſimum. Solvitur directè ſolis Hepate Sulphuris, & Aqua Regia, ſed è menſtruo ſuo præcipitatum non ſolùm omnibus acidis, etiam vegetabilibus, ſed & Oleis Eſſentialibus, & præcipuè æthere ſolvi poteſt; quæ methodus *auro potabili* & ejus Tincturis parandis facillima. Solutio in Aqua Regia admodum cauſtica eſt. Si menſtruum pro diſſolutione Sal Ammoniacum recipit, vel Aurum præcipitatur admixtione Alkali volatilis, præcipitatum *Aurum fulminans* appellatur, quia mediocri calore, tritu, ut & fortiori compreſſione, inſtar Fulminis, detonat, & exploditur.

Arabes Aurum in Medicinam introduxerunt: hos ſecuti Alchemici miras ei vires cardiacas adſcripſerunt, omnibus fere morbis oppoſuerunt, & hujus ope vitæ terminos egregiè extendi poſſe promiſerunt: hinc excogitata varia à variis præparata, quæ omnia vana, & nullius effectus eſſe non ſolum experientia demonſtravit, ſed & ratio & cognita hujus Metalli natura videntur dictare: inalterabile etenim viribus humani corporis mutari nequit, &, quocumque menſtruo ſolvatur, non decomponitur: menſtruis autem ſalibus gravidum ſuſpectum: Aurum fulminans miras anxietates, & periculoſa ſymptomata ſcribitur excitaſſe.

AXUNGIA. *Vet.*

Eſt ſubſtantia unctuoſa, inflammabilis, plus minùs ſolida, quæ in celluloſa tela omnium ferè partium corporum Animalium deponitur. Aqua levior eſt, ei non miſcibilis: moderato calore liqueſcit, velut in oleum: ut omnis pinguedo concretum oleum videatur poſſe dici: conſiſtentiam debet acido penetranti, acri, partibus oleoſis ita intimè immixto, ut nulla ſuæ præſentiæ det indicia, tam diu, quam pinguedo recens, inalterata eſt: ſed Chemica Analyſi facilè ſeparatur, & ætate, ut etiam ignis actione extricatur: tum pinguedo rancida fit, & acris, odoris fortioris, ſaporis nauſeoſi. Eam ab his pravis qualitatibus liberare poteſt Spiritus Vini, qui non pinguedini inalteratæ, ſed parti rancidæ menſtruum eſt.

Ut pura obtineatur à membranaceis cellulis, & vaſculis, quibus adhæret, liberanda eſt: tum multâ aquâ lavanda, qua gelatinoſæ partes ei auferantur: dein cum parva aquæ quantitate leni igne liquanda, & relinquenda donec omnis aqua avolaverit.

Superſtitioſis Medicinæ ſub Arabibus ſæculis magnus axungiarum numerus in Officinas introductus eſt: ut Anatis, Gallinæ, Lupi, Urſi, Hominis &c. &c. Aliquæ Pharmacopœæ viginti octo Animalium pinguedines præſcribunt: harum aliquibus virtutem reſolvendi; aliis calefaciendi, & detergendi; aliis demum emolliendi tribuunt: ſed re propiùs, & ſine præjudicio perſpecta parùm omnes virtute differunt: omnes emolliunt, laxant partes, quibus applicantur: omnes tranſpirationem impediunt: ita ut Collegium Londinenſe, miſſis aliis, tres tantùm Axungias in Officinis Pharmaceuticis retinuerit: *viperæ* ſcilicet, quæ ad oculos commendatur, & ejusdem Collegii Unguentum de Tutia ingreditur; *porci* & *ſebum ovile*, quæ revera omni ſcopo videntur poſſe ſatisfacere.

BALSAMITÆ MARIS, ſive COSTI HORTORUM Folia. *De Bladeren van groot Balſemkruid of Bakkruid.*

BALSAMUM COPAIBA. *Balſem van Copaiba of Copahu.*

Eſt liquor reſinoſus ad incredibilem quantitatem ex inciſa Arbore Braſilienſi, incolis *Copaiba*, RAJO & aliis Botanicis *Arbore balſamifera Braſilienſi fructu monoſpermo* dicta, defluens. Dum recens eſt hoc Balſamum oleum fluiditate æmulatur; ſplendens eſt, pellucidum; coloris pallido-citrini; odoris fragrantis, proprii, non ingrati; ſaporis amaricantis, acris, linguæ diu inhærentis: diutius aſſervatum tenacius fit, mellis conſiſtentiam acquirit, & retenta pelluciditate aureum colorem induit.

Præter hoc genuinum Balſamum aliud ſub eodem nomine adfertur, albicans, minus pellucidum, craſſioris conſiſtentiæ, ſaporis magis ingrati, odoris terebinthinacei. Aliqui ex cortice, & ramis ejusdem

Arboris coctione id ſcribunt extrahi; alii & probabiliùs addititiis ſubſtantiis genuinum adulteratum credunt.

Totum ſolvitur Spiritu Vini alkaliſato & præ reliquis Balſamis tam multo oleo æthereo ſcatet, ut unciæ quinque vel ſex ex libra una ponderis civilis humida diſtillatione elici queant.

Externè adhibitum antiſepticum, vulnerarium eſt; Indis præſertim ad conſolidanda vulnera in uſu: internè ſumptum valet in frigidis quibusdam nervorum affectibus: laudatur in fluore albo, tuſſi, & ſuppurationibus pectoris internis: ſed ubique animadvertendum egregiè calefacere, & exſtimulare: in majori doſi datum purgat. Urinam ſapore amaro, non odore violaceo, ut terebinthina, inficit; diureticum eſt: hinc præſcribitur in omnibus ferè Viarum Urinariarum vitiis, & præcipuè harum partium ulceribus: hinc etiam multus ejus uſus fuit in gonorrhæa virulenta; ſed ab impeſtivè dato medicamento adeo calido, & quod ulcus conſolidando venenoſum pus cohibet, non niſi prava ſymptomata, & univerſalis Lues poſſunt exſpectari.

BALSAMUM GILEADENSE, vide OPOBALSAMUM.

BALSAMUM PERUVIANUM. *Balſem van Peru.*

Duplex: alterum *commune* Officinarum fère mellis conſiſtentiam habens, coloris ſubrubro-nigricantis; odoris fragrantis, ſuaviſſimi, ad Styracis odorem accedentis, ſaporis ſubacris, aromatici, amaricantis: alterum *præſtantius*, & quod rariſſimè ad nos pervenit, fluidum, tenue, coloris albidi, pellucidum; ſaporis ejusdem ac commune, ſed odoris fragantioris. Poſterius fluit ex inciſo cortice Arboris, quæ in America Meridionali creſcit, & Incolis *Hoitziloxitl*; peregrinatoribus per excellentiam *Arbor Balſami* dicitur: prius ex ejusdem Arboris cortice, & ramis coctione extrahitur. Humida diſtillatione largitur Olei Ætherei rubri unam decimam ſextam circiter ſui ponderis. Solvitur totum, ſi genuinum, in Spiritu Vini Rectificatiſſimo, & Oleis eſſentialibus. Aquæ, Lacti, Oleis expreſſis, Ani-

malium

masium pinguedini, vel Ceræ immisceri nequit: optimè, ut alia Balsama, in Elæosaccharo exhiberi potest, vel spissiori mucilagini Gummi Arabici longâ triturâ immixtum, affusâ postmodum sensim Aquâ in emulsione propinari.

Vires Medicæ hujus Balsami nervinæ &c. parum calefactus utiliter à Chirurgis instillatur in Nervorum, & Tendinum læsionibus.

BALSAMUM TOLUTANUM. *Balsem van Tolu.*

Fluit ex inciso cortice Arboris, Pinum æmulantis, *toluiferæ* LINNÆO dictæ, in America Meridionali, præcipuè in Provincia Tolu, quam vulgò *Honduras* appellant. Adfertur ordinariò cucurbitis inclusum. Dum recens tenax quidem est, sed mediocris tamen fluiditatis, quam asservatum continuò deperdit: donec tandem Resinam æmuletur, & fragile evadat. Coloris ferè aurei est; odoris gratissimi, aromatici, Gummi Benzoini, & Limonum fragrantiam quodammodo referentis: saporem habet multò gratiorem, quam alia Balsama, subdulcem, leviter stimulantem, & calidum. Olei Ætherei parum largitur: totum solvitur in Spiritu Vini rectificatissimo: solutio coloris flavescentis est, & odoris suavissimi: vitello ovi, & saccharo subactum gratam emulsionem suppeditat.

Præter generales Balsami virtutes, multùm ab Anglis commendatur ad Catharros rebelles, & Tusses inveteratas: laudatur etiam in Asthmate & Phthisi.

BARDANÆ Radix & Semina. *De Wortel en Zaaden van Klissenkruid.*

BDELLIUM. *Bdellium.*

Est concretum gummeo-resinosum, quod nobis ex Arabia & Indiis Orientalibus in frustis variæ magnitudinis & figuræ adfertur. Arboris non bene hactenus notæ productum est: Colorem habet ex fusco rubentem: instar Myrrhæ genuinæ contactu quodammodo pingue

eſt: ſi ſordibus expers, fractum pellucet: ore retentum molleſcit, dentibus adhæret, tardiſſimè ſolvitur, & ſaporem præbet in initio vix ullum; dein ſubtilem, acrem, ſubamarum: odore grato aromatico Myrrham aliqualiter æmulatur: calori expoſitum ductile fit: igni injectum Flammam concipit, eamque cum crepitatione fovet: fumus ſuavem odorem ſpirat: Aqua & Spiritus Vini Rectificatiſſimus æquales ferè portiones ſolvunt.

BECCABUNGÆ ſeu ANAGALLIDIS AQUATICÆ Folia. *De Bladeren van Water-Guichel-Heil.*

BELLADONNÆ, ſeu SOLANI LETHALIS Folia. *De Bladeren van doodelyke Nachtſchaede.*

Innumeræ obſervationes probant omnes plantæ hujus partes deleterias eſſe. Foliorum grana duo, vel tria aquæ infuſa temulentiam, vertiginem & viſus debilitatem produxerunt: major doſis maniam, ſoporem & mortem demum intulit. Similia exempla de radice extant: à duarum, vel trium Baccarum eſu viſi ſunt interiiſſe. Nec tutus eſt externus uſus: folia oculo applicata pupillæ relaxationem; in alio caſu cæcitatem induxerunt.

His non obſtantibus ob vim ſtupefacientem, qua in infortunatis his caſibus elucet, tentatus eſt ejus uſus: inceptum eſt à foliorum grano dimidio aquæ infuſo, & ſenſim aucta doſis, donec oris ſiccitas, aut vertigo ſuperveniret: dein extractum è foliis paratum, & eadem cautela exhibitum: ita cancro oppoſita, & ab aliquibus non ſolùm tamquam innoxium, præcipuè in pituitoſis, remedium; ſed etiam in diro hoc morbo tamquam ſpecificum, cicutæ in pluribus caſibus anteponendum, laudata eſt. In ulceribus etiam calloſis, & Cacoetheis; quin & in doloribus nephriticis tentata, & à fide dignis Scriptoribus magnis encomiis celebrata, ſpem dedit Medicis, ſævis quibuſdam & ad omnia cognita rebellibus morbis, forſàn remedium fore: hinc per omnem Europam alacriter tentamini ſubjecta eſt; ſed eventus tam parùm his votis videntur ſatisfeciſſe, ut in venenoſiſſima-

rum plantarum classem denuo relegata, ad usus Medicos ferè non ampliùs adhibeatur.

BELLIDIS MAJORIS Folia. *De Bladeren van Ossen-Oogen of Madelieven.*

BELLIDIS MINORIS Folia. *De Bladeren van kleine of gemeine Madelieven.*

BENZOINUM. *Benzoin.*

Concretum hoc integrè resinosum, quod & *Asa dulcis* vocatur, adfertur nobis in massis, quæ juncei textus, involucri sui, impressionem in superficie exhibent, & constant Granis, seu Lacrymis flavescentibus, rutilantibus, aut albicantibus: optimum est, quod *amygdaloides* dicitur: quia moleculis albicantibus veluti dissectas Amygdalas refert. Substantiam exhibet aridam, duram, fragilem: saporem præbet primò subdulcem, dein leviter resinosum, pinguem, aromaticum; odorem, præcipuè dum inter digitos confringitur, aut accenditur, gratissimum, fragrantissimum. Calore liquatur: totum solvitur Spiritu Vini Rectificatissimo: vires suas odoratas Aquæ calidæ largitur, & post aliquod tempus in ea Salem suum essentialem, qui sub nomine *Florum Benzoini* venit, deponit: Sal hic, refrigerata Aqua, abit in Crystallos Acus referentes: meliùs, & ad decimam partem Benzoini ponderis, obtinetur Sublimatione ordinaria methodo instituta: dotes habet ab omnium aliarum Substantiarum Salibus essentialibus diversas, & solvitur tam Aqua, quam Spiritu Vini. Vide in Chem. FLORES BENZOINI.

Benzoinum secundùm aliquos fluit in pauca quantitate ex inciso cacumine sexennis Arboris, quæ in utraque India crescit, & Incolis *Belzof*; LINNÆO *laurus foliis enervis, obversè ovatis, utrimque acutis, integris, annuis* dicitur: alii hanc Substantiam ab aliis Arboribus repetunt: ut non mirum sit aliquos etiam dari, qui ignotam hactenus Arborem esse sustinent.

BERBERIS Fructus. *De Vrugt van Barberisse.*

BETONICÆ Folia. *De Bladeren van gemeine Betonie.*

BETULÆ Succus. *Het Sap van den Berkenboom.*

Arbor hæc profundè incisa, vel perforata circa veris initium summam copiam fundit Succi subdulcis, quem aliqui in Medicinam adversùs Scorbutum, & Morbos cutaneos introduxerunt: præscribitur ex altiori Arboris parte depromptus, per aliquas septimanas, omni matutino tempore, ad uncias quatuor vel sex: evidenter diureticus est; ut etiam Diabetem scribatur excitasse. Saltem præferri videtur debere decocto ligni vel corticis ejusdem Arboris, quod nostrates ad eosdem ferè usus adhibent.

BEZOAR Lapis. *Bezoarsteen.*

Hoc nomine insigniuntur Lapides, seu calculosæ concretiones in ventriculo Animalium, quæ de caprarum genere dicuntur, inventæ: duo potissimùm in Officinis prostant: orientalis & occidentalis: id commune habent, quod figuræ sint variæ; ordinariò ad rotundam accedentis: quod nullum præbeant odorem, aut saporem: quod constent lamellis concentricis, separabilibus, & quod in utriusque centro communiter corpus aliquod heterogeneum; ut lana, paleæ, corticis frustulum &c. quod efformationis basis est, lateat.

Orientalis, pretiosior, compactus, variæ magnitudinis est: ordinarii vix drachmam dimidiam, vel drachmam pondere æquant: rarissimi, & ingentis pretii sunt, qui ovi columbini, vel majori adhuc volumine gaudent: superficiem habet lævem, politam, splendentem, colorem ex viridi nigricantem: desumitur ex annosiori Capra Bezoardica, vel capricerva, *gazella* dicta, in Persia & India orientali.

Occidentalis in genere major eſt, figuræ magis diverſæ: ſuperficiem habet magis inæqualem, nec politam, nec ſplendentem: lamellis conſtat craſſioribus, quæ texturam habent minùs compactam; mollior, magis friabilis eſt: colorem habet cinereum plus minùs dilutum, cui ſæpius aliquid viroris, aut nigredinis admixtum eſt. Obtinetur ex Capra Peruvina; ſecundùm plures ex vario Brutorum genere.

Bezoar præcipuè Orientalis, cum ingentis pretii ſit, tam raro genuinus occurrit, ut aliqui Authores, omnes, qui ad nos afferuntur, arte factos eſſe, contendant: hinc in detegendis & deſcribendis hujus Lapidis genuini notis characteriſticis admodum ſcrupuloſi fuerunt. Varia à variis in hunc finem citantur criteria: plura fallacia ſunt: optimum, & unicum quod fraus hactenus non videtur potuiſſe imitari, ſequens cenſetur: chartæ pauxillo ceruſæ obductæ Bezoar affricatur: ſi genuinus, inductæ ſub affrictu Lineæ luteæ fiunt, vel ex luteo virideſcentes; ſi artificialis, color non mutatur.

Nomen & medicus uſus Arabicæ originis ſunt. Superſtitioſi hujus ſectæ Medici, qui artem, ex ſolis Naturæ legibus & fideli obſervatione petendam, tot ridiculis figmentis deturparunt, utrumque, præcipuè tamen Orientalem, laudaverunt tamquam excellentiſſimum analepticum, cardiacum remedium; ſummè anxii in determinanda paucorum granorum doſi, tamquam ſacram Anchoram omni morbo maligno oppoſuerunt, & pro Antidoto univerſali, utpote, quod aucta Diaphoreſi Venenum per cutis poros propellere aptum eſſet, commendaverunt: ſed ut paucis verbis omnium Medicorum, qui præjudicata opinione liberi, juſto examine inſtituto, ſuum Naturæ, ſuum Medicamento tribuerunt, ſententiam complectar, omnis virtus fabulis ſuffulta eſt, & non ſolùm obſervata, ſed & perſpecta hujus Lapidis Natura ejus inertiam teſtatur: ut Calculus humanus etenim concrementum terreum, morboſum eſt, quod ipſum Animal, è quo deſumitur, digerere nequit, & in quod humores noſtri nihil poſſunt: ita ut poſt tantam Fa-

mam non alia virtus ei relicta fit, quam acida abforbendi; in quem finem, fi quis experiri amat, ad drachmas etiam, fine aliis noxis quam quæ ab omnibus terreis timentur poteft exhiberi.

BISMALVA, vide ALTHÆA.

BISTORTÆ Radix. *De Wortel van Hertstong of Slangenkruid.*

BITUMEN JUDAICUM, feu ASPHALTUS. *Jodenlym.*

Eft Subftantia levis, folida, friabilis, fplendens; coloris fufci, vel nigri; faporis pauci, fubamari; odoris, præfertim dum incalefcit, igne liquatur, vel accenditur ingrati, fortis, bituminofi, velut Picis. Mari mortuo, feu lacui afphaltiti fupernatans invenitur, & eruitur è terræ vifceribus nonnihil adhuc molle & lentum in pluribus Ægypti partibus, fed raro ad nos transfertur. Ei fubftituta in Officinis proftat alia Subftantia bituminofa odoris fortioris, fed ejusdem omnino indolis, quæ è Gallia, Germania & Helvetia ut plurimum adfertur.

Ægyptiis ad condienda cadavera in ufu: apud nos Theriacam olim ingrediebatur: Oleum inde paratum fœtidiffimum in ulceribus pulmonum laudatur.

BOLUS. *Bolus.*

Plures Terræ fub hoc nomine proftant: omnes *Bolares* & quæ natalis loci figillum impreffum ferunt, *Sigillatæ* dicuntur: omnes argillæ funt, ad attactum molles, puingues: ore affumptæ linguæ adhærent cum adftrictionis fenfu, & tandem liquefcunt: aquæ fefe facilè immifcent, fed in ea non folvuntur; nam fibi relictæ illico fubfident. Præcipuæ funt fequentes

BOLUS ARMENA. *Armenifche Bolus.*

Genuina reliquis minùs glabra & mollis eft, coloris vividi rubri: cum acidis non effervefcit: ei in Officinis paffim fubftituitur

BOLUS GALLICA. *Franſche Bolus.*

Magis mollis & pinguis , colorem habet pallido-rubrum, cum venis albis & flavis interſperſis : leviter cum Acidis effervefcit : reperitur in Gallia , Italia & Germania.

BOLUS LEMNIA , TERRA LEMNIA , feu TERRA SIGILLATA Officinarum. *Lemniſche Bolus , gezegelde Aerde.*

Coloris pallido-incarnati eſt: adfertur in trochiſcis convexo planis , lævibus , Characteribus Arabicis notatis : in Aqua cum ſtrepitu fatiſcit : cum Acidis leviter effervefcit.

Præter hanc dantur diverſæ aliæ terræ ſigillatæ varii coloris & variis Characteribus notatæ ; ſed omnes ejusdem indolis ſunt : rarò genuinæ habentur.

Laudatæ fuerunt longo tempore tamquam remedia adſtringentia in Diarrhæa , Dyſſenteria , Hæmorrhagiis &c. commendatæ in morbis malignis , & humorum diſſolutionibus : ſed earum Natura probat inertiam , & ut SPIELMANNI verbis utar " cur ſubſtantiis dubiis , quæ non poſſunt non primis viis incommodo eſſe in „ tanta certiorum & ſecuriorum refrigerantium & roborantium „ copia noſtros ægros onerabimus ?

BORAX. *Borax.*

Eſt Subſtantia omnes dotes Salis neutri præ ſe ferens. Proſtat nobis ſub Cryſtallis multilateris veluti Sal Gemmæ & Alumen , quæ colorem habent album , pellucidum : odoris eſt primò non ingrati, poſt alkalini , urinoſi ; ſaporis ſubdulcis , mox acris , ſtimulantis , cui aliquid lixivioſi junctum eſt. Cryſtalliſationis ſuæ Aqua dimidiam ponderis partem efficit : in Aere non liqueſcit , ſed evaporatâ ſenſim Cryſtalliſationis Aquâ fatiſcit in pulverem album , qui nova operatione denuo in eaſdem Cryſtallos reduci poteſt : Igni expoſita funditur , ſpumeſcit & tandem convertitur in vitrum durum &

ſemipellucidum, quod in Aqua ebulliente totum ſolvi poteſt: ſolutio hæc Cryſtallos ordinaria methodo obtinendas, & nulla qualitate ab ipſa Borace diſtinctas continet.

Borax vigecuplam circiter rationem Aquæ pro ſolutione exigit: id citiùs calida peragitur, quam frigida: decomponitur ab Acidis vegetabilibus & mineralibus, quæ ſeſe ejus baſi uniunt, & cum ea Salia conſtituunt omnino ſimilia illis, quæ fiunt ex eiſdem Acidis Alkali foſſili junctis: ſub hac operatione ſeparatur Subſtantia ſalina, particularis, ab Authore & Viribus *ſal ſedativum hombergi* dicta, quæ dein Cryſtalliſatione, ut & Sublimatione ſeorſim obtineri poteſt: ut hinc pateat Boracem Alkali foſſili & Sale ſedativo, illi indolem Salis neutri concilianti, conſtare.

Origo particularis hujus Subſtantiæ necdum nota eſt: aliqui potiùs Artis, quam Naturæ productum eſſe crediderunt: plures relationes conveniunt eam in India orientali ex Aquis ad Cupri fodinas reperiundis Evaporatione parari. Olim omnis Venetias ex Alexandria advehebatur; hinc Borax *Veneta* dicta eſt: jam omnis cruda, partim griſea partim obſcurè viridis, arenulis aliiſque heterogeneis immixta, in Hollandiam adfertur, ubi ſolutione, filtratione ac nova Cryſtalliſatione purificatur.

Mechanicus & chemicus Boracis uſus multus: juvat etenim omnium Metallorum fuſionem, & Terrarum vitrificationem. Raro in Medicina adhibetur: ad drachmam dimidiam, vel ſcrupulos duos Emmenagogum ſcribitur & partum promovens Remedium; ut ideo *pulverem ad partum* Pharmacopœæ Edimburgenſis ingrediatur: ſolutio aquoſa laudatur ad cruſtas aphtoſas Infantum.

BORRAGINIS Flores. *De Bloemen van Bernagie.*

BOTRYOS Folia. *De Bladeren van Duivenkruid.*

Planta hæc duplex eſt: *Mexicana* ſcilicet, & *Vulgaris*: prior omni dote præſtantior ob raritatem vix hactenus adhibita eſt; creſcit

crescit tamen jam in Hortis nostris, ut posterior, quæ Tourne-fortio *chenopodium ambrosioides folio sinuato* dicitur, & Hispaniæ propriè incola est. Balsamicæ sunt, totæ odoratæ; saporis subacris, aromatici: folia legentis manus inficiunt Mucilagine resinosa, qua obducta sunt.

Oblivioni sensim traditæ in usus medicos denuo revocatæ sunt: tamquam carminativum remedium adhibentur in Cardialgia & Colica flatulenta: conserva, vel infusum unciæ dimidiæ foliorum in libra Lactis, vel Aquæ quotidie haustum laudatur in labe viscerum purulenta, & omnibus ferè Morbis Pectoris.

BRYONIÆ ALBÆ Radix. *De Wortel van wilde Wyngaerd, ofte witte Bryonie.*

Inter acerrima purgantia numeratur; hinc in Hydrope aliquam famam consecuta est: recentis succus adeo acris est, ut cutim brevi erodat: tutiùs adhibetur infusum aquosum. Externè adhibita efficaciter discutit, ut etiam cum Sale Ammoniaco mixta ad Strumas laudetur. Fortis & ingratus odor, ut etiam virtus, exsiccatione sensim perit: fæcula ferè iners.

BUFO. *De Padde.*

Hoc Animal ab omni ævo, præcipuè ejus Saliva & Humor, quem lacessitum ad certam distantiam ejicit, quemque ejus Urinam aliqui credunt, inter Venena numerata sunt. Recentiores & magis accuratæ Observationes timorem hunc videntur adimere: ut credendum sit Animal, quod ob fœdum aspectum & Veneni suspicionem horrere solemus, non alio modo, homini saltem, nocere, quam apud sensiles præternaturales nervorum affectiones producendo.

Risibile Præjudicium Bufonem exsiccatum tamquam amuletum adversùs Morbos malignos & contagiosos introduxit: idem remedium umbilico applicatum scribitur ab aliquibus Hæmorragias, præ-

cipuè uterinas, ſiſtere: ſi umquam fecit, horrori indè excitato videtur adſcribendum. Hujus Animalis uſti cineres *æthiopem animalem*, ſpecificum contra Variolas, aliquibus conſtituunt: laudantur ad Hydropem: tenuem famam debent caſibus fortuitis, & certè vires non habent ab aliis cineribus diverſas.

BUGLOSSI Radix, Folia, Flores. *De Wortel, Bloemen en Bladeren van Oſſetong.*

BUGULÆ, ſive CONSOLIDÆ MEDIÆ Folia. *De Bladeren van Wondkruid of Waalwortel.*

CACAO. *Cacao, Chocolaat-Nooten.*

Arbor Americana *Theobroma* Botanicis dicta fructum dat Cucumerem forma æmulantem, ſemipedem longum, tres quatuorve pollices craſſum, novem aut decem coſtis prominentibus, ut melones, notatum; coloris ea proportione qua ad perfectam maturitatem accedit ex flavo in coccineum abeuntis. Quilibet horum fructuum triginta circiter Nucleos, Subſtantiâ pulposâ, albâ, ſucculentâ, ſaporis grati, acidi, inter ſe diſtinctos, continet. Hi nuclei *Cacao* ſimpliciter, *Nuces Cacao* & etiam *Avellanæ Mexicanæ* dicuntur: formæ ſubrotundæ ſunt; Piſtaciis, quas æmulantur, majores: ſub putamine rufeſcente, fragili continent Medullam oleoſam extus fulvam, intus fuſcam; ſaporis amaricantis, leniter acerbi, non ingrati; odoris proprii, levis. Ebullitione in Aqua ad ſuperficiem deponunt unam tertiam circiter ſui ponderis Olei albi, blandiſſimi, non facilè ranceſcentis, quod in noſtro climate conſiſtentiam ſpiſſam habet: hinc *Butyrum Cacao* appellatur. Obtinetur etiam expreſſione & diſtillatione. Prior methodus in longè minori quantitate & tenuius largitur; poſteriori obtentum ob contractum empyreuma, depoſita nativa dulcedine, ſaporis acris eſt, odoris fortioris & coloris rufeſcentis.

Vires Cacao nutrientes, analepticæ ſunt: præcipuus harum Nu-

cum ufus fatis notus eft: toftæ fcilicet cum Aromatibus & Saccharo Choccolatam conftituunt.

Butyrum ab aliquibus ad omnes ufus Spermati Ceti fubftituitur, & ob majorem gratiam præfertur; fed cum experientiæ docuerint à debili & languido ventriculo difficulter, & non fine maximis turbis, fubigi, ejus cum multo Saccharo mifcelam, ut folubilitas juvetur, arbitramur neceffariam.

CALAMINARIS Lapis. *Calamynfteen.*

Eft fubftantia mineralis, quæ *Cadmia nativa* feu *foffilis* à pluribus appellatur, & in Germania, Anglia & aliis Europæ Regionibus, fui juris aut aliis mineralibus juncta, eruitur. Plus minus compacta & friabilis eft: videtur Terra effe, quæ Ferrum & Zincum continet, & pro horum diverfa proportione à gryfeo ad fufcum varii eft coloris: ob varias rationes antequam in Officinas noftras affertur Calcinationem fubit.

Ufus externus: in Excoriationibus & Ulceribus optimum deficcativum, & cicatricem juvans remedium eft: redigi debet in pulverem tenuiffimum.

CALAMINTÆ Folia. *De Bladeren van Calamint.*

Plures fpecies funt: *arvenfis*, *montana*, *vulgaris* &c. ultima Theriacam ingrediebatur.

CALAMI AROMATICI, five ACORI VERI Radix. *De Wortel van welriekende Lifch.*

CALENDULÆ Flores. *De Goudbloemen.*

Exficcatione omnem odorem leviter balfamicum, quem recentes fpirant & à quo vis videtur pendere, exuunt. Numerati funt inter Alexipharmaca, Expellentia, Cardiaca, Sudorifera, Uterina: hinc commendati in Pefte, Febribus exanthematicis, Menfium Suppreffione &c.

Famam non videntur meruiſſe: quin imò ob ipſas eis adſcriptas virtutes in ſupradictis morbis ſæpe nocere debent: aniculis tamen & Medicaſtris præjudicii ordinariò tenacibus ad eoſdem morbos adhuc in uſu ſunt.

CALX VIVA. *Levende Kalk.*

Multis productis chemicis nomen Calcis tribuitur: eo hic loci ſignificatur Subſtantia alba, vel gryſea, levis, ſicca; ſaporis acris, cauſtici; aquæ avidiſſima, ex Lapidibus & Terris cum Acidis efferveſcentibus, ſeu *calcareis* dictis, ſufficienti calcinatione producta.

Aqua huic ſubſtantiæ affuſa eam penetrat cum violentia, ebullitione & inſigni calore; eam ſolvit in paſtam, & cauſticitatem ejus demit. Aqua, poſtquam huic operationi inſerviit, *Aqua Calcis* vocatur, & Calx ita tractata appellatur *extincta*, quæ, quamvis partem affuſæ Aquæ fortiſſimè retineat, nova tamen Ignis violentia denuo in vivam reduci poteſt. Extinguitur etiam ſenſim in Aere, & in pulverem fatiſcit ſubtiliſſimum: ejus humiditatem enim tam avidè & copioſè attrahit, ut volumen multùm augeatur & pondus duplicetur. Cæterùm Calx viva pluribus ſuis dotibus medium videtur locum tenere inter Terras abſorbentes & Alkalina fixa.

Chemici Calce viva utuntur, ut ad varios uſus vim cauſticam addant Salibus Alkalinis: introſumpta Veneni effectus edit: extus vis ejus ignea, urens, eſcharas inducens; hinc cum melle ſubacta commendatur ab aliquibus tamquam potens Cauterium adverſùs Rheumatiſmum inveteratum, & adhibetur tamquam Depilatorium.

Aqua Calcis, quæ ſcilicet recipit, quidquid ſtatui ſalino proximum ea ſolvi poteſt, & in Operationibus chemicis eoſdem planè effectus ac Calx viva ipſa exhibet, in Arte Medica multùm jam inclaruit: exteriùs à Chirurgis adhibetur ad tineam, œdemata, abſtergenda ulcera &c.: optimum Gargariſma præbet in ulceribus oris & gutturis: cum Oleis expreſſis Coagulum efficit ad ambuſta

utiliſſimum. Multiplex experientia confirmat interiùs ſine noxa, præcipuè in frigidis & obeſis, ad plures etiam libras quotidie aſſumi poſſe: ſaporem habet acrem, urinoſum; ea utentis fauces ordinariò ſiccantur, & alvus ſtipatur: agit ſæpiſſimè per lenem Diureſim, vel Diaphoreſim: remedium eſt adverſùs acrimoniam acidam, non ſolum in primis viis, ſed etiam in humoribus nidulantem: humores viſcidos ſolvit; hinc laudatur in Pallore cachectico, Obſtructione viſcerum, Scorbûto, Hydrope & Strumis non nimium inveteratis: ſcribitur putrefactionem arcere, & cum lacte Viſcerum, præſertim Veſicæ, ulceribus prodeſſe: commendatur tamquam Anthelminticum &, præcipuè ſi è Conchyliis paretur, tamquam excellentiſſimum Lithontripticum.

Diſtinctio hujus Aquæ in *primariam* & *ſecundariam*, quæ dudum obtinuit, frivola videtur; cum decimæ infuſionis eaſdem omnino virtutes poſſidere ac primæ, & Calcem plus quam milleſies ſuum pondus Aquæ ſaturare conſtet.

Quamvis nihil volatile videatur poſſidere ſervanda tamen eſt in lagenis plenis & bene obturatis: alioquin materiam, quam diſſolutam tenet, ad ſuperficiem ſub forma pelliculæ, quæ *Cremor Calcis* dicitur, deponit: ea ſenſim omnem ſalinam ſubſtantiam ita videtur attrahere, ut Aqua, ſi diutius Aeri expoſita maneat, tandem inſipida evadat.

CAMPHORA. *Kamfer.*

Proſtat nobis ſub fruſtis, ſeu panibus concavo-convexis: candida eſt, ſplendens, cryſtallina; odoris proprii, fragrantiſſimi, caput obnubilantis: ſaporem præbet penetrantem, amarum, acrem; tamen evidenter linguæ frigoris ſenſum imprimit: tota inflammabilis eſt, ut etiam ſuper Aquam, cui innatat, ardeat; flammam præbeat lucidiſſimam, & nullas fœces relinquat. Igni impoſita liqueſcit, velut in Oleum, ſed cito reſolvitur in vapores fragrantiſſimos: adeo etenim volatilis eſt, ut integra, nullis ſui veſtigiis relictis, non ſo-

lùm in libero Aere, ſed etiam chartæ, aut pixidi ligneæ incluſa avolet: tota & ſine alteratione ſublimari poteſt: difficulter ſine adjunctis terreis in pulverem redigitur: ſolvitur perfectè Spiritu Vini rectificatiſſimo, Oleis, Mucilaginibus & Acidis mineralibus. Hæc ultima in eam agunt ſine efferveſcentia, aut calore: naturam ejus non immutant: ſolutio in Spiritu Nitri facta *Oleum Camphoræ* audit. Omnes has ſolutiones, excepta illa quæ Oleis fit, decomponit affuſa Aqua, quæ ſe menſtruo unit, & in qua Camphora diſſolvi nequit: ſub hac operatione lacteſcit mixtum, Camphora ſub flocculorum alborum forma ſeparatur, & ad ſuperficiem aſcendit: ope Calcis, methodo à celeberrimo MACBRIDE inventa, tamen Aquæ uniri poteſt.

Ex omnibus his patet particularis naturæ Subſtantiam eſſe; dotes aliquas cum Reſinis & Oleis eſſentialibus communes habere; aliis differre: multis ad Ætherem accedere.

Camphora ſpontè ſtillat ex Arbore Japonenſi, quæ Incolis *Cafura*; KÆMPFERO *laurus camphorifèra* dicitur: ſic obtenta *virginea* audit, ſed ad nos non transfertur: quæ apud nos proſtat ex ejuſdem Arboris partibus conſciſſis & in lebete, qui operculo ſtramine intus obducto tegitur, cum Aqua coctis ſublimatur: ſic cruda conſtans fruſtulis flavis, ſubfuſcis, ſemipellucidis, quæ lutum aliaque heterogenea admixta habent, ex India in Hollandiam vehitur: ubi non bene nota methodo, probabiliter nova Sublimatione, purificatur. Obtineri poteſt in parca quantitate ex pluribus Plantis balſamicis omnium Regionum.

De viribus acriter diſputatum eſt; donec experimenta evicerint corpora, quibus ingeritur, non tantùm non exæſtuare, ſed etiam evidenter refrigerare: à Drachma dimidia nec calorem intendi, nec pulſum accelerari, ſed contrà frigoris ſenſum ad præcordia excitari HOFFMANNUS obſervavit: aliis drachmæ duæ eadem phænomena exhibuerunt, & Melancholicus unciam dimidiam quotidie per quin-

decim dies cum eodem eventu aſſumpſit. Ex his aliiſque concluſum eſt virtutem primariam Camphoræ ſedantem, ſeu motum Spirituum retardandi, eſſe; hinc Mercurii vim ſalivationem excitandi, evacuantes Draſticorum effectus, & vim irritantem Cantharidum infringit: hinc in Mania aliiſque morbis, in quibus inordinatus Spirituum motus peccat, ad magnam doſim exhibita ob pulchros ſucceſſus magnam famam conſecuta eſt: hinc etiam in juvanda ſæpiùs expectoratione incomparabile præſtat remedium. Præterea ſanguinem phlogiſticè ſpiſſum attenuat, & putredinem arcet; hinc in inflammatoriis morbis poſt Venæſectiones, & in malignis utiliſſima.

Externè adhibetur ad diſcutiendas Sugillationes, ad arcendas Inflammationes & Sphacelum: Denti carioſo immiſſa, dolorem lenit.

CANCRORUM CHELÆ. *Kreeftsſchaalen.*

CANCRORUM OCULI. *Kreeftsoogen.*

Falſò *Oculorum* nomine inſigniuntur, & meliùs *Lapides* dicuntur; cum propriè binæ parvæ lapidoſæ concretiones ſint, quæ inter tunicas ſtomachi *Aſtaci fluviatilis* inveniuntur: rotundæ ſunt; parte, qua ventriculi cavum reſpiciunt, compreſſæ, alia parte convexæ: recentes cæruleſcunt; ætate albæ fiunt: fibrarum muſcularium incumbentis tunicæ impreſſionem gerunt: fiunt ex lamellis ſibi arctè incumbentibus: facilè in ſubtilem pulverem redigi poſſunt, & omnibus Acidis promptè ſolvuntur. Uſus in Piſce ignotus.

Maxima pars horum Lapidum ex confiniis Tartariæ adfertur: ibi Cancros in acervos collectos putredini relinquunt, aut piſtillis ligneis contundunt & carnes aqua eluunt, ut Lapides ſeorſim obtineant: proſtant nobis tam vili pretio, ut Cancrorum in illis Regionibus numerum mirari cogamur: tamen ex terra abſorbente factitii adferuntur, qui à naturalibus diſtingui poſſunt, quod nec lamellis conſtent, nec ſtomachi tunicæ fibrarum impreſſiones exhibeant; quod veris friabiliores ſint, aquæ avidiores, linguæ fortiùs adhæreant, & quod Acidis dilutis toti ſolvantur, aut in moleculas

faticant; dum interim genuinus integer Cancrorum Lapis eiſdem Acidis commiſſus mollis, pellucidus fit, & figuram non mutat: Acidum enim ejus terram ſolvens totum gelatinoſum textum intactum relinquit.

Lapis hic aliquibus arcanum remedium eſt, ut feſtucam aliaque corpora heterogenea, quæ in Oculum inciderunt, eximant: in hunc uſum integer lapillus Oculo inditur; ita ut Palpebrâ comprehendatur, & compreſſa pars Oculi bulbum tangat, convexa palpebram: dein digito exteriùs admoto circumrotatur, donec locum affectum tangat & ſecum, quod inciderat, auferat.

Vis interna eſt Acida abſorbendi, eâque aliis in hunc finem laudatis facile palmam præripiunt: aceto ſaturati reſolventes ſunt, Diuretici, Diaphoretici. Eorum tamen in pulverem ſubtiliſſimum redactorum uſus non omnino tutus videtur; cum glutinoſis enim in maſſas difficulter reſolubiles abeunt. In Actis Philoſophicis Anglicanis proſtat Hiſtoria Hominis, qui, Cardialgia infeſtatus, Oculis Cancrorum per plurimos annos uſus fuerat, in cujus cadavere repertus eſt Calculus inſtar Lapidis Bezoardici. Virtus Chelarum eadem, ſed inferior videtur.

CANELLA ALBA. *Witte Kaneel.*

Eſt cortex interior Arboris, quæ in Jamaïca aliiſque Inſulis Americæ creſcit, & LINNÆO *laurus foliis enerviis, obverſè ovatis, obtuſis* dicitur: adfertur nobis in tubulos oblongos, Cinnamomo craſſiores, convolutus: coloris eſt in ſuperficie convexa ſeu extima ex albido ſublutei, in concava ſeu interna albi: odorem præbet aromaticum, ferè inſtar Nucis Moſcatæ; ſaporem acrem, pungentem, ſubamarum, ſimilem ſapori mixturæ Cinnamomi, Zinziberis, & Caryophyllorum aromaticorum. Oleum eſſentiale calidum largitur, quod crebrò Oleo Caryophyllorum ſolent adjicere.

Vires medicæ calidæ ſunt, ſtomachicæ, incidentes: hinc convenit in omnibus Morbis frigidis, mucoſis.

Paſſim

Passim Cortici Winterano hic rarissimo, cujus vires æmulatur, substituitur: plures confundunt, & pro synonimis habent: origine tamen, viribus & aliis notis diversi sunt: qui id norunt Canellam albam *Corticem Winteranum Spurium* appellant. Vide WINTERANUS CORTEX.

CANNABIS Semen. *Het Zaad van Hennip, Kennip, of Kemp.*

CANTHARIDES. *Spaensche Vliegen.*

Sunt insecta, quæ ad Muscarum & magis propriè ad Scarabæorum classem pertinent: corpore oblongo sunt; magnitudinis variæ, ordinariò Muscæ majoris; coloris elegantis, splendentis, viridis, cœrulei, vel aurei; sæpiùs ex his mixti: quævis pars gustata saporem præbet acrem, causticum: odorem spirant recentes fœtidum.

Ubique in Europa, præter Regiones maximè septemtrionales, occurrunt: in Hispania, Italia & meridionalibus Galliæ Provinciis maximè communes sunt, & ex dictis Regionibus ad nos afferuntur: inhabitant varias Arbores illarumque foliis vescuntur: aliquibus temporibus se sub terram condunt: Arbores concutiendo colliguntur & exsiccantur.

Cantharidum vis stimulans, acerrima est. Cuti applicatæ eam inflammant, & post paucas horas ab ea separant cuticulam, quam in vesicam multo Sero plenam attollunt: hinc tamquam primaria Rubefacientia & Vesicantia externè adhibentur. Introsumptæ idem primis viis damnum inferunt. Vim hanc debent Sali suo acri caustico, non bene notæ hactenus naturæ, qui partim Aqua; optimè Spiritu Vini Rectificatissimo ex eisdem extrahi potest. Pars hujus Salis, tam sub externo quam interno Cantharidum usu, sanguinem subintrat & circulo se tradit: tum stimulo suo Calorem, Febrem, Sitim accendit, & viis urinariis præcipuè infestus est: ita ut non solùm à parca dosi introsumpta, sed etiam ab applicatis Vesicantibus renes quandoque inflammentur, intolerabilis Stranguria exci-

tetur, & Mictus cruentus sequatur. Quartam grani partem introsumptam crudelia hæc symptomata produxisse Exemplum prostat.

Non immeritò ergo earum usus internus suspectus est: possunt tamen, adhibita cautela, non solùm tutò, sed etiam ob vim stimulantem, quæ in vias urinarias præcipuè determinatur, insigni cum successu adhiberi. In Substantia ad granum unum alterumve, vel meliùs in Infuso spirituoso, commendantur in frigidis, mucosis quibusdam morbis ad alia rebellibus: à pluribus laudantur in Hydrope; in obstinata Urinæ Suppressione & Retentione, ubi inertia sunt organa, vel tenaci muco infarcta; in Gonnorrhæa pertinaci, in Herpete, Leprâ, & in Hydrophobia. Scribuntur præterea Aphrodisiacam virtutem possidere, & nuperrimè earum Tinctura à CELEBERRIMO HOME in nervosis Febribus non sine successu tentata est. Earum virulentiam, omnes quotquot adhibent, corrigunt Camphora, Mucilaginosis, Diluentibus.

Ubi opus est stimulo; materia alicubi hærens movenda, revellenda, evocanda; Exanthema sustinéndum, vel retropulsum revocandum &c. variis corporis partibus Emplastro vel Fermento panis supersperse extus applicantur. In Urinæ Incontinentia ossi sacro impositæ mira præstant. Nocent ubi vasa turgent in pletoricis & inflammatoriis morbis, non prægressa Venæsectione; ubi febris acrior; in temperamentis calidis, magnis suppurationibus, Hecticis &c.

CAPILLI VENERIS, sive ADIANTHI VERI Folia. *De Bladeren van Venushair.*

CAPRIFOLII Folia, Flores. *De Bladeren ende Bloemen van Geitenblad, of Kamperfoelie.*

CARANNA. *Caranna.*

Est substantia gummeo resinosa, quæ in magnis massis, quibus extus reliquiæ juncei involucri adhærent, nobis adfertur ex Car-

tagena, novæ Hispaniæ Provincia, ubi ex trunco Arboris, quæ Palmæ species creditur, & ab aliquibus *Arbor insaniæ* dicitur, scribitur decurrere. Recens ductilis, tenax est; vetustior dura, friabilis: colorem habet ex viridi nigricantem; saporem resinosum, aliquantulum amarum, ingratum; odorem spirat non ingratum; si fricetur, aut accendatur, fragrantem: tota ferè Alkohole solubilis est: Aqua solvit circiter quartam partem.

Raró internè adhibetur: pro externo usu commendatur tamquam traumaticum, nervinum, discutiens: præcipuè laudatur ab aliquibus in frigidis articulationum doloribus.

CARDAMOMI Semen. *Cardamomzaad.*

Tres Cardamomi species in Medicina notæ sunt. Prima, *Cardamomum majus* sistens, siliquam largitur trilocularem, ficum ferè æmulantem, quæ plura continet semina angulosa, pipere minora, coloris extus rufescentis, intus albi; odoris aromatici, saporis acris, calidi, mordicantis, velut piperis. Semina hæc *Grana Paradisi* aliquibus dicuntur, quod nomen alii Amomi veri seminibus tribuunt.

Secunda species *Cardamomum medium*, aliquibus *majus Officinarum*; tertia *minus* audit: siliquarum magnitudine inter se & à majori differunt, & ab ea denominantur: cæterùm semina utriusque etiam angulosa, subrufa, intus alba; odoris & saporis grati, aromatici, evidenter ad Camphoram accedentis. His dotibus *minus* reliqua videtur præcellere: hinc meritò illis passim in Officinis substituitur. Quamdiu hæc semina in siliquis suis servantur præstantiora sunt & eorum color obscurior; exempta verò & siccata multum de virtute sua amittunt, & color fit magis cinereus.

Plantarum necdum satis accuratè descriptarum in Indiis Orientalibus crescentium producta sunt.

Virtus calida, aromatica, viscera non inflammans tam Aqua quam Spiritu Vini extrahitur, & cum illis distillatis transit: Tinctura

autem ſpirituoſa limpidior, pellucidior, & longè gratior eſt, quam aquoſa.

CARDIACÆ Folia. *De Bladeren van Moederkruid.*

CARDUI BENEDICTI Folia, Semen. *De Bladeren en Zaaden van gezegende Diſtel.*

CARICÆ. *Vygen. De gedroogde Vrugt van de* FICUS COMMUNIS.

CARPOBALSAMUM. *De Vrugt van den Boom, die den Opobalſem uitlevert.*

Sunt Fructus Arboris in Arabia creſcentis, ob Opobalſami quod largitur excellentiam aliquibus *Balſami veri*; à LINNÆO *Amyris Opobalſami* dictæ. Figuræ ſunt oblongo-rotundæ, piſum fere æmulantes, ſed parùm minores: pendent e brevi pediculo: cortex quatuor lineis eminentibus diſtinctus rugoſus, fuſcus eſt; medulla albicans, balſamica, oleoſa: perfectam maturitatem nacti odoris ſunt grati, fragrantis, ad Opobalſamùm accedentis; ſaporis valde calidi, aromatici.

Ut lignum & viſcus Arboris præcipuam famam debent Opobalſamo: rariſſimè ad nos adferuntur quique proſtant effœti ſunt: facilè carere poſſumus: Theriacam & Mitridatium olim ingrediebantur: jam Cubebæ ſubſtituuntur.

CARTHAMI Semen. *De Zaaden van Baſterdſaffraan.*

CARUI, CARVI, CARI, ſeu CUMINI PRATENSIS Semen. *De Zaaden van Karrewei.*

CARYOPHILLATÆ Radix. *De Wortel van Nagelkruid.*

CARYOPHILLI AROMATICI. *Kruidnagelen.*

Sunt cum calicibus ſuis exſiccata germina Florum Arboris, olim in omnibus Moluccis ſpontè creſcentis; jam in ſola Amboina cultæ, *Caryophylli aromatici fructu oblongo* dictæ. A Fumo, cui collecti

ſtatim exponi ſcribuntur, coloris ſunt rubiginoſi, fuſci: aliquot linearùm magnitudinem habent; ferè quadrangulares ſunt, & parvum clavum figura referunt: infernè obtuſi, ſupernè ſtellatim diſſecti ſunt in quatuor æquales lacinias, quibus inſidet piſi circiter magnitudinis globulus, futuri floris rudimentum, quatuor petalis convolutis conſtans. Odoris ſunt aromatici, fragrantiſſimi; ſaporis proprii, fervidiſſimi, linguam & palatum adurentis, parum adſtringentis, pertinacis. Maſticanti ſalivam copioſè eliciunt, valde inflammabiles ſunt, & Olei eſſentialis odoratiſſimi circiter unam ſeptimam ſui ponderis largiuntur, quod genuinum minori acredine aromatica gaudet, quam adulteratum, quale ordinario ex Hollandia adfertur. Tinctura ſpirituoſa fervidiſſima eſt.

Non inutile erit notaſſe à fraudulentis, pro obtinendo Oleo, Caryophyllos integros diſtillationi ſubjici eoſdemque Oleo orbatos denuo ſiccari, & recentibus ad augendum lucrum immiſceri: fraus ægrè diſtingui poteſt, niſi vires debiliores aut color dilutior prodat.

Vires medicæ, ubi magno ſtimulo opus, proficuæ. Oleum denti carioſo immiſſum nervum quaſi adurit, deſtruit: in oſſium carie agit inſtar Cauterii actualis.

CASCARILLÆ Cortex. *De Baſt van Caſcarille.*

Eſt Cortex, qui circa finem ſæculi præteriti primùm nobis innotuit: appellatur etiam *Cortex Eleutheriæ*, quia deſumitur ex Arbore, quæ in omnibus Bahamæ Inſulis maximè in illa, quæ *Elateria* vel *Eleutheria* dicitur, creſcit. Adfertur nobis in tubulos tres quatuorve pollices longos convolutus. Lineam circiter craſſus eſt; externa facie gryſeus, inodorus, inſipidus; interna coloris fuſcoferruginei; ſaporis amari, acriuſculi, aromatici; odoris grati. Ab omnibus aliis Corticibus differt, quod facillimè accendatur, & accenſus odorem ſpiret gratum, fragrantem, inſtar Moſchi. Magis fragilis & friabilis eſt, quam *Cortex Peruvianus*, coloris etiam minùs obſcuri, ſaporis non tam ingrati & minùs adſtringentis. Vires partim Aqua; integrè Spiritu Vini extrahuntur.

Primùm Nicotianæ ob odoris gratiam, qua accenſus pollet, adjectus eſt; poſt in Medicinam introductus, & ad fugandas febres Cortici Peruviano, præſertim à Secta Stahliana, cui ſummum illud & incomparabile febrifugum odio erat, ſubſtitutus: ſed multum abeſt, ut ejus vires æquare valeat: optimum tamen remedium roborans, ſtomachicum, antiſepticum eſt, in frigidis morbis, & debilibus à Diarrhæa, Dyſſenteria &c. Viſceribus, utiliſſimum: laudatur in Colica flatulenta, & Angli ad juvandam expectorationem cum ſucceſſu adhibent: in febribus Cortici Peruviano ſæpe jungitur, & illi, ubi vis adſtringens nocere poteſt, ſubſtitui debet.

CASSIA FISTULA, vel FISTULARIS. *Caſſia.*

Eſt ſiliqua Cylindrica, lignoſa, fragilis, coloris, ex fuſco nigri, pedem & ultra longa, pollicis fere diametrum habens. Interius Septis tenuibus, lignoſis diviſa eſt in plūra loculamenta, quæ in ſuperficie externa tamquam totidem circelli eminent, & quorum ſingulum ſemen fulvum, nitidum, ſubrotundum, compreſſum, durum continet, atque integrè obductum eſt pulpa nigricante, glutinoſa; odoris aliquantulum ingrati, quaſi oleoſi; ſaporis valde dulcis, inſtar pruni, leviter ſubacris.

Deſumitur ex Arbore, quæ idem nomen gerit, & in utraque India creſcit: hinc diſtinguitur in *Orientalem* & *Occidentalem*: præfertur prior: poſterioris ſiliqua major, putamen craſſius & rugoſum eſt; pulpa ingratior, acrior. Eæ ſiliquæ in genere eligi debent, quæ recentes, graves ſunt; quarum ſemina, dum concutiuntur, ob deficientem medullam, non reſonant; quarum pulpa ſplendens, nigra, non nimium exſiccata, & præter dulcem nullo alieno ſapore inſtructa eſt.

Pulpa mitiſſimè alvum lenit. Continuatus ejus uſus ſcribitur ab aliquibus urinam viridem; demum nigram reddere: hinc concluſerunt ſpecificè in renes agere. Alii utrumque negant.

CASSIA LIGNEA. *De Baſt van een ſoort van wilden Kaneelboom.*

Sub hoc nomine ex India Orientali afferuntur cortices, qui Cinnamomum omni dote æmulantur, ſed ſapore & odore remiſſioribus gaudent, & in eo ſe præcipuè ab eodem diverſos exhibent quod maſticati in viſcedinem ſolvantur, & in Aqua cocti Mucilaginem largiantur: hinc in caſibus, ubi nudior, calidior Cinnamomi vis ſuſpecta eſt, utiles eſſe poſſent.

CASTOREUM. *Bevergeil.*

Sub hoc nomine veniunt duo glanduloſi folliculi figuræ oblongo-rotundæ, magnitudinis ovi gallinacei & quandoque majoris, e Caſtore anima i amphibio deſumti. Olim hujus animalis teſticuli habiti ſunt: jam conſtat rerum naturalium indagatoribus ad partes genitales non pertinere, nec ullo modo cum illis communicare: utrimque juxta anum alter in dextro alter in ſiniſtro inguine ſub cute, æquè in Caſtoribus fæminis ac maribus, ad particularem necdum bene notum uſum, excreſcunt. Conſtant membrana tenaci, coriacea, quæ ſubſtantiam excludit flavam, unctuoſam, inflammabilem; odoris proprii, viroſi, caput obnubilantis; ſaporis acris, amari: ſubſtantia hæc, quæ propriè Caſtoreum eſt, multis cellulis membranaceis diſtinguitur.

Totus folliculus exemptus, fumo exſiccatus, & induratus è pluribus borealibus Europæ regionibus, & ex America ad nos adfertur. A patria *Dantiſcanum*, *Pruſſicum*, *Polonicum* &c. Caſtoreum denominatur: præfertur *Ruſſicum*; infimum *Canadenſe* eſt. In genere folliculi majores, ventricoſi, graves, ſubſtantiam ſiccam quidem, ſed non totam aridam, & fortiſſimo odore inſtructam continentes, reliquis præferendi. Adulteratur ſæpius immiſſo folliculis Gummi Ammoniaco, Opoponace, Sagapeno, Melle, Sanguine inſpiſſato, Arenis &c. Diſciſſione, odore, ſolutione fraus detegi poteſt.

Vires medicæ Nervinæ, Antihyſtericæ; non nullæ, ſed multis

authoribus nimium laudatæ: tam Aqua quam Spiritu Vini extrahuntur: diſtillatio cum Aqua totum ferè Caſtorei odorem elevat; cum Spiritu Vini Rectificatiſſimo nullum.

CATECHU. *Cachou.*

TERRA JAPONICA etiam appellatur, dum tamen neque terra neque Japoniæ productum eſt: in India Orientali paratur, & ſuccus eſt vegetabilis, levi coctione cum Aqua extractus, dein blando calore inſpiſſatus. Ut nobis proſtat eſt ſubſtantia ſicca, dura, extus rufa, Nigricans, intus e rubro fuſca, odoris nullius, ſaporis adſtringentis primò amari, dein ſubdulcis & pinguis ut Boli. Tota, dum genuina eſt, in ore deliqueſcit, & ſolvitur Aqua; tres quartæ partes ferè Spiritu Vini rectificato: ut pateat ſubſtantiam eſſe gummeo-reſinoſam.

Cujus plantæ productum ſit dudum ignoratum eſt: plures Authores crididerunt extrahi e fructibus *Palmæ Arekiferæ*: celebris JUSSIEU ex alia arbore *Cat-Che* dicta deſumit, & SPIELMANNUS ex variis *Mimoſæ* LINNÆI ſpeciebus, & diverſis aliis plantis cortice adſtringente & rubro præditis contendit parari. Speciem *mimoſæ*, e qua obtinetur, & extracti præparationem deſcribit D. KERR Noſocomii Bengalenſis Chirurgus in relatione à Celeberrimo FOTHERGILL Societati Medicæ Londinenſi communicata. Is teſtis ocularis litem videtur dirimere.

Vires medicæ leviter adſtringentes & roborantes ſunt: hinc in Diarrhæis, Hæmorrhagiis, Viſcerum laxitate &c. utiles: laudatur in flacciditate Gingivarum, vacillatione Dentium, in Catarrhalibus Defluxionibus, Raucedine &c.

CENTAURII MINORIS Summitates. *De Toppen van klein duizend-gulden Kruid.*

CENTINODIUM, ſeu POLYGONUM. *Varkensgras, Knoopgras, of duizend Knoop.*

CERA.

CERA. *Wafch.*

Eft fubftantia illa flava, concreta, flexilis, quam Apes è floribus collectam, & in ftomacho fuo elaboratam ad conftruendos favos fuos adhibent. A Melle & reliquis heterogeneis feparatur, & in panes redigitur expreffione, lotione & fufione. Odorem habet, præcipuè dum recens eft, melleum, non ingratum; faporem, præter lentum oleofum, nullum. Igne mollefcit, funditur, volatilis fit: flammam alit: ex flava albiffima fit unitis Aeris, Aquæ & Solis viribus. Videtur Oleum effe ab Acido denfè coagulatum; nam diftillationi fubjecta primò Acidum largitur volatile, penetrans: tum Oleum fpiffum, albicans, quod ob confiftentiam *Butyrum Ceræ* vocatur. Id repetitis diftillationibus, expulfa femper portione Acidi, mutatur in *Oleum Ceræ*, Oleis unguinofis, blandis, expreffis non abfimile; quod ea proportione, qua diftillationes multiplicantur, continuò tenuius fit, Spiritu Vini diffolubilius, & magis blanda indole fefe commendat. Solis hujus Olei dotibus Cera à Refinis videtur differre.

Ufus chirurgicus Ceræ præcipuè flavæ feu citrinæ, ob vim emollientem, maturantem, multiplex: internus, quoniam viribus digeftricibus noftris vinci nequeat, vix ullus: aliqui ad pertinaces Dyffenterias commendant. *Butyrum* laudatur ad Hæmorrhoidum dolores: *Oleum* adverfùs labiorum aliarumque partium fiffuras.

CERASA. *Karfen.*

Plures fat notorum horum fructuum fpecies dantur, quæ colore & fapore fucci diftinguuntur. Illa præcipuè in Medicina, tamquam Antiphlogiftica & Antifeptica, in febribus biliofis & putridis commendantur, quorum fuccus gratus acidus. Ut alii fructus horæi in magna quantitate & continuò efa vi refolvente morbos quosdam chronicos feliciffimè curaverunt. Nigra nervorum morbis mederi, ut aliqui fcribunt, fabula eft.

CERUSSA. *Ceruis, Loodwit.*

Eſt Plumbum ope Aceti in vapores redacti eroſum, & in pulverem album ſolutum. Creta aliiſque aliquando adulteratur: levitas, vel efferveſcentia cum Aceto fraudem detegit.

Multùm externè in Unguentis & Emplaſtris ob vim refrigerantem diſſiccantem adhibetur. Uſus internus, ut omnia Plumbi producta, venenoſus.

CETERACH. *Miltkruid of Steenvaren.*

CHÆREFOLII Folia. *De Bladeren van Kervel.*

CHAMÆDRYOS Folia. *De Bladeren van Maanderkruid.*

CHAMÆPITYOS Folia. *De Bladeren van hoe langer hoe liever.*

CHAMOMILLÆ, ſeu CHAMÆMELI ROMANI ET VULGARIS Folia, Flores. *De Bladeren en Bloemen van roomſche en van gemeene Kamille.*

CHELIDONII MAJORIS Folia, Radix. *De Bladeren en Wortel van ſtinkende of groote Gouw, Zwaluwkruid, of groot Oogenklaar.*

Tota planta recens ſuccum fundit croceum, graveolentem, amarum, acrem, qui ad abſtergenda corneæ vitia commendatur: ſed ejus acredo & organi ſenſibilitas requirunt, ut in hunc uſum multùm diluatur. Sine hac cautela ad Verrucas prius inciſas adhiberi poteſt. Foliorum vires internæ ſtimulantes, aperientes, diureticæ & diaphoreticæ ſunt: famam habent in infarctu Pulmonum, in obſtructione Viſcerum Abdominalium & præcipuè in Ictero; dum nulla adſunt ſigna inflammationis. Laudantur etiam ad Hydropem, & aliqui ſuſpicantur radicem, quæ reliquis plantæ partibus acrior eſt, HELMONTII adverſùs Hydropem aſcitem ſpecificum fuiſſe. Plantæ vis exſiccatione perit.

CHELIDONII MINORIS Folia, Radix. *De Bladeren en Wortel van kleine Gouw.*

CHERMES, vide KERMES.

CHINÆ Radix. *Chinawortel.*

Est radix plantæ, quæ in China potissimùm crescit, & KÆMPFERO *smilax minùs spinosa, fructu rotundo, radice virtuosa* dicitur. Duplex est: una nobilior, quæ *China vera* vocatur, ex India Orientali adfertur: est radix crassa, ponderosa, nodosa, tuberculis pluribus obsita, texturæ lignoso-farinaceæ; coloris extus ex fusco rufescentis; intus ex albo rubescentis; saporis dum recens est leviter acris, dum vetustior est terrei, inertis; odoris nullius. Altera ignobilior, quam & *pseudochinam* appellant, adfertur ex nova Hispania, Brasilia aliisque Americæ partibus. Quamvis ejusdem plantæ productum ob diversam patriam levior est, minùs nutrita; coloris extus nigrioris; intus magis rubri.

Circa annum 1535. in Europam adducta, & primùm ad Morbum Articularem, Affectiones Cutaneas & Luem Veneream tamquam Specificum adhibita est: dicitur operari humores acres obvolvendo eosque per promotam insensibilem transpirationem & auctam Diuresim expellendo: sed cum nulla fida observatione constet, ut SPIELMANNUS notat, ejus solius ope vel Veneream vel aliam quamcumque Acrimoniam fuisse curatam, radicem insipidam & inodoram Medicamentis inertibus potiùs, quam activis arbitramur annumerandam: qui tamen ea uti amant, sciant facilè à vermibus exedi, & Mercatores foraminula & lacunas pasta rubra, cui etiam ad augendum pondus Lythargirium quandoque admixtum inventum est, replere.

CICERA RUBRA. *Roode of Spaensche Erwten.*

CICHOREI Folia, Radix. *De Bladeren en Wortel van wilde Cichory.*

CICUTÆ Folia. *De Bladeren van Scheerling of dolle Kervel.*

Adeo confuſa ſunt omnia, quæ ad Cicutæ hiſtoriam pertinent, ut probabile ſit ei ob Botanices ignorantiam per plurima ſæcula à pluribus diverſas plantas ſubſtitutas fuiſſe: hinc non deſunt Authores, qui Cicutam omni ſcelere abſolvunt, dum interim alii varias plantas floribus umbellatis inſtructas, & quas malos effectus in corpus humanum producere obſervarunt, Cicutam appellant. Videntur etiam olim compoſita aliqua hoc nomine inſignita fuiſſe: Athenienſium venenum Socratis morte infame, veroſimiliter compoſitum, id probabile reddit.

His viſis tutum videtur ſolis recentioribus & fide dignis Obſervationibus in dijudicandis hujus Plantæ viribus adhærere. Hæ evincunt omnes ejus ſpecies venenatas eſſe. Cel. BOERHAAVIUS à foliis inter digitos contritis & naribus admotis quaſi ebrius ſtupiduſque factus eſt. Pueris, qui Cicutæ fiſtulas aliquamdiu inter labia continuerant, eadem inflari & inflammari viſa ſunt: dum introſumuntur Vertigines, Stuporem, Convulſiones & horrendam Mortem denique inferunt. Secundum WEPFERI experimenta in Stomachum, quem inflammant & corrodunt, primariò agunt. Veneni Antidotum à pluribus Acetum creditur. Alii dubitant; iique prudentiores ei ſoli, ſine additis ſtrenuè generalioribus, non fidendum putant.

Non obſtante hac indole *Cicuta major* Medicamentis adſcripta eſt. Externè tamquam ſopiens & reſolvens in Carcinomatoſis Ulceribus multis abhinc annis adhibita fuerat, dum ILLUSTRISSIMUS STOERKIUS ad eoſdem alioſque morbos hactenus incurabiles habitos internum uſum tentare ſuſcepit. Celebris hujus Viri experimenta docuerunt in minori & prudenter aucta Doſi non ſolùm tutò poſſe adhiberi, ſed etiam feliciſſimas curationes poſſe perficere: commendata itaque tanta authoritate per omnem Europam alacriter tentamini ſubjecta eſt, prodieruntque illico innumeræ Obſervationes,

quæ probant eam validiſſimè reſolvere & non ſolùm ſcirroſas glandulas reſerare & cancrum curare, vel ſaltem emendare; ſed etiam Spinæ ventoſæ, Ulceribus cacoëtheis, Morbis cutaneis, Cataractæ, Amouroſi, Arthritidi, Cephalœæ chronicæ aliiſque morbis ad alia omnia rebellibus aliquando medelam eſſe.

Non reticendum eſt plures eoſque Celebres Medicos contra ſalutares hos Cicutæ effectus reclamaſſe & denſam attuliſſe Obſervationum nubem, qua remedii inefficaciam ſtabilirent. Illuſt. Author varias promiſcuè herbas ſubſtitutas, aut Extractum non ritè paratum fuiſſe reſpondit, & ut omnis error impoſterum evitaretur Cicutam ſuam ænea Tabulà expreſſit, addens eam eſſe *conium maculatum* LINNÆI; *cicutam majorem* TOURNEFORTII *&c.* monuit præterea eam ingrato Murium domeſticorum fœtore, dum digitis conteritur, vel in calidiori loco aſſervatur ab aliis Plantis facilè poſſe diſtingui.

Omnia hæc reclamantes non ſedarunt: oppoſuerunt enim ab ipſo CELEB. STOERCKII Pharmacopœo præparatum extractum, & Vienna ad exteros tranſlatum efficacius ſeſe non præſtitiſſe. Si qua fides tamen plurium celebrium Medicorum Obſervationibus, mira proſtant Curationum exempla: nequè ideò rejiciendum eſt Remedium, quia non perpetuò curat: adeoque quamvis tantùm mileſimo prodeſſet; præcipuè in Morbis, pro quibus nullum hactenus erat cognitum Remedium, quales illi paſſim ſunt, quos Cicuta curatos legimus, tentari meretur & debet.

CINERES RUSSICI. *Potaſch.*

Sub hoc nomine Sal Alkali fixum, quod ex cineribus lignorum duriorum, præcipuè querni & fagini, in Polonia & Moſcovia paratur, ad nos transfertur. Sal Lixivioſum conſtituit admodum impurum: nam præter terram vegetabilium calcem vivam aliaque heterogenea admixta gerere Analyſis probavit: hinc numquam in uſus medicos, niſi debitè primò purificatum, adhiberi poteſt.

CINERES CLAVELLATI, è fecibus Vini exficcatis & combuftis in Gallia parati, ejufdem indolis funt.

CINNABARIS NATIVA. *Bergvermilioen.*

Eft minera Mercurii maximè occurens, feu Mercurius Sulphure mineralifatus. Eruitur in Hungaria, Hifpania, Japonia &c. optimam Hollandi ex India Orientali afferunt. Subftantiam habet ponderofam, fragilem: nullo odore, nullo fapore præditam: in fruftis integris ftrias exhibet fplendentes, Longitudinales, & coloris eft rubri fufcioris; dum in pulverem redacta eft vividi, pulcherrimi. Chemica Analyfis & Cinnabaris factitia probant eam conftare fex feptemve Mercurii partibus & una Sulphuris, igne fubterraneo fimul fublimatis, & unitis. Igni expofita volatilis eft, & in vafe claufo integra fine Decompofitione fublimatur: in aëre libero verò, accenfo Sulphure, decomponitur, & Mercurius in vapores redigitur. Intermedio Alkali, Calcis, Ferri & aliarum fubftantiarum, cum Sulphure Majorem affinitatem habentium quam Mercurius, in vafe claufo decomponitur. Ita Diftillatione MERCURIUS A CINNABARE REDIVIVUS, puriffimus obtinetur.

Cinnabari vires abforbentes & fedantes aliqui adfcripferunt. Has certò non poffidet. Laudaverunt aliqui contra Epilepfiam, Morbos Cutaneos, Venereos, Lepram &c. dum alii humoribus noftris non folvi contendunt. Ejus ufus falivationem tamen excitat. Nec defunt, qui internum Cinnabaris Nativæ ufum omnino profcribunt ob arfenicales particulas vix feparabiles, quas plerumque admixtas habet.

Bafis eft Fumigationum Mercurialium, & pro hoc ufu retineri poteft.

CINNAMOMUM. *Kaneel.*

Eft Cortex interior Arboris, quæ in Zeylon feu Ceylon Indiæ Orientalis Infula crefcit, & LINNÆO *laurus foliis oblongo-ovatis, tri-*

nerviis, nitidis, planis appellatur. Adfertur nobis in cannulas ſeu tubulos exſiccatione convolutus. Tenuis eſt: Coloris proprii, flavi, dilutè rubeſcentis; odoris ſuaviſſimi; ſaporis grati, aromatici, acris cui aliquid dulcis &c, evanido aromate, adſtringentis admixtum eſt: dotes hæ multæ aqua; plures ſpiritu vini extrahuntur. Olei diſtillati fragrantiſſimi, aurei coloris, gratiſſimâ acrimoniâ linguam ferientis circiter unam ſexageſimam ſui ponderis largitur. Æthereo hoc Oleo ſola ſcatet pellicula interior hujus Corticis recentis: ſed hoc ſenſim mora per totum Corticem ſeſe ſpargit: hinc cannulæ tenuiores craſſioribus præſtantiores.

Hoc Aroma adjectis Corticibus aliarum Arborum Canelliferarum ignobiliorum, & præcipuè Caſſia Lignea adulteratur: pro detegenda fraude vide CASSIA LIGNEA.

Vires in Morbis frigidis, ubi flaccida fibra exſtimulanda, vel mucus iners domandus utiles.

CITREI MALI Cortex & Succus. *De geele Schel en het Zap van Citroenen.*

CITRULLI Semen. *De Zaaden van Citrullen of Watermeloenen.*

COCLEARIÆ Folia. *De Lepelbladeren.*

Nomen à foliorum forma ſortita eſt. Apud nos in hortis colitur; ſed circà maris littora, & in Borealibus Regionibus, ubi Scorbutus maximè humanum genus infeſtat, ſpontè & quidem maxima copia, ceu Antidotum divinitus conceſſum, creſcit. Recens ſaporis eſt acerrimi, calidi, ſalſi. Oleum continet Æthereum, tenue, acre, pungens; adeo volatile, ut vix coerceri queat: ab hoc omnis plantæ ſapor, odor & vis, quæ omnia in decocto pereunt, ſola ſuperſtite amaritie: hinc optimè foliorum ſuccus, vel infuſum adhibetur. Vires extrahuntur Aqua & Spiritu Vini Rectificatiſſimo.

Hæc planta ſtimulo ſuo atoniæ medetur, & humores viſcidos incidit: hinc ſumma laus in Scorbuto inerti, & Obſtructionibus

ab hac caufa pendentibus: hinc etiam omnes fe- & excretiones, præcipuè Diurefim juvat. Acredo in multis cafibus temperari debet.

COLCHICI AUTUMNALIS Radix. *De Wortel van Tydeloozen, of naekte Vrouwen.*

Omnium ferè teftimoniis venenatæ funt omnes hujus plantæ partes. Radix, quæ fola in ufu, odoris eft aromatici, fortis, acris: Linguam afficit fapore cauftico, ftupore, rigiditate: eam Aceto infufam & Melle edolcoratam fub titulo *Oximellis Colchici* iterum in Medicinam introduxit CELEBERRIMUS STOERCK: internè, à parca dofi incipiendo, laudavit tamquam potentiffimum diureticum, in Hydrope, ubi omnia alia & quidem fcillitica fallunt, utiliffimum: externè tamquam refolvens. Omnem vim tam venenatam quam diureticam inter alios tam pofitivè negat CELEB. KRATOCHVILL in Differtatione chymico-medica de hac radice, ut putares de diverfa omnino Planta celebres duos Viros agere.

WEDELII Amuletum adverfùs Peftem aliofque morbos contagiofos hac radice paratum audaciam faltem animis addit. En omnem ferè Amuletorum vim!

COLOCHYNTIDIS Fructus. *Coloquintappelen.*

Sunt fructus plantæ è genere Cucurbitarum Armeniæ, Syriæ &c. indigenæ, LINNÆO *cucumis foliis multifidis, pomis globofis, glabris* dictæ. Forma & magnitudine Pomum Aurantium æmulantur: detracto cortice fola Medulla, feu Pulpa alba, fpongiofa, levis ad nos transfertur & à feminibus repurgata in ufu eft: odorem nullum habet; faporem mucilaginofum, naufeofum, amariffimum, acerrimum. Vires tam aquofis, quam Spirituofis extrahuntur.

Drafticum eft violentiffimum: amarore afficit os eam tractantis vel contundentis, & aliquando cum fumma perturbatione alvum dejicit. Pauca grana non folùm Hypercatharfim inducunt; fed etiam.

Inteftinorum

teſtinorum Hœmorrhagias, Inflammationes & Exulcerationes viſa ſunt produxiſſe. Non mirum igitur aliquos dari, qui hanc Pulpam omnino e Medicina exulem volunt: alii interim prudenter adhibitam, in Morbis pituitoſis, magnis encomiis extollunt: laudatur in Enematibus in Apoplexia ſeroſa, & grani octava pars aliis pulveribus immixta omni trihorio vel quadrihorio exhibita in Morbis Chronicis egregium Alterans & Emmenagogum dicitur.

COLOMBO, ſeu COLOMBA Radix. *De Colombowortel.*

Licet hæc radix jam à triginta annis in Anglia in uſu eſſe cœperit, ad quam plantam pertineat hactenus tamen ignoramus. CELEB. PERCIVAL Itineratorum fide dignorum teſtimonio fretus affirmat Aſiæ propriè indigenam eſſe; hinc primùm in urbem Colombo dictam in inſula Ceylon ſitam; dein in totam Indiam tranſlatam fuiſſe. Affertur nobis in taleolas ſecta, quæ ſemipollicis, pollicis, imò trium pollicum diametrum habent, &, à quarta pollicis parte ad duos pollices, Variæ longitudinis ſunt: coloris eſt extus cinerei, fuſci, ſubnigricantis; intus plus minus rufeſcentis: odorem habet, dum non nimis vetuſta eſt, leviter aromaticum; ſaporem ingratum, intenſè amarum, pertinacem & leviter ſtimulantem. Ejus vires aqua, & meliùs ſpiritu vini rectificato extrahuntur.

Multæ vires huic radici adſcribuntur: ſecundum CELEBERRIMI PERCIVAL experimenta antiſeptica eſt & præcipuè degenerem & putridam Bilem corrigit: hinc in Cholera morbo, Colica Bilioſa, aliiſque morbis à Bile excitatis, etiam non excuſſo fomite, ſummum eſt remedium. Laudatur dein in Vomitu Gravidarum, in Diarrhæa à dentitione, in Alvi fluxu & dyſſenteria. Præfertur præterea Cortici Peruviano aliiſque roborantibus in languido Ventriculo & in Vomitu Habituali à laxitate aut irritabilitate Stomachi: cumque calorem & circulum ſenſibiliter non intendat etiam in Phthiſi pulmonari & Febre hectica ad roboranda digeſtionis organa cum optimo eventu ſcribitur adhiberi. Doſis grana viginti, dragma

dimidia, dragma integra, in pulvere vel infufo, pluries de die; etiam omni trihorio in Cholera morbo.

CONSOLIDÆ MAJORIS, feu SYMPHYTI Radix. *De Smeerwortel.*

CONTRAYERVÆ Radix. *Tegengiftwortel.*

A Clusio etiam *Drakena* vocata eft in honorem Francisci Drake, qui eam anno 1581. in Angliam primus attulerat. Eft radix Plantæ, quæ Linnæo *dorftenia fcapis radicatis*, C. Bauhino *Cyperus odoratus Peruanus* dicitur, & in Nova Hifpania, Regno Peruviano aliifque novi orbis locis crefcit. Nodofa eft; fibris hinc indè etiam nodofis obfita; unum alterumve pollicem longa; dimidium circiter pollicem craffa; extus coloris fubfufco rubefcentis, intus albicantis: odorem habet proprium, debilem aromaticum; faporem calidum, amarum, fubadftringentem, cui tenuis & fuavis acrimonia adjuncta eft. Vires Aqua, meliùs Spiritu Vini rectificato extrahuntur.

Alexiteria, Sudorifera, Stomachica hæc radix eft, & magni ufus in Febribus, ubi exftimulanda Natura & erigendæ vires. Laudatur in Pefte aliifque morbis contagiofis tamquam utiliffimum Diaphoreticum, ubi fcilicet vagum adhuc Miafma eft. Quæ ei adfcribuntur antihelminticæ & febrifugæ vires minùs probatæ funt.

CORALLINA Officinarum. *Zeemos.*

Formâ Plantam æmulatur e Mufcorum genere: hinc a Tournefortio aliifque Botanicis Vegetabilium claffi adfcripta fuit: tamen, quidquid adhuc nuper contra conatus fuerit Cl. Pallas, videtur Polyporum fabricam & habitaculum effe; adeoque ad Regnum Animale pertinere. Ut ad nos adfertur fragmenta ramofa funt, geniculata, quibus foliola exigua & tenerrima pinnatim adhærent; coloris grifei, albicantis, fubviridefcentis; odoris dum recens eft pifcofi, fœtidi, ingrati; faporis falfi; dum bene lota eft, infipidi:

ſub dente concretam terream prodit Subſtantiam: cum omnibus Acidis effervefcit, & Abſorbentem Naturam exhibet: Calcinatione fit Calx viva.

In Oceano Europæo & Mari Mediterraneo rupibus & conchis ſub Aqua accreſcit.

Viribus a Coraliis non diſtinguenda videtur: Antihelminticæ enim non ſatis probatæ ſunt.

CORALLINA CORSICA, ſeu LIMITHOCORTHON. *De Corſicaenſche Zeemos, Wormmos.*

Eſt Muſci ſpecies, quæ, cum vegetabilis omnibus notis videatur, & nullas Corallii proprietates poſſideat, propriè Corallinæ nomen non meretur. Præcipuè in Mari Corſico conchis accreſcit: unde VELSCHIUS eam *Corallinam tenuifoliam conchæ adnatam* appellat. Invenitur in maſſulas conglomerata, quæ pollicis circiter altitudinem habent, & conſtant foliis capillaribus non ramificatis, ſed in apice bifurcatis, vel in tres quatuorve filamenta diviſis: folia hæc attactu mollia ſunt, ſub dente fibroſa, tenacia; coloris ex rubro fuſci, veluti Caſtanearum: cæterum ejuſdem odoris & ſaporis ac Corallina officinarum.

Hic a paucis annis nota eſt; verùm in Inſula Corſica adverſùs Vermes a ſæculis in uſu: hinc a Græcis hanc Inſulam inhabitantibus *Limithocorthon*, ſeu *Herba contra Vermes* appellata eſt. Et revera omnibus hactenus cognitis Antihelminticis facilè palmam præripit: feliciſſimè enim, & ſine turbis, intra ſpatium viginti quatuor horarum Inteſtinorum Vermes, præcipuè Lumbricos, expellit. Exhibetur dragmæ unius, duarum, unciæ dimidiæ in Aqua ebulliente per noctis ſpatium infuſum, Melle vel Saccharo edulcoratum, aut prædictarum quantitatum dimidium in pulvere. Medici Galli, pro more totius gentis, ſoliti aliorum inventis aliquid propriæ Sagacitatis addere, & pillulam, ut vocant, deaurare, ut Chocolatam &

Enemata Antivenerea, panes etiam biſcoctos Antihelminticos ex hac Herba conficiunt.

CORALLIA, ſive CORALLA ALBUM & RUBRUM. *Wit en rood Koraal.*

Trunco, ramis, corticis ſpecie arbuſculam foliis orbatam ita æmulatur, ut omnes Naturæ Obſervatores inter vegetabilia longo tempore locum conceſſerint, vel tamquam Fruticem Marinum Petrificatum reſpexerint: conſtat tamen Polyporum etiam productum & habitaculum eſſe. Huic arbuſculæ radix nulla eſt, ſed arctè rupium aliorumque corporum ſuperficiei ſub aqua accreſcit: trunci diameter raró pollicem excedit: vix tota ad pedis altitudinem excreſcit: inodora eſt & inſipida: omni dote Terra Calcarea eſt.

Corallum rubrum, quod communius & præcipuè in uſu, invenitur præprimis in Mari Mediterraneo. Principium Martiale, à quo magnam virtutem exſpectabant creduli Scriptores, necdum probatum eſt: ſola manſit vis Abſorbens: cumque multum abſit, ut hac dote reliqua Abſorbentia præcelleret, Lapidariis & Curioſis, quibus integræ Arbuſculæ & magna fruſta curæ ſunt, minora etiam fragmenta, quæ ad Officinas noſtras pro uſu medico transmittere ſolent, relinquamus; niſi illa quis in Pulvere Dentrificio vellet retinere.

CORIANDRI Semen. *Korianderzaad.*

CORNU CERVI. *Hartshoorn.*

Raſura inodora eſt & inſipida: Coctionis ope in Aqua ferè tres quartæ partes convertuntur in Gelatinam demulcentem, analepticam, quæ in Morbis Acutis, & ubicumque adeſt Diatheſis ad Putredinem, noxia eſt: nam ſi paulisper digeritur in calore ſimili, qui in Ventriculo humano eſt, ſtatim fœtida fit & acris. Prodeſt hinc Acido in primis Viis laborantibus.

Rasura sub extractione Gelatinæ mollis coctione reddita, siccata denuo & in pulverem redacta vocatur *Cornu Cervi philosophicè præparatum*: dum Cornu pars, vel Rasura Calcinationi subjicitur gelatinosum principium resolvitur in fumum fœtentem, & remanet Terra iners, absorbens: vocatur tum *Cornu Cervi ustum*. Laudatur tamquam Exsiccans, Demulcens, Acidum Absorbens: superiorum sæculorum somnia sunt, & iis facilè Medicina carere potest.

CORTEX PERUVIANUS. *Peruviaansche Bast, Kinkina.*

Est cortex Arboris in Regno Peruviano, præcipuè in montibus Oppido Loxæ vicinis, crescentis: vulgò *Gannaperis*; RAJO *Arbor febrifuga peruviana*, & LINNÆO *Cinchona Officinalis* dicitur. ejus delineationem & Historiam naturalem CEL. DE LA CONDAMINE ad Societatem Regiam Scientiarum Parisiensem transmisit, ut ex actis anni 1738. ejusdem Societatis videri potest.

Cortex Peruvianus adfertur nobis in frustis digitum circiter longis, unam alteramve lineam crassis: horum quædam in tubulos convoluta sunt; quædam plana, vel magni circuli segmenta: hæc ex Arboris trunco; illa è ramis decerpta & præferenda dicuntur. Extus scaber est, fuscus, non rarò Musco cinereo obductus; intus lævis, flavus, ferrugineus, Cinnamomum ferè colore æmulans: odoris est leviter aromatici, mucidi, non ingrati; saporis amari, austeri, adstringentis, aromatici: aridus est, & quamvis firmæ texturæ sit, dentibus facilè comminui potest: dum diffringitur fractura exhibet particulas splendentes. Vires extrahuntur tam Aqua quam Spiritu Vini Rectificato: consistunt enim in principio gummeo-resinoso: duæ hæ Substantiæ tam intimè sibi adhærent, ut utraque, & quidem omnis Corticis vis, infusione satis protracta in Aqua frigida extrahi possit; probante hoc assertum Sale, falsò dicto, Essentiali COMITIS DE LA GARAYE: infusum hoc cum genuino Cortice paratum coloris aurantii est. Ut omnes virtutes retineat, nec nimium

evaporari nec ebullire poteſt; alioquin Reſinoſa Pars ſeparatur, & partim quidem decomponitur.

Cortex Peruvianus adulteratur adjectis aliis Corticibus eum externis dotibus æmulantibus: fraus e qualitatibus genuino ſupra adſcriptis detegi debet. Qui efficaciorem Corticis partem ſibi comparare volunt, ſeponant Pulverem, qui primus ſub contuſione prodit: is enim utpote lignoſæ partis inefficacior eſt, & pro conficiendo Extracto ſervari poteſt.

Hoc remedium, cujus eximiæ vires Indis jam ab anno 1500. notæ erant, in Europam nón pervenit niſi anno 1649. Scribunt aliqui Indigenas ejus efficaciam vindictæ ergo Inimicis & Oppreſſoribus ſuis ſtudioſiſſimè celaſſe. COMITISSA DE CINCHON Proregis Peruviani Regni Uxor prima Europæa eſt, quam hoc Remedio anno 1638. curatam legimus. Admirata illa excellentiam in pulverem redactum paſſim Hiſpanis ægris, quos eo curandos ſperabat, diſtribuit: hinc *Pulvis Comitiſſæ* dictus eſt, & illico multiplicatis Obſervationibus Febrifugum, cui nullum par in Europa exiſteret, ſeſe exhibuit. Non diu ergo fugit ſolitam Jeſuitarum perſpicaciam: optimi hi Patres copiam pulveris CARDINALI DE LUGOS tranſmiſerunt, in cujus primùm Palatio, dein in Jeſuitarum Collegio Romano diſpenſabatur: hinc *pulvis Patrum*; *pulvis Jeſuiticus*; & *pulvis Cardinalis de Lugos* appellatus eſt, & ſub tantis nominibus ſenſim per omnem Europam cœpit innoteſcere.

Incomparabile Remedium ea alacritate tamen, qua merebatur, ab omnibus Medicis non ſuſceptum fuit: aliqui enim nova quæque exoſi, ut in maximè ſalutaribus (teſte Variolarum Inſitione) ſolet evenire, ſine prævio examine rejecerunt; dum alii falsâ Febrium & remedii ideâ obcæcati falſis indè diductis ratiociniis contendebant periculoſum prorſus eſſe Remedium. Nec defuerunt qui inefficaciæ accuſarent: fecit enim plerumque juſtæ doſis & exhibendi methodi ignorantia, ut Febris vel non abigeretur, vel

abacta novo impetu rediret. Acceſſit his omnibus, & odium auxit Remedii primis illis temporibus caritas, & hinc nata Sophiſtica-tio: ita ut ob omnes has cauſas mirari non oporteat perpaucos tum fuiſſe, quibus juſta foret Remedii exiſtimatio; eorumque præconia Oſorum numero & machinationibus adeo fuiſſe ſuffocata, ut corio humano ludere videretur quicumque Corticem præſcriberet, & ut omnia mala, quæ deinceps Hominibus, etiam longo tempore poſt aſſumptum id Remedium acciderent, ei plerumque innocuo adſcriberentur. Per plures ergo annos tam rarus ejus uſus fuit, ut PATINUS eruditus alioquin Vir & numeroſæ praxeos in Epiſtola, vegiſima prima Septembris anni 1661. data, ſe numquam hactenus ægris ſuis hoc Remedium fateatur exhibuiſſe. Perſtitit in toto ſuo vigore hoc Præjudicium, donec anno 1682. LUDOVICUS XIV. regia liberalitate Arcanum, *Febrifugum Anglicum* dictum, ab EQUITE TALBOT emeret, & publici juris fieri juberet. Hoc cum miras Morborum Curationes peregiſſet, & non conſtaret niſi magna doſi boni Corticis Peruviani, omnium ferè Medicorum oculos aperuit. Indies hinc ad noſtra uſque tempora ejus Fama crevit, tantique jam uſus eſt, ut mancam omnino ante detectum Novum Orbem, præcipuè in curandis Febribus, fuiſſe Medicinam liceat aſſerere.

En ſummatim hujus Corticis vires: (1°.) Febres intermittentes quaſcumque & continuas ex illis factas omneſque Morbos periodicè recurrentes ſpecificè &, adhibitis cautelis, tutiſſimè ſopit. Ut id efficiat feliciùs pulvis ejus ſubtiliſſimus ſine addito, quidquid aliqui imaginati ſint, quam quodvis aliud ejus præparatum adhibetur. Juxta Experimenta CELEBERRIMI HOME promptiùs & certiùs agit, ſi declinante multùm paroxiſmo; aut immediatè poſt eum propinetur, quam omni alio Morbi tempore. 2°. Princeps Tonicum eſt & Stomachicum: hinc genus nervoſum optimè roborando Morbis Spaſmodicis, Hyſtericis, Hypocondriacis ſine labe viſcerum, & quibuſcumque Affectionibus a laxitate & debiliore viſcerum actione

pendentibus feliciffimè & radicitus medetur. 3° Antifepticum eft potentiffimum. Ex Pringlianis Experimentis carnem 120ies diutius à putredine arcet, quam Sal Marinus: quin ejus Decocto refti-tuta eft caro putrida, & fibris reddita firmitas: hinc etiam omnium Obfervatorum teftimonio nifui humorum in putredinem à qua-cumque caufa nato optimè refiftit, & dum in magna dofi in-trofumitur & extus applicatur mirabiles edit in curanda Gangræna effectus: in his cafibus agit mortuum à vivo feparando excitata bona fuppuratione, quæ ubi requiritur perpetuus ejus effectus eft; ut in Variolis, non ritè procedente Suppurationis ftadio, etiam Anchora fit.

Non incongruum erit notaffe fub ufu hujus Remedii, in quemcum-que finem adhibitum fuerit, Alvum aliquando ftipari; plerumque veluti à purgante moveri, Medicofque Anglos, dum hos effectus no-cere judicant, ei in priori cafu Rheum, in pofteriori Opium addere.

COSTI ORIENTALIS Radix. *De Wortel van Ooftindifche, eertyds Arabifche Coftus.*

CRANIUM HUMANUM. *Het Bekkeneel van den Menfch.*

Habitum eft à plerifque tamquam Specificum adverfùs Epilepfiam, & omnes ferè Pulveres compofitos, qui contra horrendum hunc morbum in Pharmacopœis proftant, cum Socia & Virium œmula Alcis ungula ingreditur. Authores & Fautores hujus deliramenti fomniaverant hanc efficaciam à Spiritibus Cranio inhærentibus pendêre: adeoque ftatuebant defumendum effe non ex Homine Morbo aliquo demortuo, fed ex fano; violenta morte, ut Suf-pendio, Armis &c. perempto: addebant aliqui non humato: nec deerant, qui præftantiores vires ab Offibus triquetris, quam ab omni alia Cranii parte, expectabant.

Omnia hæc luxuriantis & Hypothefibus indulgentis Ingenii Fig-menta funt, quæ facilè evertuntur, modò obfervatio acceflerit.

Conftat

Conſtat ergo corpus iners, inefficax eſſe, quod nihil ab aliis Humani Corporis Oſſibus diverſum habet; præterea, dum quid aſſumat æger noſcit, nauſeoſum, deteſtabile. Exulet ergo impoſterum! & , ſi alicubi, in ſolis ſervetur Anthropophagorum Pharmacopœis.

CRASSULÆ, ſive TELEPHII Folia. *De Bladeren van Hemelſleutel.*

CREPITUS LUPI ſeu LYCOPERDON. *Boviſt of ſtoffige Paddeſtoel.*

CRETA. *Kryt.*

Eſt Terra Calcarea, communiter alba, nullum habens odorem nec ſaporem, Aquæ avidiſſima, & hinc Linguæ adhærens, quæ in plurium Montium ſinu ſub Pulveris vel Lapidis mollis & friabilis forma invenitur. Omnibus Acidis integrè ſolubilis eſt: excepto tamen Vitriolico; quod, quamvis magnam Affinitatem cum ea habeat, exiguam tantum ejus portionem via directa ſolvere capax eſt.

Ex dictis liquet ob Vires Abſorbentes in Medicina uſui eſſe poſſe: quin imo ob Compoſitum magis auſterum, quod cum Acidis efficit, aliqui Authores, in Alvi Fluxibus pertinacibus ab Acido pendentibus, omnibus aliis Abſorbentibus præferunt: monent tamen ob Stypticum mixtum, quod inde coit, a largiori ejus uſu cavendum eſſe.

CROCUS. *Saffraan.*

Non eſt ipſe Flos Plantæ, quæ *Crocus ſativus* Botanicis dicitur, ſed Piſtillum intra hujus Floris Corollæ terminos enatum, in tres lacinias diviſum, & a reliquo Flore ſeparatum, dein modicè ſiccatum, quod ſub Croci nomine in Officinis proſtat. Adfertur in maſſis preſſione adactis, quæ filamentis conſtant fulvidis, ſeu potius aureo-purpureis. Odoris eſt proprii, non ingrati, fragrantis, penetrantis & leviter acris; ut etiam diu eum tractantium Oculi veluti a fumo afficiantur: ſaporem habet calidum, ſubamarum,

acrem: ſtamina ſicca ſunt, contactu tamen pinguia videntur, & tractantis manus inficiunt. Tritu difficilis eſt.

Vires & color luteus extrahuntur Spiritu Vini Rectificato, Aqua & Aceto: quod ſolvitur nec Gummoſum videtur nec Reſinoſum, ſed particularis naturæ eſſe: nam Tinctura Spirituoſa additâ Aquâ non lacteſcit, nec Aquea addito Spiritu grumeſcit.

Crocus ſativus Regionum Orientalium propriè incola eſt: hinc Crocus *Orientalis* dictus eſt; jam in variis Europæ partibus colitur, & Orientali ſubſtituitur: reliquis præfertur Britannicus, dein Vaſtinienſis. A malevolis Mercatoribus adulteratur adjectis Floribus Carthami: pro evitanda omni fraude rejiciatur, cui alba aut lutea Filamenta immixta ſunt; cujus Stamina arida, gracilia, & parum odorata ſunt, & cujus exigua quantitas non tingit magnam Aquæ copiam.

Crocus externè adhibetur ad diſcutiendum, emolliendum & concoquendum Tumores & Abſceſſus: hinc Cataplaſmatibus & Emplaſtris in hunc uſum immiſcetur. Internè agit, ut Opium & Vinum: parca enim doſis, præter vires cum aliis Aromatibus communes, mentem exhilarat & Vires pulchre erigit; largior inebriat, Cephalalgiam, Tremores, Riſum Convulſivum, Soporem & tandem Mortem infert. Cæterùm ſpeciatim adhibetur tamquam Emmenagogum & laudatur ob Vim Sedantem & Pulmonibus præcipuè amicam in aſthmate convulſivo.

Aſſumentium Urinam rubro colore inficit, & Nutricum Lac tingit.

CRYSTALLUS MONTANA. *Bergkriſtaal.*

Eſt Lapis duriſſimus, inſtar Vitri pellucidus, nitidus, excolor, Adamantem ſplendore æmulans, inodorus, inſipidus; dum perfecta conformatio eſt, ita angulatus, ut perpetuò Figura priſma-

tica hexagona ſit, quæ utrimque Pyramide etiam hexagona terminetur.

In pluribus Europæ Regionibus e Terræ Viſceribus, e Cavernis, e Fluviis, etiam ex aliis lapidibus eruitur. Pro admixto Metallo invenitur varii coloris; ut lapides pretioſos pulchrè æmuletur. Nullo Acido, niſi violenta Calcinatione vexata ſit, ſolubilis videtur

Vires Abſorbentes, Adſtringentes & Lithontripticas huic Naturæ Producto adſcripſerunt: non videtur tamen alio modo poſſe agere, quam Vitrum contuſum: ſi ſcilicet groſſo modo pulveriſatam exhibueris nocebit vulnerando; ſi in ſubtiliſſimum pollinem redactam, innocuum quidem, ſed iners & inutile pondus erit ventriculo.

CUBEBÆ. *Cubeben of Staartpeper.*

Sunt grana non bene notæ hactenus Plantæ, quæ nobis ex India Orientali, præſertim ex Inſulis Java & Ceylon adferuntur. Parvo pediculo inſtructa ſunt, & forma ac magnitudine a granis Piperis non multum abludunt: hinc ab aliquibus *Piper caudatum* appellantur. Extus rugoſa ſunt; coloris cinerei, vel fuſci; odoris fragrantis; ſaporis acris, ſubamari, aromatici: in cavo ſuo continent Nucleum parvum, rotundum, foris fuſcorufeſcentem, intus albicantem.

Vires Aromaticas fixo reſinoſo principio inhærentes, & Spiritu Vini Rectificato integrè extrahendas habent: dicuntur Aphrodiſiaca, & præcipuè laudantur adverſùs Vertigines a Stomacho ortas.

CUCUMERIS HORTENSIS, ſeu VULGARIS SATIVI Semen. *Tuin-Komkommerzaad.*

CUCUMERIS SYLVESTRIS, ſeu ASININI Fructus. *De Vrugt van de wilde Komkommers.*

Fructus bene maturus levi attactu Elatere ſuo diſſilit, & vi Semina ſua explodit in viciniam: ob hoc Phænomenon *Elaterium* a

Græcis dictus eſt. Eodem nomine amarus, nauſeoſus, viroſus hujus Fructus ſuccus inſpiſſatus inſignitur. Ad pauca grana datus pro ſurſum & deorſum Purgante tam Draſtico jam Veteribus cognitus erat, ut omnia validè evacuantia *Elateria* vocarent. Succus hic extus tamquam reſolvens & pro ptarmico commendatus fuit: intus præcipuè ad curandum Hydropem: ſed, cum communi id peragat cum aliis Evacuantibus effectu, & præterea conſtet Morbum hunc minùs feliciter Draſticis percurari, rariſſimè jam hoc Medicamentum, quod non innocuum eſſe Experientia comprobavit, adhibetur. Attenuandi tamen & reſolvendi ſcopo in refracta doſi, ut alia Draſtica, utile eſſe poſſet.

CUCURBITÆ Semen. *De Zaaden van Kauwoerden.*

CUMINI, ſeu CYMINI Semen. *Kommynzaad.*

CUPRUM, vide ÆS.

CURCUMA. *Kurkema.*

Sub hoc nomine proſtant radices tuberoſæ, geniculatæ; foris pallidi, ſublutei; intus coloris crocei, quem Menſtruis Aquoſis communicant; odoris leviſſimi, aromatici, ad Zinziber accedentis, ſed debilioris; ſaporis mucoſi, amaricantis, cui Acrimonia quædam admixta eſt, quæ in gutture tardè ſe explicat, ſed extricata pertinax eſt. Ejus vires Aqua & Spiritu Vini Rectificato extrahuntur. Ex India Orientali adfertur. Pertinet ad Plantam LINNÆO *Curcumam foliis lanceolatis, nervis lateralibus numeroſiſſimis* dictam.

Indis Condimento inſervit: cibos flavedine tingit; hinc *Crocus Indicus* & *Crocus terreſtris* aliquibus appellatur. Multus ejus uſus eſt in Arte Tinctoria. In Medicina laudatur tamquam Incidens, Aperiens, Diureticum, Emmenagogum, & Partum Promovens Remedium; in Cachexia, Hydrope, Quartana Inveterata, Pulmonis

Morbis, & præcipuè in tollendo Ictero utiliſſimum. Urinam & Salivam aſſumentium colore tingit ſaturatè flavo.

CYANI Flores. *De blauwe Koornbloemen.*

CYDONIA MALA & eorum Semina. *De Kweeappelen en hunne Karnen*

CYNOGLOSSI Radix. *De Wortel van Hondstong.*

Multis hæc Planta narcotica & venenata habetur: negant alii, & omni ſcelere abſolvunt: Experimenta ab utraque parte adferuntur, quæ neutri adhærere ſinunt: repetenda itaque & multiplicanda ſunt Tentamina, ut aliquid certi ſtatui poſſit. Interim carere poſſumus.

CYNOSBATOS, ſeu CYNORRHODOS Flores, Fructus & Spongia. *De Bloemen, de Vrugten en Spons van de Hondsroos of wilde Roos.*

DACTYLI. *Daadels.*

Sunt Fructus *Palmæ majoris Dactyliferæ*, Arboris omni ferè ſua parte utiliſſimæ, quæ in variis Regionibus Orientalibus ſingulari & admirando prorſus Naturæ Beneficio ſponte creſcit: colitur quidem in Meridionali & Occidentali Europæ parte, ſed ejus Fructus ad debitam maturitatem non pervenit. Optimi adferuntur ex Syria, Ægypto, & Regno Tunetano: oblongo rotundi ſunt, magnitudinis Prunorum majorum: pelliculam habent exteriorem fulvam, rugoſam, tenuem, quæ Pulpam includit ex rufo flaveſcentem, viſcidam, melleam, vinoſam; in qua Officulum continetur convexo planum, oblongum, albidum, ſulco notatum.

In Ægypto aliiſque Regionibus, quibus *Palma major* indigena eſt, Nutrimento inſerviunt, ut integræ Familiæ & multi Itineratores illis ſolis veſcantur. In Uſu Medico ſcribuntur poſſidere Vires

Demulcentes, Inſpiſſantes, & leviter adſtringentes: hinc præcipuè in variis Morbis Pectoris utiles.

DAUCI CRETICI Semen. *De Zaaden van Krooten van Creta.*

DAUCI SYLVESTRIS Semen. *De Zaaden van wilde Krooten.*

DENS LEONIS, vide TARAXICUM.

DICTAMNI CRETICI Folia. *De Bladeren van Cretiſche Dictamnus.*

Sunt Folia Plantæ, quæ TOURNEFORTIO *Dictamnus Creticus tomentoſus latifolius* dicitur, & Origani ſpecies videtur: creſcit copioſiſſimè in Inſula Candia, in Dalmatia & Morea: omnis, quæ apud nos proſtat, ex Italia adfertur: Planta ægrè fert hiemes noſtras: folia tomentoſa ſunt; odoris fragrantis; ſaporis calidi, acris, aromatici, ſubaſtringentis: recentia multum Olei Eſſentialis largiuntur.

Vires Aromaticæ, Alexipharmacæ, Expectorationem Juvantes.

DORONICI ROMANI Radix. *De Wortel van Zwindel, of Duizelkruid.*

DORONICUM GERMANICUM, vide ARNICA.

DULCAMARÆ, ſeu SOLANI SCANDENTIS Herba & Radix. *Het Kruid en de Wortel van houtagtige Nagtſchaduw, of Bitterzoet.*

A ſapore ſuo primùm dulci, dein amaro & acri nomen recepit: pertinet ad Venena Stupefacientia ſecundum aliquos Authores: Experimento a CELEB. FLOYERO capto canis, qui triginta baccas comederat, intra tres horas periit: reliquis Solanis tamen mitius agere certum eſt; ut etiam CELEBERRIMUS HALLERUS innocuum Medicamentum pronunciaverit. Stipitum uncia una, vel duæ in libra Aquæ decoquuntur, & pro Doſi adhibentur; ſed ſalvis Viribus longam Decoctionem non ferre ſcribuntur. Laudantur in Phthiſi Humoribus necdum colliquatis, in Contuſionibus ad reſolvendum

ſtagnantem alicubi Sanguinem, in Lue Venerea, Ictero, Arthritide vaga &c. Urinæ & ſudoris ſecretiones juvant; plerumque per alvum agunt.

EBULI Folia, Cortex, Radix & Baccæ. *De Bladeren, Baſt, Wortel en Vrugt van Hadig, of laage Vlierboom.*

EBUR. *Ivoir.*

Sunt duo magni illi Dentes Elephantis, qui utrimque ad latus Proboſcidis proveniunt: ad quinque, ſex, imò decem pedum longitudinem excreſcunt: a Baſi ampliori concava, ad Cuſpidem ſoliſſimam adſurgunt; eadem fere producta dant, & eaſdem omnino Vires poſſident, ac Cornu Cervi. Ebur ad albedinem uſtum *Spodium* vocatur.

ELATERIUM, vide CUCUMIS SYLVESTRIS.

ELEMI GUMMI. *Gomelemi.*

Eſt Subſtantia, quæ in Braſilia & Nova Hiſpania ſtillat ex Arbore Incolis *Icicariba*, Botanicis *Elemifera* dicta: adfertur in maſſis foliis arundinaceis ordinariò incluſis: coloris eſt albeſcentis, ſubflavi, cui aliquid virideſcentis immixtum eſt; aliqualiter pellucida eſt; odoris proprii, fragrantis, ad Fœniculi odorem accedentis: ſaporem præbet ſubacrem, amaricantem, balſamicum: inter digitos ſubacta pinguis videtur, lenteſcit, & leni calore ductilis fit: inflammabilis eſt: ſolvitur tota Alkohole; exigúa omnino portio Aqua: Olei Eſſentialis Odorati unam decimam ſextam largitur: patet hinc Subſtantiam hanc perperam Gummi dictam Reſinis annumerandam eſſe.

Externè adhibetur tamquam Vulnerarium, præcipuè in Partium Nervoſarum & Tendinum læſionibus: uſus internus hactenus nullus; affirmant tamen aliqui egregium eſſe Remedium in Ulcerationibus Internis, & pauca ejus grana tuſſes ſedare. Afferta hæc nova Tentamina confirment.

ENDIVIÆ Folia, Radix. *De Bladeren en Wortel van Andivie.*

ENULÆ CAMPANÆ, feu HELENII Radix. *De Galantwortel of Alantwortel.*

Hæc Radix fatis nota ob Aroma quod poffidet Decoctionem falvis Viribus non fert: multæ ejus Vires Aqua; omnes Spiritu Vini extrahuntur: Diftillatione humida Oleum Effentiale largitur, quod fub Flocculorum alborum forma, & ferè inftar Spermatis Ceti foliaceum afcendit, & Aquæ innatans, aut Receptaculi collo adhærens concrefcit.

In Morbis Mucofis, Frigidis, & fpeciatim in Chlorofi præftans eft Remedium.

EQUISETI, feu CAUDÆ EQUINÆ Herba. *Het Kruid van Paardeftaart.*

ERUCÆ Semen. *De Zaaden van Rakette.*

ERYNGII Radix. *De Wortel van Duivels Naaigaren, of Zee Kruisdiftel.*

ERYSIMI Folia. *De Bladeren van Heefchkruid of edele Rakette.*

EUPATORII CANNABINI Folia. *De Bladeren van Koninginnekruid of Boelkenskruid.*

EUPHORBIUM. *Euphorbium.*

Ex Incifa Planta, Africæ Indigena, Tithymali fpecie, quæ *Euphorbia aculeata, nuda, multangularis, aculeis geminatis* LINNÆO dicitur, Succus lacteus, acerrimus exftillat, qui fponte infpiffatus fub *Euphorbii* nomine ad nos transfertur. Grana, feu guttæ funt diverfæ figuræ & magnitudinis, extus plùs minùs flavicantes, intus magis albæ: plerumque cavæ funt, vel Plantæ aliquam particulam includunt: faporis funt acerrimi, cauftici, pertinacis, naufeofi:

dum

dum diutius in Ore retinentur Linguam & Guttur inflammant: odorem vix ullum præbent; inter contundendum tamen muniendæ nares ſunt contra pulviſculum volatiliorem: Errhinum enim eſt fortiſſimum. Subſtantia hæc in Igne liqueſcit, & inflammabilis eſt: conſtat partibus ferè æqualibus Reſinæ & Gummi, ſolviturque tum Aqua, tum Spiritu Vini Rectificatiſſimo: Tinctura Spirituoſa fervidiſſima, ignea eſt; Aquea debilis: ut hinc pateat urentem Acrimoniam præcipuè in Reſinoſa Parte hærere.

Corpori externè applicatum Veſicans, Erodens eſt: patet hinc quam ſuſpectus ſit ejus uſus internus: aliqui tamen in Hydrope aliiſque Morbis Frigidis tamquam fortiſſimum Hydragogum commendant: infauſti eventus ab Obſervatoribus hinc indè notati nova tentamina vetant. Prudenter adhibitum inter Errhina locum retinere poteſt: Oleo ſolutum laudatur externè adverſus Tumores duros, & pulvis Oſſi carie exeſo a Chirurgis inſpergitur ad promovendam Exfoliationem.

EUPHRASIÆ Folia. *De Bladeren van Oogentrooſt.*

FABÆ STI IGNATII. *De Boonen van St. Ignatius.*

Ita a R. P. CAMELLO Jeſuita, qui primus harum Fabarum videtur meminiſſe, appellata ſunt viginti quatuor Semina, quæ in Fructu Plantæ in Inſulis Philippinis creſcentis, & Incolis *Cantara*, vel *Catalongay* dictæ, reperiuntur. *Igaſur*, *Fabæ Indicæ* & *Fabæ febrifugæ* etiam vocatæ ſunt: nuclei ſunt ſubrotundi, nodoſi, Nucem Avellanam ordinariò magnitudine æquantes; illa quandoque majores; duriſſimæ & Corneæ quaſi Subſtantiæ; coloris glauci, & ſaporis amariſſimi.

Si Authori fides Incolæ Inſularum Philippinarum Fabas has omnibus ferè Morbis opponunt: ad nos delatæ in debellandis Quartanis, promovendis Menſtruis, & roborandis Digeſtionis Organis

apud aliquos famam confecutæ funt: plures tamen non infimæ notæ Medici, inter quos eminet BOERHAAVIUS, illas credunt viribus proximè ad Nucem Vomicam accedere: adeoque earum ufum non omnino tutum effe: nec defunt qui illas Vomitum, Catharfim, Tremores, Rifum Sardonicum aliaque peffima Symptomata afferunt produxiffe.

FARFARÆ feu TUSSILAGINIS Flores & Folia. *De Bladeren en Bloemen van Hoefblad of Paardeklaauw.*

FERRUM, CHALYBS, MARS Chemicorum. *Yzer, Staal.*

Eft omnium Metallorum duriffimum & maximè elafticum, id præ reliquis omnibus hactenus cognitis Subftantiis particulare habens, quod a Magnete attrahatur, & ipfum Vi Magnetica infici poffit: fonorum eft, ductile, tenax & difficillimè fufibile: octies ferè Aqua fpecificè gravius eft: hinc excepto Stanno reliquis Metallis levius. Aquâ folâ, non mutata ejus natura, dividi & attenuari poteft in Pulverem nigrum, fubtiliffimum, *Æthiopem Martialem* dictum: fed unitis Aquæ & Aëris viribus decomponitur, Phlogifto orbatur, & mutatur in Calcem flavam, *Rubiginem*, & *Crocum Martis aperitivum* dictam: continuata Ignis violentia eamdem mutationem fubit, & Calcem producit *Crocum Martis adftringentem* appellatam. Omnibus Metallis, exceptis Plumbo & Mercurio, uniri poteft. Solvitur omnibus Acidis, quin imò omni ferè fale: folutiones Acido Vitriolico & Spiritu Salis Marini fiunt cum vehementi effervefcentia, & Gas emittunt inflammabile. Majorem reliquis Metallis cum Sulphure Affinitatem habet: hac unione ejus Fufibilitas juvatur; duæ hæ Subftantiæ via humida agunt in invicem cum vehementia, Inflammatione, & fe mutuo decomponunt. Fufione, vel Cementatione, feparatis refractariis, heterogeneis, & aucta Phlogifti copia ex Ferro fit Chalybs; Ferrum nobilius, durius, magis elafticum; hinc in Mechanicis, fed non in Medicina, multùm pretiofius.

Cum hoc Metallum tam variis Subſtantiis, & tam facilè decomponatur rariſſimè invenitur ſub Statu Metallico, ſeu Nativum; ſed Terra ejus Metallica, quæ ſcilicet addito Phlogiſto Ferrum conſtituere apta eſt, ferè ubique non ſolum in Terræ Viſceribus, ſed etiam in pluribus Vegetabilibus & Animalibus reperitur: vix Regio datur, quæ ſuas Ferri mineras non habet: aliis Mineralibus, Metallis, Semimetallis, pyritibus ordinariò immixtum eruitur.

Præſentia hujus Metalli aliis Pulveribus immixti cognoſcitur Magnete; in Liquore aliquo diſſoluti, Nucibus Gallis, aut aliis Adſtringentibus, quæ liquorem nigricant ea proportione, qua Ferrum continet; vel certiùs & univerſaliùs addendo Liquori Alkalinum Phlogiſticatum Cærulei Boruſſici Lixivium: cum enim ferrum baſis ſit hujus cærulei, ſi Lixivium antequam liquori addatur Acido ſaturetur, Cæruleum Boruſſicum ea proportione præcipitabitur, qua Liquor Ferrum continebat.

Ferri introſumpti primaria Virtus Medica videtur fibris robur addere, quo validius reagant in contenta liquida: ſub ejus uſu obſervamus pulſum majorem, celeriorem fieri; corpus incaleſcere: adeoque Circulum manifeſtè intendi, Secretiones & Excretiones juvari, & Sanguificationem pulchrè inſtaurari, ut pallidis antea vividus ſenſim redeat faciei color. Ob hos effectus, quos tutiſſimè producit, præſtantiſſimum eſt Remedium in Morbis Mucoſis, Pallore Cachectico, Chloroſi, Menſium defectu & omni Morbo, qui dependet a debiliori Actione Solidorum. Optimæ ejus præparationes ſunt Limatura ſubtiliſſima & Æthiops Martialis, dum Acidum in primis viis, quo diſſolvi poſſint abundat: hoc deficiente, Acido, aliquo Vegetabili ſolutum debet exhiberi: ſub ejus uſu ergo cavendum ab Alkalinis: Solutio & Vis juvandæ Corporis Exercitio: Solutionis indicia ſtatuuntur ructus nidoroſi & Fæces Alvinæ nigræ. Croci, quorum diſtinctio in Aperientem & Adſtringentem frivola eſt, minus humoribus noſtris ſolubiles ſunt, & fortè non ſubigun-

tur, niſi Phlogiſto in primis viis exiſtenti uniantur, quod quandoque fieri Fæces Nigræ ſub eorum uſu videntur probare.

Martialia nocent in Morbis a fibra rigida; Phthiſicis, Pletoricis, Bilioſis, Scirro Laborantibus &c.

FILIPENDULÆ Radix. *De Wortel van roode Steenbreken.*

FILICIS MARIS Radix. *Be Wortel van gemeene Mannetjes Vaaren.*

Planta *Polypodium Filix Mas* LINNÆI; CASPARIS BAUHINI *Filix non ramoſa, dentata* eſt: Radix fibroſa, extus nigra, intus rufa, ſaporis adſtringentis jam a GALENO adverſùs Vermes laudata fuit: HOFFMANNUS hanc vim confirmat, & aſſerit tres ejus dragmas ex Aqua Mulſa exhibitas præſtantiſſimum eſſe Antihelminticum. Non obſtantibus his Teſtimoniis parcior ejus uſus erat; donec in Gallia Regio Juſſu Arcanum NOUFFERIANUM adverſùs Tæniam in publicum prodiret: En in quo conſiſtat: poſt levem cœnam, ſummo mane ægro tres hujus Radicis dragmæ ex quinque vel ſex unciis Aquæ Diſtillatæ exhibentur: poſt elapſas duas horas aſſumat Bolum ſequentem

Rec. Panac: Merc:
Reſin: Scammon: Alepp: ana gr xij
Gumm: Guttæ gr v
Redigantur in Pulv: ſubtiliſſ: & cum ſ: q:
Conf: Hyacint: f: Bolus

Omnium Doſis augetur, vel minuitur pro Ægri Ætate & Viribus. Reliquas cautelas vide in Medicinæ Diario pro Menſe Septembri 1775.

FŒNICULI DULCIS Semen. *De Zaaden van zoete Venkel.*

FŒNICULI VULGARIS Folia, Radix, Semen. *De Bladeren, de Wortel en het Zaad van gemeene Venkel.*

FŒNI GRÆCI Semen. *Het Zaad van Griekſch Hooi, of Fenegriek.*

FRAGARIÆ Folia & Fructus. *De Aardbeziën en der zelver Bladeren.*

FRAXINI Cortex. *De Baſt van den Eſſenboom.*

FULIGO Lignorum Combuſtorum. *Roet van Hout; Bitter.*

Eſt Aggregatum omnium illorum, quæ vi Ignis ſub Lignorum combuſtione in Fumum redacta ſublimantur, dein ad frigidos Caminæ parietes condenſantur: coloris eſt nigri, ſplendentis; odoris fortis, ingrati; ſaporis acris, amari, empyreumatici: pro diverſo Ligno diverſa eſt: in genere diſtillata præbet Alkali Volatile, & Oleum Empyreumaticum: continet magnam partem Ligni ob Aëris contactûs defectum non combuſtam; hinc inflammabilis eſt: Vires extrahuntur tam Aqua, quam Spiritu Vini Rectificato: utrumque Menſtruum unam ſextam, ſecundùm alios unam quartam partem ſolvit: Tincturæ rufæ ſunt.

Externè commendatur ab aliquibus contra Scabiem, Tineam & Ulcera maligna: internè inter Antiſpaſmodica, & ſpeciatim inter Antihyſterica locum obtinuit: Tinctura Spirituoſa laudatur ab aliquibus tamquam Excellentiſſimum Diaphoreticum in Arthritide Vaga utiliſſimum.

FUMARIÆ Folia. *De Bladeren van Duivekervel.*

GALANGÆ MAJORIS, & MINORIS Radix. *De Wortel van groote en van kleine Galanga.*

Radices nodoſæ ſunt, Circulis diſtinctæ; extus rufæ, intus pallidiores; odoris aromatici, ad Camphoram accedentis; ſaporis acris, calidi, piperati: MAJOR pollicis circiter craſſitiem habet: MINOR, quæ odoratior, ſapore fortior, & ideo ſola in uſu, proſtat in fruſtis pollicem longis, ſemipollicem craſſis. Vires, quæ in par-

tibus fixis videntur hærere, partim Aqua, integræ Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

Reliquorum Aromatum effectus edunt: ſtomachicæ & uterinæ præcipuè creditæ ſunt: maſticatæ laudantur ad Linguæ Paralyſim.

GALBANUM. *Galban.*

Eſt Succus concretus gummeo-reſinoſus, qui ex inciſa Planta Ferulacea, quæ Africæ Indigena eſt, & TOURNEFORTIO *Oreoſèlinum Africanum Galbaniferum* dicitur, ſtillat. Adfertur in Maſſis, quæ conſtant Lacrymis albis, flavis, rufis, vel ferrugineis: præfertur conſtans granulis albis, ſplendentibus & fere pellucidis: odoris eſt proprii, fœtidi, gravis, latè ſe diſſeminantis, ferè ad Opoponacem accedentis; ſaporis ſubacris, amaricantis: lentum, minimo calore ductile & inflammabile eſt: Oleum Eſſentiale ad unam vigeſimam circiter ſui ponderis largitur: pars ejus Aqua ſolvitur; major pars Spiritu Vini Rectificato: integrè ſolvitur in Menſtruo conſtanti duabus partibus Spiritus Vini Rectificati & una parte Aquæ: bene ſubigitur Vitello Ovi, Melle, Bile & Syrupis.

Galbanum internè datum ferè eaſdem, ac Gummi Ammoniacum, Virtutes poſſidet; ſed ob Vim magis Stimulantem & Calefacientem minùs laudatas: in majori doſi exhibitum Alvum laxat: numeratur inter Antihyſterica. Extus ob Vim Emollientem, Maturantem & potenter Reſolventem adhibetur ad Tumores Duros, Scirrhoideos; Clavos Pedum &c.: ob Vim Sedantem, Antiſpaſmodicam aliquando cum effectu Hyſtericarum Umbilico imponitur, & CELEB. QUARIN Emplaſtro ex Galbano & Camphora Nuchæ applicato Surditatem poſt Febrim Ardentem relictam aſſerit curari.

GALEGÆ Folia. *De Bladeren van Geitenruit.*

GALLÆ. *Galnooten.*

Corpora hæc ſatis nota, quæ plerumque inter Fructus referuntur, propriè Quercûs Excreſcentiæ morboſæ ſunt: Animalculum

etenim Infectum, *Cynips Quercûs Folii* LINNÆO dictum, folia & teneriores dictæ Arboris partes aculeo, quo cauda armata eſt, vulnerat, & Ovum in vulnere deponit: humores ad vulnus copioſiores allati in Tumorem illum *Gallam* dictum excreſcunt, dum interim ex depoſito Ovulo Vermis excluditur, qui deinceps, dum vita & vires ſinunt, Carcerem erodit, & Foramen relinquit.

Gallarum vis, ut ſapor, fortiter adſtringens: antiſepticam Virtutem majorem poſſident, quam Sal Marinus: hinc externè ad Ulcera Putrida & Morbos Topicos a Solidorum relaxatione pendentes ab aliquibus adhibentur: uſus internus jam vix ullus.

GALLII Folia. *De Bladeren van onzer lieve Vrouwe Bedſtroo.*

GAMBOGIA, ſeu GUMMI GUTTA. *Gambog, Gomgut.*

Subſtantia hæc, quæ etiam *Guttta Gamba, Gutta Gambodia* & *Gummi de Goa* vocatur, eſt Succus inſpiſſatus gummeo reſinoſus, qui præſertim in China, Camboia & Ceylon ſtillat ſecundùm aliquos ex inciſa Arbore pomifera Indis *Coddampulli* dicta; ſecundum alios e Tithymalo Scandenti. Coloris eſt crocei, vel aurantii; dum diffringitur, ſplendentis; odoris vix ullius; ſaporis primò reſinoſi; per horam in ore detenta, acris, calidi, pertinaciter guttur exſiccantis. Quinque ferè partes ſolvuntur in Spiritu Vini Rectificato; magna etiam pars Aqua: poſterius Menſtruum Sale Alkali acuatum ſolvit totum, & Tincturam efficit rubicundam, pellucidam: promptiſſimè & integerrimè ſolvitur Spiritu Salis Ammoniaci Dulci Pharmacopœæ Londinenſis, & Tinctura hæc tam Aquæ, quam Spiritibus miſcibilis eſt.

Gambogia, cujus vires in Reſinoſa parte præcipuè hærent, Hydragogum eſt violentiſſimum; ſi in majori doſi adhibetur ſurſum etiam purgans: qui eam præſcribunt hanc Violentiam corrigere paſſim annituntur particulas reſinoſas dividendo Trituratione cum Saccharo, vel Sale Lixivioſo: tutior foret ſolutio. A granis qua-

tuor ad decem, vel quindecim in curando Hydrope ab aliquibus laudatur; dum alii periculofiffimum Medicamentum omnino non adhibendum judicant. Bolum purgantem pro expellenda tænia methodo Noufferiana ingreditur. Vide FILIX MAS.

GENISTÆ Folia, Flores, & Semen. *De Bladeren, Bloemen en Zaaden van Brem, of Ginft.*

GENTIANÆ Radix. *Gentiaanwortel.*

Inter Febrifuga & Antihelmintica numerata eft: Primas Vias pulchrè roborat, & vi pollet antifeptica. Vires meliùs Spiritu Vini, quam Aqua extrahuntur.

Aliquibus abhinc annis, prout in Pharmacopœa Londinenfi refertur, Radicibus Gentianæ e Germania in Angliam allatis Radices aliæ venenatæ, externis dotibus Radices Gentianæ æmulantes, intermixtæ repertæ fuerunt: fummas turbas, Morbos, imò Mortem aliquibus infelicibus earum ufus intulerat: levi examine poterant dignofci: intus enim albæ erant, & nulla Amaritie inftructæ; dum Gentianæ Radices flavæ funt, & amariffimæ. Ex infaufto hoc cafu difcant Pharmacopœi ab exteris allata Medicamenta fcrupulofo examine profequi.

GINSENG, vide NINSING.

GLYCYRRHIZÆ, feu LIQUIRITIÆ Radix. *De Wortel van Zoethout.*

Eft Radix Plantæ, quæ DODONÆO *Glycyrrhiza vulgaris*; LINNÆO *Glycyrrhiza leguminibus glabris, ftipulis nullis* dicitur: fponte crefcit in Italia, Hifpania & omni Europa Meridionali: colitur in Gallia, Anglia, Germania & præfertim Agro Bambergenfi: qui eam colunt fuas Radices Exoticis præferunt, quia hæ mucidæ, fitu corruptæ, vel non fatis recentes advehi folent. Pulveri Liquiritiæ ab Exteris allato fæpe Farina admixta eft.

In

In Hiſpania ex his Radicibus in Aqua coctis & expreſſis; Decocto dein Evaporatione inſpiſſato, & in Sole ſiccato fit Succus Liquiritiæ, qui, ſi aduſtus, in Aqua non integrè ſolubilis, vel in Ore non totus deliqueſcens, rejici debet.

Ob Vim demulcentem, & Expectorationem juvantem, quam feliciùs quam varia magni nominis Medicamenta exercet, adhibetur in Morbis Pectoris & Renum: ob Vires ſaponaceas ſitim ſedantes meliùs, quam Saccharum, Pòtuum, vel Medicamentorum edulcorationi inſervit: in hunc uſum nocet Coctio protractior, quæ Amaritiem extricat.

GRAMINIS CANINI Radix. *Graswortels, de Wortels van Hondsgras.*

GRANATI Cortex, ſeu MALICORIUM. *De Schel van den Granaatappel.*

GRATIOLÆ ſeu DIGITALIS MINIMÆ Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van Godsgenade of kleinſte Vingerhoedskruid.*

Folia ſaporis amari, nauſeoſi ſunt: ad Dragmam dimidiam in Pulvere, vel a Dragma una ad duas in Infuſo validè Alvum & ſæpe Vomitum movent: idem eadem ferè Radicis doſis efficit: aliqui hanc Plantam Foliis Sennæ & Radici Jalappæ ſubſtituere volunt.

GUAJACI Lignum, Cortex, Gummi. *Het Hout, Baſt en Hars van Guajacboom, of Pokhout.*

Eſt Lignum Arboris in America Meridionali creſcentis, quæ Linnæo *Guajacum foliis bijugatis obtuſis* dicitur: compactum eſt, ponderoſum, reſinoſum; coloris fuſci, nigricantis, vel virideſcentis; odoris reſinoſi, non ingrati; ſaporis aromatici, ſtimulantis, amari; cingitur Alburno flaveſcente, quem tegit Cortex tenuis, extus griſeus, e variis ſquammis efformatus; ſaporis & odoris ferè ejuſdem ac Lignum. Aqua diuturna coctione, præcipuè dum

Sale Tartari acuata eſt, multas vires tam e ligno, quam e cortice extrahit, Spiritus Vini Rectificatus omnes.

Ex inciſa Arbore GUMMI ſtillat, quod, cum tres quartas partes reſinoſas habeat, potiùs RESINÆ nomine inſigniendum eſt: proſtat nobis ſub fruſtis irregularibus, quibus Corticis particulæ hinc indè adhærent: colorem habet fuſcorubicundum, quandoque virideſcentem: friabile eſt, inter dentes tenax & ſaporem præbet acriorem, quam Lignum & Cortex, quorum vires ab hac potiſſimùm parte pendent: in igne liqueſcit, inflammabile eſt, & accenſum odorem ſpargit ad Balſamum Peruvianum accedentem. Integrè Spiritu Vini Rectificato ſolvitur, ſed Tinctura additâ Aquâ grumeſcit, & ſeparatur reſina. Aqua Calcis Tincturam fortem Aquæ optimè miſcibilem extrahit.

Lignum tamquam ſpecificum Antivenereum circa annum 1508. ex America, unde pauló ante Morbus, in Hiſpaniam allatum eſt: ejus decoctum Indigenas hoc Morbo certiſſimè ſcribebatur liberare: captis in Europa Experimentis magna hæc ſpes pro magna parte evanuit, & conſtitit Vires poſſidere in genere Stimulantes, Attenuantes, Diaphoreticas & Diureticas: adeoque in Morbis ab abundantiori Sèro, ab Humoribus Viſcidis & ab Acrimonia eiſdem irretita utile eſſe Medicamentum. Ob eaſdem generales virtutes in Morbis Venereis Inunctionibus Mercurialibus aut jungitur, aut immediatè poſt eas adverſùs reſidua Symptomata feliciter adhibetur: quin imò in deſperatis quibuſdam caſibus, ubi Mercurii vis nihil ampliùs valet ULRICI HUTTENI methodo præſcriptum mira quandoque efficit, & nullo alio Remedio expectanda. Laudatur præterea in omnibus Morbis a ſuppreſſa, vel impedita Perſpiratione, dum metus Inflammationis abeſt, & cum Lacte ſumptum ob virtutem balſamicam & reſolventem etiam Tabidos ſcribitur curaſſe.

Cortex, quidquid alii velint, eaſdem omnino vires poſſidet, ac Lignum; ſed utroque efficacior Reſina eſt, & fortè ſola,

cum aliarum Arboris partium vires ab illa pendeant, adhiberi poſſet.

Lignum Sanctum, quod, utpote coloris flaveſcentis & texturæ rarioris, aliqui diverſum ſtatuunt, ejuſdem Arboris, ſed junioris, productum eſt: ut etiam nomina jam confundantur.

GUMMI ARABICUM. *Arabiſche Gom.*

Stillat in Ægypto & Arabia ex *Acacia vera*, ſeu *foliis ſcorpioidis* dicta: adfertur in granis ad figuram rotundam accedentibus, extus ſcabris; variæ magnitudinis, ut quandoque Juglandem ſuperent; coloris albi, flavi, pellucidi; odoris nullius; ſaporis fatui, viſcoſi. Solvitur integre Aquâ, quam in Mucilaginem inſpiſſat: ex hac Diſſolutione ab Alkali dejicitur. Nec Spiritu Vini, nec Oleis ſe ſolvi patitur. Raro apud nos proſtat: ei ſubſtitutum eſt Gummi Senegalense e Guinea allatum, ejuſdem omnino indolis & uſus; & quod ſola Patria ab Arabico videtur differre.

Ob Mucilaginem inſipidam demulcentem, in quam aquoſis Menſtruis reſolvitur, convenit, ubicumque tenues Humores inſpiſſandi, Acre obvolvendum, aut Mucus naturalis abraſus reſtituendus eſt. Camphora, Moſchus, varia Olea & Reſinæ ejus intermedio Aquæ miſceri poſſunt. Nutriens eſt.

GUMMI CERASORUM. *De Gom van den Karſenboom.*

Viribus cum præcedenti omnino convenit.

GUMMI TRAGACANTHÆ. *De Gom van Tragacanth.*

Stillat ex inciſo Frutice, qui in Europa Meridionali creſcit, & Tournefortio *Tragacantha cretica incana flore parvo, lineis purpureis ſtriato*; Linnæo *Aſtragalus caudice arboreſcente, petiolis ſpineſcentibus* dicitur: adfertur in Lacrymis, quæ partim grana ſeu grumos exhibent; partim Vermium, vel Filamentorum in ſe retor-

torum figuram habent: coloris eſt albi, flaveſcentis; aliquando rufi, vel nigricantis; & tunc rejiciendum: odorem nullum præbet: in Ore lenteſcit, Mucilago fit, & ſaporem habet ſubdulcem, fatuum: in Aqua intumeſcit, integre ſolvitur, & eam multò magis inſpiſſat, quam Gummi Arabicum: Dragma enim una Libram Aquæ ad Syrupi conſiſtentiam reducit, quod Uncia dicti Gummi non poteſt.

Viribus medicis a Gummi Arabico non differt.

HÆMATITES Lapis. *Bloedſteen.*

Eſt meraciſſima Ferri Minera, quæ in Hiſpania, Suecia, Norwegia, Haſſia &c. eruitur: Subſtantiam exhibet duram, ponderoſam; coloris obſcurè rubri, ferruginei, vel nigricantis; odoris ferè nullius; ſaporis terrei, ſubadſtringentis: dum frangitur ſtrias, ſeu fibras exhibet ferè ut Lignum: hinc *Ferrum Sciſſile* dicitur: a Magnete non attrahitur: cum Acidis non efferveſcit. Ex Libris viginti quatuor addito Phlogiſto quandoque novemdecim Libræ Ferri fiunt.

In Hæmoptoe, Vomitu Sanguinis & Mictu Cruento, Verbo in ſiſtenda omni Hæmorrhagia famam olim habuit: eo proceſſerat Præjudicium, ut etiam manu detentus, aut collo appenſus id efficere poſſe crederetur: fortè nomen, quod procul dubio a colore acceperat, errorem induxit. Id ſaltem certum eſt hanc Virtutem Experientiâ non probari, ſed ea conſtare hunc Lapidem viribus medicis ad Crocum Martis accedere. Externè tamquam ſiccans ad Ulcera commendatur, & in hunc finem quædam Emplaſtra ingreditur.

HEDERÆ ARBOREÆ Folia, Baccæ & Reſina. *De Bladeren, Beziën en Hars van Boomveil.*

Reſina depilatoriam virtutem poſſidere Veteribus credita eſt. Apud nos tamquam Stypticum & Traumaticum Emplaſtra aliqua ingreditur. Baccæ ex Aceto potæ in Peſte Londinenſi, tamquam

Prophylacticum, quod per Diaphorefim fufceptum Miafma expellere aptum effet, famam habuerunt. Folia in pulvere exhibita ab aliquibus laudantur ad Atrophiam Infantum. Deligandis Fonticulis inferviunt. Pro ultimo hoc ufu retineantur; fed timor eft, fi Obfervationis Lumen acceflerit, ne reliquæ omnium partium Vires Medicæ evanefcant.

HEDERÆ TERRESTRIS Folia. *De Bladeren van Aardveil.*

HELENIUM, vide ENULA CAMPANA.

HELLEBORI ALBI Radix. *De Wortel van witten Helleborus, of wit Nieskruid.*

Eft Radix Plantæ, quæ in Græcia, Italia, Helvetia, Germania &c. fponte crefcit, & aliquibus *Veratrum album*; aliis *Helleborus albus flore fubviridi* dicitur. Oblonga eft, tuberofa, fibrofa, pollicem circiter craffa; coloris extus fufci, vel fufco nigricantis; intus albi: odorem nullum præbet; faporem amaricantem, naufeofum, acrem, calidum, Os & Guttur, dum diutius retinetur, inflammantem. Vires partim Aqua, omnes Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

In parciffima dofi furfum & deorfum violentiffimè purgat: pulvifculus fub contufione evolans vifus eft Adftantibus Alvum turbaffe: cuti applicata idem præftat: imprudens ejus ufus tam fæpe Convulfiones aliaque peffima Symptomata; quin imò Mortem produxit, ut inter Venena conftanter numeretur: Succum vulneri inditum omni Animali Mortem inferre, & illo aliquas Gentes Tela olim tinxiffe plures Authores narrant. His non obftantibus non folùm in minima dofi tamquam Alterans, fed etiam a granis fex ad fcrupulum unum in Mania & Melancholia aliifque defperatis cafibus, ad evacuandam præcipuè Atram Bilem, cum fucceffu ab aliquibus adhibita eft: veremur tamen, ut pauci felices cafus periculum & infortunia, quæ apud Obfervatores ab ejus ufu paffim

occurrunt, compenſent; & ob hunc timorem, licet ejus Virulentia Acidis Vegetabilibus corrigi dicatur, a prudentioribus Medicis e Medicamentorum claſſe excluditur. Aliis pulveribus immixta locum inter Sternutatoria retinere poteſt; ut etiam pulvis ejus in pollinem redactus, & Linimento immixtus ad Pſoram, Tineam & Scabiem, ad quos Morbos ab aliquibus laudatur, adhiberi.

HELLEBORI NIGRI Radix. *De Wortel van zwart Nieskruid.*

Pertinet ad Plantam, quæ, quamvis idem nomen gerat, quod ignaris poſſet imponere, a præcedenti diſtinctiſſima eſt; ſponte creſcit in Helvetia, Auſtria, Styria &c.: colitur in hortis noſtris: DODONÆO *Veratrum nigrum*; aliis *Helleborus niger flore roſeo* dicitur. Radicem ſiſtit, quæ e craſſo capitulo, ſeu bulbo numeroſas fibrillas extus nigras, intus albidas, ipſo bulbo efficaciores, emittit: dum recens eſt odorem præbet ſubaromaticum, gravem; ſaporem amarum, nauſeoſum, calidum & adeo acrem, ut, dum per aliquot minuta maſticatur, Lingua afficiatur ſtupore & ſenſu, ac ſi ab aliquo nimium actu calido aduſta foret. Tinctura Aquoſa mitis eſt; Spirituoſa omnem ferè Radicis Acredinem poſſidet.

Collegium Londinenſe ſuaſit, ut conſtanter nigerrima pro uſu eligatur: hac cautela cavere voluit, ne ſuſpectæ Hellebori ſpecies, quin imò ipſæ Aconiti Radices, ut aliquando evenit, Helleboro nigro ſubſtituerentur.

Veteres frequentiſſimè hanc Radicem tamquam Medicamentum validè Atram Bilem educens adhibuerunt: noſtra tam parum id efficit, ut aliqui inter Purgantia ei locum denegent: meritò ergo dubitatur, quid Veterum Helleborus fuerit: id certum videtur, illorum Helleborum aut Album, aut a noſtro Nigro omnino diverſum fuiſſe. TOURNEFORTIUS ſpeciem in Oriente detexit, quam *Helleborum Nigrum Orientalem, ampliſſimo folio, caule prœalto, flore purpuraſcente* vocavit, & cujus Radicis ſcrupulum unum Convulſiones

excitare ſcribit. Hunc Veterum Helleborum eſſe ideo præcipuè credidit, quod in Inſula Anticyra, hac Planta olim celebri, creſceret.

Qui omnibus his dubiis addere volet pro diverſa Patria vires Hellebori differre; dein hujus Medicamenti uſum, quia multis aliis certioribus ſupplere poſſumus, admodum apud nos eſſe neglectum, is minus mirabitur confuſam eſſe integram hujus Radicis Hiſtoriam: ita ut pro eruenda veritate nova tentamina requirerentur. In eo interim maximus Authorum numerus convenit, Viribus eam ad Album accedere, ſed longè mitiùs agere, atque in refracta doſi efficax alterans, attenuans & deobſtruens eſſe Remedium: CELEB. FREINDIUS aſſerit ita exhibitum feliciùs, quam alia diuretica, in Hydrope urinas ciere: & efficaciſſimum eſſe Emmenagogum in Plethoricis, quibus Chalybeata nocent, CELEB. MEAD teſtatur. In ſimilem ſcopum ejus Extractum BACHERI Pillulas ingreditur.

HEPATICÆ NOBILIS Folia. *De Bladeren van edel Leverkruid.*

HERMODACTYLUS. *Hermodactels.*

Eſt Radix Plantæ, quæ TOURNEFORTIO *Hermodactylus folio quadrangulo;* LINNÆO *Iris corollis imberbibus, foliis tetragonis* dicitur: ad figuram triangularem, ſeu cordiformem accedit: dura eſt, ab una parte compreſſa & ſulco notata, ab altera convexa: coloris eſt extus flavi, intus albi; odoris vix notabilis; ſaporis ſubdulcis, viſcoſi, aliqualiter acris. Adfertur e Turcia.

Tamquam alterans, & vaſcula minima deobſtruens adverſùs Morbos Arthriticos adhiberi, & Decoctis Antivenereis addi ſolet: vis leniter purgans ei tribuitur: alii omnem ei virtutem denegant, & inertibus Medicamentis annumerant. Fortè hæc opinionum diverſitas utrimque fundata eſt, & pendet a diverſa Radicis ætate; nam recens non ſolùm Alvum ſed & Vomitum ſcribitur ciere. Ut apud nos ordinariò proſtat vix virtutem poſſidet.

HERNIARIÆ Folia. *De Bladeren van Duizendkoorn of Duizendgrein.*

HORDEI Semen. *Gemeine Garſt.*

HORDEUM MUNDATUM ſeu DECORTICATUM. *Gepelde Garſt.*

HORDEUM PERLATUM. *Paerlgarſt.*

HORMINI SATIVI Folia. *De Bladeren van Tuinſcharley.*

HYOSCIAMI ALBI Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van wit Bilzenkruid.*

HYOSCIAMI NIGRI Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van zwart Bilzenkruid.*

Folia habet oblonga, profundè inciſa, fœtida; præſertim dum inter digitos teruntur; ſaporis amari, acris, adverſi & nauſeoſi. Semina parva ſunt, rotunda, rugoſa; odoris, dum recentia ſunt, gravis; ſaporis oleoſi, amari, acris & ingrati: multum Oleum per Expreſſionem largiuntur.

Utraque Species, eminentiùs tamen poſterior, omnes partes venenatas, ſtupefacientes habet. Innumeris fide dignorum Medicorum Obſervatis conſtat eas in paulò majori doſi introſumptas Vertigiginem, Senſuum Hebetudinem & Abolitionem, Inſaniam, Furorem, Convulſiones, Somnum profundum & Mortem denique producere. Peſſima ſymptomata a Seminum Fumo, vel Radicis Fruſtulo denti carioſo in Odontalgia immiſſo ſecuta ſunt: quin imò a Vapore ſolo, cum Emplaſtrum ex hac herba pararet, CELEB. BOERHAAVIUS Temulentiam paſſus eſt. A Foliis Ulceri applicatis viſum eſt Delirium.

Non obſtante hac infamia etiam hinc indè apud Veteres inter Artis auxilia locum invenerunt: ſolis noxis dein per plura ſæcula celebres in Materiem Medicam reduxit CELEB. STOERCKIUS: hic, ut

ut plurium aliarum venenatarum Plantarum, etiam Hyofciami Nigri ufum internum tentavit: poft multa pericula Foliorum Extractum, a grano uno fenfim ad majorem dofim afcendendo, exhibitum commendat in vario Convulfionis & Epilepfiæ genere: afferit dein fe illud in Melancholia, Mania & Tuffi ficca pulchro cum effectu exhibuiffe. Alii celebres Viri laudant in Paffione Hyfterica, & CELEB. FOTHERGILL in Ulcere Viarum Urinariarum.

Externè, tamquam Anodyna & Refolventia, Folia Fomentationibus, vel Cataplafmatibus immixta adhibentur. Seminum Oleum expreffum habet aliquid proprii Anodyni.

HYPERICI Folia, Flores & Semen. *De Bladeren, Bloemen en Zaaden van S. Jans-Kruid.*

Summitates floriferæ hujus Plantæ Spiritum Vini & intenfiùs adhuc Olea expreffa tingunt colore rubro. Ejus ufus præcipuè chirurgicus, vulnerarius eft. Eafdem vires poffidet Oleum Infufione & Infolatione paratum. Ab aliquibus vires antihelminticæ ei tribuuntur, & famam olim habuit adverfùs Affectiones Hyftericas, Hypocondriacas & Maniam: hinc barbaris Medicinæ fæculis *Fuga Dæmonum* appellata eft: ignarum enim vulgus, dum fymptomatum, quæ fatis mira quandoque in his Morbis fe produnt, rationem reddere non poterat, ea Dæmonibus adfcribebat: Medici aliqui aut fuperftitiofi, aut qui hac fraude ignorantiam fuam tegi gaudebant, errorem hunc intertinebant. Vilis hæc fecta necdum omninò periit.

HYPOCISTIDIS SUCCUS Infpiffatus. *Het verdikte Zap van Hypociftis.*

In Turcia, Creta, Gallia Narbonenfi &c. paratur, ut Acaciæ Succus, e Planta Parafitica, quæ Cifti Radici accrefcit, & hinc *Hypociftis* aliquibus; LINNÆO autem *Afarum Hypociftis* dicitur. Subftantiam fiftit nigram, fplendentem; faporis acidi, amari &

M

magis aufteri, quam Acaciæ Succus, a quo præcipuè differt, quod integra ferè Spiritu Vini folvi poffit.

Eafdem cum Acaciæ Succo vires habet : hinc, fi e Mitrhidatio & Theriaca ejeceris, ufus vix ullus.

HYSSOPI Folia. *De Bladeren van Yfop.*

JACEÆ, feu VIOLÆ TRICOLORIS Folia. *De Bladeren van Penféekens.*

Vocatur etiam *Herba Trinitatis.* Vis demulcens refrigerans ei adfcribitur. Infufum Foliorum nuper, tamquam Remedium Specificum, commendatum eft adverfùs Cruftas Lacteas & Tineam Infantum. Jam a longo tempore laudabantur ad eorum Motus Epilepticos: fortè dum a prædictis Eruptionibus repercuffis pendent. Tentari meretur.

JACOBÆÆ Folia. *De Bladeren van St. Jacobskruid.*

Ab ignaris ad omnes Anginæ fpecies tam internè, quam externè adhibentur: faporem tamen ingratum, amarum, acrem, adftringentem habent: hinc unicè Tumoribus frigidis & Anginæ ferofæ videntur convenire.

JALAPPÆ, feu JALAPII Radix. *Jalap.*

Adfertur e Nova Hifpania, & nomen ab ejus Oppido Xalapa, prope quod præcipuè abundat, accepit. Vocatur etiam *Mechoacanna nigra* & *Brionia Indica.* Pertinet ad Plantam Convulvuli fpeciem, quæ aliquibus *Convolvulus Americanus*; LINNÆO *Mirabilis*; CASP. BAUHINO *Solanum Americanum flore parvo* dicitur. Radix tuberofa, oblonga eft inftar raparum: recens intus alba eft; fuccum fundit lacteum, & duodecim, imò plures libras ordinariò pondere æquat. Nobis adfertur in taleolas diffecta, fortiter ficcata; coloris extus nigricantis, intus albidi, vel pallide flavefcentis, cum intermixtis Venis, feu Striis nigricantibus, refinofis: odorem præbet debilem; faporem in gutture fubacrem, adverfum. Taleolæ

compactæ ſunt, tenaces & candelæ admotæ facilè Flammam concipiunt. His notis, ut etiam colore, a Brioniæ Radicibus, quæ aliquando eis admixtæ repertæ ſunt, facilè diſtingui poſſunt. Aqua dimidium ferè ponderis extrahit.; Spiritus Vini Rectificatiſſimus duodecimam circiter partem. Proportio hæc pro diverſa Jalappæ qualitate diverſa eſt. Tinctura Aquoſa debilis eſt, & potiùs per Diureſim, quam per Alvum agit: Spirituoſa addita Aqua grumeſcit, & Resinam deponit.

Pulvis hujus Radicis familiare & tutum, præcipuè pro ſubjectis pituitoſis, Purgans & Antihelminticum eſt: ut tenacitas reſinoſa imminuatur optimè cum Saccharo tritus præſcribitur. In Resina vis purgans præſertim hæret: dum mera tamen & in Subſtantia adhibetur, tormina potiùs & alia periculoſa ſymptomata, quam Catharſim producit, quæ mala, quia pertinaciter ſæpius Inteſtinorum parietibus adhæret, longo tempore aliquando protrahuntur. Ut dicta damna evitentur, & Solubilitas juvetur, Sapone, Vitello Ovi, Saccharo, vel Amigdalis ſubigitur, & etiam in Emulſione propinatur: minùs torminoſam ſic & profuſam Catharſim efficit. Bona etiam methodus videtur eam Spiritu Vini ſolvere, & addito aliquo Syrupo exhibere, vel hanc Reſinam, loco Spiritus Vini Rectificati, Spiritu Vini ſimplici parare: ita enim magna Gummi pars extracta & Reſinæ intermixta mitius Medicamentum conſtituit. Sed nonne omnibus his certius erit ab ejus uſu omnino abſtinere, & alia tutiora ſubſtituere? Suum cuique ſtet judicium; ſed ſuademus prudentiam, & ut illi, qui præſcribunt, curent, ut ab ipſis Pharmacopœis parata ſit: quæ enim ab exteris adfertur aliquando Colophonia adulterata inventa eſt.

JAPONICA TERRA, vide CATECHU.

ICHTHYOCOLLA, ſeu COLLA PISCIUM. *Viſchlym.*

Eſt Colla e cute, ventriculo, inteſtinis &c. variarum Acipenſeris Piſcis ſpecierum, præcipuè Huſonis, in Muſcovia excocta, &

evaporatione infpiffata. Ante refrigerationem in Membranas tenues diducitur: tum in fpiras cogitur, & exficcatur. Optima alba eft, tenuis, pellucida, & quæ tota Menftruis Aquofis folvitur.

Ufus præcipuè mechanicus: demulcentem tamen, incraffantem & obvolventem aquofis foluta Gelatinam præbet, quæ tam intro-fumpta, quam enematibus admixta, ab aliquibus laudatur in Diarrhæis & Dyfenteriis: fed cum Gluten Animale fit, cautè adhibendum eft, ubi metus putredinis adeft. Emplaftra quædam confolidantia ingreditur.

IMPERATORIÆ Radix. *De Meefter-Wortel.*

IPECACUANHA. *Ipekuana.*

Duæ fpecies indifcriminatim in ufus medicos adhibentur, quæ, quamvis colore & patria differant, probabiliter ad eamdem Plantam, *Violam* fcilicet *Ipecacuam*, feu *loniceram caule procumbente, repente; foliis obversè ovatis, acutis, fcabris* LINNÆO dictam pertinent. FUSCA, feu NIGRA, e Brafilia allata, Radices fiftit parvum digitum longas, lineam & ultra craffas; variè flexas; rugis circularibus multum prominentibus notatas; coloris extus fufci, nigricantis; intus albi, vel flavi; odoris nullius; faporis leviter amari, fubacris, naufeofi. Corticem habent proportionatè craffiffimum, cujus Subftantia dura, fragilis, refinofa eft, & qui in Meditullio Nervum filiformem, ligneum, fibrofum, tenacem locatum habet. CINEREA, feu GRYSEA, Peruviana, Radices exhibet craffiores, minùs rugofas & minùs flexas coloris cinerei, vel pallidè fufci; reliquis dotibus Ipecacuanhæ fufcæ omnino fimiles. Adjectis Apocyni Radicibus aliquando adulteratur: fraus e dictis detegi poteft.

Præter duas has fpecies, tertia, ALBA ab Authoribus defcribitur: lignofa eft, æqualis, nulla amaritie inftructa: ad aliam Plantam pertinet, & etiam Viribus a Genuina diverfiffima eft.

Circa medium fæculi præcedentis in ufu effe cœpit, & præfertim circa annum 1690. HELVETII Tentaminibus, juffu & munificentia LUDOVICI XIV. inftitutis, celebritatem confecuta eft. Vix fallens, promptiffimè agens, & pro omni ætate tutum Emeticum eft, quod adeo feliciter Dyfenteriam in variis hujus Morbi Conftitutionibus Epidemicis curare vifum eft, ut fpecificam Vim adverfùs illam poffidere crederetur: non alio modo tamen effectum in hoc Morbo præftat, quam fomitem expellendo, motum periftalticum invertendo, & Perfpirationem, magni momenti in hoc Morbo, promovendo. Ea omnia præ reliquis Emeticis cum majori regularitate, cum minoribus turbis & minori virium jactura, quin primis viis etiam tonum addendo, efficit. Tota Radix in ufus medicos in pulverem redigitur, fed in ejus Cortice præcipua vis hæret. Ad Scrupulum unum, Dragmam dimidiam, quin imò Dragmam integram ordinariò præfcribitur: conftat tamen octo vel decem Grana idem omnino præftare, & Viribus prædictis Dofibus æquivalere: quin imò duo Grana plures etiam Vomitus conftanter producere multis Obfervationibus Societati Regiæ Medicæ Londinenfi CELEB. PYE probavit. Vide *Medical Obfervations and Inquiries tom.* I. *pag.* 240. Extractum Gummofum ferè iners eft; Tinctura Spirituofa omnes Ipecacuanhæ vires poffidet: ut hinc pateat Vim Emeticam Refinofæ parti deberi: cùm tamen duo illa Principia tam arctè cohæreant, ut magna pars Refinæ cum parte gummea Aquofis Menftruis extrahatur, bene etiam Dragmæ unius, vel duarum Infufum Aquofum adhibetur. Gryfea mitiùs agere, quam Fufca videtur. Utriufque Pulvis Effluvia emittit, quæ Lacrymas eliciunt; Tuffim, Sternutationem excitant, & horrenda Afthmata produxiffe vifa funt: notabile hujus rei exemplum a CLARISS. SCOTT allatum in Commentariis Medicis Edinburgenfibus anni 1776. proftat. Effluvia illa ad Principium Activum hujus Medicamenti videntur pertinere; nam Pulvis diu Aëri expofitus multum de Virtute Emetica deperdit, & eâdem, protractiori Coctione, omnino privatur.

In minuta dosi Sudorifera, Diuretica, Emmenagoga, Alterans eſt: Fluorem Album & Hæmorrhagias, præſertim Uterinas, ſiſtit.

IRIDIS FLORENTINÆ Radix. *De Wortel van Florentynſche Liſch.*

Pertinet ad Plantam, quæ in hortis noſtris ob Florem colitur, ſed Italiæ indigena eſt: appellatur *Iris Illirica* & *Iris Florentina flore albo*: Radicem ſiſtit, quæ, dum e Terra extrahitur, Cortice rubente tegitur: illo orbata ad nos transfertur: pollicem circiter craſſa eſt, paululum compreſſa, hinc inde tuberoſa; extus alba, punctulis fuſcis notata; intus alba, vel flaveſcens: odorem præbet fragrantem, aromaticum, ad Violas Martias accedentem; ſaporem amaricantem, ſubacrem, calidum, pertinacem. Vires Aqua; meliùs Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

Recentis ſuccus Vomitum excitans, purgans, & horum effectuum defectu Diureticus dicitur: hinc in curando Hydrope ab aliquibus laudatur. Has vires Exſiccatione, ut etiam Coctione, perdit, & ſolam retinet vim reſolventem. Commendatur præcipuè in Morbis Primarum Viarum ab inerti Muco, & adverſùs Affectiones Pituitoſas Pectoris. Externè Ulceribus laxis inſperſa carnem luxuriantem ſcribitur reprimere. Ptarmica eſt, inter Coſmetica numeratur, & ingreditur Dentrificia non ſolùm ad abſtergendas ſordes, ſed etiam ad Oris fœtorem corrigendum.

IRIDIS NOSTRATIS, ſeu GERMANICÆ Radix. *De Wortel van Liſch.*

Hæ Radices figuram priorum habent, ſed magis rugoſæ & minùs compactæ ſunt; extus rufæ, intus pallidæ; minùs odoratæ; ſaporis acris, amaricantis, calidi.

Vires eaſdem, ac Florentina, poſſidet: recentis Succus etiam Strumoſos curare perhibetur.

JUJUBÆ. *De Jujuben, of Borspruimen.*

Sunt Fructus Arboris in Europa Meridionali crefcentis, quæ DODONÆO *Zizyphus*; LINNÆO *Rhamnus Zizyphus* dicitur. Olivæ circiter magnitudinem habent: ut apud nos proftant, exficcatæ, rugofæ funt, extus rubræ: Pulpam includunt flavam, dulcem, in qua Officulum reconditur utrimque acutum, quod Nucleum continet extus rubra Cuticula tectum, intus albam Medullam exhibentem.

Decoctis Pectoralibus, Demulcentibus addi folent.

JUNCUS ODORATUS, feu SCHÆNANTHUS. *Welriekende Bies, of Kemelshooi.*

Sub his nominibus proftant Culmi teretes, flavi, aridi, geniculati, pedem circiter longi; aliquot Foliis, Tritici Foliis fimilibus, arctiffimè convolutis tecti; Medulla fungofa, ut Juncus communis, repleti; non rarò Floribus fuis adhuc inftructi, qui nobis e Turcia & Arabia afferuntur; ubi tanta copia proveniunt, ut commune Camelis Pabulum fuppeditent, & hinc *Fœnum Camelorum* vocentur: odoris funt fragrantis, aromatici, mixti veluti e Rofarum & Pulegii odore; faporis acris, amaricantis, leviter balfamici: dotes has, dum recentes funt, in eminenti gradu poffident, fed ætate fenfim deperdunt. Parcam quantitatem Olei Odorati largiuntur, & eorum vires optimè Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

In Morbis frigidis & Vifcerum Obftructionibus ab hac caufa pendentibus commendatur. Vires particulares non poffidet: hinc, fi e Mithridatio & Theriaca ejeceris, ufus vix ullus.

JUNIPERI Baccæ, Lignum, Gummi. *De Beziën, het Hout en de Hars van den Geneverboom.*

Omnes partes aliquid balfamici, terebinthinacei, fed mitioris continent. BACCIS vires refolventes, incidentes, carminativæ &

diureticæ adfcribuntur: Urinam Odore violaceo inficiunt: laudantur ad Hydropem & varia Renum Vitia, fed nimius ufus non folùm vifus eft Mictum Cruentum, fed etiam lethalem Diabetem produxiffe. LIGNI Decoctum adverfùs Scorbutum valere, & multas Guajaci vires poffidere creditur. Accenfum gratum odorem Atmofphæræ conciliat, & infectum, gravem Aërem luftrat: hinc Peftis aliorumque contagioforum Morborum tempore id commendatur: idem Baccæ præftant, & illarum Suffitus præcipuè ad laxas partes roborandas adhibetur. GUMMI, Arabum *Sandaracha*, Balfamum infpiffatum eft, & potiùs Refina appellari debet: in Ore enim non liquefcit, inflammabile eft, Aquofis Menftruis præter levem Amaritiem nihil communicat, & Spiritu Vini Rectificato, ut etiam Terebinthinæ Oleo pro Vernice, folubile eft. Aliarum partium vires ab hac parte pendent: hinc fortè præferri deberet: vix tamen ufum nifi in Suffitibus habet.

KALI Folia. *De Bladeren van Glaskruid.*

Olim ex hac Planta marina fola Cineres Clavellati conficiebantur, jam e variis Ligni fpeciebus. Hujus Plantæ Cinerum Sal cryftallifabile, five per fe, five in unione fua cum Acidis confideretur, Salis Alkali Foffilis dotes poffidet.

KERMES, feu CHERMES Grana. *Kermes.*

Quamvis Foliis & Ramufculis *Ilicis aculeatæ cocciglandiferæ* CASP. BAUHINI in Hifpania, Italia & Meridionali Galliæ parte adnata inveniantur, tamen ad Regnum Animale pertinent: Infectorum enim Nidi funt, feu Folliculi Ovulis rubentibus pleni, qui expreffi fuccum rubentem fundunt. Pifi circiter magnitudinem habent: coloris rubrofufci funt; odoris non ingrati; faporis amaricantis, leviter acris. Ante exficcationem Aceto confperguntur, ut Ovulorum exclufio præcaveatur, & jam exclufa Animalcula, quæ, dum vires finerent, Folliculum vacuum relinquerent, enecentur.

In

In Arte Tinctoria jam indè Veteribus, ſub Cocci *infectorii* & *granorum tinctoriorum* nomine, in uſu videntur fuiſſe: hinc *color coccineus*. In Medicina laudantur tamquam modicè adſtringentia. Vires tam Analepticæ eis ab aliquibus tribuuntur, ut etiam Aphrodiſiaca habeantur. Palpitationibus Cordis Remedio eſſe, Memoriam roborare, Partum juvare & Abortum præcavere ſcribuntur. Maxima harum Virium pars Fabulis innixa, & accedente Obſervatione facilè evertenda videtur.

LABDANUM. *Labdanum.*

Eſt Subſtantia reſinoſa, quæ in Græcia, Candia aliiſque Archipelagi Inſulis e foliis & caulibus Fruticis, qui *Ciſtus Ladanifera cretica flore purpureo* a TOURNEFORTIO vocatur, exſudat. Barbis Caprarum & Hircorum, qui inter hos Frutices gramine veſcuntur, adhæreſcit, & ex illis pectine omne olim colligebatur: hinc *Labdanum de Barba* dicebatur. Jam Teſte oculari TOURNEFORTIO virgam e pluribus loris coriaceis factam verberando Plantæ adfricant; dein Labdanum Viſcoſitate ſua adhærens ſeparant. Authores duas præcipuè ſpecies deſcribunt: prior, quæ purior eſt & rarò in Officinis proſtat, coloris eſt nigricantis, conſiſtentiæ mollis, inter digitos lenteſcens & inſtar Picis ductilis; odoris aromatici, fragrantis; ſaporis amari, acris. Poſterior, quæ paſſim ad nos adfertur, in ſpiras Cereorum inſtar contorta proſtat: durior, minùs nigricans eſt; odoris multò debilioris, & ordinariò magnam quantitatem Arenæ nigræ aliaque heterogenea a Collectoribus ad augendum pondus admixta habet. Subſtantia hæc inflammabilis eſt, & accenſa gratum odorem, ad Ambram gryſeam aliqualiter accedentem, ſpirat: ferè tota ſolvitur Spiritu Vini Rectificato, relicta octava circiter parte gummea, inſipida: ut ſic pura reſina obtineri poſſit. Oleum Odoratum Diſtillatione largitur.

Veteribus adverſùs Defluxum Capillorum, Tuſſes inveteratas & Diarrhæas in uſu fuit: apud nos, niſi in ſuffitibus, ad partes laxas

roborandas & Emplaſtris reſolventibus, roborantibus, nervinis, vix adhibetur.

LAC. *Melk.*

Eſt vera Emulſio, quæ ex Alimentis & Potulentis ope Viſcerum Chylopoëticorum elaboratur, & dein in Animalis, ad quod pertinet, uberibus ſecernitur. Dum deſumitur ex Animali proprio Alimento nutrito, candidus, blandus liquor eſt; nec acidus, nec alkalinus; odoris levis, proprii; ſaporis grati, leviter ſaccharini. Homogeneum primo aſpectu videtur; tribus tamen inter ſe omnino diverſis conſtat partibus. BUTYRUM ſcilicet notam, oleoſam, blandam indolem poſſidens, ope Mucilaginis, ſeu CASEOSÆ PARTIS, ut in Arte factis Emulſionibus evenit, in SERO diviſum & ſuſpenſum tenetur. Facilè & variis cauſis hæ partes ab invicem ſecedunt, & Lac alteratur. Solâ enim morâ Particulæ Butyraceæ, utpote leviores, ſub CREMORIS nomine ſuperficiem petunt, & dum diutiùs ſibi relinquitur Lac, præcipuè accedente calore, ſpeciem Fermentationis Acidæ ſubit, & coagulatur. Admixtione parvæ quantitatis cujusvis Acidi; Alkali tam Volatilis, quam Fixi; plurium Vegetabilium in neutram partem manifeſtè tendentium; ut etiam Spiritus Vini Rectificati eamdem mutationem promptiſſimè patitur. Tum Butyracea Pars cum Caſeoſa ſimul Coagulum efficiunt, quod pro diverſo Animali, e quo Lac deſumitur, quantitate diverſum eſſe illico monſtrabimus. Interim notari meretur Coagulum Acidis obtentum additis Alkalinis, vel Aqua Calcis pro magna parte denuo reſolvi; ut etiam Alkalinis obtentum addito Acido, & diſpoſitionem illam Lactis, qua in Coagulationem tam proclive eſt, additis Salibus Neutris, vel Saccharo multum minui.

Ablato Coagulo, quocumque addito id productum fuerit, Serum ſeorſim obtinetur, quod, cum contineat quidquid in Lacte exiſtit, quod Aquoſo Menſtruo ſolvi poteſt, chemicè conſiderari meretur. Ad dimidium itaque leni Evaporatione redactum, ſapore dulci &

leviter ſalſo Subſtantiam Extractivam prodit, quæ omni dote indolem Succorum Saccharinorum poſſidet. Ob hanc Serum Lactis Fermentationis Spirituoſæ capax eſt: ut etiam ex illo Vini ſpeciem parare Tartariæ Incolæ ſcribantur. Continuata Evaporatione, donec tres quartæ partes circiter ablatæ ſint; ſeu, quod exactius eſt, reliquo ad conſiſtentiam Syrupi redacto & refrigerato, Cryſtalli formantur ruſi, verum Sal Eſſentiale, ob ſaporem SACCHARUM LACTIS dictum, quod purificatum, ſaporem & colorem, quos a Subſtantia Extractiva tantùm mutuaverat, penitus amittit, & Examini Chemico ſubjectum eaſdem dotes, ac Saccharum Candum exhibet.

Lac e diverſis Animalibus deſumptum diverſum ſe præbet non ſolùm ratione ſaporis, ſed etiam ratione Principiorum. Experimenta CELEBERRIMI RUTTY circa hanc rem ſtatuunt ſequentia.

1°. Lac Fœminæ - Aſinæ - - Equæ - -	a reliquis diſtinguuntur dulcedine ſaccharina: nam

2°. Fœminæ -	Præbuit Salis	duplo majorem quantitatem quam Lac Vaccinum.
Aſinæ - -		plus quam triplam quantitatem quam Lac Vaccinum.
Equæ - -		triplo majorem quantitatem quam Lac Vaccinum.
Capræ - -		minus quam Lac Vaccinum, ſcil: ut 108. ad 152.
Ovis - - - -		quantitatem omnium longè minimam.

3°. Fœminæ -	Præbuit Cremoris	vix $\frac{1}{3}$ Lactis Vaccini.
Aſinæ - -		dimidiam partem Cremoris Lactis Vaccini.
Equæ - -		infra dimidiam partem Cremoris Lactis Vaccini.
Capræ - -		triplo majorem quantitatem quam Lac Vaccinum.
Ovis - - -		quantitatem plus quam triplo majorem quam Lac Vaccinum.

4°. Fœminæ -	Præbuit Partis Caſeoſæ	infra unam ſextam Craſſamenti Lactis Vaccini.
Aſinæ - -		dimidiam partem Craſſamenti Lactis Vaccini.
Equæ - -		unam tertiam Craſſamenti Lactis Vaccini.
Capræ - -		Craſſamentum ſe habuit ad Craſſamentum Lactis Vaccini ut 3. ad 2.
Ovis - - - -		duplo majorem quantitatem quam Lac Vaccinum.

Si tentamina hæc repetiturus differentiam aliquam in Productis inveniat, minùs mirari debet: nam ejuſdem etiam Animalis Lac diverſo tempore obtentum pro Conſtitutione Corporis, diſtantia a paſtu, & præcipuè pro Aſſumptis diverſum eſt. Nutricum Morbis & Animi Pathematibus Lac variè alterari quotidiana Experientia evincit. Quod primum a paſtu in Mammis colligitur crudum eſt, & ingeſtorum Naturam adeo retinet, ut etiam eorum odorem, ſaporem & Vires Medicas adhuc poſſideat. Quod duodecim horis poſt obtinetur, tenue, flaveſcens eſt, fœtorem urinoſum ſpirat,

& totum ferè jam animale eſt. Quod intermedio tempore ducitur media gaudet indole, & optimum eſt. Capræ Abſynthio paſtæ Lac amarum præbuerunt: Scammoneo & Tithymalis nutritæ purgans. Hoc ultimum de induſtria quandoque imitamur, dum, ut ubera capienti Infantulo Alvum moveamus, Nutrici Purgans præſcribimus. Quin ex his omnibus Obſervatis ad tollendum Luem Veneream, Scorbutum alioſque Morbos tam Nutricum quam Caprarum Lac Specificis Remediis imbuere, & medicatum reddere ab aliquibus excogitatum eſt.

Lac, præterquam quod materno non ſolum Homo ſed plura alia etiam Animalia neo-nata nutriantur & creſcant, donec digerendis cibis ſuæ ſpeciei propriis apta ſint, inter res cibarias primum locum tenet. Ejus indoles, uſus ad quem a Natura deſtinatus eſt & Experientia probant Alimentum eſſe leviſſimum, ſaluberrimum; præſtantiſſimum; quo ſolo integræ gentes vixerunt, & aliqui ad provectiſſimam & feliciſſimam ſenectutem pervenerunt. In hunc uſum paſſim Vaccinum, quia facilè & in magna copia obtineri poteſt, adhibetur; cum tamen alimentariæ Lactis partes ſint butyracea & caſeoſa, ex iis quæ ſupra de ejus Productis diximus, Ovile & Caprinum magis alere debet concludi.

In Medicina duplici præſertim ſcopo præſcribitur: dum enim Digeſtionis organa a quacumque cauſa adeo debilia ſunt, ut non ſufficiant Nutrimento e Cibis parando, optimè ad hunc Liquorem jam ad Nutritionem a Natura paratum, & qui Viſcerum actione vix ampliùs indiget, recurritur. Apud celeberrimos Obſervatores hinc indè videri poteſt multos Venere, Tabe, Maraſmo exhauſtos, & jam Morti addictos hoc ſolo, miſſis aliis, vel integrè fuiſſe reſtitutos, vel ſaltem tam emendatos, ut Vitam deinceps tolerabiliorem multùm protraherent. In hoc caſu, utpote naturæ noſtræ magis analogum, reliquis præfertur Lac Fœminæ ſanæ, florentis ætatis, ſalubri motu corpus exercentis, & victu laudabili utentis. Ab ipſo

Ægro e Nutricis Mammis, quatuor vel quinque horis poſt ejus paſtum, duci debet; vel in vaſculis bene clauſis ſervatum protinus ebibi; ne ſpirituoſo, volatili, reſtaurante Principio, quod Lac continere multæ rationes & authoritates ſuadent, privetur. Defectu Fœminini Aſininum, Fœminino dotibus proximum, ſubſtitui poteſt. Ob majorem partem ſaccharinam hæc duo in univerſum præferri debent, dum Medici ſcopus ſimul eſt detergere & aperire.

Ob particulas oleoſas & mucilaginoſas, quibus blandam Emulſionem conſtituit, altero ſcopo præſcribitur adversùs omnem Acrimoniam, excepta Acida, tamquam præſtantiſſimum obvolvens, incraſſans & demulcens Remedium. Ex illis, quæ de principiis Lactis diverſorum Animalium ſupra diximus, intelligi poteſt, huic intento Caprinum & Vaccinum meliùs reliquis ſatisfacere. Largo Vaccini uſu acerrima etiam Venena obvolvi & innoxia reddi multiplici conſtat Experientia: ut hinc concludi poſſit, quam efficax in ſanandis Morbis ab acribus humoribus Medicina eſſe debeat, dum, DIÆTA utentes LACTEA dicta, illo ſolo, adjecto ad ſummum pane, tamquam Alimento & Medicamento, per plures menſes, imò annos, veſcuntur ægri: hinc etiam Podagram rebellem, Rheumatiſmum, Morbos Cutaneos pertinaces, Tuſſim chronicam, Hæmopthiſim, Morbos Spaſmodicos, Ulcera interna alioſque Morbos ab Acri pendentes ſæpiùs vel penitus curavit; vel ſaltem multùm emendavit. Sed cum ſub tali vitæ regimine primæ viæ debilitentur, & ſolida digerere quaſi deſueſcant, hinc non raró, ſi ad priſtinam Diætam Ægri redeunt, graviores recidivas experiri ſolent, niſi particulari cura roborante huic incommodo provideatur.

Si debilis Ventriculus Lactis uſum non ferat, exſtimuletur grato aliquo Aromate; decocto Aquoſo Corticis Peruviani: vel Lac diluatur Aqua Hordei, Selterana &c. aut demum ex alio Animali deſumptum tentetur. Cum tam facilè coaguletur, ſub ejus uſu abſtinendum ab Acidis. Coagulum multùm præcavetur addito Saccharo, Vitello Ovi, Sale Neutro vel Abſorbente. Præſens Coagu-

lum demonſtrant Ructus, Cardialgia, Preſſiones Ventriculi, Vomitus. Sæpiùs, ubi etiam bene fertur, duos omnino oppoſitos effectus ſolet producere: vel enim alvum adſtringit vel laxiorem reddit: in priori caſu Rheum; in altero roborans commendatur. Ejus uſum diſſuadent Febris fortior, Viſcerum Abdominalium Obſtructio, plethora &c. his, ob Vires Detergentes, Reſolventes, Refrigerantes & Diluentes, SERUM meliùs convenit.

Externè fomenta, Cataplaſmata, Balnea, Enemata, emolliendi ergò, ingreditur.

LACCA, ſeu GUMMI LACCÆ. *Gomlac.*

Eſt Subſtantia dura, obſcurè rubra, ferè inodora; ſaporis reſinoſi, amaricantis, ſubadſtringentis, quæ Ramulis, ſeu Bacillis accreta nobis ex India Orientali adfertur. Olim credita eſt ſtillare ex Arbore, quæ *Jujuba Medica*; aliis *Ber* vel *Bar Indica*, *Fructu Jujubino* dicitur: jam certò ſcitur Formicarum alatarum, rubrarum ſpeciem hanc Materiam in Plantis jam paratam colligere, vel in Stomacho ſuo, ut Apes Ceram, elaborare, & dein Arboris Ramulis, ut etiam Baculis ab Incolis de induſtria in terram defixis, pro conſtruendis Cellulis uniformibus, in quibus Ova deponant, agglutinare. Ova hæc excluſa mutantur in Chryſalides rubras, quæ ſuis exuviis habitacula ſua colore rubro tingunt. Materia tingens conſequenter animalis eſt, & tam Aqua, quam Spiritu Vini in Artis Tinctoriæ uſus extrahi poteſt. Cæterùm Lacca liquabilis eſt, inflammabilis, & accenſa odorem ſpirat primò gratum, poſt animalem, fœtidum. Aquâ nullatenus ſolvitur: adeoque perperam Gummi vocatur. Cera quidem origine & principiis videtur; ſed ab ea differt duritie, & præcipuè quod Oleis ſolvi nequeat. Ob eamdem rationem Reſina dici nequit: quamvis integra ferè Spiritu Vini Rectificato ſolvatur. Ut hinc pateat ſingularem & nulli præciſè claſſi annumerandam Subſtantiam eſſe. Alkalina magnam vim in eam habent, & Spiritus Salis Ammoniaci, ut etiam Spiritus Cocleariæ, ope Aluminis, Tincturam fortem, rubicundam extrahit.

Præter nativam hanc & primordialem Laccam *in Ramulis* ſeu *Baculis* dictam, duæ adhuc ſpecies adferuntur. Prior, *in granis* dicta, grana exhibet parva, irregularia, in Igne in Carbonem abeuntia, non fundenda. Adeoque a genuina Lacca omnino diſtincta videtur, quamvis paſſim credatur ex ea parari. Altera *in tabulis* omni dote videtur nativa fuſa & Materia Coloranti privata.

Lacca *in baculis* raró interné adhibetur: externé Fumigationibus, Dentrificiis, roborandis gingivis in ſcorbuto oris; *in granis* Vernici; *in tabulis* conficiendæ Laccæ Sigillatoriæ inſervit.

LACTUCÆ Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van Tuinlatuw.*

LAMII ALBI Flores. *De Bloemen van doove Netel.*

LAPATHI *Folio acuto, plano*, ſeu OXYLAPATHI DODONÆI Folia & Radix. *De Wortel en Bladeren van Patientie met lange, ſmalle, ſcherp gepunte, effen Bladeren.*

LAPATHI AQUATICI, ſeu HYDROLAPATHI Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van groote Water-Patientie.*

Plures Lapathi ſpecies dantur, quæ omnes congeneres ſunt, & iiſdem feré virtutibus medicis gaudent. Omnium Folia plùs minùs acida ſunt: Radices ſaporis amari, plùs minùs adſtringentis. Omnes incidentes, aperientes ſunt, & in majori doſi purgant. Pro omnibus duæ ſpecies ſupra nominatæ paſſim in uſu ſunt. Laudantur adverſùs Scorbutum & præcipué adverſùs Icterum. Lotio, Fotus, Unguentum e Radicibus paratum externé tutó in Scabie, Serpigine aliiſque Morbis Cutaneis adhiberi poteſt, & plerumque profuit; præcipué ſi eodem tempore earumdem Decoctum bibatur.

LAVENDULÆ Herba & Flores. *De Bladeren en Bloemen van Lavendel.*

Duæ ſpecies dantur; una *minor, anguſtifolia*; altera *major, latifolia*, quæ indiſcriminatim in Officinis proſtant, & in uſus medicos adhibentur.

adhibentur. Prior odoris mitioris, ſuavioris eſt: poſterior triplo majorem quantitatem Olei Eſſentialis, ſpecificè gravioris & calidioris, quam prior, continet. Hinc e ſola poſteriori in calidioribus Regionibus, Lavendulæ patriis, hoc Oleum diſtillatur ſub Olei Spicæ nomine, quod ſemper Oleo Terebinthinæ, Spiritu Vini aliiſque adulteratum ad nos transfertur.

Vires Foliorum & præcipuè Florum calidæ, ſtimulantes, nervinæ & præſertim cephalicæ ſunt. Laudantur tam externè, quam internè in Vertigine, Memoriæ Debilitate, Paralyſi aliiſque Morbis a laxitate Solidorum & cauſa pituitoſa, frigida pendentibus. Oleum Eſſentiale Tineas e veſtibus arcet, & Pediculos Inguinales necat.

LAURI Folia & Baccæ. *De Bladeren en Beziën van den Laurierboom.*

LENTIS VULGARIS Semen. *De Zaaden van Linzen.*

LEPIDII Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van gemeene breede Ditander, Peperkruid, of arme Lieden Peper.*

Folia, & magis adhuc Radix, ſaporis ſunt acerrimi, calidiſſimi, a ſapore Piperis non multùm abſimilis, ſed citiùs evanidi. Odor ad Naſturtium & Raphanum Ruſticanum accedit. Dum maſticantur Salivam copiosè eliciunt. Vires tam Aqua, quam Spiritu Vini Rectificato extrahuntur, cum utroque in Diſtillatione elevantur, & Exſiccatione pereunt.

Extus Veſicans eſt, & tamquam tale in Dolore Iſchiadico laudatur. Intus ob nimiam Acredinem Ventriculum urit, & damna minatur: hinc vix in uſu eſt. Videtur tamen ob dictas dotes tentamina mereri: præſertim cum Acredo Acidis corrigi, vel exſiccatione, ut & coctione, minui poſſit. Scribitur, & perſpecta natura, admodum credibile eſt, potenter Cruditatem Glutinoſam corrigere, Appetitum excitare, Urinas & Sudores movere, & adverſùs Scorbutum Frigidum egregium eſſe Remedium.

LEUCOJI LUTEI, seu CHEIRI Flores. *Muurbloemen.*

LEVISTICI Radix & Semen. *De Wortel en Zaaden van Lavas.*

LICHEN CANINUS, seu CINEREUS TERRESTRIS. *Aschkleurig Aard-Leverkruid.*

Muscus hic distinguitur foliis magnis, latis, sinuatis, quorum Margines deorsum flectuntur: supernè glabra sunt; infernè venoso textu notantur, tenuissima Lanugine obducuntur, & Fibrillas emittunt, quibus Terræ adhærent. Coloris sunt cinerei, vel cinereo-glauci; odoris non particularis; saporis mucidi, fastidiosi.

Hæc Planta adversùs Rabiem Caninam apud Anglos magnam famam consecuta est. Primus Celeb. Morey anno 1679. Observationes, quæ has vires stabilirent, Societati Londinensi impertiit. Celeb. Dampier postea Dissertatiunculam in Transactionibus Philosophicis No. 237. inveniendam de exemio effectu Pulveris ex partibus æqualibus Foliorum Lichenis Canini & Piperis conscripsit. His Calculum suum adjecit, & non immeritam laudem esse asseruit Celeb. Mead. Hinc Mixtum hoc tamquam Specificum adversùs Hydrophobiam sub *Pulveris Antilyssi* nomine in Pharmacopœa Londinensi anno 1721. locum obtinuit &, dimidiata Piperis dosi, in ultima hujus operis editione adhuc retinet. Præscribitur dragma & dimidia in Libra Lactis Vaccini quatuor diebus subsequentibus manè jejuno Stomacho assumenda. Sæpiùs fefellisse, adeoque pomposis his encomiis & titulis non fidendum esse Celeb. Boerhaavii aliorumque authoritate constat.

LICHEN ISLANDICUS. *Yslandsche Mos.*

Est Lichenis species Cordo primùm observata, eique *Muscus Crispæ Lactucæ similis* dicta. Radicem habet nullam, sed ima Frondium extremitate Terræ, Lapidibus aliisve Muscis adhæret. Frondes habet variæ parum latitudinis; coloris e viridi fuscescentis,

ſubtùs pallidioris; tres quatuorve digitos transverſos altas, erectas, baſi rubras, laciniatas, margine ſpinulis ciliato. His notis præcipuè ab aliis Lichenis ſpeciebus differt. Creſcit tam copiosè in Iſlandia, ut ab hac Inſula denominetur: abundat tamen etiam in Groenlandia, Norvegia, Finlandia, Ruſſia & omni Septemtrionali Orbis Terrarum Regione. Odorem ſpargit nullum, præter fungoſum, quem cum aliis Lichenibus communem habet: ſaporem præbet amarum, tam Aqua quam Spiritu Vini Rectificato extrahendum. Decoctum aquoſum gelatinoſum eſt. Martiales Particulas hujus Lichenis mixtionem perpetuò ingredi Examen Chemicum probabile reddit.

Uſus hujus Plantæ apud Iſlandos aliaſque gentes ſeptemtrionales præcipuè alimentarius eſt. In hunc finem Lichenem per unum alterumve diem in Aqua pro extrahenda amaritie macerant & dein conciſum, vel in Aquâ vel in Lacte, in pultem gelatinoſam coquunt. Ita cibum ſapidum, ſalubrem, facilis digeſtionis, ut etiam a Phthiſicis optimè ſubigatur, & tam nutrientem, ut illo ſolo Operarii vivere poſſint, ſcribitur efficere. Vires Medicæ ei attribuuntur præſertim Roborantes & Obvolventes, in Tuſſi, Hæmoptyſi, Phthiſi incipiente aliiſque morbis Pectoris a laxitate Pulmonum, vel Acri irritante pendentibus, utiliſſimæ. Antiſepticum creditur Cortice Peruviano non multùm inferius, & laudatur in Dyſenteria tamquam tutiſſimum Obvolvens, quod præ aliis Mucilaginibus, educto fomite, inteſtina pulchrè roborat. Decoctum in Aqua, vel, quod minus ingratum eſt, in Lacte ordinariò adhibetur. Ex partibus æqualibus Lichenis & Sacchari eadem methodo, qua Paſta Althææ, Paſta ex eo confici poteſt gratiſſima. Si ejus unciæ duæ coquantur in Aquæ communis unciis viginti quatuor ad uncias ſex, & Colaturæ addatur Sacchari albi libra, ſpecies Syrupi Gelatinæ pellucidæ conſiſtentiam habens exſurgit. Utrumlibet Præparatum delicatulis, amaritiem aſpernantibus, decocto ſubſtitui poteſt.

LICHEN PULMONARIUS, feu PULMONARIA ARBOREA. *Longermos.*

Hic Mufcus majoribus Arboribus, Fagis præcipuè & Quercubus, adhæret. Folia habet variè laciniata, flavicantia, veficulis eminentibus, quibus in altera facie totidem foveæ refpondent, notata. Saporis eft falfi, leviter amari; odoris nullius.

Adversùs Tuffim aliofque Pectoris Morbos laudatur. In curando Ictero pertinaci videtur quandoque efficacem fe præftitiffe: hinc vires, fi quas poffidet, refolventes habet.

LIGNUM ALOES, feu AGALLOCHUM. *Hout van Aloë.*

Plures fpecies hujus Ligni apud Hiftoriæ Naturalis Scriptores recenfentur: præftantiffima, Indorum *Calambac*, feu *Tambac*, fub dente inftar Ceræ mollis eft, & in Igne tota funditur: adeoque potiùs Arboris Refina, quam Lignum credi debet. Ab Indigenis pro Odoramentis in deliciis habetur & magno pretio venditur; ut rariffimè ad nos deveniat. Quod fub hoc nomine ex India Orientali ad nos transfertur, frufta lignea exhibet variæ magnitudinis, ponderofa, dura & texturæ admodum denfæ; coloris ferruginei, cum intermixtis venis & foraminibus nigricantibus, refinofis; odoris levis, non ingrati, balfamici; præcipuè fi fricentur, aut igni admoveantur; faporis acris, amaricantis, aromatici. Vires optimè Spiritu Vini Rectificato extrahuntur. Parcam quantitatem Olei Odorati Diftillatione largitur. Ad quam Arborem pertineat, & utrum communem cum Indorum *Calambac* originem habeat ignoratur.

Vires medicæ Roborantes, Nervinæ, Cephalicæ, Cardiacæ funt; non fatis tentatæ.

LIGNUM QUASSI, feu QUASSIÆ. *Quaffihout, of bitter Hout van Surinam.*

Ita appellantur frufta Radicis variæ longitudinis & craffitiëi e Surinamo allata. Lignum præbent coloris flavicantis; odoris nul-

lius; ſaporis amariſſimi, non ingrati, quod tegitur Cortice tenui, gryſeo, intus albicante, ad Simaroubam accedente. Vires tam Aqua, quam Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

Hoc Medicamentum, quod a paucis annis notum hic in uſu eſſe cœpit, Surinami adversùs Febres Putrídas adhiberi ſolebat. In Europam allatum & tentamini ſubjectum Tonicum aliquibus ſe præbuit præſtantiſſimum, quod præſertim in roborando Ventriculo ipſum etiam Peruvianum Corticem antecelleret: vi antiſeptica tamen & febrifuga illo multò eſſet inferius. Laudatum eſt ab aliquibus in ſudoribus nocturnis Hecticorum, Salivatione nimia, Diarrhæa colliquativa, in Hydrope, Podagra retropulſa & tamquam Antihelminticum. Optimè præſcribitur Infuſum Aquoſum, amariſſimum.

LIGNUM RHODIUM. *Roozenhout.*

Ex Inſulis Canarienſibus, Rhodo, Cypro aliiſque Regionibus ſub hoc nomine adfertur Radix lignoſa, ponderoſa, in aqua ſubſidens, contorta; nodis duris, reſinoſis, intus flavis obſita; ſaporis amaricantis, ſubacris; odoris grati, roſei, quem tam Aquoſis quam Spirituoſis Menſtruis impertit. Diſtillatione largitur parcam quantitatem Olei Eſſentialis fragrantiſſimi, quod pro Odoramentis in pretio eſt, & ob quod hoc Lignum in uſu.

Omnia quæ ad hujus Ligni Hiſtoriam Naturalem pertinent confuſa & incerta ſunt: aliquibus Authoribus cum Veterum *Aſphalto* confunditur; aliis planè differt.

LILII ALBI Radix & Flores. *De Wortel en Bloemen van witte Lelie.*

LILII CONVALLIUM Flores. *De Bloemen van Mey-Leliën, of Leliën van de Dalen.*

LIMONUM Succus & Cortex. *Het Sap en de Schil van Limoenen*

LINARIÆ Folia. *De Bladeren van Vlaskruid.*

LINGUÆ CERVINÆ Folia. *De Bladeren van Hartstongen.*

LINI VULGARIS Semen. *Lynzaad, Vlaszaad.*

Maceratione in Aqua calida Mucilaginem & per expreffionem multum Olei in ufus medicos fuppeditat. Prius obvolvendi ergo adhibetur: pofterius non facilè rancefcit; cito in Aëre ficcatur; addito Spiritu Nitri concentrato flammam concipit, & cum Alkalinis fixis in folidum faponem non coit. Ad uncias quatuor vel fex ab aliquibus in Pleuritide ad leniendum dolorem & fputa promovendum commendatur. Præterea ad magnam dofim affumptum in pertinaciffimis Alvi Obftructionibus & Colica Nephritica præftans Remedium conftituit.

LITHARGYRUS. *Litharge, Zilver-Glit, Goud-Glit.*

Eft Calx Plumbi plus minus vitrificata. Omnis, qui ad nos transfertur, exfurgit e Cupellatione Metallorum nobiliorum Plumbi intermedio. Conftat fquammis plus minus pallidis, vel rutilis: in priori cafu *Lithargyrus Argenti*; in pofteriori *Auri*, ridicula denominatione, dictus eft: dum tota differentia a majori, vel minori Ignis & Vitrificationis gradu pendet. Facilè in Plumbum reduci poteft. Ferè femper Metalla ignobiliora, quæ nobilioribus mixta erant, Cuprum præcipuè, continet: ut hinc pateat pro parando Extracto Saturni, Gallorum exemplo, meliùs Plumbum, quam Lithargyrium adhiberi.

Ufus externus in Emplaftris & Unguentis. Refrigerat, ficcat.

LOPEZIANA Radix. *Lopeziaene Wortel.*

Ita a nobis appellatur, quia Lufitanis *Rais di Juan Lopez*, a primo verofimiliter illius Nationis, qui vires ejus medicas detexit, dicitur. Radicem fiftit unum, duos pollices & ultra craffam, lignofam, ficcam, levem; nullius ferè faporis, aut odoris. Sub-

ſtantiam habet verſùs Medullam duriorem, ex albo ſubrufam; verſùs Corticem ſpongioſiorem & pallidiorem. Ipſe Cortex rudis eſt, rugoſus, fuſcus, ſat craſſus, mollis, quaſi tomentoſus, tenui Cuticula pallidiore extrinſecus obductus. Facilè Carie exeditur. Ex India Orientali adfertur: ſed ad quam Arborem pertineat non ſolùm hactenus ignoratur; ſed etiam necdum conſtat de loco ejus natali: aliqui enim in Inſula Malacca creſcere aſſerunt, dum alii Goæ indigenam eſſe, & hinc in dictam Inſulam deferri tantùm, contendunt.

Indi adversùs Diarrhæas, Febres & Convulſiones adhibent. Celeberrimus Gaubius, qui omnium primus in Europa ejus uſum tentavit, & in *adverſariis varii argumenti* deſcripſit, poſt inſtitutam Analyſim fatetur ſe non potuiſſe expiſcari quomodo, aut quo principio hæc Radix operetur; ſed aſſerit interim eam in domandis & ſiſtendis quibuslibet Ventris Profluviis habitualibus eximiam ſeſe præſtare, & præcipuè in colliquativa Phthiſicorum Diarrhæa tam promptam adferre opem, ut omnibus aliis remediis facilè palmam præripiat. Quin imò caſum ei a clariſſimo de Monchy communicatum adfert, in quo homo Tabe Pulmonali laborans & jam Diarrhæa aphthoſa affectus hoc Medicamento tam bene ſe habuerit, ut non ſolùm alvus illico comprimeretur, ſed etiam Aphtæ evaneſcerent, & æger præter expectationem octiduo poſt a morbo ſuo revaleſceret, etiam poſt expletum annum integerrima fruens ſanitate.

Præſcribitur in Pulvere ad dragmam dimidiam pluries de die, vel, ut Indis mos eſt, ſuper Porphyrite trita, lævigata & in pulticulam redacta. Tinctura Spiritu Vini Simplici parata omnes Radicis vires videtur retinere.

LUCII PISCIS MANDIBULA. *Het Kaekbeen van den Snoek.*

Quamvis omnia hujus Piſcis Oſſicula eaſdem vires videantur poſſidere, Mandibula tamen inferior præſertim in uſu eſſe con-

fuevit. Laudata eft non folùm in Calculo & Fluore albo, fed etiam tamquam Specificum adverfùs Pleuritidem. In ufum ducta videtur ab affeclis Syftematis HELMONTII Spinam Pleuriticam, feu Acidum hoftile Pleuræ & locis intercoftalibus infixum accufantis. Iners & innocuum Remedium eft: hinc Ægris, vel Medicis fiduciam in eo ponentibus, notante SWIETENIO, facilè concedi poteft: modo interim non negligantur efficaciora Auxilia, quibus folis in cura periculofi hujus Morbi confidere poffumus.

LUMBRICI TERRESTRES. *Aardwurmen.*

Saporem habent mucilaginofum, fubfalfum, naufeofum. Acidum ex iis diftillari GEOFFROY teftatur: fed id Terræ in eorum inteftinis contentæ deberi judicat ALSTON, & probabile eft.

Jam a GALENI temporibus in ufu erant. Vino lavantur, purgantur, ficcantur. Eorum fuccus vel pulvis internè anodinas, diureticas, antifpafmodicas, refolventes, difcutientes, in Podagricis & Arthriticis Affectionibus præcipuè utiles vires poffidere perhibetur. Externè tamquam excellens Traumaticum laudantur. Quibus fidis Obfervatis omnia hæc Encomia fulta fint planè ignoramus. Noftrates Mulierculæ in Angina aliifque Morbis, variis locis fub Cataplafmatis forma applicant; in eum finem, ut peculiari vi, qua illos pollere credunt, fic dictam illis Morbi Malignitatem attrahant. Optimè id effectum exiftimant, dum calore loci neceffariò putrefacti peffimum fœtorem fpargunt.

LUPULUS. *Hop.*

Turiones, feu Stolones hujus Plantæ ad rem cibariam pertinent. Flores, feu Strobuli e fquammis flavefcentibus uni communi axi affixis facti conficiendæ Cerevifiæ, cujus vifciditatem tollunt & aciditatem præcavent, adhibentur. Saporis funt amari, balfamici, odorem præbent aromaticum, gravem, qui caput obnubilat & vertiginem inducit. Ob has vires ab aliquibus pro conciliando fomno

fub

ſub pulvinari ponuntur. Raró in Medicina adhiberi ſolent: ſcribuntur tamen interné Viſcera egregié deobſtruere; Urinam & Menſes ciere; Acidum corrigere & in Malo Hypocondriaco, Ictero, Scorbuto frigido, nec non Febre intermittente egregium eſſe Remedium. Externé diſcutiunt, roborant, anodini ſunt. SIMON PAULLI horum fotu paroxiſmum podagricum mitigatum vidit.

LYSIMACHIÆ PURPUREÆ Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van Wederik of Jodekruid.*

Salicaria TOURNEFORTIO dicta eſt, aut a ſimili Foliorum figura, aut quia inter Salices paſſim creſcit. Vires non videtur poſſidere a Lutea diverſas, quamvis in uſu ordinarió præferatur. Utriuſque Decoctum addito Sale Martis fit atrum: ut evidenter adſtringant. Ob has dotes jam Veteribus perſpectas commendatur ad quoſcumque Alvi Fluxus & Hæmorrhagias a Laxitate. a Recentioribus tentamini ſubjecta famam ſuſtinuit. Ad dragmam pluries de die præſcribitur. Extus vulneraria eſt.

MACIS. *Foelie.*

Eſt cortex medius Nucis Moſchatæ, ſeu textum reticulare, quod ſub primo carnoſo cortice, putamen lignoſum, in quo dicta Nux continetur, immediaté ambit, & eidem laxé adhæret. Subſtantiam exhibet in lacinias fiſſam, ſeu e laminis anguſtioribus contextam, oleoſam, lentam, veluti membranaceam. Recens nondum diu aëri expoſita, coloris eſt purpurei, elegantis; exſiccata, ut ad nos transfertur, crocei; odoris proprii, fragrantiſſimi; ſaporis aromatici, acris, amaricantis. Diſtillatione olei odoratiſſimi, fugaciſſimi unam quadrageſimam, trigeſimam & ultra ſui ponderis largitur: per expreſſionem veró quintam circiter ſui ponderis partem Olei bruni ad Axungiæ conſiſtentiam accedentis, tenuioris, quam quod e Nuce Moſchata obtinetur. Hoc illi paſſim in Officinis ſubſtitutum

invenitur. Hæ proportiones pro ætate & qualitate hujus Aromatis variant.

Multus Macis pro condimentis ufus. Vires medicas eafdem ac Nux Mofchata poffidet. Eædem a nimio ufu noxæ. Vide NUX MOSCHATA.

MAJORANÆ Folia. *De Bladeren van zoete Marjolein.*

Hæc Herba Europæ Meridionalis indigena in hortis noftris colitur. Odoris eft grati, fragrantis; faporis acriufculi, fubamari; aromatici. Vires Aqua, meliùs Spiritu Vini Rectificato extrahuntur. Olei odorati unam fexagefimam quartam fui ponderis largitur.

Cephalicas, nervinas, uterinas vires poffidet. Extus roborat, difcutit. Errhina eft.

MALVÆ Folia & Flores. *De Bladeren en Bloemen van Maluwe, of Kaasjes-Kruid.*

MANNA. *Manna.*

Subftantia hæc frufta exhibet variæ magnitudinis & figuræ; confiftentiæ pinguis & friabilis; coloris candidi, vel leviter flavefcentis, quodammodo pellucidi; odoris nullius vel debilis, faporis dulcis, faccharini, naufeofi, cum aliqua acredine. In aëre humido liquefcit, rufefcit. Solvitur integrè Aqua. Poft folutionem ad priftinam confiftentiam redacta coloris obfcurioris eft. Solvitur etiam Spiritu Vini, præcipuè adjuvante calore. Debitè exficcata accenditur. Solutio ejus aquofa Fermentationi commiffa Liquorem fpirituofum fuppeditat. Plerifque aliis experimentis Saccharum æmulatur, & revera Sal effentiale Saccharinum continet. Minus tamen Saccharo folubilis eft; ut triplum ferè fui ponderis Aquæ requirat.

In Calabria, Sicilia, Agro Romano aliifque Regionibus fponte vel facto vulnere ftillat e trunco & majoribus ramis variarum

Fraxini ſpecierum. „ A vigeſima die menſis Junii, teſtante Geoffroy,
„ ad finem Julii a meridie uſque ad veſperam ſponte fluit liquoris
„ limpidi adinſtar, & ſenſim in varios grumos concreſcit, indureſcit
„ & albeſcit. Illos poſtridie colligunt cultris ligneis abradendo,
„ modò nox ſerena fuerit: pluvia enim aut nebula ſuperveniente,
„ Manna colliqueſcit & prorſus deperditur. Collectos grumos in
„ vaſculis terreis non vitreatis condunt, deinde ſuper menſas in
„ chartis nitidis ſoli exponunt, donec manibus non adhæreant.

Julio deſinente Fraxini ceſſant hanc lacrymam ſponte ſtillare: tunc Ruſtici hujus Arboris Corticem incidunt, & vulneribus feſtucas, paleas & virgas tenuiſſimas inſerunt, ut Succus ſecundùm illa corpora dimanans inſpiſſetur. Ita elegantes lacrymas longiores, cavas, leves, intus veluti ſtriatas, albicantes obtinent, quibus ad nos allatis paleæ adhuc aliaque heterogenea accreta inveniuntur.

Authores Mannam ob diverſam patriam, variam fruſtorum figuram, varium colligendi modum & varias Arboris partes, e quibus obtinetur, multifariè diſtinguunt. His omnibus miſſis ſufficiat dixiſſe duas diverſas ſpecies ad nos adferri; unam ſcilicet in *lacrymis*, *bacillis*, aut *granulis*, albam, ſiccam, levem; ſaporis dulcis, non ingrati: alteram *pinguem* dictam, in grumis, ſeu fruſtis craſſioribus, minùs regularibus, melleam, minùs albam, magis humidam, minùs jucundam, multiſque ſordibus ordinariò inquinatam.

Poſterior hæc plerumque adulterata eſt: mixtum etenim e Melle, Saccharo & parca Scammonei quantitate quandoque pro hac Manna divendi probatum eſt: ut hinc pateat quam perperam plerique hanc ſpeciem, utpote majori vi purgante præditam, præferendam credant. Quo minùs fraus appareat, alii veræ Mannæ dicta additítia in majori vel minori quantitate adjiciunt: quin imò e Manna & Saccharo ſpeciem albam & ſiccam, quæ ignaris pro optima facilè imponeret, conflare norunt. Fraus pondere, conſiſtentia, pelluciditate, & ſapore detegi debet.

Manna mitiſſimum Eccoproticum eſt, quod Infantibus & Gravidis etiam tutò porrigi poteſt. Ob vim ſolventem & demulcentem in Morbis Pectoris & calculo laudatur. Ut flatus præcaveantur, quam unicam noxam aliquando ſolet producere, bene carminativum ei adjicitur.

MARGARITÆ. *Paarlen.*

Sunt corpuſcula plus minùs rotunda, ſplendentia, alba, ſaporis & odoris expertia, e ſtratis ſibi invicem incumbentibus facta, quæ in *Matre Perlarum*, ſeu teſta *Mytuli Margaritiferi* inveniuntur. Pro diverſa Patria diſtinguuntur in *Orientales* & *Occidentales*.

Arabes Cardiacas eis ac Alexipharmacas Virtutes adſcribebant, & in Medicinam introduxerunt. Sine præjudicio perſpectâ cauſâ, præter Acidum abſorbendi nullæ jam eis vires relictæ ſunt: quibus cum Lapides Cancrorum aliaque multa, quæ facilè & vili pretio obtineri poſſunt, non ſuperent, Officinis Pharmaceuticis ejectæ Mulieribus pro Ornamentis jam relinquuntur.

MARRUBII ALBI Folia. *De Bladeren van Andoorn.*

Præter vires aromaticas ſatis notas, optimè reſolventes, in Obſtructione, quin imò Scirro Hepatis præcipuè utiles, vires ei attribuuntur. Laudatur præterea in Tuſſi inveterata, Aſthmate aliiſque Morbis pituitoſis Pectoris. Non deſunt, qui in Pulmonum Abſceſſu ſummis laudibus extollûnt.

MARI SYRIACI Folia. *De Bladeren van Syriſche Maſtiek.*

MARI VULGARIS Folia. *De Bladeren van gemeine Maſtiek.*

MARS, vide FERRUM.

MASTYX, ſeu MASTICHE. *Maſtiek.*

Eſt Reſina, quæ e Lentiſco, præſertim in Inſula Chio, effluit. Adfertur nobis ſub forma granorum variæ magnitudinis: ſicca eſt,

fragilis, pellucida; coloris pallidi, leviter citrini; odoris proprii; præcipuè calefacta, aut igni injecta, grati; ſaporis amaricantis, aromatici. Maſticata dentibus adhæret, ductilis fit, albeſcit. Parcam quantitatem Olei Odorati fundit. Præter odorem Aquæ nihil impertit. Solvitur in Oleis & integrè Spiritu Vini Rectificato. Solutio hæc calida eſt, valde ſtimulans. Aqua Calcis Tincturam fortem extrahit.

Internè adhibetur tamquam Roborans in Tuſſi inveterata, Morbis Ventriculi & Fluore albo præcipuè utile. Suffitus in Catharrhis & Ani prolapſu laudatur. Spiritu Vini ſoluta & ſuper Alutam extenſa adverſùs Iſchiadem commendatur.

MATER PERLARUM, vide MARGARITÆ.

MATRICARIÆ Folia & Flores. *De Bladeren en Bloemen van Moederkruid.*

MECHOACANNÆ ALBÆ Radix. *De Wortel van Mechoacan.*

Mechoacan Americæ Meridionalis Provincia, e qua præſertim adfertur, huic Medicamento nomen dedit. Pertinet ad Plantam Indigenis *Jetucu*; Botanicis quibuſdam *Convolvulum Americanum Mechoacan*; aliis *Bryoniam Mechoacannam Albam* dictam. Proſtat in taleolas ſecta & ſiccata, quæ Jalappæ taleolis plerumque majores ſunt. Corticem habet rugoſum, gryſeum, vel fuſceſcentem; Subſtantiam intus albidam, circulis quandoque notatam. Odorem nullum habet. Maſticata viſcoſam ſe primò præbet & diu inſipidam; donec tandem dulcedinem aliquam & levem Acrimoniam prodat. Continet parcam quantitatem Reſinæ, quæ Reſinæ Jalappæ etiam viribus ſimilis videtur. Vetuſta vel diu decocta Vires deperdit. Adjectis Bryoniæ, vel Mandragoræ Radicibus aliquando adulteratur.

Ante cognitam Jalappam, tamquam tutiſſimum purgans, ſub *Rhabarbari Albi* nomine multùm in uſu erat. Hodie, quia tardiſſimè agit & alia plura efficaciora ſubſtitui poſſunt, vix adhibetur.

Infantibus tamen hoc Medicamentem, quia inſipidum & tutum, commodè propinari poteſt.

MEL. *Honing.*

Eſt Subſtantia fluida, ſed ſpiſſioris conſiſtentiæ; coloris albi, vel flaveſcentis; granulata; ſaporis dulciſſimi, noti; odoris proprii, non ingrati; cui plerumque varius a Vegetabilibus, e quibus hauritur, accedit. Ætate flaveſcit. Coctione protracta amareſcit, & inſpiſſatur in ſolidam conſiſtentiam. Solvitur Aqua & Spiritu Vini Rectificato. Igne inflammabilis eſt: ut hinc reſinoſam cum multa intermixta Mucilagine indolem prodat. Fermentationis Spirituoſæ admodum capax eſt, ut probat HYDROMEL. Omnes ferè Sacchari dotes poſſidet, & pluribus Experimentis Saccharum Candum Cryſtalliſatum largitur.

Mel mediæ inter Animalem & Vegetabilem naturæ eſt: Apes etenim id jam paratum e Nectariis omnium Florum, non excepta Aloë & Colocynthide, proboſcide hauriunt; primò ſuo Stomacho condunt, & partim in nutrimentum ſuum adhibent; dum ſuperfluum in verum Mel probabiliter elaborant, & dein in Favorum Cellulas provido inſtinctu evomunt, ut Hieme, deficientibus Floribus, eſca non deficiat.

Pro ratione Patriæ & Florum, e quibus ab Apibus colligitur, varium eſt: hinc loca, ubi Roſmarinus aliæque nobiliores Plantæ creſcunt, optimum ſuppeditant, teſte *Narbonenſi*. Non ſolùm etenim balſamicum Plantarum odorem, ſed etiam ſaporem & vires medicas adeo retinet, ut ex Abſynthio amarum, e Plantis purgantibus purgans, & e venenatis venenatum obtineri pluribus teſtimoniis perhibeatur. Vernum præterea & æſtivum, vigentibus ſcilicet Floribus obtentum, autumnali præferri debet.

Quod e Favis ſponte exſtillat *Virgineum* appellatur. Quod ex eiſdem eluitur, ecoquitur, vel torculari exprimitur, Cera aliiſque

inquinatum, & hinc ad ufus medicos non adhibendum eft. Adjecta Farina aliquando adulteratur. Fraus levi negotio detegi poteft.

Ad culinarios ufus Veteres Mel adhibebant, ubi nos Saccharum. Vires medicas poffidet balfamicas, antifepticas & fummè detergentes: ut hinc etiam Alvum laxet. Mucum tenacem detergendo & incidendo Expectorationem juvat, & optimè adhibetur in variis Morbis Faucium & Pectoris glutinofis. Extus ad digerendos & maturandos Abfceffus a Chirurgis adhibetur. Ulcera detergit. Enematibus laxantibus paffim additur. E Melle ad folidam confiftentiam cocto Suppofitoria fiunt.

MELILOTI Folia & Flores. *De Bladeren en Bloemên van Meliloten, of welriekende Klaver.*

MELISSÆ Folia. *De Bladeren van Meliffê of Citroenkruid.*

MELONUM Semen. *De Zaaden van Meloenen.*

MENTHÆ VULGARIS, feu ANGUSTIFOLIÆ SPICATÆ Folia. *De Bladeren van Munt.*

MENTHÆ AQUATICÆ Folia. *De Bladeren van Watermunt.*

MENTHÆ PIPERITIDIS Folia. *De Bladeren van Pepermunt.*

Hæc omnes Menthæ fpecies omni dote fuperat. Saporem præbet acrem, piperinum, fed fugacem. Simul fenfum frigoris, ut Camphora, in ore & ftomacho exhibet. Vires Aqua & Spiritu Vini Rectificato extrahuntur, & cum eifdem diftillatis elevantur. Oleum Effentiale acerrimum largitur.

In Colica flatulenta, languore & omni affectione frigida primarum viarum promptiffimus, tutus ftimulus & excellens Remedium eft.

Omnes Menthæ externè difcutiunt, roborant; balfamicæ, vulnerariæ, antifepticæ funt.

MERCURIALIS MARIS & FŒMINÆ Folia. *De Bladeren van Bingelkruid.*

MERCURIUS VIVUS, vide ARGENTUM VIVUM.

MEI ATHAMANTICI Radix. *De Beerwortel.*

MILII SOLIS, seu LITHOSPERMI Semen. *De Zaaden van Paerlkruid, of Steenzaad.*

MILLEFOLII Folia. *De Bladeren van Duizendblad, of Geruwe.*

MILLEPEDES, seu ASELLI. *Duizendpooten, Houtluisen, Tichelbeesten.*

Nota hæc Insecta scatent multo Sale Volatili. Recentium itaque Succus meliùs, quam Pulvis adhibetur. Ob vim incidentem, attenuantem & aperientem a dicto Sale pendentem commendantur in Viscerum Obstructionibus, Hydrope, Morbis Pectoris aliisque pluribus a mucosa spissitudine ortis. Per Urinæ vias primariò creduntur agere; ut etiam in Suppressione Urinæ & ipso Calculo ab aliquibus laudentur. In incipiente Cataracta ad magnam dosim, etiam unciam integram, quotidie sumpta scribuntur aliquando profuisse.

Quamvis de dictis viribus omnino constaret, quod hactenus nobis non videtur, nauseosum semper Medicamentum efficiunt, cui alia non difficulter substitui possent & deberent: plerique etenim Ægri, quia hæc & similia quandoque in Medicos usus adhiberi non ignorant, omnia Medicamenta pertinaciter aversantur & respuunt.

Dum præscribuntur, Pharmacopœi eligant majores, nigros, in glomum contractos, utpote violenta morte peremptos.

MINIUM. *Menie.*

Est Plumbum ad lætam rubedinem, qua Cinnabarem æmulatur, calcinatum. Præparatur præsertim in Anglia, Hollandia & Germania. Sub operatione hujus Substantiæ pondus sensibiliter augetur. Secundum

dum varios Authores varia augmenti proportio eſt; ut id aliqui ſextam partem, alii tantùm vigeſimam ſtatuant. Sub reductione Minii in Plumbum id augmentum amittitur. Differt a Lithargirio calcinationis gradu, quo hoc pro magna parte vitrificatum eſt.

Tamquam Refrigerans & Exſiccans Unguenta & Emplaſtra aliqua ingreditur.

MORI Fructus, ſeu MORA. *De Moerbeziën.*

MOSCHUS. *Muskus.*

Eſt Subſtantia granuloſa, ſicca, attactu pinguis, tota inflammabilis; coloris ferruginei, vel ſubnigricantis; ſanguinem exſiccatum primo aſpectu referens; ſaporis amari, ſubacris; odoris fragrantiſſimi, penetrantiſſimi, pertinaciſſimi & ferè indelebilis, qui, niſi diſtantia, aut aliis admixtis temperatus ſit, caput gravat, obnubilat; Mulieribus nec non Hypocondriacis præſertim infeſtus eſt, & quandoque, ſi fides Itineratoribus, Narium Hæmorrhagias etiam lethales producit. Spiritus Vini Rectificatiſſimus ſolvit circiter tertiam partem hujus Subſtantiæ, Aqua duas quintas. Prius Menſtruum, quamvis parum odoratum videatur, omnem tamen Moſchi fragrantiam poſſidet, & eam aliis, quibus additur, communicat: poſterius Diſtillatione abſtractum Moſci odorem ſecum elevat: ſecus prius. Acida fragrantiam plurimùm exaltant.

Animal in Muſcovia, India Orientali & China degens, *Moſchus Moſchiferus* LINNÆO dictum, quod aliqui e Cervino, alii e Caprino genere crediderunt, ſed quod propriè ad neutrum pertinet, & potiùs particularem ſpeciem conſtituit, hanc Subſtantiam largitur. Dicto Animali inter Umbilicum & Genitalia Folliculus, Ovi gallinacei circiter magnitudinem habens & duplici extra corpus orificio inſtructus, excreſcit, in quo Moſchus ſecernitur & conſervatur. Utrique ſexui, in ignotum hactenus uſum, hoc organum exiſtit, ſed ſolis Maribus verus Moſchus videtur ſecerni, & præcipuè Œſtri venerei

tempore magis evectus esse: tum Animal prurienti stimulo adactum se lapidibus & Arborum truncis affricat; donec irritanti hac Substantia se liberet. Ita perfectè elaboratus, optimus Moschus colligitur, qui rarissimè ad nos transfertur. Apud nos prostat cum toto Folliculo, etiam cute tecto, a Venatoribus exscisso. Folliculi pilis badiis obsessi *Chinenses* sunt & optimi: pilis albis, *Russici*; multum deteriores.

Moschus, cum magno pretio vendatur, & in parca copia magnam quantitatem cujuscumque materiæ fragrantia sua possit inficere, rarissimè non adulteratus prostat. Venatores etenim Folliculos minùs turgidos Sanguine, Arena; quin imo Plumbo pro augendo pondere & lucro complent, vel sumpta quacumque alia Animalis Moschiferi pellis parte Folliculos tam artificiosè consuunt, & pauxillo Moschi aliisque addititiis replent, ut naturales facilè mentiantur. Mercatores Indi, si odore aut gustu fraudem detegere nequeant, filum Allio imbutum per Folliculum ducunt, tuncque bonum existimant, quando Allii fœtor Moschi odore victus evanescit. Apud nos probatur, si forti & penetranti polleat fragrantia; si super chartam cultro, vel spatula se totum extendi patiatur; sicque extensus coloris flavioris sit, & splendeat; si ferro candenti impositus flammam capiat & vix non totus consumatur, & certissimo demum criterio, si exigua quantitas magnam Alkoholis copiam fragrantia sua imbuat.

Multus hujus Substantiæ pro Odoramentis usus est. Arabes eam apud Europæos in Medicinam introduxerunt atque Calidum, Roborans, Lætificans, & Aphrodisiacum Medicamentum statuerunt. Exigua apud illos dosis erat. Constat jam multis celeberrimorum Medicorum testimoniis illam ad grana viginti, quadraginta, imò sexaginta, etiam pluries de die, exhibitam inordinatos spirituum motus potentissimè & sine ardore compescere; ut in Febribus, ubi Convulsiones, Singultus aliaque prava symptomata se produnt, præstantissimum Remedium sit. Laudatur præterea in Mania, Passione

Hyſterica, Exanthematibus retropulſis, Podagra retrograda &c. Ordinariò mitem, refocillantem Diaphoreſim excitat, quam placidus ſomnus excipit. In Hydrophobia deſperatis jam ægri rebus, ſi fides obſervatis, tam promptè quandoque opem tulit, ut ab aliquibus Specificum adverſùs hunc Morbum habita ſit. Moſchum collo appenſum adverſùs Variolas Prophylacticum Remedium CELEB. LINNÆUS credidit. Hoc ultimum experientia videtur improbare.

MYROBALANI. *Myrobalaenen.*

Sunt Fructus exſiccati, qui nobis ex India Orientali adferuntur. Quinque in Officinis proſtant ſpecies tritis his verſiculis expreſſæ:

Myrobalanorum ſpecies ſunt quinque bonorum.
Citrinus, Chebulus, Bellericus, Emblicus, Indus.

Quamvis figura, magnitudine & colore inter ſe differant, ex eadem tamen Arbore, ſed diverſo tempore, peti aliqui contendunt. Alii quamlibet ſpeciem ad diverſam Arborem pertinere referunt. Utraque ſententia teſtes Oculares adfert.

Ob vim leviter purgantem, quam poſſident, olim multum in uſu erant. Jam alia multa tam feliciter ſubſtituuntur, ut e pluribus Pharmacopœis ejecti ſint. Omni dote & evidenter adſtringunt; hinc Indis ad atramentum conficiendum, & depſenda coria inſerviunt. Ob hanc vim, ea doſi ut purgare non poſſint, præcipuè Bellerici laudantur ad ani procidentiam. Eorum Decoctum dentes firmat.

MYRRHA. *Myrrhe.*

Eſt ſubſtantia reſinoſo gummea, quæ in fruſtis variæ magnitudinis & figuræ, mox Avellanas, mox Juglandes æquantibus; coloris flavi, rufi, vel ferruginei, ad nos adfertur. Subpellucida eſt, arida, fragilis, intus ſtriis albicantibus notata; ſaporis ſubacris, amari, parum nauſeoſi; odoris aromatici, non Ingrati. Maſticata tota ferè in ore ſolvitur, & ſalivæ ſuas dotes impertit: hinc oris fœtorem corrigit. Igni injecta flammam concipit, & ſuffitum non in-

gratum largitur. Spiritus Vini rectificatus ſolvit circiter unam tertiam. Tinctura hæc odorem aromaticum, amaritiem & omnes dotes hujus ſubſtantiæ poſſidet. Aqua ſolvit circiter duas tertias. Aqua Calcis Tincturam validam extrahit. Parcam quantitatem Olei Odorati fundit.

Adfertur ex Arabia, Æthiopia & Ægypto; ſed cujus Arboris productum ſit necdum liquet. Variis addititiis adulterata ordinariò apud nos proſtat, quæ, cum genuinis illico deſcriptis Myrrhæ dotibus careant, facilè diſtingui poſſunt, & rejici debent.

Myrrha aperit, diſcutit, abſtergit, roborat, & calefacit: hinc in Morbis Pulmonum & primarum viarum, a glutine ſpontaneo & laxitate ſolidorum pendentibus, præcipuè præſcribitur, & prodeſt. Non deſunt qui in ulceribus internis; quin imò in ipſa Phthiſi commendant. Ubicumque tamen Febris adeſt, ſuſpecta eſſe debet: motum etenim humorum tam manifeſtè incitat, ut Abortum & Mictum Cruentum aliquando prodúxerit. Extus, tamquam abſtergens & putredinem potentiſſimè arcens Remedium, ad Gangrænam, Ulcera putrida & Cariem Oſſium cum ſucceſſu adhibetur.

MYRTI Baccæ. *De Beziën van den Myrtenboom.*

NARDUS CELTICA, ſeu SPICA NARDI CELTICA. *Celtiſche of Alpiſche Nardus.*

NARDUS INDICA, ſeu SPICA NARDI INDICA. *Ooſtindiſche Nardus.*

NASTURTII AQUATICI Folia. *De Bladeren van Waterkers.*

NASTURTII HORTENSIS Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van Tuinkers.*

Eadem utrique ſpeciei virtus, priori tamen eminentior eſt. Hanc omnem exſiccatione, ut & coctione perdunt: ut hinc pateat optimè ipſam Herbam ab Ægris comedi, vel ipſum Succum expreſſum præſcribi. Cocleareæ æmulæ plantæ ſunt & adverſus Scorbutum frigidum alioſque morbos ab humoribus viſcidis & ſolido-

rum laxitate pendentes optimum Remedium conſtituunt. Stimulo ſuo ſolidorum motus reduplicando agunt : ut hinc etiam Diureticæ & Emmenagogæ ſint.

NEPĖTÆ, ſeu MENTHÆ CATARIÆ Folia. *De Bladeren van Nip of Kattekruid.*

NICOTIANÆ Folia. *Tabakbladeren.*

Ita a NICOTIO Regis Galliæ in Luſitaniam Legato, cujus præſertim nutu hæc Plantá circa medium ſæculi decimi ſexti in Europa primùm innotuit, appellata eſt. Hiſpani quia eam in Inſula Tabago, ſeu Tabaco, in Mari Mexicano ſita, primùm detexerunt, *Tabacum* vocarunt. Americanis *petum* dicebatur ; hinc CLUSIO *petum latifolium* dictum eſt , & ob æmulam vim narcoticam aliquibus Botanicis *Hyoſciami Peruviani* nomine inſignitur. Colitur jam per omnem Europam. Odorem præbet gravem , pungentem, ſternutationem excitantem; ſaporem acrem, amarum, nauſeoſum, pertinacem, ſalivam copioſè elicientem. Vires Aqua, meliùs Spiritu Vini Rectificato extrahuntur. Oleum diſtillatum fundit acerrimum, quod Animalium ſanguini affuſum ea brevi interemit.

Pica Naſi, peſtis illa, ut & aliæ plures, e novo Orbe delata, quæ contagio ſuo jam omnes gentes infecit, maximam partem hujus Plantæ ſibi vindicat. Multi præterea ejus fumum per fiſtulam attrahunt, ore retinent, volvunt, & ejus ſtimulo delectati efflant; dum alii in eumdem finem ipſa folia maſticant. Ita Europæi omni modo conſumendis Americæ productis & multiplicandis ſuis neceſſitatibus videntur ſtuduiſſe. Inſuetos tamen hi omnes hanc Plantam adhibendi modi mirè turbant: caput etenim omnibus veluti ebriis obnubilatur, & a fumo præcipuè ſurſum deorſumque violenter & quandoque non ſine diſcrimine, purgantur. Narcoticas itaque & acres omnino vires prodit, eaſque introſumpta confirmat. Quin variis corporis locis in Cataplaſmate vel fomento applicata eaſdem turbas viſa eſt excitaſſe. His non obſtantibus venenoſis dotibus, in

Medicinam introducta eft, & in pluribus cafibus locum tenere poteft. Pulvis enim naribus attractus infuetis Ptarmicum eft fortiffimum. Fumus ore hauftus Sialagogum eft Remedium, quod in laxis, obefis humidifque corporibus, & morbis a ferofa colluvie pendentibus, opem fæpius attulit. Idem ano immiffus Afcarides necat, & in pertinaciffimis Alvi Obftructionibus, Ileo, nec non Hernia incarcerata, aliis remediis non aufcultantibus, quandoque fe præbuit efficaciffimum. Folia mafticata famem fedant, fitim extinguunt, Odontalgiam curant, & oris fœtorem corrigunt. Eorum effluvia Pediculos, Pulices, Cimices necant, &, tefte DIEMERBROEKIO aliifque, a Pefte & aliis morbis contagiofis præfervant. Eadem cum Aceto in Cataplafma redacta optimè refolvunt, & difcutiunt, illorumque Decoctum faturatum, in Act. Nat. Curiof. Vol. IX. pag. 392., & Nov. Act. Phyfico-Med. Vol. primo pag. 99., laudatur ad Abfceffus finuofos & Fiftulas.

Sed & interno ufu explorata eft. Compertum eft itaque illam diuturna in Aqua coctione, diffipatis acrioribus, vim emeticam deponere, & folam purgantem retinere; eâdemque ulterius protractâ, detergens, aperiens, diureticum demum, & alterans exfurgere Medicamentum, quod, præfertim tamquam expectorationem juvans, in Afthmate & Tuffi a muco craffo, vifcido, pulmones infarciente, ab aliquibus fummis laudibus extollitur. Quin Decoctum unciæ unius foliorum Tabaci in Aquæ libris duabus, ad medietatis confumptionem, addito in coctionis fine foliorum Malvæ, Brancæ Urfinæ, & Violarum aa manipulo uno, calidiffimum pluries de die potum a celeberrimo RUTTY in Vomica Pulmonum, ad materiam purulentam evacuandam, & ulcus confolidandum, fcribitur valere.

NIGELLÆ Semen. *De Zaaden van Fenkelbloem.*

NINSING, feu NISI Radix. *Ninfing- of Nifi-Wortel.*

Ita Japonenfibus vocatur Radix, quæ Chinenfibus *Gens-Eng*, feu *Ginfing* dici ab aliquibus perhibetur. Alii diverfis his nominibus,

figura & viribus ferè fimiles quidem, fed ad genere & fpecie diverfas, Plantas pertinentes Radices exprimi contendunt. Itineratorum & Botanicorum incuria fecit, ut, quid hic credi debeat, ægrè ftatui poffit. Interim fub his titulis adferuntur e Japonia, China & Regno Siam Radices rugofæ; calami, vel ad fummum Digiti Auricularis craffitiem habentes; unum duofve pollices longæ; plerumque bifurcatæ; ad bafim fibrofæ; coloris albidi, vel flavefcentis; adeo refinofæ, ut aliquando fubpelluceant, & Cornu quafi referant; odoris leviter aromatici; faporis fubdulcis, leviter amari & acris, non ingrati.

Similis Radix circa initium hujus Sæculi in Novo Orbe, & nominatim in Canada detecta eft: differunt tamen, quod hæc craffior, magis rugofa, coloris obfcurioris, & minùs refinofa fit.

Hæc Radix apud Chinenfes & Japonenfes tanti habetur, ut libra una tribus Argenti Libris ordinariò vendatur. Ob hanc caufam raró ad nos transfertur. In Hollandia Uncia una quandoque centum & quinquaginta Florenis conftitit. Multò minùs cara Americana eft. Si Orientalibus fides, Cardiacum eft, cui nullum par hactenus prodiit, & omnibus ferè Morbis Antidotum. Vitæ fons, fecundùm illos, fi languerit, hoc Remedio promptiffimè fuftentatur & refufcitatur; ut in pluribus Cerebri Morbis, & præfertim in labefactione virium a nimia Venere inducta, certiffima fit Medela. In Europa tentamini fubjecta tam parum fpeciofis his promiffis ftetit, ut multis aliis Indigenis ei facilè fuppleri, & hinc illam in Patria fua fine Materiei Medicæ damno relinqui poffe, fit decretum.

NITRUM. *Salpeter.*

Eft Sal neuter conftans Acido proprio, *Nitrofo* dicto, & Alkali Fixo Vegetabili, ad Saturationem fimul unitis. Cryftallos exhibet prifmaticas, fexangulares, utrimque fimili Apice terminatas. Coloris eft candidi, fubpellucidi; odoris nullius, faporis falfi, leviter amari, naufeofi, & fimul fenfum Frigoris Linguæ imprimit. In Aëre

non deliquefcit. Solvitur in fexies circiter fuo pondere Aquæ, præfertim ebullientis. Sub Solutione Menftruum refrigerat, ut Thermometrum evidenter deprimatur: minùs tamen, quam fub Solutione Salis Ammoniaci. Peracta Solutione Thermometrum etiam ad priftinam altitudinem redit. Igni expofitum fixum eft, funditur, & Cryftallifationis Aquam pertinaciter retinet. Sub hoc ftatu cum Materia Inflammabili Flammam concipit, cum majori vel minori pro circumftantiis Fragore. Peculiare hoc Phœnomenum, quod Nitrum ab omni alio Sale diftinguit, *Detonatio* apellatur, & Acido Nitrofo, quod cum Phlogifto *Sulphur Nitrofum*, de fe in Aëre libero inflammabile, conftituit, debetur. Sub Operatione liberatum Acidum avolat, & poft illam remanet Alkali Nitri, quod falfò *Nitrum Fixatum* hac vel illa Subftantia, quæ in hunc ufum adhibita fuit, appellatur. Præter Phlogifton hunc Salem decomponunt Acidum Vitriolicum, etiam Bafi Terreæ, aut Metallicæ junctum, Acidum Phofphoricum, Sal Sedativum & Arfenicum.

Origo hujus Salis inter Naturæ Arcana hactenus numerari debet. Naturale, totum præparatum, & unicè e Terra eluendum in India Orientali aliifque locis invenitur. Tale e quibufdam Plantis etiam apud nos in parca copia obtinetur. Paffim in Europa e Parietibus & Terris diu fubftantiarum putrefcentium vaporibus, in Aëre libero, expofitis extrahitur: fed Bafi tum conftat Calcarea; ita ut, quo cryftallifabile & genuinum Nitrum evadat, ulteriori Præparatione indigeat. Bafi ergo Terreæ Alkali Vegetabile, fimplici methodo ob majorem Affinitatem, facilè fubftituitur, & in hoc omne Artificium verum Nitrum conficiendi confiftit. Latet interim nos, & æternùm fortè latebit, quomodo peculiare hujus Salis Acidum generetur & Bafi Terreæ accrefcat.

Nitri pro præparando Pulvere Pyrio multus ufus. In Medicina ob varias dotes multum adhibetur, & laudatur: virtute enim, præ reliquis Salibus, pollet antifeptica, & evidenter refrigerat; ut

inter

inter Antaphrodiſiaca numeretur. Sanguinem præterea fluidiorem, rubicundiorem reddit, & inflammatoriam ſpiſſitudinem pulchrè ſolvit. Ob hunc effectum ſitim compeſcit. Diureticum etiam eſt, & Alvum laxat. In majori tamen doſi, aut diutius adhibitum languorem inducere, Stomacho nocere, in Vias Urinarias præcipuè agere eaſque dolore afficere ſcribitur. Quin etiam Dyſpnœam & Paralyſim aliquando produxiſſe perhibetur. Ob vim ſolventem nocet in Febre Hectica cum ſignis colliquativis.

NUMMULARIÆ Folia. *De Bladeren van Penningkruid.*

NUX MOSCHATA. *Nootmuſcaet.*

Ob frequentiſſimos uſus culinarios ſatis nota eſt. Pertinet ad Arborem in omnibus Moluccis, & præcipuè in Inſula Banda creſcentem. Continetur in putamine ligneo; quod Macis immediatè cingit. Vide Macis. Ut hi Nùclei meliùs conſerventur, antequam ad nos transferantur, Aquâ Calcis aliquamdiu macerantur; dein fumo exponuntur. Præferuntur rotundi & ponderoſiores: oblongi ſylveſtres creduntur. Multo turgent Oleo, ut, dum acu calido vulnerantur, illud fundant, & per expreſſionem circiter unam tertiam ſui ponderis largiantur. Oleum hoc odoratum, flavum eſt, & frigefactum Sebi conſiſtentiam habet. Quod ab exteris adfertur ordinariò variis pinguedinibus adulteratum eſt. Olei Eſſentialis unam vigeſimam & ultra quandoque ſui ponderis præbent. Vires optimè Spiritu Vini Rectificato extrahuntur.

Nux Moſchata Virtutem poſſidet aromaticam, nervinam, ſtomachicam, anticolicam & emmenagogam. In Vomitu & Alvi Fluxu præcipuè laudatur, & revera ſæpe in his morbis cum ſucceſſu adhibetur: hinc Vires Adſtringentes ei adſcriptæ ſunt. Has non videtur mereri; ſed potiùs vi narcotica & ſtupefaciente in his morbis agere: nam in majori doſi, præcipuè dum recens eſt, has dotes adeo evidenter poſſidet, ut multiplici Experimento & Authoritate

Temulentiam, Stuporem, Delirium & Apoplexiam induxerit. HOFFMANNUS e Nuce Moſchata & Alumine Febrifugum conficit.

NUX VOMICA. *Kraeyenoogen.*

Ita vocantur Nuclei, ſeu Semina orbiculata, utrimque compreſſa, umbilicata, villoſa; corneæ duritiei; coloris cinerei; odoris nullius, ſaporis amariſſimi, ingrati, quæ ex India Orientali & nominatim e Malabaria adferuntur. Quindecim numero in Pulpa cujuſdam Baccæ, ſeu Fructus dicuntur inveniri: Arbor, ad quam pertinent, *Strychnos nux vomica* a LINNÆO nuncupatur. Spiritus Vini Rectificatus omnem amaritiem extrahit, quæ conſequenter in Reſinoſa Parte videtur hærere. Faba Sti Ignatii ſecundum aliquos Authores ad eamdem familiam pertinet. Non ſatis liquet.

Canibus, Felibus, Gliribus aliiſque multis Animalibus certiſſimis experimentis, vi narcotica, deleteria eſt. Ad pauca grana Stuporem, Rigorem, convulſionem inducendo brevi poſt aſſumptionem interimit. In Nervos videtur venenoſam vim explodere: plerumque enim in Interfectis Brutis nec Inflammationis, nec Gangrænæ veſtigia in ſtomacho reperta ſunt. Neque Homini, ſi fides obſervatis, omnino tuta videtur; quamvis talis a Noſtratibus paſſim credatur. In Materiem Medicam tamen introducta eſt, & ſuos commendatores invenit: Arabes itaque primi adversùs Serpentum ictus laudarunt, ſi una, aut duæ quotidie per longum temporis ſpatium aſſumantur. In Inſula Ceylan in eundem finem adhuc adhiberi ſcribitur: E recentioribus aliqui eam Febres Intermittentes obſtinatiſſimas ſcribunt percuraſſe. Alii adversùs Peſtem Antidotum eſſe; antihelminticam vim poſſidere; hyſtericas, hypocondriacas, maniacas, turbas ſedare; Ulcera mali moris & ipſam Hydrophobiam curare contendunt. Nec deſunt, qui in Gonnorrhæa Virulenta præſens Remedium eſſe, & in Dyſenteria præmiſſis evacuantibus mira qnandoque præſtitiſſe perhibent. Non obſtantibus his encomiis cum SPIELMANNO prudentis Medici eſſe ducimus, cum adversùs hos

Morbos securiora prostent Medicamenta, ab usu suspecti desistere, & Nuces Vomicas non, nisi pro necandis Animalibus nocivis, adhibere.

NYMPHÆÆ ALBÆ Flores & Radix. *De Bloemen en Wortel van witte Water-Leliën.*

OCYMI Folia. *De Bladeren van Basilicum.*

OLEÆ FRUCTUS EORUMDEMQUE OLEUM. *De Vrugten van den Olyfboom en der zelver Olie.*

Arbor hæc sponte crescit in Gallia Meridionali, Hispania, Italiâ aliisque calidioribus Regionibus. Fructus, *Olivæ* dicti, immaturi, virides, conditi ad nos adferuntur, & apud multos in deliciis sunt. Maturi multo scatent Oleo. Id Torculari exprimitur, quodque sic primò prodit, limpidum, insipidum, inodorum, Oleo Amigdalarum non absimile, præstantissimum est, & *Virgineum* appellatur: quod postea adjecta aqua, vel calefactis Olivis, Majori etiam adhibita pressione obtinetur, vilius est & amurcosum. Mucilaginosus liquor, qui ex immaturis Fructibus exprimi potest, olim sub *Olei Omphacini* nomine in usu erat.

Olivæ scribuntur Oris halitum emendare, Stomachum roborare, Appetitum excitare, & Viscerum Obstructiones potenter solvere. Earum *Oleum* omnium Pinguedinum Principia & Vires habet: ob fluiditatem tamen, quæ unicè a diversa principiorum proportione pendet, faciliùs adhibetur, & plerumque in usus medicos præferri debet. Præcipuæ ejus dotes sunt Acria obvolvere; irritatas, rosas partes demulcere; tensas, convulsas fibras laxare, & cum obviis Salibus Alkalinis, teste Sapone Hispanico ejus producto, innocuum Saponem constituere. Ob has virtutes non solùm omnium Venenorum assumptorum, præcipuè acrium, effectibus optimè medetur; sed etiam Alkalinis verum Antidotum est. Præ cæteris in similibus ca-

ſibus famam ſibi conciliavit, quia, dum in majori quantitate aſſumitur, vomitum excitat, & aſſumptum venenum plerumque feliciter expellit. In hunc uſum affatim ad plures libras inodorum, inſipidum, optimum adhibeatur: rancidum enim ipſum Venenum eſt. In atrociſſimis præterea primarum Viarum Doloribus ab alia cauſa pendentibus & in nephritide laudatur. Antihelminticum eſt. Ejus inunctione Hydropem curari aliqui contendunt. Tepidi Olei Embrocatione & Balneo horrendiſſimæ Convulſiones ſedantur. Laxandi, emolliendi, lubricandi ergo in Enematibus adhibetur. Plurima Emplaſtra, Unguenta, Linimenta & Olea compoſita ingreditur.

OLIBANUM. *Wierook.*

Eſt Subſtantia gummeo-reſinoſa, quæ grana exhibet variæ magnitudinis & figuræ, granis Maſtichis ordinariò majora, pellucida, coloris citrini; dum vetuſtior eſt, rufeſcentis. Odorem præbet proprium, fortem, balſamicum: maſticata Dentibus adhæret, lenteſcit, Salivam lacteam reddit, & ſaporis eſt ſubacris, amari. Fragilis eſt, Flammam facilè capit, & ſuffitum tum gratum ſpargit. Spiritus Vini Rectificatus tres circiter quartas partes ſolvit, & omnes Vires extrahit. In Aqua tota ferè ſuſpenditur eamdemque lacteam reddit. Emulſio hæc odoris fragrantis eſt, terebinthinacei. Secundum plures Authores Arboris, quæ LINNÆO *Juniperus Lycia* dicitur, productum eſt. Alii dubitant. Teſte celeb. HASSELQUIST in utraque Arabia colligitur.

Veterum Olibani diſtinctiones, a diverſa Glebarum figura & magnitudine, in *Marem*, *Fœminam*, *Thus Orobæum* & *Mannam* frivolæ ſunt.

Vix hodie internè adhibetur; quamvis Myrrhæ vires videatur poſſidere. Laudatur ab aliquibus in Alvi Fluxu, Tuſſi & Pleuritide, præſertim epidemica. An hic aliquid præſtare poſſit dubitamus. Credimus potiùs Suffitum ejus roborare, diſcutere. Emplaſtra aliqua,

tamquam Vulnerarium, ingreditur. Albumine Ovi fubactum fcribitur Maculas Faciei delere.

OPIUM. *Heulfap. Het verdikte Sap van de Maankoppen.*

Opium, quod ad nos transfertur, fecundùm KÆMPFERUM aliofque oculares Teftes, eft infpiffatus Succus lacteus, ftillans ex incifis Capitibus *Papaveris Albi.* Coctione ex eifdem Capitibus extractum, & hinc Veterum tantum *Meconium* effe, alii contendunt. Priorem fententiam, pro magna faltem parte, veram effe, & Opium coctione extractum tantam Refinæ proportionem non continere, quantam Opium apud nos proftans, aut ex effluente fucco paratum prodit, probat CL. ALSTON in *Medical effays and obfervations* vol. V. adfertur in panes coactum, qui variis foliis teguntur. Confiftentiæ eft folidioris; ut tamen facilè fubigi & duci poffit. Coloris extus eft obfcurioris; intus e fulvo nigricantis; dum in pulverem redactum eft, flavioris. Odorem præbet ingratum, virofum, caput gravantem; faporem amarum, calidum, acrem: ut diu ore retentum Linguam & Palatum inflammet & exulceret. Totum relictis folis heterogeneis folvitur Spiritu Vini tenuiori, Vino & Aceto; una tertia circiter Alkohole; duæ circiter tertiæ Aquâ: ut hinc pateat fubftantiam effe refinofo gummeam. Duæ hæc principia videntur uniri Oleo, quod protracta per plures menfes, in fervida, digeftione fenfim feparatur. Hac methodo, ablato principiorum vinculo, Opium decomponitur, & pars ejus Gummofa libera obtineri poteft. Vide *Elementa Pharmaceutica* CL. BAUMÈ.

Hæc fubftantia adfertur e Perfia & Ægypto. Commendari paffim folet Opium Thebaicum: fed notante SPIELMANNO potiùs ad puritatem, quam ad patriam refpiciendum eft. Aliqui Opium, quod è Planta noftrate præparatur, ab Orientali viribus non differre; alii multò inferius effe, afferunt. Pro priori parte pugnant CL. HALLERI tentamina. Quod coctione apud nos obtinetur faltem debilius effe Opio Orientali, & duplam quidem ejus dofim requiri, ftatuit ARNOT in *Medical effays and obfervations* vol. V.

In parca dosi, & opportunè exhibitum, præstantissimum, & sine quo Medicinam multi facere nollent, Medicamentum est; in majori quantitate assumptum, Venenum. A grano dimidio, vel integro in non assuetis pulsus fit plenior, frequentior; augetur corporis calor; rubet facies. Concomitantur hæc mentis serenitas, hilaritas; imaginatio vividior: hinc in aliquibus subjectis irritabilior fit & pronior in iram animus. Sequitur Temulentia, Delirium, Doloris, si quis ante adfuit, oblivio. Sensuum & motuum muscularium organa tum sensim obtunduntur. Nascitur Insensibilitas, Stupor, Somnus, sub quo Sudor erumpit, diminutis interim manifestè reliquis excretionibus. Post aliquot horas Somnus excutitur, & succedit sensus frigoris & Debilitas. Major dosis illicò Delirium, Somnum inducit; pulsum, respirationem deprimit, & Lethargum, Apoplexiam, ac Mortem infert.

Fortè ob hunc interficiendi modum a GALENO & ejus schola frigidum in quarto gradu Opium pronuntiatum est: intelligitur tamen ex dictis, partim calidas, stimulantes; partim sedantes, narcoticas vires possidere, &, perspecta tota effectuum serie, ut Vinum agere. Orientalibus, qui perpetuo usu maximæ dosi, etiam plurium Dragmarum, sensim assuescunt, idem omnino videtur præstare, quod Nostratibus Spiritus Frumenti: Venerem scilicet illis exstimulat; animum eorum & audaciam erigit. Sensim etiam longo ejus usu tristes, stupidi fiunt, & ad idem Remedium continuò coguntur recurrere. Egregium itaque in non assuetis est Cardiacum, quod podagricum, arthriticum, exanthematicum, & quodvis acre repulsum ideo, feliciùs aliis Remediis stimulantibus, ad exteriora repellit, quòd comites Nervorum turbas, sive hæ mali causæ sint, sive effectus, sedet.

Ob vires sedantes & narcoticas præscribitur in omnibus doloribus non inflammatoriis, dum Medici mens est inducias Ægrorum tormentis pacisci. Doloris sensum tum quidem in mente sopit; sed, nisi excitato a Remedio sudore, vel relaxatâ penitùs fibrâ, cujus tensio dolorem creaverat, Morbus radicitus curetur, manet causa

doloris, qui, evanidis poſt aliquot horas Opii viribus, denuò, & aucto quidem cum impetu plerumque, redit: ut dolendum ſit, non niſi palliativum in multis caſibus eſſe Remedium. Ob eaſdem vires vigiliis nimiis medetur, & inordinatos Spirituum motus feliciſſimè compeſcit: hinç in hyſtericis, hypocondriacis turbis; omnibus motibus & conſtrictionibus ſpaſmodicis maximi eſt uſus: etiam, adhibitâ cautelâ, ubi materia eliminanda a ſpaſticè conſtrictis Colatoriis retinetur: ut in omni ferè Colicæ genere, in difficili & dolorifica menſtruatione, Hæmorrhoidum moliminibus, doloribus Partûs ſpuriis &c. in irritata multùm fibra; ut in Tuſſi inani, ferina, morbilloſa, libera cæteroquin Reſpiratione, ſingultu, vomitu &c. princeps eſt Remedium. Profuſiores evacuationes præſertim per alvum ſedat. Cum ſucceſſu in debellandis febribus intermittentibus additur Cortici Peruviano, cujus vires purgantes etiam infringit. Quin ad granum unum alterumve, in initio paroxiſmi adhibitum, ejuſdem violentiam & durationem minuit, nec non Ægri conſtitutionem inalteratam ſervat. Hanc methodum, non novam, CELEB. LIND reduxit; poſt eum plures affirmant. In Gangræna, præſertim illa, quæ Senum extremitatibus quandoque accidit, mira præſtare CL. PERCIVAL POTT ſcripſit. Cum Cortice Peruviano in variis iſtiuſmodi caſibus ſtupendam opem tuliſſe vidimus. Cardiacas hic vires exercet. Variis præterea Couvulſionibus, Epilepſiæ ſine materiâ, Epiſthotono & Spaſmo Maxillæ inferioris cynico medetur. Plura hujus rei exempla proſtant in *Medical obſervations and inquiries*. Tamdiu in omnibus his caſibus augenda doſis, donec Somnolentia altiùs aſcendere vetet. Egregiam quantitatem his morbis detenti ordinariò ferunt. Nobis Mulier ſedecim quotidie grana ſine ſomno & cum optimo eventu aſſumpſit. Viginti, quin etiam vigenti ſex tempore viginti quatuor horarum dedit CELEB. FARR. *Medical obſervations and inquiries*. Vol. IV.

Cum Opium manifeſtè ſanguinis circulum intendat, & calidum ſit Remedium, proſcribi debet in omni Inflammatione, in omni Hæ-

morrhagia, in Febre intenſiori, & in omnibus Naturæ criticis & ſalutaribus moliminibus. Non deſunt exceptiones. Eas adducere longum foret. Prudens Medicus, a quo ſolo hoc Remedium præſcribi poteſt, has dignoſcere debet.

Cuti applicatum eam irritat, rubefacit; nec ſciri præciſè poteſt, quota ejus pars corpus ſubintret: hinc externum uſum CELEBERRIMUS TRALLES rejecit. Glandulis tamen induratis & tumidis Teſticulis maximo cum fructu ab Orientalibus adhiberi ocularis teſtis eſt CELEB. KERR. *Medical obſervations and inquiries.* Vol. V.

Adverſus ejus Venenum proponuntur Vomitus aliaque generaliora; Acida.

OPOBALSAMUM ; BALSAMUM JUDAICUM ; BALSAMUM E MECHA, GILEADENSE, SYRIACUM &c. *Opobalſamum; Balſem van Gilead, Mecha &c.*

Eſt Balſamum Terebinthinâ fluidius; coloris citrini, pauló rubicantis; odoris varii pro ætate, ſuavis, aromatici, fragrantis, terebinthinacei, qui Corticum Citri, Lavendulæ & Seminum Aniſi odores videtur adjunctos habere. Saporis eſt amari, acris, aromatici. Recens Lac coagulat.

Pertinet ad Arbuſculam, quæ aliquibus *Balſamum verum*; LINNÆO *Amyris Opobalſamum* dicitur, & Arabiæ propriè indigena eſt.

Tres hujus Balſami ſpecies notantur. Prior fluit ex inciſa Arbore, pretioſiſſima eſt, & ad Principum duntaxat orientalium manus pervenit. Altera primâ & levi coctione e foliis & ramuſculis elicitur. Tertia fortiori & protractiori. Hæc ſola ad nos videtur transferri.

Balſamo canadenſi, Terebinthinâ, variis Oleis Eſſentialibus, quin etiam Unguinoſis plerumque adulteratur. Fraus ægrè detegi poteſt. Recentis gutta Aquæ inſtillata ſe in Telam diffundit, quæ cohærens,

rens, alba se integram calamo auferri patitur. Id genuini Opobalsami criterium statuitur. Cùm annosius Aquæ fundum petat, pro solo recenti hoc concludit.

Aliorum Balsamorum, in multis morbis frigidis utiles, vires possidet. Diureticum est, & urinam odore suo inficit. Commendatur in ulceribus Pulmonum, Renum & Vesicæ. Cùm reliquis Balsamis minùs calefaciat, tutior ejus usus videtur; reliquas laudes orientalium phantasiis & raritati suæ debet.

Externè vulnerarium est, Roborat; discutit Œdemata. Laudatur adversùs Perniones.

OPOPONAX. *Opoponax; het verdikte Zap van Angelika, of Panacè-Kruid der warmer Landen.*

Est concretus Succus lacteus, gummeo-resinosus, qui in Oriente stillat è vulnerata, circa radicem, *Pastinaca Opopanace* LINNÆI. Adfertur nobis in granis, Juglande ordinariò minoribus, vel in massa e similibus granis conglutinata. Glebæ coloris intus albidi sunt; extus lutei, pro ætate obscurioris. Friabilis est: in ore pinguem tamen se præbet, solvitur, & saporem habet proprium, amarum, acrem, nauseosum. Odor ejus fortis est, & balsamicus. Una tertia circiter hujus substantiæ solvitur Alkohole. Tota, exceptis sordibus, quæ ordinariò non paucæ, suspenditur in Aqua, quam lacteam reddit. Flammam concipit.

Vires incidentes, resolventes, leviter stimulantes; hinc in omnibus morbis a laxa fibra & obstruente viscido Muco utiles, possidet. Ob has dotes Urinas, Menses movet, & in majori dosi per Alvum purgat.

Externè Tumores frigidos emollit, resolvit, discutit.

ORIGANI Folia. *De Bladeren van wilde Marjolein.*

ORYZÆ Semen. *Ryst.*

Ita vocantur, satis nota Semina Plantæ, quæ Indiæ, Nigritiæ, Insulis Philippinis, nec non Americæ indigena est, & LINNÆO

S

Oryza Sativa dicitur. Hodie colitur in omni Oriente, in Italia, Hiſpania &c.

Oryza videtur aliquid Acidi continere; nam Lac cum ea cruda coctum ſæpe coagulatur. Fermentationis ſpirituoſæ admodum capax eſt, & pluribus in locis non ſolùm Cereviſia, ſed & Spiritus Inflammabiles multùm inebriantes ex illa parantur. Spiritus, qui ſub nomine *Arrack* ad nos adfertur, paſſim ex illa confici creditur: aſſerunt tamen oculares Teſtes illum non e ſola Oryza, ſed e Nucibus Coccos, Canna Saccharifera & Oryza parari, Indoſque omnem Spiritum Inflammabilem nomine *Arrack* inſignire.

In Diarrhæa, Dyſenteria, Hæmoptoë aliiſque morbis, ab humorum acrimonia pendentibus, leve, incraſſans, demulcens, obvolvens Nutrimentum & Medicamentum eſt. Sæviſſimi Stomachi dolores, etiam a Scirrho, vel Cancro hujus partis producti, quovis alio cibo exaſperati, hoc Nutrimentum bene tulerunt, & multùm tolerabiliores facti ſunt. Vim alvum ſiſtendi, quæ ei a noſtratibus paſſim adſcribitur, tunc tantùm obtinet, quando alvus ab acri in Inteſtinis hærente laxior eſt

OS E CORDE CERVI.

Oſſiculum variæ magnitudinis, & figuræ irregularis, quod non aliud erat, quam Cordis, vel magnorum circa Cor vaſorum particula in hoc animali oſſea facta, olim in Officinis Pharmaceuticis proſtabat: acſi vires præſtantiores, quam quodvis hujus, vel alterius Animalis Oſſiculum habuiſſet. Ad eamdem deliramentorum claſſem pertinet

OS SEPIÆ. *Zeeſchuim, of de Schulp van Inktvis.*

In Gonnorrhæa, Fluore albo, & Alvi Fluxu laudabatur. Abſorbens eſt, quod a reliquis nihil diverſum habet, & quo conſequenter facilè carere poſſumus.

OSTEOCOLLA. *Osteocolla.*

Sub hoc nomine prostant corpora cylindriaca, extus alba, aspera; intus perforata, vel substantiâ ligneâ repleta, quæ in variis Germaniæ locis e Sabulo effodiuntur. Stalactites sunt, vel Arborum Radices carie exesæ, & Terra Calcaria incrustatæ. Magnam Sabuli copiam ordinariò adjunctam habent.

Osteocollam Ossa fracta consolidare MATTHIOLUS somniavit; ut hinc nomen receperit. Tanta Authoritas hunc errorem in Scholas & Posteros transtulit. Inter adstringentia numeratur, & aliqui ad Fluorem album laudant. Absorbens est, cui alia puriora facilè substitui possunt.

OSTREORUM TESTÆ. *Oesterschulpen.*

Inter optima Absorbentia numerantur. Vi Ignis in acerrimam Calcem convertuntur, cujus Aqua immersos Calculos potentiùs solvere scribitur, quam Aqua Calcis ordinaria.

PÆONIÆ Flore pleno majore rubro, seu FŒMINÆ Radices, Flores & Semina. *De Wortels, Bloemen en Zaaden van Wyfjes Peonie.*

PÆONIÆ Folio nigricante splendido, seu MARIS Radices, Flores & Semina. *De Wortels, Bloemen en Zaaden van Mannetjes Peonie.*

Prior, quia Flore pulchriori est, passim in hortis nostris colitur, & sola ferè in Officinis prostat. Eadem tamen utrique Virtus est. Flores & Radix, præcipuè recentes, spirant aliquid papaverini, quod Caput gravat, & Narcoticum videtur. Aliqui Authores, inter quos eminet CULLENIUS, has partes omni Veneni suspicione non absolvunt. Laudantur tamquam Emmenagoga, & adversùs Morbos Convulsivos: quin Radix Collo appensa Puerum epilepsia laborantem curasse a GALENO tot circumstantiis perhibetur, ut, nisi Experimentum fallax esse sciremus, vix dubium superesset. Hanc vim FORESTUS, FERNELIUS aliique comprobant. Notante tamen

SPIELMANNO „eam ne unica quidem, cui fidere poſſemus, confir-
„ mavit Experientia. Noctu effodiendam eſſe jam THEOPHRASTUS
„ præcepit. Alia abſurda circa colligendi rationem addiderunt me-
„ dio ævo Aſtrologi. Semina & Flores ad Radices accedere ſibi
„ perſuaſerunt. Medicamentum ſuperſtitione excitatum, Aſtrologia
„ ſuffultum evileſcere cœpit. „

PALMÆ OLEUM. *Palm-Olie.*

Adfertur e Guinea, Jamaica, Inſulis Barbadenſibus &c. ubi e Nucleis Nucum *Coccos* exprimitur. In aere noſtro Unguenti conſiſtentiam habet. Recens coloris eſt aurantii; odoris fortis, non ingrati; nullius ferè ſaporis: vetuſtius factum ſenſim albeſcit, & fit inodorum.

Uſus internus nullus. Externè commendatur ad Rachitidem, Partes Paralyticas, Perniones &c. Aliquid adverſus hos morbos poſſe, hactenus tam parùm probatum eſt, ut transferri non mereatur.

PAPAVERIS ALBI Folia, Capita & Semina. *De Bladeren, Koppen en Zaaden van witte Papaver, of groote Tuin Maankoppen.*

PAPAVERIS NIGRI Folia, Capita & Semina. *De Bladeren, Koppen en Zaaden van kleine Tuin Papaver, of zwarte Maankoppen.*

Duæ hæ ſpecies, quamvis Florum & Seminum colore differant, eaſdem tamen vires poſſident. Folia & præſertim Capita Succum continent lacteum, viroſum, narcoticum. Vide OPIUM.

Utriuſque ſemina ſaporis ſunt dulcis, farinacei, unctuoſi, & expreſſa multum Olei inſipidi præbent. Quod, præter generales Oleorum vires, nullas particulares poſſidet. Nec ipſa Semina ſomnifera ſunt.

PAPAVERIS ERRATICI, ſeu RHÆADOS Flores. *De Bloemen van Koornroozen, of wilde roode Maankoppen.*

Succum poſſident obſcurè rubrum, qui tam aquoſis, quam ſpirituoſis Menſtruis extrahitur. Odor, qui in recentibus obſervatur, in deſiccatis perit.

Laudantur tamquam demulcentes & anodini; præſertim in Morbis Pectoris. Quibus Experimentis eorum Virtus probata ſit, planè ignoramus.

PARALYSEOS, PRIMULÆ VERIS, ſeu VERBASCULI PRATENSIS ODORATI Flores. *De Bloemen van St. Pieterskruid, of Hemelſleutel; Sleutelbloemen.*

PAREIRÆ BRAVÆ Radix. *De Wortel van Amerikaenſche wilde Wyngaerd.*

Pertinet ad Plantam, quæ in America meridionali creſcit, & LINNÆO *Ciſſampelos Pareira*; RAJO *Convolvulus Braſilianus Flore Octopetalo Monococcos*; Indigenis, & PISONI *Caapeba* dicitur. Nunc digiti, modò etiam brachii craſſitiem habet. Tortuoſa eſt, & rugoſum habet Corticem, qui exteriùs, coloris eſt in juniori e cinereo nigricantis, in annoſiori verò omnino nigricat. Subſtantia interna lignoſa eſt, & obſcurè flaveſcit. Tranſverſim diſſecta multos circulos concentricos exhibet, qui fibris a centro ad circumferentiam decurrentibus decuſſantur. Odorem vix ullum habet, ſaporem dulcamarum, quo radicem Liquiritiæ æmulatur.

Jam circiter a ſæculo hic innotuit, & magnam illico famam conſecuta eſt. Laudatur in Aſthmate humorali, Obſtructionibus Viſcerum abdominalium, Ictero; in variis Viarum urinariarum vitiis a Muco, vel Calculo pendentibus, etiam harum partium Ulceribus; in Podagra, Gonnorrhæa, Fluore albo &c. Mite reſolvens, diureticum, & innocuum ſemper Medicamentum videtur, quod aliqui etiam celeberrimi Authores ultra merita laudarunt. Tam parum ejus viribus credit BOERHAAVIUS, ut, qui multum ei tribuunt, nugaces Medicos appellare non dubitaverit.

PARIETARIÆ Folia. *De Bladeren van Muurkruid, Glaskruid*

PASSULÆ, ſive UVÆ PASSÆ MAJORES. *Rozynen.*

PASSULÆ, five UVÆ PASSÆ MINORES. *Korenten.*

PASTINACÆ SATIVÆ, feu HORTENSIS Radix & Semen. *De Wortel en Zaaden van Tuinpaftinaken.*

PASTINACÆ SYLVESTRIS Semen. *De Zaaden van wilde Paftinaken.*

PENTAPHYLLI, feu QUINQUEFOLII Radix. *De Wortel van Vyfblad, of Vyfvinger-Kruid.*

PEPONUM Semen. *De Zaaden van Pompoenen.*

PERLÆ. Vide MARGARITÆ.

PERSICARIÆ MITIS, feu MACULOSÆ Folia. *De Bladeren van Perfikkruid, of Vlooikruid.*

PERSICARIÆ URENTIS, feu HYDROPIPERIS Folia. *De Bladeren van Waterpeper, of bytend Perfikkruid.*

Prior fpecies vix in ufu eft, nec effe meretur. Pofterioris Folia Succum poffident calidum, & tam acrem, ut Cuti applicata eamdem admodum rubefaciant. Acrimonia, hæc, ut Coclearìæ & Nafturtii, coctione perit.

Ob vim ftimulantem & incidentem in Morbis a laxa fibra & glutinofis humoribus; ut Scorbuto frigido, Vifcerum Infarctu, Chlorofi, Œdemate &c., laudem meretur, & Diurefim promovet. Vis lithontriptica ei tantis encomiis ab aliquibus attributa non fatis probata eft: quin in nuperis Cl. Hartley Experimentis Aqua communis in diffolvendo Calculo plus effecit, quam Aqua diftillata, Decoctum, vel Succus hujus Herbæ.

PERUVIANUS CORTEX. Vide CORTEX PERUVIANUS.

Nova hujus Medicamenti fpecies, ab eo tempore quo Articulus Cortex Peruvianus prælo datus eft, in has Regiones fub *Cor-*

ticis Peruviani rubri nomine introducta eſt. Optima ſpecies dotibus externis ab ordinario Cortice adeo differt, ut in prima ejus auctione Oſtendæ habita a Pharmacopolis fraudem ſuſpicantibus deſpiceretur, & emptores non inveniret. Fruſta exhibet magna, inter quæ non raró pollicem & amplius lata occurrunt, craſſa, non convoluta, manifeſtè majoris circuli ſegmenta. Tria in illis diſtinguuntur ſtrata: extimum tenue, inæquale, coloris rubrofuſci eſt & plerumque Muſco tegitur. Medium craſſius, magis compactum, coloris obſcurioris, ſæpè nigricantis, & ferè totum reſinoſum eſt. Intimum coloris rubri, magis rutili, fibroſam, ligneam exhibet ſubſtantiam. Fruſta odore Corticem ordinarium æmulantur, ſed Pulvis & alia hujus Corticis præparata odorem præbent magis aromaticum. Sapor magis amarus eſt, minùs acerbus & gratior. Dentibus facilius ſe patitur comminui, & Salivam tingit Colore rubro. Omnia ejus Præparata pharmaceutica rubicundiora, magis ſaturata & præſtantiora ſunt. Multò majorem quantitatem Extracti, ferè etiam dimidium ſui ponderis, largitur.

Videtur eamdem cum ordinaria ſpecie originem habere, &, ut illa, ad *Cinchonam Officinalem* LINNÆI pertinere: ſed e trunco & majoribus ramis, vel fortè e vetuſtioribus etiam Arboribus deſumitur; dum vulgaris ſpecies manifeſtè ramuſculorum Cortex eſt. E DALEI hujus Medicamenti deſcriptione, & clarius adhuc e LISTERI verbis patet, Corticem rubrum circa hujus ſæculi initium in uſu fuiſſe; & probabiliter eadem hujus Medicamenti ſpecies eſt, cujus paucis dragmis MORTONUS, SYDENHAMUS & eorum coætanei tam feliciter Intermittentes fugabant.

Vires eaſdem, ſed multò præſtantiores Cortice vulgari poſſidet. Uncia dimidia, etiam in febrium caſibus obſtinatiſſimis, ubi Corticem ordinarium in maxima quantitate datum parum efficere ſæpe doluimus, raró, ſi umquam, fallet; modo Cortex Ruber optimus, & ab omni lignoſo purgatus adhibeatur.

PETASITIDIS Radix. *De Wortel van Dokke Bladeren.*

Hæc Radix, odoris gravis; ſaporis amaricantis & acris, commendatur tamquam cardiaca, alexipharmaca, incidens, diaphoretica in Peſte, Febribus autumnalibus, Aſthmate &c.

Externè in Ulceribus malignis & Bubonibus peſtilentialibus laudatur. Ejus Pulvere Verrucas venereas felicius, quam Sabinâ, eradicari, & Folia hujus Herbæ podagrico membro applicata ſolatio eſſe ſcribitur. Non ſatis liquet.

PETROLEUM. *Steen-Olie.*

Eſt liquidum, quod omnia Bituminum principia videtur poſſidere, & è Terra, vel Rupibus in quibuſdam Italiæ, Galliæ aliarumque Regionum locis effluit, & Fontibus ſupernatat. Variæ ſpecies memorantur, quæ colore, conſiſtentia, puritate; non principiis videntur differre. Fluidiſſimum, album, Ignis rapaciſſimum, quod apud nos vix proſtat, *Naphta* appellatur: craſſius, lentenſcens, flavum, fuſcum, nigrum, ſimpliciter *Petroleum*, vel *Oleum Terræ.* Omnes ſpecies ſunt odoris fortis, bituminoſi, pertinaciſſimi; ſaporis acris, amaricantis, balſamici. En Naphtæ proprietates: Tincturam Violarum mutat in colorem viridem. Diſtillata tota, immutata, leviter tamen debilitata tranſit. Aquæ inſtillata ſe in latam telam diffundit, quæ in ipſa aqua flammam attrahit, accenditur, & conſumitur. Omnibus Liquoribus Spirituoſis, etiam Alkoholi innatat; neque illis ſolvitur, niſi mediantibus Acidis Mineralibus, quibus ſolvi, & inſpiſſari poteſt; ſed non accendi. Cum Oleis Eſſentialibus facilè miſcetur: ut hinc Terebinthinæ Oleo frequenter adulteretur. Frigore ſæviſſimo non congelatur.

E Carbonibus foſſilibus Diſtillatione Oleum elicitur, quod Petroleo ſimillimum eſt.

Naphta vix ad uſus medicos adhibetur: laudatur tamen ad juvandam Expectorationem, adverſùs Colicam Pictonum, dolores oſteocopos,

osteocopos, & tamquam efficacissimum Antihelminticum, quo solo, optimo cum successu, Teste CELEB. HASSELQUIST, contra tæniam Caïrenses utuntur.

Externè ad Perniones scribitur valere, & Rheumatismo Remedium esse. Secundum aliquos, Lethargicorum, Apoplecticorum, colicis Doloribus vexatorum Temporibus, Naribus, Abdomini non sine fructu inungitur. Petroleum minus efficax est; ad eosdem tamen usus adhiberi posse scribitur.

PETROSELINI MACEDONICI Semen. *De Zaaden van Selderie.*

PETROSELINI VULGARIS Semen, Folia, Radix. *De Zaaden, Bladeren en Wortel van gemeene Pieterselie.*

PEUCEDANI Radix. *De Wortel van Boeren-Fenkel, of Varkens-Fenkel.*

PHU. Vide VALERIANA SYLVESTRIS.

PIMPINELLÆ SANGUISORBÆ Folia. *De Bladeren van Pimpenel.*

PIMPINELLÆ SAXIFRAGÆ Folia, Radix, Semen. *De Bladeren, Wortel en Zaaden van Steenbrekende Pimpenel.*

Prior adstringens, vulneraria censetur: posterioris variæ species, inter quas *Alba* numeratur, easdem virtutes possident. Calidum scilicet & acre Medicamentum præstant, quod in Morbis frigidis, mucosis maximæ utilitatis esse posset, & me judice non satis ad usus medicos adhibetur. Ob vires lithontripticas primùm in Medicinam introducta est, & hinc *Saxifragæ* titulo celebrata. Hanc laudem non videtur mereri. Potiori jure Menses & Lochia movere potest. Laudatur adversùs Morbos a Mercurio.

Radix masticata Sialogoga est, & Cuti applicata eam rubefacit, inflammat.

PIPER ALBUM. *Witte Peper.*

PIPER NIGRUM. *Zwarte Peper.*

Grana noti hujus Aromatis ſunt Fructus Plantæ, quæ in Malabaria, Inſula Java aliiſque Indiæ Orientalis Regionibus creſcit. Decerpuntur immaturi, virides, & exſiccando ſenſim nigreſcunt. Maturi Fructus ex eadem Planta deſumpti, luteſcentes, in Aqua ſalſa macerantur; donec exterior cuticula decidat. Tum Sole indurantur, & *Piper Album*, tam maturitate, quam maceratione *Nigro* debilius, conſtituunt. Sapor hujus Aromatis non in Oleo Eſſentiali, ut aliorum, ſed in reſinoſo & fixa parte videtur hærere: nam Oleum mite HEISTERO, GAUBIO & SPIELMANNO ſuppeditavit, & Alkohol omnem ſaporem extrahit; dum interim Aqua ebulliens, vel etiam repetita coctio vix aliquid elevat, aut extrahit. Extractum Spirituoſum fervidiſſimum, igneum eſt.

Condimento & Stomachi irritamento potiùs, quam Medicamento ſervire ſolet: optimum tamen adverſùs Morbos frigidos, mucoſos, præſertim Primarum Viarum, Remedium eſſe poteſt, quod ideo fortè nimis negligimus, quia omnium Culinas ingrediens familiariſſimum eſt. Præeunte DIOSCORIDE adverſùs Febres Intermittentes laudatur, & aliquot horas ante paroxiſmum adhibetur. Conſideratâ ejus naturâ, in aliquibus caſibus ſucceſſum habet; in aliis non ſine periculo adhibetur.

Externè rubefaciens eſt, & Sinapiſmis, revellendi ergo, adjicitur. Frigidos Uvulæ tumores diſcutit. Denti carioſo immiſſum nudum Nervum adurit quaſi, & dolorem adimit. Infecta necat.

PIPER LONGUM, ſeu MACROPIPER. *Lange Peper.*

Ad diverſam Plantam, earumdem Regionum indigenam, pertinet. Fructus exhibet cylindriacos, ſemipollicem circiter longos, qui figuram Julorum Coryli habent, & coloris extus ſunt cinerei, vel ſubnigricantis. E numeroſis Granulis vermiculato plexu diſpoſi-

tis, si faciem externam spectas, constare videntur. Odoris sunt aromatici; saporis piperini, fervidi, Linguam adurentis.

Piperis nigri principia possidet; sed fortius & præstantius ejus Aroma est, & ad usus medicos præferri debet.

PIX LIQUIDA; CEDRIUM, seu CEDRIA LIQUIDA. *Teer of Terre.*

Est Substantia fluida, pinguis tamen & spissa, quæ in Suecia præsertim & Norvegia e pinguioribus Pini Abietisque partibus vi ignis eliquatur. Coloris est nigricantis; odoris gravis, empyreumatici; saporis amari, calidi, acris. A meris resinosis succis ex eisdem Arboribus sponte effluentibus differt non solùm nigredine ab Igne contracta; sed etiam quod multa Salia contineat, quibus pars Olei Terebinthinæ, quod Pix continet, in Aqua fit solubilis. In Spiritu Vini rectificato ferè tota solvitur.

Sueci hanc Substantiam in Variolis interno usu adhibent. Norvegici in Febribus malignis. Apud nos vix in usu erat; donec *Aqua Picis* ex America deducta, Auctore CL. BERKELEY Episcopo Hiberno, innotesceret, & ubique tentaretur. Ex una parte Picis & duabus Aquæ simul mixtis, & per quadraginta octo horas in quiete repositis, conficiebatur. Decantabatur dein Aqua, quæ, continens supradicta Picis Salia & quidquid mediantibus eisdem in Aqua solvi poterat, balsamica, calida erat & acris. Ad unam duasve libras quotidie præscribebatur, & testante TRILLERO, „ credebatur tum ferè ab omnibus hoc Aurum quasi potabile „ non solùm præsentem Sanitatem diutissimè custodire; sed & jam „ amissam citissimè restituere, & omnis generis morbos certissimè „ profligare. „ Excusso demum post aliquod tempus præjudicii furore, & re saniori mente perspecta, constitit, hanc Aquam, ob vim calidam & stimulantem, Circulum intendere, perspirationem promovere aliosque Circuli aucti effectus producere: adeoque in frigidis, mucosis morbis utilem; in calidis, biliosis nocivam esse:

ita ut, cùm ejus utilitati aliis multis minùs ingratis facilè ſuppleri poſſit, penitus tandem eviluerit.

Externè digerere & Suppurationem promovere ſcribitur. Notante CL. RUTTY „ cum pannis laneis duplicatis cruribus Hydro„ picorum tepidè admota per tres, quatuor, vel quinque dies „ exulcerat cutim, & fluxum largum excitat, hocque ſingulare „ habet, quod nihil hinc metus ſit Gangrænæ, ſecus quam in inciſionibus.

PIX SICCA. *Pek.*

Nota hæc Subſtantia fit e Pice Liquida, quæ Evaporatione ad ſolidam conſiſtentiam ducitur. Sub operatione, cum aquoſis partibus, volatiliora & præſtantiora quædam principia avolant: hinc Pice liquida minus efficax eſt. Eadem cæterùm principia eaſdemque vires poſſidet.

Emplaſtra digerendi, maturandi, conglutinandi ergo ingreditur.

PIX BURGUNDICA. *Bourgondiſche Pek.*

Mollior eſt, & facile ſubigi ſe patitur. Coloris eſt brunnei, rubicantis; odoris gratioris; ſaporis ſubacris, terebinthinacei. Teſte CL. GEOFFROY fit e Reſina pinea ſeu candida, *Galipot* dicta, liquata cum Terebinthina communi & Oleo Terebinthinæ.

Cum Pice arida ferè viribus convenit. Externè ſolùm adhibetur. Rubefaciens eſt, quod aliqui adverſùs Tuſſes rebelles, ab acri Pulmones irritante, inter ſcapulas non ſine fructu applicari perhibent.

PLANTAGINIS LATIFOLIÆ, ſeu SEPTINERVIÆ Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van gemeene breedblarige Weegbree, of Plantyn.*

PLUMBUM, ſeu SATURNUS. *Lood.*

Videtur omnium Metallorum imperfectiſſimum eſſe. Colore albido, ſplendente Stannum æmulatur; magis tamen cæruleſcit. Odoris,

ut etiam ſaporis, eſt particularis, proprii. Tenacitate, ductilitate, duritie, elaſticitate reliquis Metallis cedit; eadem tamen, ſi Aurum, Platinam & Mercurium exceperis, ſpecifica gravitate ſuperat: ferè duodecies enim ſimili volumine Aquæ gravius eſt. Aëri expoſitum cito griſeam rubiginem contrahit: unitis tamen Aeris & Aquæ viribus magis, quam Ferrum & Cuprum reſiſtit. Ante candeſcentiam, quingenteſimo quinquageſimo circiter gradu Farenheitiano, funditur. Sub hoc ſtatu fumum emittit, cito pulvere cinereo tegitur, & tandem totum in eumdem fatiſcit. Calx eſt hujus Metalli, quæ continuato igne flaveſcit, & *Maſſicot* vocatur; eodemque protracto rubeſcit & appellatur *Minium*. Aucto igne Minium abit in *Lithargirium*; tandem in penetrantiſſimum Plumbi Vitrum. Omnes hæ Subſtantiæ adjecto Phlogiſto facillimè in Plumbum reduci poſſunt. Hoc Metallum colliquatione reliquis Metallis, excepto Ferro, uniri poteſt. Solvitur omnibus Acidis, & cum eiſdem Salia conſtituit pro diverſo Acido diverſa. Ex his ea ſola, quæ Acidi Aceti unione naſcuntur, in uſus medicos recipiuntur. Vide CERUSA, ACETUM SATURNI, EXTRACTUM SATURNI, SACCHARUM SATURNI.

Hoc Metallum numquam nativum obtinet; ſed varia ejus Terra & Minera ſat copioſè per Europam occurrit.

Jam Veteres tamquam exſiccans & repellens externè adhibuerunt. Annotarunt ſimul internè ſumptum venenatos effectus edere. Ab eo tempore uſque ad nos continuis celeberrimorum Medicorum Obſervatis hæc Sententia ſtabilita eſt. Sæviſſimos ſcilicet Inteſtinorum dolores; Alvi pertinacem obſtructionem, ſub Colicæ Pictonum denominatione, Præcordiorum Anguſtias; Membrorum Tremores, Convulſiones, Debilitatem, Paralyſim & totius Corporis Atrophiam producit. Longus vaſorum plumbeorum uſus, Vina Lithargyrio adulterata & præſertim hujus Metalli fuſi fumus eaſdem omnino Tragœdias agit; ut paſſim probant ægritudines Opificum hoc Metallo multùm illaborantium. Mercuriali principio hi effectus

passim adscribi solent: in Plumbo puro nulla tamen arte Argentum Vivum detegi potest.

Adversus vim ejus deleteriam laudantur pinguia, oleosa, Lac, Balnea aliaque emollientia continuò & diu, tam intus quam extus, applicata.

Usum externum frequentem & celebrem reddidit CL. GOULARD. Vide EXTRACTUM SATURNI, & AQUA VEGETO MINERALIS.

POLII MONTANI Summitates. *De Toppen van Bergpoley.*

POLYGALÆ VULGARIS Radix. *Melkwortel.*

POLYGALÆ SENEGÆ, seu VIRGINIANÆ; vel simpliciter SENECÆ Radix. *De Wortel van Seneka, of Virginiaensche Melkwortel.*

Hæc Radix, pertinens ad Plantam Virginiæ, Pensilvaniæ & Marilandiæ indigenam, ramosa est, fibrosa, nodosa, variè contorta, digitum minorem circiter crassa & longa, intus alba, lignosa; Cortice crasso, quasi resinoso, flavescenti, quem cinerea Epidermis investit, tecta. Odorem vix ullum præbet; saporem primò subacidum, mox acrem, inter Pimpinellam & Pyrethrum medium. Ore retenta Salivam elicit; fauces pungit, constringit, & tussiculam excitat. In Cortice præsertim vires hærent. Unam tertiam circiter Extracti Aquosi, omnem radicis acrimomiam possidentis; unam quartam ferè Spirituosi, debilioris, largitur.

Clarissimus TENNENT primam hujus Radicis notitiam, in Tractatu de Pleuritide anno 1736. Philadelphiæ edito, nobis impertiit. Indigenæ Serpentis Cratolophori, seu Caudisoni morsui, omnibus Peripneumoniæ veræ Symptomatibus necanti, illâ feliciſſimè mederi solebant; quod cum Vir ille didicisset, ob convenientia symptomata, ad Inflammationes Pectoris Remedium transtulit. Faustus eventus paulò post a celeberrimis LEMERY, DE JUSSIEU, DU HAMEL, BOU-

VART, LINNÆO aliiſque comprobatus eſt, conſtititque repetitis & collatis Experimentis hoc Remedium inflammatoriam ſpiſſitudinem & quamlibet aliam humorum tenacitatem potenter ſolvere. Ut etiam adverſùs Rheumatiſmum, Arthritidem, Podagram & Febres intermittentes non inefficax Remedium a GRONOVIO inventum ſit. Quandoque Vomitum excitat, ſolutoſque humores per Cutis poros, Alvum & Urinæ Vias ſolet expellere: hinc in Hydrope, ubi omnia alia fefellerant, optimo cum effectu a BOUVARTIO tentata eſt. Poſt hæc encomia mirari oportet, eam in hac patria adeo neglectam eſſe, ut vix in Officinis pharmaceuticis proſtet. Sæpe nimis properè de novi Remedii viribus judicamus, idemque, prout pauca prima Experimenta ſuadent, vel ultra merita laudamus, vel, quia illico non juvit, tamquam ſemper inutile rejicimus.

Præſcribitur ad dragmam dimidiam in pulvere pro doſi, vel ejus uncia una cum duabus libris Aquæ, ad remanentiam unius libræ, coquitur, & omni hora coclear exhibetur.

Polygala vulgaris ab aliquibus *Virginianæ* ſubſtituta eſt, & ad ejus vires videtur accedere; ſed eaſdem multò debiliores poſſidet. Adverſùs Pleuritidem ſe efficacem præſtitit, & in Noſocomiis Viennenſibus, auctore magno SWIETENIO, adverſùs Phtiſim pulmonalem ulceroſam optimo hinc inde cum eventu eſt exhibita. In Hydrope tamen nihil effeciſſe, & Pleuritidis ſymptomata potiùs auxiſſe fatetur celeb. COLLIN.

POLYPODII Radix. *De Wortel van Boomvaren of Veelvoet.*

Hæc Planta ab articulis aſperis, quibus Radix notatur, videtur nomen accepiſſe. Quercubus innaſcentem viribus medicis præſtare fabula eſt. Recens in maxima & nauſeoſa doſi Alvum leniter ſubducit, & aperiens eſt: vetuſta, ſicca has dotes amittit, leviter adſtringit, & ad eos uſus, ad quos paſſim præſcribi ſolet, fit planè inefficax.

POMPHOLYX, ſeu NIHIL ALBUM. *Witniet*, *Oogniet.*

Eſt ſubſtantia alba, quandoque flavicans, ſicca, Calcem ſeu Terram referens, inſipida, inodora, quæ ſub deflagratione Zinci, vel Lapidis Calaminaris, ejus mineræ, cum Metallis, ſub flocculorum forma, elevatur, & Fornacum parietibus adhæret. Quæ apud nos proſtat conſtat Floribus Zinci & exigua quantitate Cupri. Internè ſumpta vomitum violentum excitat; externè ſiccat. Exulet impoſterum, & perpetuò ei Flores Zinci ſubſtituantur.

POPULI NIGRÆ Gemmæ. *De Knoppen*, *of Botten van de zwarte Populierboom.*

Hæ Gemmæ odoris ſunt grati, balſamici; ad Storacem accedentis. Ad attactum pingues, glutinoſas ſe præbent ob Succum, quem continent, balſamicum, reſinoſum, flavum, multis Balſamis exoticis facilè æquiparandum. Spiritus Vini omnem hunc Succum & vires extrahit. Hæc Tinctura laudatur ad Alvi Fluxus ad omnia alia rebelles. Earum dotes hactenus prætervifæ, & nimis neglectæ videntur; nam ſi Unguentum exceperis, cui nomen impertiunt, vix aut numquam adhibentur.

PORRUM. *De Porrey.*

PORTULACÆ Semen. *De Zaaden van Porſelyn.*

PRUNELLÆ, ſeu BRUNELLÆ Folia. *De Bladeren van Smeerwortel*, *of Spekwortel.*

PRUNA GALLICA. *Franſche*, *of gemeene Pruimen.*

PRUNA DAMASCENA. *Pruimen van Damaſt.*

PRUNA SYLVESTRIA. *Sleepruimen*; *de Vrugt van den gemeenen zwarten Doorn.* Vide ACACIÆ SUCCUS.

PSYLLII Semen. *De Zaaden van Vlooikruid.*

Quia *Pulicaris* ab aliquibus vocatur Pulices paſſim arcere creditur: ſed has vires non poſſidet, & a Seminum figura nomen recepit.

cepit. Hæc Semina masticanti glutinosa se præbent & acria; in Aqua cocta multam Mucilaginem fundunt: eorum acredo in Cortice videtur hærere, & Spiritu Vini extrahitur.

Mucilago laudatur ad fissuras labiorum, excoriationes mammarum &c. Internè inter Alvum ducentia numeratur, & teste ALPINO ab Ægyptiis adversùs Febres ardentes, biliosas, Pleuritidem aliosque Morbos præscribitur. Non videtur diversas ab aliis Mucilaginibus vires possidere.

PTARMICÆ Radix. *De Wortel van Nieskruid, of wilde Bertram.*

PULEGII LATIFOLII Folia. *De Bladeren van Poley.*

PULMONARIA ARBOREA. Vide LICHEN PULMONARIUS.

PULMONARIÆ MACULOSÆ Folia. *De Bladeren van gevlakt Longekruid.*

PULSATILLÆ NIGRICANTIS Folia. *De Bladeren van Keukenschelle, Windbloeme, Paaschbloeme.*

Venenatam hanc Plantam, ut plures alias, tentaminibus subjecit, & in Medicinam introduxit illustrissimus STOERCKIUS, qui in Opusculo anno 1771. edito, ubi eam variis factis commendat, ut probè distingueretur, Iconem adjecit. Est *Anemone pratensis* LINNÆI, pedunculo involucrato petalis apice reflexis, foliis bipinnatis distincta; BAUHINI *Pulsatilla Flore minore, nigricante*, & *Pulsatilla vulgaris, saturatiore Flore* CLUSII. Ejus Folia vix odorem præbent; sed naribus diutius admota in eis ardorem excitant: effluviis suis oculos lædunt: masticata acrem, urentem saporem linguæ imprimunt: cuti applicata eam inflammant, & in vesicam attollunt. Eorum Aqua Distillata acris est & penetrans. Auctor Extractum cum magna Sacchari quantitate in pulveres redactum passim exhibuit, Asseritque non solùm sine noxa posse assumi, ut in se ipso illustrissimus Vir expertus est; sed etiam pauca hujus Extracti grana

in fœdiffimis Linguæ & Faucium Ulceribus, etiam venereis, Offium Carie, Gonnorrhæa inveterata, Parotide fcirrofa, Tefticulis induratis, tumore lymphatico genu & hinc inducta immobilitate fe præftitiffe efficacia. Scribit præterea levamen attuliffe in Paralyfi, Melancholia & pertinaciffimis Oculorum Morbis; ut Amaurofi, Glaucomate, Cataracta, Ophtalmia, Albugine & Corneæ Panno etiam poft Variolas relicto. Tanta auctoritate commendata ab aliis & ubique tentata eft; fed nullibi promiffis videtur ftetiffe. In Oculorum Morbis ea fe fruftra ufum effe conqueritur clariffimus BERGIUS. Nos Extractum ab ipfo illuftriffimi STOERCKII Pharmacopœo præparatum & huc Viennâ allatum nihil vidimus effeciffe.

PYRETHRI Radix. *Vuurwortel; Speekfelwortel; de Wortel van Bertram.*

Dum hæc Radix mafticatur primò Aciditas, mox ignea illa Acredo, quæ Herbæ nomen impofuit, linguæ imprimitur, & copiofa Saliva elicitur. Expreffus e recenti Radice Succus mitis eft, & ejus acrimonia in refinofa parte videtur hærere: nam vix Aquâ; omnis Spiritu Vini extrahitur, & Diftillatione non elevatur. Siccata etiam Radix recenti acrior eft.

Planta, quæ hanc Radicem largitur, LINNÆO *Anthemis Pyrethrum* dicitur, & in Africa, nec non Europa Meridionali crefcit. Craffiores & acriores Radices e Regno Tunetano afferri dicuntur.

Tamquam Mafticatorium præfertim præfcribitur, ac laudatur in Morbis Capitis & Dentium, nec non Linguæ Paralyfi a caufa frigida; ubi ftimulus & multæ Salivæ excretio utilis effe poteft. Internè vix adhibetur: commendatur tamen ab aliquibus ad fcrupulum unum vel duos tamquam Diaphoreticum & Diureticum adverfùs Morbos frigidos.

QUASSIA. Vide LIGNUM QUASSI.

QUERCUS Cortex & Glandes. *De Baſt van den Eekenboom, en de Eekelen.*

Omnes hujus Arboris partes vires adſtringentes poſſident. Uſu interno tam Cortex, quam Glandes laudantur adverſùs Diarrhæas, Dyſenterias & Febres intermittentes. Data adſtringendi & roborandi indicatione, in dictis Morbis Corticem Peruvianum certiùs agere, & præferri debere judicamus. Brunvicenſes adverſùs Eryſipelas Glandum dragmam dimidiam pro doſi in Cereviſia aſſumere, & mox in lecto ſudorem exſpectare, hocque Remedio poſt duodecim horas nec tumoris, nec ruboris veſtigium ſupereſſe, aſſeritur. Earumdem toſtarum Decoctum nuper a clariſſimo SCHROEDERO adverſùs Scrophulas, Atrophiam, Scabiem alioſque Morbos commendatum eſt. Addit celebris Vir, hoc Remedium producto tenaci fœtido ſudore curare. Hæc laus, notante cl. MURRAY, pluribus adhuc Experimentis indiget.

Uſu externo, qui interno frequentior eſt, & quo in pluribus caſibus fortè Cortici Peruviano ſubſtitui poſſet, commendatur Cortex a celeb. PLENKIO in Ulceribus Œdematoſis & Gangrænoſis. Addit illuſtris Vir aſſertum D. DESESSART: facculum ſcilicet cum Pulvere Corticis Quercini aliquantum impletum & Vino rubro calido aliquamdiu maceratum loco herniofo imponi, Bracherio firmari, hacque applicatione quotidie renovata, Infantes intra quatuordecim dies, Adultos intra menſem radicaliter ab Hernia curari.

RANA. *De Kikvorſch.*

Ranarum Juſculum, tamquam demulcens Nutrimentum, Hecticis & Phtiſicis ab aliquibus commendatur. Decoctum ſex Ranarum boni habitus pro conficiendo Emplaſtro VIGONIS adhibetur. Ranarum etiam Sperma, ſubſtantiam ſcilicet illam viſcidam, corpuſcula

rotunda nigra continentem, quæ tempore verno Aquis innatat, fomnium PARACELSI, tamquam efficaciffimè externè refrigerans, in Medicinam introduxit. Oleum, Aquam, Emplaftrum ex hoc Spermate conficere aliqui hanc Authoritatem cæcè fecuti poftea excogitarunt. Neglexerunt interim utrum aliquid præftet & in Materia Medica locum tenere mereatur, Experimentis evincere: quod fi feciffent, jam dudum Ranæ Stagnis relinquerentur, vel faltem e Pharmacopœis exularent.

RAPHANI RUSTICANI Radix. *Mirkswortel, Capucynen Moftaert.*

Vocatur etiam *Radix Armoraciæ*, & Planta, quæ eam largitur, vocatur LINNÆO *Coclearia Armoracia*, *Foliis radicalibus lanceolatis crenatis, caulinis incifis.* Brachium craffa, ramofa, alba, cylindriaca eft. Recens odore volatili, ftimulante nares fortiter ferit; faporis eft acris, pungentis, penetrantis. Manibus tractata effluviis fuis lacrymas ex oculis excutit. Comefta ructus multos fœtidos alliaceos producit. Cuti applicata eam rubefacit. Hæ dotes in Cortice præfertim hærent, fugaces funt, & tam Exficcatione quam Coctione perduntur. Sub Siccatione faporem primò dulcem acquirit; poft fenfim fit infipida. Aqua & Spiritus Vini fola Infufione omnes Vires extrahunt, eafdemque Diftillatione fecum elevant. Cum Aqua paucum Oleum Effentiale, fundum petens, omnem Raphani Acrimoniam poffidens afcendit.

Vires incidentes, ftimulantes, diureticas poffidet: hinc in Scorbuto, Afthmate, Hydrope, Arthritide aliifque Morbis, ubi vafa inertia exftimulanda, & humores vifcidi refolvendi funt, tot encomia confecuta eft. Eam aliqui non folùm Calculos pellere, fed etiam diffolvere contendunt: alii Antihelminticam afferunt. Nec his, nec illis credimus. Externè epifpaftica eft.

RHABARBARI, feu RHEI Radix. *Rhabarber.*

Plantæ, quæ hanc Radicem largitur, Lapathi fpecies videtur, & LINNÆO *Rheum Palmatum*, *Foliis Palmatis acuminatis* dicitur.

Orientis & præfertim Imperii Chinenfis indigena eft: ab aliquibus tamen annis in Angliam, Galliam & Belgium tranflata, harum Regionum Hiemes bene tulit.

Rhabarbarum, ut ad nos adfertur, frufta exhibet quatuor aut quinque pollices paffim longa; variæ figuræ (pro maxima parte oblongæ, vel fubrotundæ) tuberofa, ponderofa, Cortice orbata; extùs coloris flavi; intus ftriis rubicundis, ut Nux Mofchata, variegata; odoris proprii, non nihil aromatici, adverfi; faporis acris, amari, adftringentis, naufeofi. Mafticatum Salivam colore croceo tingit. Aqua ferè dimidium ponderis extrahit; Spiritus Vini circiter tres octavas. Vires purgantes in priori Tinctura præva-lent; in pofteriori adftringentes & aromaticæ: illæ in principio volatili hærere videntur; nam Coctione, ut etiam Toftione, mul-tùm deperduntur, & Aqua Diftillatione aliquam virtutem pur-gantem fecum elevat. Extractum hinc ferè iners eft.

Partim Navibus directè ex India Orientali; partim terreftri itinere e China in Perfiam & Ruffiam adfertur: ut omne Rheum ejufdem originis & patriæ videatur. Pofterius tamen mollius eft, texturæ laxioris, minùs ponderofum, & vires, præcipuè purgantes præ-ftantiores poffidet. Hæ differentiæ a diverfo Anni tempore, quo Radices colliguntur; vel a diverfa methodo eafdem tractandi & exficcandi; vel a cautelis, quæ in Ruffia in hujus Medicamenti emptione adhiberi fcribuntur; vel tandem ab ipfo itinere pendere poffunt.

Rheum facilè mucidum fit, & carie exeditur. Ruffico præcipuè id accidit. Avidi Mercatores, ut hoc vitium tegant, Foraminula artificiofè implent, eademque exterius optimi Rhei Pulvere tam cautè celant, ut etiam exercitatiffimi, nifi fingula frufta fcrupulofo examine obfervent, decipi poffint.

Familiare, mite & femper innocuum Purgans eft, quod optimè in fubftantia adhibetur, & Canalis Alimentarii tonum minimè dejicit:

quin in refracta dosi eumdem roborat. Urinam, Sudorem colore croceo inficit. Antihelminticum est.

RHAMNI CATHARTICI, seu SPINÆ CERVINÆ Baccæ. *De Beziën van Hartsdoorn.*

Nigræ, rotundæ sunt; pisum magnitudine æquant, & quatuor ordinariò semina continent. Hoc ultimo criterio a *Frangulæ* & *Corni fœminæ* Baccis, quibus adulterari, vel quæ eis substitui possent, distinguuntur. Implentur Succo e viridi nigrescenti, lurido, acri, adstringenti, nauseoso.

Tamquam Purgans, præsertim in Hydrope & Arthritide, laudantur. Syrupus ex eisdem confectus, ob additum Saccharum & Aromata, ipsis Baccis, vel earum Succo minùs ingratus multùm SYDENHAMO in usu erat. Nulla tamen apparet ratio, ob quam hoc Medicamentum aliis Purgantibus deberet præferri: quin contra difficiliùs agit; tormina producit; Os & Fauces siccat.

RHAPONTICI; seu RHABARBARI ANTIQUORUM Radix. *Raponticum.*

Pertinet ad Plantam a PROSPERO ALPINO circa annum 1610. e Thracia in Europam ductam, quæ C. BAUHINO *Rhaponticum Folio Lapathi majoris glabro*; LINNÆO *Rheum Rhaponticum* appellatur. Radix est oblonga, duos circiter pollices crassa; Rhei veri Radice mollior, levior, magis spongiosa; intus & extus ejusdem coloris, flavicantis; odoris minùs aversi; saporis acris, adstringentis, minùs nauseosi. Diu masticata viscidam se præbet, & transversim dissecta strias exhibet, a centro ad circumferentiam porrectas, quibus a vero Rhabarbaro facilè distingui potest.

Ad duplam triplamve dosim exhibita vires easdem ferè, quas Rheum verum, edit. Parum tamen in usu est.

RHUS OBSONIORUM. Vide SUMACH.

RIBESIA NIGRA, seu GROSSULARIÆ NIGRÆ Fructus. *Zwarte Aelbeziën.*

RIBESIA RUBRA, seu GROSSULARIÆ RIBES Fructus. *Roode Aelbeziën, Genevers.*

RICINI, seu CATAPUTIÆ MAJORIS Semen. *De Zaaden van gemeene Wonderboom.*

Semina hæc ovata sub Cortice nigro, striis gryseis pulchrè variegato, Medullam albam includunt, & saporis sunt acerrimi. Duplex habere Oleum perhibentur; unum mite & dulce; alterum acerrimum, igneum. Quidquid sit, coctione in Aqua, vel melius Expressione fundunt unam tertiam circiter Olei acris, quod *Oleum Ricini; Oleum Palmæ Christi; Oleum Cicinum, de Therva* &c. appellatur, & jam Veteribus cognitum erat. Id apud nos vix in usu medico est; sed teste celeb. FRASER (*Medical Observations and Inquiries* Vol. II.) in India Occidentali optimo eventu præscribitur in Morbis Biliosis; obstinatissimis Alvi Constipationibus; Colica Pictonum; Morbis renum, in quibus Alvum laxare convenit, & in ipsa Dysenteria. Vires ab omni oleoso expectandas habet, & agit præterea tamquam mitissimum Purgans, quod etiam Infantibus recens natis ad evacuandum Meconium sine noxa porrigi potest. Alii non solùm has vires confirmarunt; sed & Antihelminticas addiderunt. Omni hora coclear exhibetur.

ROSA PALLIDA. *Bleeke Roos.*

ROSA RUBRA. *Roode Roos.*

E pluribus Rosarum speciebus hæ duæ præcipuè ad usus medicos adhibentur. Ob fragrantiam suam analepticæ, refocillantes sunt, & Nervis conducunt; sed & ob idem principium quandoque Caput gravant, corpus mirè turbant; Abortum, vehementes Sternutationes, Lipothymiam, & lethalem Syncopen inducunt, ut hinc indè apud observatores legitur. Pallidæ his dotibus reliquas species

præcellunt. Cumque præterea multo humore ſaponaceo, ſolvente ſcateant, ad leniter laxandam alvum præſertim præſcribuntur. Ophtalmicæ vires, quibus hactenus pollere creditæ ſunt, nullo fido Experimento nituntur, & infirmo ſtant talo.

Rubræ evidenter balſamicæ ſunt, & adſtringentes. Tam extus quam intus has vires produnt. Teſte clariſſ. MACBRIDE efficaciùs, quam Sal Marinus, putredini reſiſtunt. Laudantur præſertim in Morbis Pectoris a laxo & debili Pulmone. Multos etiam Phtiſicos earum Conſervâ integrè curatos fuiſſe, legitur apud SCHENKIUM & in *Miſcellaneis curioſis*. Optimè earum vis in his caſibus, adjectis aliquot guttis Spiritûs Vitrioli, aut addito Cortice Peruviano, juvatur.

RORISMARINI Summitates & Flores. *De Toppen en Bloemen van Roosmaryn.*

Planta hæc Europæ Meridionalis incola in Hortis noſtris colitur. Ejus Flores in Officinis paſſim *Flores Anthos* dicuntur. Tota Planta odorem habet fragrantem, balſamicum, camphoratum, proprium; ſaporem amarum, calidum, aromaticum, ad Lavendulam accedentem. His dotibus Flores Foliis cedunt. Vires aliquæ Aqua; omnes Spiritu Vini extrahuntur. Spiritus a Floribus Diſtillatione abſtractus eſt *Aqua Reginæ Hungariæ*. Oleum odoratum, virideſcens largitur, quod aliqui ad guttas quatuor vel ſex, in convenienti Vehiculo, ante paroxiſmum exhibitum multas Febres intermittentes curaſſe perhibent.

Perſpectis dotibus, in Morbis frigidis interno uſu utilis Planta videtur: nec deſunt, qui eam adverſùs Morbos Capitis, Paralyſim, Hydropem, Fluorem album, Ventriculi Languorem, Menſtruorum defectum alioſque Morbos ſummis laudibus extollunt. Vix tamen præſcribitur.

Extus diſcutit, roborat.

RUBIA

RUBIA TINCTORUM. *Meekrap.*

Ita vocatur Radix Plantæ LINNÆO *Rubiæ Foliis ſubſenis*; CASPARI BAUHINO *Rubiæ Tinctorum ſativæ* dictæ. Oblonga eſt, calamum circiter craſſa, lignea, fibroſa, intus & extus rubra. Saporem habet primò ſubdulcem, tum leviter amaricantem & adſtringentem; odorem vix ullum.

Multùm ad uſus tinctorios adhibetur, & in hunc finem præſertim colitur. In Medicina diureticum, detergens, aperiens Medicamentum creditur, & in Ictero præcipuè laudatur: at illi in hoc Morbo, ſæpius a Calculis Biliariis pendenti, non fidendum innuit celeberrimus CULLENIUS. Hæc Radix comeſta, jam obſervante GALENO, Urinam colore rubro inficit. Fortè ob hoc Phœnomenon Diuretici famam, ut plura alia Medicamenta, quorum aliquid immutatum per Urinas excernitur, conſecuta eſt. Minimè tamen hic effectus hanc vim probat: nam Perſpirabilis Materia & Lac Nutricum, quæ hanc Radicem aſſumpſerunt, eodem colore tingitur; ut probavit celeb. YOUNG. Quin imo Oſſa Animalium, præſertim juniorum, eâdem paſtorum multis clariſſimorum Virorum Experimentis rubra evadunt. Probatum eſt nulli alteri ſolidæ Corporis parti, nequidem etiam cartilagini, id accidere, & Animal ſub ejus uſu langueſcere, ægrotare, ac intra paucos dies perire; ſubſtitutoque alio Nutrimento, ut mors præcaveatur, ſenſim evaneſcere Oſſium Rubedinem.

Ex his Phœnomenis concluſum eſt efficax, penetrantiſſimum Remedium eſſe; quod ad difficillimos Oſſium Morbos fortè aliquid poſſet. Tentata eſt itaque adverſùs Rachitidem, & revera in hoc Morbo efficacem ſe præſtitiſſe teſtantur LEVRET, COSNIER, ROBERT, & alii. Obſervatis celebrium horum Virorum nec fidem nec famam detrahere nolumus: ſed credimus eos non ſat firmo talo ad Experimenta ſua acceſſiſſe: nam conſtat quidem Materiam Colorantem ad Oſſa penetrare; at pendentne medicæ vires hujus Radicis ab ipſa Materia Coloranti? nonne etiam Oſſa tinguntur ab *Aſperula*

Cynanchica; a *Galio vero*; *Galio mollugine* aliiſque, quibus tamen ideo eadem Virtus non adſcribitur?

RUBI IDÆI Fructus. *De Braambeziën.*

RUBI VULGARIS Folia & Fructus. *De Bladeren van gemeine Braam, en zwarte Braambeziën.*

RUTÆ Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van Wynruyt.*

Hæc Planta multum apud nos culta, & hinc ſatis nota odoris eſt gravis, adverſi, penetrantiſſimi; ſaporis amari, calidi, acris. Hæ dotes, præcipuè priores, exſiccatione multum minuuntur. Olei Eſſentialis, frigore conſiſtentis, parvam quantitatem largitur. Multæ Vires Aqua; plures Spiritu Vini extrahuntur. Prius Menſtruum Diſtillatione Rutæ odorem & partem acrimoniæ ſecum elevat; poſterius nihil, ut Vis in fixa parte videatur hærere.

Tamquam reſolvens, Flatus diſcutiens, Venenis reſiſtens; imò Peſtem arcens a Veteribus ſummis laudibus elata eſt. Apud nos ſtimulantes, nervinas, diſcutientes Vires retinuit, & in Affectionibus Hyſtericis, Epilepſia, Morbis frigidis; ubi ſolida exſtimulanda, & Humores reſolvendi ſunt, commendatur. Antihelmintica eſt, & optimè in Enemate ad Aſcarides præſcribitur.

Externè, præſertim recens, rubefaciens eſt; Vires antiſepticas edit, & tamquam diſcutiens ad contuſa præſcribitur. Ultimam laudem non ſolùm factis, ſed etiam a ratione videtur mereri: nam ſolida leniter exſtimulat, & Sanguinem e Vena miſſum, teſte celeb. SCHWENCKE, attenuat.

SABINÆ Summitates. *De Toppen van Zevenboom, of Zavelboom.*

CASPARI BAUHINO *Sabina Folio Tamariſci* fruticoſa & perpetuò virens hæc Planta appellatur; LINNÆO *Juniperus Sabina.* Sponte creſcit in Europa Meridionali, & Oriente; apud nos non difficul-

ter colitur. Ejus folia odoris ſunt validi, gravis, aromatici, reſinoſi; ſaporis acris, calidi, amari. Libra una fundit circiter uncias duas & dimidiam Olei Eſſentialis calidiſſimi. Vires partim Aqua, optimè Spiritu Vini extrahuntur.

Introſumpta ob Oleum acre & calidiſſimum ſtimulat potenter Solida, & Sanguinem exagitat. Eumdem præterea, juxta celeb. SCHWENCKE Experimenta, fluidiorem & rubicundiorem reddit. Ob duos hos effectus, teſte illuſtriſſimo HALLERO, in Puella Hæmopthiſim produxit. Ob eoſdem, non ob vim peculiarem, qua in Uterum agit, Menſtrua pellit. Id præſertim efficit in iis, quibus laxa Fibra eſt & Humores viſcidi. A GALENI tempore Hæmorrhagias uterinas & Abortum producere credita eſt. Hanc vim illuſtres Viri confirmant, & non ſine Matris diſcrimine id agi aſſerunt: alii negant. Stupendam Foliorum quantitatem a gravida Puella devoratam, & ab alia unciam integram Olei Eſſentialis aſſumptam vidimus ſine abortu. Utramque tamen invaſit Cardialgia, ſummus Ventriculi Ardor, Sitis inextinguibilis & validiſſima Febris: ut hinc ſuſpectam ſaltem debere haberi concluderemus. Parca tamen ejus doſis in Morbis frigidis utilis eſſe poteſt. Ad dragmam dimidiam in Pulvere, aut ad duplam quantitatem in Decocto laudatur in Paralyſi, Fluore albo, Aſthmate &c.

Externè commendatur ad Scabiem; Ulcera ſordida, calloſa, ſpongioſa; adverſùs Gangrænam, Cariem Oſſium & Cerebri Fungum. Verrucæ venereæ, Condylomata &c. inſperſo ejus Pulvere pulchre ſubiguntur. In Aceto decocta laudatur ad Strumas. Antihelmintica eſt; ut etiam Folia umbilico impoſita, & Oleum Ventri inunctum Vermes necare credatur.

SACCHARUM. *Suiker.*

Eſt Sal Eſſentiale ſapore dulci, grato inſtructum, quod, teſte celeb. MARGRAF, e Betæ tam albæ quam rubræ, Dauci ac Siſeri Radicibus extrahi, & probabiliter e multis aliis Vegetabilibus ob-

tineri poteſt. Quod apud nos in uſu eſt pertinet ad *Arundinem Sacchariferam*, Plantam ſcilicet inter Tropicos ſponte creſcentem, & in variis aliis Aſiæ, Africæ & Americæ Regionibus feliciter cultam. Ejus expreſſus ſuccus, ut clarificetur, & ſecundùm celeb. BERGMAN ſuperfluo Acido liberetur, pluries cum Aqua Calcis & Cinerum Lixivio coquitur: tum evaporatur; donec maxima pars frigore coaguletur, & confuſam Cryſtalliſationem ſubeat. Id concretum, *Saccharum Crudum*, ſeu *Thomæum* eſt; ob multas adhuc adhærentes extractivas & mucilaginoſas partes coloris rufi ſeu brunnei, attactu pingue, in Aëre deliqueſcens.

Sub hac forma magnis doliis incluſum paſſim in Europam transfertur; ubi ulteriori Operatione, quam *Refinationem* vocant, & quæ egregiè ab illuſtri DU HAMEL deſcripta eſt; novâ ſcilicet Solutione in Aqua, coctione, additione Calcis, Sanguinis Bovini & Albuminum Ovòrum depuratur; ut in Panes Conicos, vel in Cryſtallos regulares, *Saccharum Candum* dictas, & pro puritate adhibiti Sacchari albas vel brunneas, efformetur. Sub vario depurationis gradu Saccharum colorem mutat, & conſiſtentiam; ut tandem ultimo labore in Panes Pyramidales redactum niveum, durum, ſonorum, ſplendens ſe præbeat; in Aëre ſiccum maneat, & *Canarienſe*, ſeu *Regium* appelletur; vel cryſtalliſatum Saccharum candum largiatur albiſſimum, pellucidum.

Sub variis his varium Saccharum conficiendi proceſſibus ſemper defluit major vel minor copia Syrupi, qui pro multiplici puritatis Gradu diverſum ſe præbet, & ratione Sacchari, quod continet, in Fermentationem Spirituoſam pronus eſt. Ex eo in India diſtillatur Spiritus *Rum*, ſeu *Taffiâ* dictus.

Saccharum ita heterogeneis liberatum & ſui juris factum, ſecundùm experimenta clariſſimorum MARGRAF, LA ROUELLE, BERGMAN & SCHRICKEL, conſtat Acido peculiari, forti, unito Terræ tenuiſſimæ, & Oleo blando. In igne liqueſcit: inflammabile eſt,

& Fermentationis Spirituosæ admodum capax. Solvitur Spiritu Vini & in dimidio sui ponderis Aquæ. Misceri etiam potest Oleis, quæ, ut Resinas, Aquæ miscibilia reddit : hinc coagulationem Lactis impedit.

Tamquam gratum Condimentum multùm ad usus culinarios adhibetur. In Pharmacopœis gratiæ vel conservationis causâ Trochiscos, Conservas, Condita, Rob, Syrupos &c. ingreditur. Tamquam saponaceum, blandissimum resolvens, abstergens & potentissimum antisepticum in Medicina laudatur. Ob has dotes, & præsertim cum in Aciditatem vergere constet, tam in inflammatoriis, quam putridis Morbis optimè & cum fructu adhibetur. Ob easdem vires, quibus demulcens addi potest, laudatur in Morbis Pectoris, & quidem ob vim detergentem in Pulmonum Ulceribus. In his casibus Sacchari cum Rosis connubium utilissimum est. Testibus BECHERO, PRINGLE, MACBRIDE optimum est antiscorbuticum, cujus usu familiari Lepra & Morbi putridi jam rariùs, quam olim, incidunt. Ejus usum HELMONTIUS, DOLÆUS aliique illustres Viri condemnarunt, & ejus Acidum Dentibus, Stomacho, Nervis inimicum esse perhibuerunt. Maximam interim Sacchari quantitatem quotidie sine noxa, quin potiùs cum emolumento, devorari posse SWIETENIUS, HOFFMANNUS, TRILLERUS exemplis probant. Fatendum tamen est nimia ejus quantitate ingesta Fermentationem in primis viis oriri posse : hinc extricato Acore molestias posse adferre. Caveant ergo ab ejus usu Infantes, Virgines chloroticæ, Hystericæ, Hypocondriaci, in quibus plerumque jam indè Acidum prædominatur, & quorum præsertim dentes ejus usu denigrescunt. Vermes generare & Gluten producere passim a nostratibus Mulierculis creditur : sed utrique potius remedium esse celebres Medici testantur. Nimiæ obesitati mederi perhibetur. Si verum sit, id efficit solvendo Olea. Macilentis ergo nocere, &, ut ab aliquibus scribitur, eosdem tabidos reddere potest.

Thomæum Clysmatibus additur, ut Alvus sollicitetur. Carbonibus ardentibus inspersum Aërem depurat, & hic Vapor laudatur

ab aliquibus ad coryfas. Pulvis ejus tenuiffimus per Calamum fcriptorium Oculo inflatur ad delendas Corneæ maculas. Ulcerum Carnem fungofam reprimit, eademque confolidat.

SAGAPENUM, feu GUMMI SERAPINUM. *Sagapenum.*

Eft concretus Succus gummeo-refinofus, qui in Media, Perfia aliifque orientalibus Regionibus ex incifo Frutice, necdum fatis Botanicis noto, ftillat. Adfertur in granis, vel in maffis, quæ evidenter e lacrymis compactæ videntur. Coloris eft exterius rufefcentis; intus albidi, fubpellucidi. Odorem habet gravem, virofum, ex Affa fœtida & Galbano compofitum; faporem calidum, ftimulantem, acrem, pertinacem. Digitis fubactum mollefcit, eifdemque adhæret. Inflammabile eft prunifque injectum fœtorem fpargit ad Porrum accedentem. Trituratione fufpenditur in Aqua, & cum ea redit in nativam formam lacteam, fub qua e frutice ftillat. Ferè tres quartas fui ponderis Extracti Aquofi largitur; unam tertiam Spirituofi. Pofterius plures Sagapeni Vires retinet.

Attenuans, refolvens, aperiens eft, in Vifcerum obftructionibus Morbifque frigidis ab hac caufa pendentibus; ut Hydrope, Afthmate, Menfium defectu &c. utiliffimum. Laudatur præterea, ut Affa fœtida, in Morbis fpafmodicis a Spirituum Ataxia. Ad magnam dofim, v. g. dragmas duas vel tres, purgantes vires edit. Fœtum expellere; hinc gravidas ab eo debere abftinere, Arabum figmentum eft.

Externè refolvendi, difcutiendi, maturandi ergo ad Glandulas induratas commendatur. Ut alia Gummata acria Cutim rubefacit, Puftulas excitat.

SAGO, feu SAGU. *Sago.*

Sub hoc nomine e variis Indiæ Orientalis Regionibus; nominatim ex Infulis Moluccis, Amboina & Ternate, ad nos adferuntur Grana Hordei mundati Granis ad afpectum non abfimilia; paulò tamen

minora; coloris extus pallidi, vel flavicantis, intus albi; odoris expertia; ſaporis vix ullius. Sub Dente tenacia ſe præbent, & vix in Pulverem redigi poſſunt: ſponte tamen ſolvuntur in Mucilaginem in ebulliente Aqua, Lacte, Vino.

Grana hæc artificialia ſunt: Medulla ſcilicet Arborum, quæ ab Itineratoribus, & Botanicis *Palmæ* ſpecies ſtatuuntur, contunditur, Aquâ eluitur, & in Panes redigitur, ut Indis Nutrimento ſit; vel in Grana figuratur, & ad nos ſub nomine *Sago* transfertur.

Circa initium hujus ſæculi primùm in Europa in uſus medicatos adhibita ſunt. Leve Nutrimentum præbent, quod Infantibus præſertim & Phtiſicis commendatur. Cæterùm nullas particulares virtutes poſſident.

SAL AMMONIACUS. *Ammoniak Zout, Salmiak.*

Eſt Sal neutrum conſtans Acido Marino & Alkali Volatili ad ſaturationem invicem unitis. Reperitur quidem *Nativum*; ſed aliis plerumque junctum & in parca copia. Quod paſſim in Officinis proſtat *Artificiale* eſt, & ex Ægypto ſub forma Panum rotundorum, variæ diametri; tres, quatuor, quinquè libras ordinariò pendentium; una parte convexorum, alterâ concavorum adfertur. Paratur ope Sublimationis ex Fuligine combuſtorum excrementorum, quæ Animalia multo Sale communi paſta deponunt. Subſtantiam exhibet ſalinam, ex ſtriis paralelis concretam, pellucidam; ſed quæ in Panibus ad nos allatis plerumque ſordida, nigra, fuliginoſa admixta gerit. Saporem præbet ſalinum, amarum, omni alio Sale neutro magis acrem, & penetrantem. Frigoris ſenſum Linguæ imprimit. Solvitur in duplo circiter pondere Aquæ, eamque ſub ſolutione ad Thermometrum multò frigidiorem reddit. Evaporata ſolutione Sal Ammoniacus in Cryſtallos lanuginoſas, penniformes concreſcit. Solvitur etiam in trigeſies bis ſuo pondere Spiritus Vini Rectificati. In Aëre humido deliqueſcit. Calori perſe expoſitus non

mutatur; sed majore, quam Aquæ ebullientis, adhibito, sublimatur. Decomponitur tam Acido Nitroso quam Vitriolico. Hæc, expulso Acido marino, se basi ejus jungunt, & cum ea *Salia Ammoniacalia* constituunt, ab adhibito Acido denominanda. Contra, Alkali fixum, tam vegetabile quam minerale, & vi ignis Terræ calcareæ se Acido Marino uniunt, ac Alkali Volatile expellunt; quod ita concretum obtinetur. Sal Ammoniacus cum Calce mixtus, & Distillationi subjectus Alkali Volatile largitur magis causticum, semper liquidum, quod Nares fortiter ferit, & in Officinis sub *Spiritus Salis Ammoniaci Volatilis urinosi*, vel *caustici* titulo prostat. Plures præterea Substantiæ Metallicæ hunc Salem decomponunt, & sub omni Decompositione a liberata volatili Basi percipitur odor urinosus.

Ab aliquot retro lustris hic Sal Brunsvigæ paratur. Ibi in Panes conicos, ut Saccharum pyramidale efformatur; purior, albissimus est, &, teste SPIELMANNO, minorem proportionem Alkali Volatilis continet.

Vires habet leviter stimulantes, incidentes, attenuantes, aperientes, & antisepticas: hinc utilis est in Viscerum Obstructionibus & omnibus Morbis a Vasorum inertia & Muco spisso pendentibus. Ad scrupulum unum alterumve per Sudores, vel Urinas agit: major dosis purgat: ad tres quatuorve dragmas exhibitus excitat Vomitum. Famam habet in Febribus Intermittentibus, &, attentis dictis dotibus, & intermittentium naturâ, plerumque meretur. Optimè Cortici Peruviano jungitur, dum fuganda Febris est, & tamen Viscerum Obstructiones Corticis usum suspectum reddunt. Sanguinis Coagulum impedit.

Externè ob vires antisepticas Gangrænæ opponitur. In Gargarismatibus adversùs Anginam mucosam & Linguæ Paralysim laudatur. Tamquam resolvens & discutiens applicatur Tumoribus frigidis. Celeb. PLENK præscribit ad Scabiem.

SAL

SAL CATHARTICUS AMARUS; SAL ANGLICANUS, EBSHAMENSIS, vel EPSOMENSIS. *Engelſch Zout; bitter buikzuiverende Zout.*

Hi tituli propriè ſignificant Salem neutrum, nativum, e variis Fontibus, nominatim ex Anglico illo Urbi Epſomenſi vicino, evaporatione obtentum, conſtantem Acido Vitriolico unito Terræ omnino particulari, tenuiſſimæ, leviſſimæ, & albiſſimæ, quæ, adjuncto Alkali liberata, *Magneſia Anglicana* dicitur, & tam natura quam præſtantioribus viribus, omnino diverſa eſt a Magneſia illa ordinaria, quæ e Lixivio Nitri, aut Salis communis, poſt horum Salium Cryſtalliſationem & ablationem, obtinetur. Sal Epſomenſis albus, pellucidus eſt; cryſtallis rectangularibus priſmaticis Salem Glauberi æmulatur, & ſaporem præbet ſalinum, parùm acrem, amarum, non adſtringentem. Aëris humiditatem attrahit. Nullatenus in Spiritu Vini rectificato; ſed in æquali pondere Aquæ, præcipuè ebullientis, facilè ſolvitur. Ejus Cryſtalliſatio magnam Aquæ quantitatem requirit: nam Igni expoſitus primò liqueſcit; dein continuato calore, & evaporatâ Cryſtalliſationis Aquâ, concreſcit in maſſam albam, opacam, ſpongioſam, friabilem, quæ dimidium ſui ponderis amiſit, & denuò in Aqua ſolvi poteſt.

Ei in Officinis paſſim ſubſtitutum proſtat mixtum ſalinum, poſt Salis marini Cryſtalliſationem & ablationem ex ejus Muria obtentum, quod conſtat Sale Glauberi, Sale communi, & Sale ex Acido Marino & Terra calcarea facto; vel merum Sal Glauberi, cujus Cryſtalliſatio, ne fraudem proderet, de induſtria turbata eſt. Facilè tamen hæ ſubſtitutiones dignoſci poſſunt: nam Alkali Solutioni genuini Salis epſomenſis adjectum eamdem turbat, & quantitatem Magneſiæ Anglicanæ adhibito Sali proportionatam præcipitat: cum verò Salem Glauberi non decomponat, ejus Solutionem non immutat. Idem, Solutioni Salis e reſidua Muria Salis marini obtenti additum, decomponit quidem Salem marinum Baſi calcarea, & Terram albam dejicit; ſed paucum eſt, neque adhibito Sali proportionatum, & diverſæ indolis Præcipitatum.

Sal epſonienſis ad unciam unam, aut unciam unam & dimidiam exhibitus mite, ſemper tutum purgans eſt, cui plurimæ Aquæ medicatæ vim Alvum laxandi & ſuam Celebritatem debent. In minori doſi tutiſſimum Alterans eſt, quod, ut alia, pro diverſis circumſtantiis, hic non notandis, per diverſas vias agit. SAL SEDLITZENSIS ab Epſonienſi Origine, non Natura, diverſus eſt.

Clariſſimus COTHENIUS anno 1775. Academiæ regiæ Scientiarum & elegantiorum Litterarum Berolinenſi retulit, & chemicis Experimentis probavit, magnam hujus Salis quantitatem quotannis in Comitatu aſtenſi, prope Vicum *Canal* dictum, e Telluris ſuperficie effloreſcere.

SAL COMMUNIS, vel MARINUS; SAL GEMMÆ, vel FOSSILIS.

Gemein Zout, Zeezout.

Eſt Sal perfectè neuter conſtans Acido proprio, *Marino* dicto, & Alkali particulari, quod *Alkali Marinum*, vel *Minerale* appellatur. Dotes externas exhibet ſat notas. In figuras regulares, ſemper cubicas, cryſtalliſari poteſt. Solviter in ter ſuo pondere Aquæ, tam frigidæ, quam ebullientis. In Aëre humido liqueſcit. Igni, etiam violentiſſimo, expoſitus non decomponitur, ſed primò decrepitat; id eſt, ejus Cryſtalli cum fragore in fruſta diſſiliunt; poſt aucto Igne funditur, eodemque amoto concreſcit in ſolidam albam maſſam; quæ parum ſui ponderis amiſit: ut hinc conſtet parcam eſſe Cryſtalliſationis Aquam. Sal ſedativum, Acidum nitroſum & vitriolicum, expulſo Acido marino, ſe ejus baſi uniunt: poſterius cum ea Salem Glauberi conſtituit.

Obtinetur ex Aqua marina, & Fontibus ſalinis ope Evaporationis, quæ in calidioribus Regionibus ſolo Sole, in frigidioribus Igne promovetur; vel jam ſub forma ſolida eruitur e Terræ viſceribus in variis Regionibus: tunc *Sal Foſſilis*, vel *Gemmæ* vocatur. Utrumque iteratis Solutionibus & Cryſtalliſatione a ſordibus, Sale Glauberi, quem ſemper continet, aliiſque depuratur.

Cibis adjectus eorumdem ſaporem evehit, non mutat; Stomachum ad munus exſtimulat, comeſtorum & humorum in primis viis nidulantium viſcoſitatem corrigit; antiſepticus eſt. Ob has dotes tam neceſſariò Culinas noſtras ingreditur, ut ejus penuria funeſtiſſimos tandem morbos producat. Ut alii Sales neutri vires incidentes poſſidet; ſed os ſiccat, & ſitim creat. In majori doſi, ut Sal Epſonienſis, vires purgantes edit.

Externè putredinem arcere quotidiano uſu notum eſt. In minori tamen doſi eam potius accelerare docent Experimenta clar. PRINGLE, MACBRIDE & GARDANE. Fomentis adjectum Sugillationes diſcutit, contuſiones curat. Stimulandi ergo Enemata ingreditur.

SALEP, ſeu SALAB RADICES. *De Wortels van Perſiſch Balletjes Kruid, of Standelkruid.*

Sub hoc nomine e Perſia & Turcia adferuntur Radices bulboſæ, Epidermide orbatæ, plerumque ſphæroideæ; variæ magnitudinis; compactæ, duræ, hinc inde corrugatæ; coloris albi, vel flaveſcentis; ſubpellucidæ; odoris nullius; ſaporis farinacei, mucilaginoſi, ut Gummi Tragacanthi. Earum ſeptem octavæ partes aquoſis Menſtruis, & juvante Calore, ſolvuntur in Mucilaginem.

Pertinent ad Plantam, quæ orchidis ſpecies eſt, & LINNÆO *Orchis morio* dicitur. Collectæ Radices, teſte GEOFFROY, detractâ cuticulâ, Aqua pauliſper decoquuntur; dein exſiccantur. Ita ventricoſæ manent, & ſubpellucidæ fiunt. Radices *Satyrii*, ſeu *Orchidis noſtratis* methodo celeb. MOULT & PERCIVAL præparatæ eaſdem dotes & vires habent.

Perſæ analepticas, aphrodiſiacas eis vires tribuunt. Has non videntur poſſidere; ſed copioſa ſua Mucilagine egregiè demulcent, & obvolvunt: hinc in Morbis, ubi acres Humores involvi, aut ſolidæ partes adverſùs qualemcumque Stimulum defendi debent;

ut in Dyſenteria, Scorbuto, Vitiis Renum & Veſicæ, moleſta Tuſſi &c. optimè præſcribuntur. Leve Nutrimentum, Hecticis & Phtiſicis utiliſſimum, præbent. Earum Mucilago multùm laudatur adverſùs Morbos convulſivos Infantum.

SALVIÆ HORTENSIS MAJORIS, ſeu LATIFOLIÆ Folia. *De Bladeren van gemeene Salie.*

SALVIÆ HORTENSIS MINORIS, ſeu ANGUSTIFOLIÆ Summitates & Folia. *De Toppen en Bladeren van kleine Salie.*

Promiſcuus in Officinis harum ſpecierum uſus eſt: poſterior tamen dotibus externis præſtantiores vires ſpondet. Olei eſſentialis viridis parcam quantitatem largiuntur. Vires optimè Spiritu Vini rectificato extrahuntur: nam extractum aquoſum leviter tantùm amarum & adſtringens eſt; ſpirituoſum aromaticum præterea, camphoratum. Has Plantas ab accolentibus Bufonibus venenatas reddi fabula eſt. Ob Inſecta tamen in Foliis nidulantia ſubinde periculoſas fuiſſe, hinc ante uſum lavari debere, a cl. Rutty notatur.

Salviam Veteres Materiæ medicæ Scriptores a *Salvando* nomen perhibent recepiſſe: eorum aliqui eam *Herbam Sacram* appellarunt, eamdemque tot encomiis celebrarunt, tantiſque viribus præditam crediderunt, ut mirarentur, *cur moreretur homo, cui Salvia creſcit in horto.* Præcipuè adverſùs Venena, Peſtem, alioſque contagioſos Morbos, tamquam præſtantiſſimum & vix fallens prophylacticum & alexipharmacum Remedium laudarunt: donec tandem Obſervatio ſenſim præjudicium excuſſerit. Remanſerunt ergo ſtimulantes, calidæ, nervinæ, leviter adſtringentes, in Morbis frigidis, præſertim Uteri, Pulmonum, Generis nervoſi, utiles Vires. Ab illuſtriſſimo Swietenio præſcribitur ad ſudores nocturnos a laxitate poſt Morbos relicta pendentes, & in fluxu ſeroſo Mammarum poſt ablactationem ſuperſtite.

Usu externo discutit Tumores frigidos, Œdemata. In Gargarismate lautatur ad Aphtas, Ulcera Oris &c. Antiseptica est; nam Carnem diutius, quam ipse Peruvianus Cortex, a Putredine arcet.

SAMBUCI Folia, Flores, Baccæ & Cortex. *De Bladeren, Bloemen, Beziën en Bast van den Vlierboom.*

Folia & præsertim *Gemmæ* purgant, minùs tamen quam Cortex medianus. Extus laudantur ad dolores Hæmorrhoidum, Erysipelas, Combustiones, & Ulcera Phagadænica.

Flores volatili, leviter aromatico gaudent principio, quod Distillatione cum Aqua elevatur, & spirituosis Menstruis extrahitur. Id sub umbra Sambuci decumbentibus soporiferum esse, & nocere perhibetur: ut apud LINNÆUM, & in *Miscellaneis Curiosis* Febrium hinc ortarum Exempla prostent. Eodem principio Vasa blandè exstimulant, & Humores resolvunt. Internè itaque Sudores movent, & in Sero Lactis aliove Vehiculo infusi Commendantur ad Morbos a perspirabili retento, Erysipelas &c. Lac Nutricibus augere ETMULLERUS, & WERLHOFF testantur.

Extus discutiunt, resolvunt, anodini sunt, & Inflammationibus, Erysipelati, omnibusque ferè Doloribus opponuntur.

Baccæ Succum continent antiphlogisticum, resolventem. Exsiccatæ *Grana actes* dicuntur.

Cortex medianus ad unciam dimidiam assumptus purgat per Alvum; in majori dosi Vomitum excitat; in minori alterat, aperit, & per Urinas vel Sudores agit: hinc Hydropicorum Aquas quandoque feliciter expellit, & apud Nostrates adversùs hunc Morbum Specifici Famam obtinuit.

SANDARACHA. Vide ARSENICUM.

SANGUIS DRACONIS. *Drakenbloed.*

Ita vocatur Substantia resinosa, sicca, dura, friabilis; coloris extus obscurè rubri; intus paulò vividioris; dum in Pulverem re-

dacta eſt, ſanguinei; odoris & ſaporis ferè expers, quæ ex India orientali in Maſſis, ſeu Lacrymis ovalibus, junceo tegmine tectis, & Filo inter ſe nexis, ad nos tranfertur. Dum genuina eſt in Igne liqueſcit, inflammabilis eſt, & accenſa Suffitum ſpargit leviter balſamicum, ſubacidum, non ingratum. Solvitur tota in Spiritu Vini Rectificato; nullatenus in Aqua. Cl. FOTHERGILL *In Medical Obſervations and Inquiries. Vol. I.* Speciem hujus Medicamenti e Gambia allatam deſcribit, cujus minora Fruſta pulchrè pellucent, quæ ſaporem magis adſtringentem prodit, & in Aquâ tota ſolvitur. Hæc, ſi ad Nos perveniret, ad uſus medicos præſtantior foret. Species, quam hic deſcripſimus, ſtillat e variis Arboribus. Inter illas una COMMELINO *Draco Arbor Indica ſiliquoſa, populi folio;* LINNÆO *Pterocarpus Draco* dicitur. Ex hac Origine & Colore Medicamentum nomen recepit.

Plerumque Minio, Bolo armena, & variis Reſinis adulteratus proſtat. Qui in Tabellis extus & intus ſplendentibus, unciam unam alteramve pendentibus ex Hollandia præſertim adfertur, videtur fuſionem ſubiiſſe, & conſtat variis Gummatibus cum genuino Sanguine Draconis mixtis. Igne, vel Solutione in Spiritu Vini rectificato fraus detegi poteſt.

Hæc Subſtantia, tamquam adſtringens, ad Hæmorrhagias, Diarrœas, Gonnorrhœam, Fluorem album &c. paſſim laudari ſolet; ſed, cum aquoſis Menſtruis non ſolvatur, hinc Sanguinem noſtrum ſubintrare nequeat, quid inde boni ſperari poteſt? Abſurdiſſimè in caſu ab alto commendari SPIELMANNUS notat. Ergo, niſi quis eam pro Dentrifriciis ſervare vellet, ſine damno e Materia medica ejici poſſe credimus.

SANICULÆ Folia. *De Bladeren van Sanikel of Wondkruid.*

SANTALUM ALBUM. *Wit Sandelhout.*

Ita vocatur Lignum ponderoſum, ex India in magnis fruſtis allatum, quod omni dote ad Santalum citrinum mox deſcri-

bendum accedit; sed debilius est, & Coloris albi. Fibras exhibet rectas.*

Vix ad usus medicos adhibetur.

SANTALUM CITRINUM, seu FLAVUM. *Geel Sandelhout.*

Est Lignum durum, solidum, ponderosum, coloris citrini, fibras exhibens rectas; odoris, præcipuè dum fricatur, vel raditur, fragrantis, aromatici, grati, e Moschi & Rosæ odoribus compositi; saporis, dum diutius masticatur, amaricantis, resinosi, subacris & non ingratè stimulantis. Distillatione cum Aqua largitur unam sexagesimam quartam Olei fragrantissimi, frigore ad Balsami consistentiam coëuntis. Vires in resinosa parte præsertim hærent; nam Spiritu Vini rectificatissimo optimè extrahuntur. Tinctura hæc spirituosa flava est, eaque inspissata Balsamum præbet coloris brunei, odoris grati, ad Balsamum peruvianum accedentem.

Adfertur ex India orientali, & pertinet ad Arborem, quæ incolis *Sercanda* dicitur. Ejusdem Arboris *Santalum Album* alburnum esse; *Flavum* Medullam aliqui asserunt. Alii duo hæc Ligna ex eadem quidem Arboris specie; sed album e juniori; flavum ex annosiori desumi, hinc posterius colorem magis evectum habere, & dotibus præstare, contendunt.

Ob vires stimulantes, analepticas, sudoriferas, quas, testibus Oleo essentiali & Tinctura spirituosa, revera possidere videtur, ab Arabibus in usus medicos receptum est: sed cum alia plura eaque præstantiora hujus Classis Medicamenta possideamus, & præterea non raró aliis Lignis adulteretur, ejus usus sensim eviluit, nec meretur reduci.

SANTALUM RUBRUM. *Rood Sandelhout.*

Adfertur etiam ex India orientali, & Medulla est Arboris, quæ Indigenis *Pantaga*, vel *Pantoga* dicitur. Fibras habet hic rectas,

illic crifpas. Compactum eft, ponderofum; ut Aquæ injectum illico fundum petat. Coloris eft exterius e rubro nigricantis, intus fanguinei. Odorem vix ullum; faporem leviter adftringentem, & dum diu mafticatur, fubacrem prodit. Tinctura fpirituofa intenfè rubra eft; aquofa fubflava. Hoc Criterio, ut etiam pondere & foliditate, a Ligno *Brefilio*, cujus Tinctura aquea intenfè rubra eft, & quod ei paffim fubftituitur, diftingui poteft.

Adftringentes, roborantes, in Hæmorrhagiis, nimiis Sudoribus aliifque profufioribus Evacuationibus utiles vires ei adfcriptæ funt. Nos e Pharmacopœis expellendum, & omne Tinctoribus cedendum credimus.

SANTONICI SEMEN; SEMEN SANCTUM; SEMEN CINÆ; SEMEN ZEDOARIÆ; SEMEN CONTRA VERMES, vel fimpliciter SEMEN CONTRA. *Wurmzaad.*

Sub variis his nominibus proftant Semina parva, oblonga, e pluribus Tunicis fquamofis facta; coloris viridefcentis; Odoris balfamici, fortis, naufeofi; Saporis amari, fubacris. Tam aquofis quam fpirituofis Menftruis Odor & Sapor extrahitur. Stipites, Arenulas aliaque heterogenea plerumque admixta gerit: quin additis variis Seminibus quandoque fophifticatur.

Adfertur ex Oriente; fed nondum præcifè conftat, cujus Plantæ productum fit: tefte enim CARTHEUSERO „ multi recentioris ævi „ Scriptores hanc Plantam Abfynthii fpeciebus accenfent, eamque „ cum CASPARE BAUHINO plerumque *Abfynthium Santonicum Judaicum & Alexandrinum* vocant. CLEYERUS, D. DE JAGER & com„ plures alii eamdem inter Abrotani fpecies referunt. Immo non„ nulli; uti v. g. ETMULLERUS, Semen Cinæ modernum neque „ Abfynthii, neque Abrotani Santonici; fed Tanaceti Semen effe, „ opinantur. „

Tamquam Carminativum, Roborans, Emmenagogum, & præfertim tamquam Antihelminticum, nec immeritò, præfcribitur.

SAPO

SAPO DURUS, ALBUS, HISPANICUS; SAPO VENETUS. *Witte Spaanſche Zeep; Venetiſche Zeep.*

Omnis Subſtantia orta ex unione cujuscumque Olei cum Sale tam acido, quam alkalino, Aquâ & Spiritu Vini ſolubilis, *Saponis Artificialis* nomine inſignitur, & pro diverſo adhibito Oleo, vel Sale varia eſt, ac varias recipit denominationes: hinc Sapo amigdalinus, ſtarkeianus, acidus, alkalinus &c.

Sapones, de quibus hic agitur, & qui paſſim promiſcuò ad uſus medicos adhibentur, fiunt ex Oleo Olivarum & Sale alkalino addita Calce viva cauſtico reddito. Subſtantiam exhibent albam, duram, in Aëre humido non deliqueſcentem. Solvuntur Aqua & Spiritu Vini rectificato; ſed prior Solutio turbida, flocculenta, lactea eſt; poſterior limpida. Cum Reſinis, Oleis & Balſamis ſubacti eadem Aquæ, & conſequenter Humoribus noſtris, miſcibilia reddunt: ut hinc optimè cum eiſdem ad uſum medicum internum præſcribantur. Decomponuntur omnibus Acidis, quæ ſe alkalino Sali uniunt, & Oleum liberant. Idem præſtant etiam Acida aliis Subſtantiis, quam Alkali, vel Phlogiſto juncta: ut hinc plures aquæ puteales ob Salem ſelenitoſum, quem continent, Saponem decomponant.

In Laboratoriis ſaponariis unio Olei cum Alkali Coctione peragitur, & Sapo adjecto Sebo, vel vitiata proportione plerumque adulteratur: hinc omnis, qui ad uſus medicos adhibetur, ab ipſis Pharmacopœis viâ frigidâ deberet componi. Facilis operatio eſt. Sumuntur partes duæ Sodæ Hiſpanicæ, una Calcis vivæ, & duodecim Aquæ: coquuntur paulisper ſimul in Vaſe ferreo: tum colata Solutio Evaporatione concentratur; donec ejuſdem undecim dragmæ contineantur in Menſura, quæ præciſè tenet unciam Aquæ. Parti uni hujus Lixivii adduntur partes duæ Olei Olivarum, vel Amigdalarum. Mixtum ſubinde agitatum ſenſim inſpiſſatur, albeſcit, & ſpatio ſeptem vel octo dierum optimus exſurgit Sapo.

Juxta Analyfim a celeb. Geoffroy inftitutam, unciæ duæ Saponis albi communis continent unciam unam, dragmas tres, & fcrupulum Olei; dragmam unam, & fcrupulum Salis Alkali foffilis omni Aqua Cryftallifationis orbati, & dragmas circiter duas Aquæ. Omnes ejus vires dependent a Sale Alkali, quod hic magnam virium partem retinet, & Oleo faturatum in magna dofi tutò affumi poteft. Optimè hinc Sapo Acido in primis viis nidulanti Morbifque ab eodem pendentibus medetur, &, affumptis Venenis acidis; ut Aqua forti, Sublimato Corrofivo &c., præfentiffimum & tutiffimum Remedium conftituit. Efficaciffimum præterea Aperiens & Detergens eft, quod non folùm optimo cum effectu Vifcerum Obftructionibus; fed etiam Calculo opponitur. Ultimum hunc effectum Arcanum Domicillæ Stephens præfertim docuit, quod, quamvis Calculum non diffolvat, ejus augmentum tamen impedit, &, folvendo nectens Gluten, ad miferum hunc Morbum difpofitos ab eodem immunes fervare videtur. Plerumque in dofi peccamus, & Saponem avara nimis manu præfcribimus: ut enim hic aliquid præftet, ad unciam dimidiam, aut majorem adhuc Dofim, donec Alvum laxam reddat, adhiberi debet. Notandum tamen eft longum ejus ufum, Humores folvendo eofdemque alkalinos reddendo, Scorbutum, Dyfenteriam, quin imò Phtifim induxiffe.

Externè aquofis, vel fpirituofis menftruis folutus locis Rheumatifmo, Arthritide, Podagra affectis, Mammis Lacte coagulato induratis, & ubicumque materiam impactam folvere mens eft, applicatur.

SAPONARIÆ Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van Zeepkruid.*

Folia hujus Plantæ cum Aqua agitata, Saponis more, eàmdem vifcidam, fpumofam, & tam detergentem reddunt, ut Monachos hac herba loco Saponis uti ad Pannos eluendum Tragus fcribat. Ab his dotibus *Saponaria* dicta eft, & ab aliquibus *Herbæ Fullonum*,

ac *Lychnidis Lanariæ* nomina recepit. Viſcida illa & detergens Materia, quam continet, in eo a Mucilagine diverſa videtur, quod tam Spiritu Vini, quam Aqua ſolvatur.

Radix longa, tenuis, fibroſa eſt; coloris extus flaveſcentis, intus albi; ſaporis primò dulcis, dein calidi, & acris; odoris vix ullius.

Folia vim reſolventem poſſident; vix tamen in uſu ſunt. Externè tamquam Ptarmica & Coſmetica laudantur.

Radices ab aliquibus ſummis laudibus extolluntur. CARTHEUSERUS eas ad ſatis activa attenuantia, aperitiva, diuretica, diaphoretica, Sanguinem purificantia, emmenagoga, & pectoralia Medicamenta ſpectare & in curandis multis Morbis Radices Sarſaparillæ multùm ſuperare contendit. Inter eos Luem veneream enumerat: ſed ſuſpicamur celebrem hunc Virum potiùs SEPTALII, STAHLII, & NEUMANNI Authoritatibus, quam propriis Experimentis, & Obſervatis credidiſſe. Nuperrimè tamen celeb. SEGUY hanc Plantam revera Luem veneream curare ſe expertum aſſerit. In multis caſibus non nocebit Tentamina repetere. Foliorum unciam dimidiam, & Radicum unciam & dimidiam coquit in tribus pintis Aquæ ad tertiæ partis conſumptionem. Æger pintam unam, vel duas quotidie aſſumit. Author pro ratione ſymptomatum præter Decoctum Ægris Pulverem, vel Extractum etiam exhibet, & ad mala topica, Fomenta, vel Cataplaſmata ex eadem Herba parata præſcribit. Vide *Affiches, Annonces & Avis divers.* Vel *Eſprit des Journaux. Juin* 1784.

SARCOCOLLA. *Sarcocolla*, *Vleeſch-Lym.*

Sub hoc nomine e Perſia & Arabia adferuntur grana parva, rugoſa, friabilia; coloris, dum recentia ſunt, albicantis, dum vetuſtiora, flavicantis cum adjuncta rubedine. Odorem præbent vix ullum; ſaporem ſubdulcem, amaricantem, ſubacrem, nauſeoſum. Igni injecta primò in bullas inflantur, tum accenduntur, & odorem ſuavem emittunt. Tota ſolvuntur in Aqua; aliqua pars in Spiritu Vini.

Teſtante LINNÆO ſtillant e Planta, quæ ei *Penæa Sarcocolla* appellatur.

Hanc ſubſtantiam vulnera conſolidare GALENUS credidit, & ab hac Virtute nomen recepit. Laudatur præterea tamquam Coſmeticum, & cum Lacte ad Ophtalmiam ſeroſam. Varias partes a Pituita liberare; ſed ſimul ſuſpectam eſſe, quia Stomacho nocet, & Calvitiem gignit, MESUE reliquit. In magna doſi exhibita revera vires purgantes edit: reliquas laudes imaginarias, & ejus vires necdum ſatis exploratas credimus.

SARSAPARILLÆ Radix. *Salſeparille.*

Ita vocantur Radices ſarmentoſæ, aliquot pedes longæ, Calami anſerini circiter craſſitiem habentes, flexiles, tenaces, Fibrillas Capillares hinc inde emittentes. Corticem habent rufeſcentem, qui Subſtantiam cingit albam, farinaceam, Nervum medullarem album tenacem includentem. Fibras exhibent longitudinales, & facile ſecundùm totam longitudinem findi poſſunt. Odorem præbent vix ullum; ſaporem farinaceum, diu maſticatæ glutinoſum, leviter amaricantem. In Aqua coctæ eamdem colore rubro tingunt, eique omnes vires impertiunt.

Pertinent ad Plantam, quæ in pluribus Americæ meridionalis Provinciis ſponte creſcit, & CASPARI BAUHINO *Smilax aſpera Peruviana*, ſeu *Salſaparilla*; LINNÆO *Smilax Salſaparilla* dicitur. Multæ numero e Capitulo pollicem circiter craſſo emergunt. Adferuntur in Gyros flexæ, Corbibus coercitæ, vel in faſciculos ligatæ. Varias ſordes heterogeneas plerumque admixtas ferunt. Rejici debent fragiles, extus nigræ, intus non albiſſimæ, carioſæ.

Hæc Radix tamquam potentiſſimum adverſùs Luem veneream Medicamentum circa annum 1563. ab Hiſpanis primùm in Europam allata eſt. Hanc virtutem negarunt multi celebres Viri; alii allatis Experimentis comprobarunt. Celeb. FORDYCE, in *Medical Obſervations and Inquiries Vol. I.* plures caſus venereos adducit, in quibus

hoc Remedium, Mercurio & Ligno Guajaci frustra tentatis, opem attulit. Cl. HUNTERUS, STOERCKIUS, PLENCKIUS aliique hanc rem confirmant. Omnibus sine præjudicio perpensis, videtur revera optimum aperiens, resolvens Medicamentum esse, quod in humorum spissitudine, & Morbis ab ea pendentibus, ut Rheumatismo, Arthritide, Morbis pluribus cutaneis &c. in quibuscumque Subjectis, etiam Infantibus & Phtisicis, tutò adhiberi potest. Non desunt, qui in incipiente Cancro laudarunt, & sanationum exempla attulerunt. Optimè Mercurio jungitur, vel adversùs Luis reliquias post eum præscribitur. Radicis recentis unciæ tres in Aquæ libris tribus ad tertiæ partis consumptionem decoquuntur, & hæc quantitas quotidie ab Ægro assumitur. Eodem Decocto Ulcera, si quæ adsunt, lavantur.

SASSAFRAS Lignum ejusque Cortex. *Het Hout en den Bast van Sassafras.*

Sub hoc nomine ad nos adferuntur longa frusta Radicis Arboris americanæ, quæ LINNÆO *Laurus foliis integris trilobisque*; CASPARI BAUHINO *Sassafras arbor ex Florida ficulneo folio* appellatur. Lignum leve est, fibrosum; coloris ex albido flavescentis; odoris aromatici, non ingrati, ad Fœniculum accedentis; saporis subdulcis, subacris, balsamici. Cortex crassus, rugosus, spongiosus, extus cinereus, intus ferrugineus odore & sapore Lignum superat. Olei odorati, stimulantis, penetrantissimi, in Aqua subsidentis circiter unam trigesimam secundam sui ponderis largitur. Vires optimè Spiritu Vini rectificato extrahuntur: protracta coctione in Aqua deperduntur.

Circa medium sæculi decimi sexti hoc Medicamentum in Europam allatum est. Ob Aroma, quod continet, calidas, stimulantes, in Morbis frigidis, ubi ob laxam fibram excretiones torpent, utiles vires exercet. In hoc casu, cùm diaphoreticum, diureticum, resolvens, carminativum, roborans quandoque se præbeat, tot titulos nactum est. Eadem virtute non raró Morbos cutaneos a prædicta

causa pendentes curavit. At potestne aliquid adversùs Luem venercam? dubitamus. Arbitramur potiùs aliquos Morbos a spissis humoribus & torpida fibra, ob symptomata communia, pro Lue venerea imposuisse, & quia hoc Remedio curati sunt, fecisse, ut hactenus creditum sit specificas contra hunc Morbum vires possidere.

SATUREIÆ Folia. *De Bladeren van Keule, of Peperkruid.*

SATYRII MARIS Radix. *De Wortel van Satyrion Orchis.*

Pro viribus, vide SALEP.

SAXIFRAGÆ ALBÆ Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van Steenbreken met witte Bloemen.*

SAXIFRAGÆ VULGARIS Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van gemeine Steenbreken, of Steenbreken der Weiden.*

SCABIOSÆ Folia. *De Bladeren van Apofteumkruid.*

SCAMMONIUM. *Scammonie.*

Est Substantia sicca, levis, spongiosa, minimo nisu in pulverem redigenda; coloris grysei, subnigricantis; odoris ingrati, nauseosi, putridi; saporis amaricantis, acris. Igni injecta flammam concipit. Tota solvitur in Spiritu Vini probato: in Aqua suspenditur, velut Emulsum lacteum. Extracti resinosi ultra dimidium sui ponderis largitur; gummosi circiter tres octavas.

Est Succus concretus Plantæ asiaticæ, quæ LINNÆO *Convolvulus Scammonia* dicitur. Teste oculari Celeb. RUSSEL, qui exactam Plantæ delineationem Societati Medicæ Londinensi transmisit, & eamdem in congruis Americæ locis coli curavit, mense Junio Indigenæ Radicis summitatem Terrâ liberatam obliquè discindunt, & infra plagam Concham radici adaptant, in qua exstillantem lacteum Succum colligant, qui exsiccatus Scammonium constituit. Addit celeb. Vir, optimi Scammonii colorem varium esse, eumque a sic-

candi modo pendêre: cæterùm hoc Medicamentum, quia quælibet Radix paucas tantùm dragmas largitur, rarò genuinùm ad nos pervenire; fed adjectis Farina, Sabulo, Cineribus ut plurimùm adulterari; indigenafque idem approbare, fi leve, friabile fit, & digito madido tractatum lacteum fe præbeat: meliùs tamen pro detegenda fraude Solutioni fubjici.

Præter Scammonium hic defcriptum, quod a Patria *Aleppenfe* vocatur, altera fpecies, fub *Smyrnæi* nomine, quia eò ex Galatia & Capadocia adfertur, in Officinis pharmaceuticis proftat. Diftinguitur a priori, quod magis compactum, ponderofius, minùs friabile fit; ftrias exhibeat latas, nigras, fplendentes; minorem longè Refinæ quantitatem poffideat, & impurius, frequentiusque adulteratum fit.

Validum purgans eft, quod in fubftantia exhibitum plerumque fatis mite fe præbet, quandoque tantas turbas excitat, ut aliqui venenatum crediderint. Non defunt Scriptores, qui pofterius ex eo fieri ftatuunt, quod hinc indè Euphorbio adulterari putent. Id tamen Teftes oculares negant. Videtur potiùs ob diverfam primarum viarum difpofitionem diverfo modo agere. Aliqui Acidis mineralibus virulentiam corrigere annifi funt: hinc *Diagrydium*. Correctore tamen non videtur egere, modò cum Saccharo, vel Amigdalis bene fubactum & folutum exhibeatur. Smyrnæum perpetuò exulare deberet.

SCHŒNANTHUS. Vide JUNCUS ODORATUS.

SCILLÆ, feu SQUILLÆ Radix. *De Wortel van Zeeajuin.*

Eft Radix bulbofa Plantæ, quæ ad littora Maris, præfertim in Hifpania, Sicilia, aliifque Europæ meridionalis arenofis locis crefcit, & LINNÆO *Scilla maritima*; CASPARI BAUHINO *Scilla vulgaris*; aliis *Cepa maritima* appellatur. Non rarò hic Bulbus ad aliquot pugnorum magnitudinem excrefcit: inferius multas fibras emittit: conftat

Lamellis, ſeu Squammis craſſis, multo Succo mucilagineo, pertinaciter amaricante, acri, nauſeoſo plenis. Recens Cuti applicata eamdem rubefacit, & in veſicam attollit; diſciſſa odorem Ceparum prodit, & volatili principio Lacrymas excitat: ſub exſiccatione ſenſim volatilem hanc acrimoniam diperdit, & fit inodora. Vires tam aqueis, quam ſpirituoſis Menſtruis extrahuntur.

A colore dividitur in *Albam*, ſeu *Marem*, & *Rubram*, ſeu *Fœminam.* Eadem utrique virtus eſt, & præjudicata opinio eſt, quæ hanc hactenus prætulit.

Solida exſtimulat, Humores potenter incidit: ſic optimum reſolvens eſt: ſed tantâ ſcatet acrimoniâ, ut in majori doſi venenatos effectus edat. Ut hoc vitium corrigatur, præcepit DIOSCORIDES, ut paſtâ farinaceâ obducta in Clibano coquatur. Ad grana decem vel duodecim exhibita per Emeſim, vel Alvum agit; ad granum unum alterumve per diureſim, vel ſudores. Sic in Aſthmate, vario Hydrope, Nephritide mucoſa aliiſque hujus generis morbis optimum Medicamentum efficit, quod multò adhuc præſtantius foret, ſi Ventriculi tonum non dejiceret. Optimè cum Salibus neutris præſcribitur. Ejus acredo, quæ paſſim alkalinæ indolis credita eſt, teſte CARTHEUSERO, Salibus alkalinis mutatur, & corrigitur.

SCOLOPENDRIUM, Vide LINGUA CERVINA.

SCORDII Folia. *De Bladeren van Waterlook.*

SCORPIONES. *Scorpioenen.*

Vulnera ab his Animalibus inflicta venenata & lethalia cenſentur, eorumque Oleum hujus Veneni antidotum ſtatuitur. Prius, ſaltem hic in Europa, falſum eſt; poſterius ubique ſomnium. Idem oleum, lumbis illitum, aut Urethræ injectum, Calculum ſolvere Arabum figmentum eſt.

SCORZONERÆ

SCORZONERÆ Radix. *Scorzoneelen.*

SCROPHULARIÆ VULGARIS Folia, & Radix. *De Bladeren en Wortel van Speenkruid, of Kankerwortel.*

A Radice tuberoſa & nodoſa primò veroſimiliter nomen adepta eſt; dein a nomine adverſùs Scrophulas laudata. Similis error multis aliis Medicamentis virtutem adſcripſit. Quin eò quondam Medicorum figmenta proceſſerunt, ut fortè a figura ad Hæmorrhoides commendetur. Quidquid aliqui probare nitantur, nec in hunc, nec in illum Morbum videtur aliquid poſſe, & vires, ſi quas habet, hactenus ignotæ ſunt.

SEBESTEN. *Een ſoort van Borſtpruimen.*

Sunt Fructus ex India orientali allati, prunis ſimiles, ſed minores. Pulpa carnoſa, dulcis, mucilaginoſa arctè Officulo, Neucleum dulcem includenti, adhæret.

Inter pectoralia demulcentia numerantur. Vix amplius in uſu ſunt.

SEDI MAJORIS, ſeu SEMPERVIVI MAJORIS Folia. *Donder-Bladeren, de Bladeren van Huislook.*

Succus Foliorum clarificatus, cum æquali quantitate Spiritus Vini per ſe rectificati mixtus, Coagulum prodit album, quod ope filtrationis a Liquore ſeparatum Cremorem Lactis aſpectu æmulatur; ſaporis herbacei, acris eſt, & libero aëri expoſitum citò avolat. Celeb. BURGHART, qui primus hoc phœnomenon videtur detexiſſe, cùm crederet Spiritum Vini liquorem eſſe ad Acidorum naturam accedentem, ex eodem concluſit, Sedum in ſe continere Salem maximè volatilem, urinoſo præ cæteris ſimilem: ſed celeb. CARTHEUSERUS, Alkoholis indolem melius doctus, contrarium ex eo deduxit, & inſtitutis ulterioribus Experimentis probavit, Sedi Succum acidæ potius indolis eſſe: nam ab addito Alkali, tam volatili, quam

fixo, idem præterpropter nafcitur Coagulum, & ab adjectis quibuscumque Acidis non mutatur. Vide CARTHEUSERI *Fundamenta Materiæ Medicæ.* Tom. I. pag. 474.

Aliqui ufum Succi internum, titulo refrigerandi, fuadent in Febribus, & adverfùs Diarrhæas putridas. Non fine fructu Aphtis & Ulceribus laxis, putridis, præcipuè fcorbuticis, adhibetur. Commendatur etiam ad Clavos Pedum & Verrucas.

SEDI MINORIS, feu ILLECEBRÆ Folia. *De Bladeren van Muurpeper.*

Hæc Planta eft *Sedum acre* LINNÆI; *Sedum minus, vermiculatum, acre* CASPARIS BAUHINI; *Sedum parvum acre, flore luteo* TOURNEFORTII; *Illecebra, feu Sempervivum tertium* DODONÆI. Saporis eft acerrimi, pertinacis: introfumpta Vomitum excitat, & cuti applicata eamdem rubefacit; in veficam attollit, & exulcerat. Ejus acrimonia fixa eft; nec ab Alkalinis, nec ab Acidis mutatur, & tam aquofis, quam fpirituofis Menftruis extrahitur.

Viribus ad præcedens Sedum accedit; fed longè majori pollet acrimonia. Ab aliquibus proponitur tamquam infigne Antifcorbuticum.

Extus Tumores fcrophulofos fcribitur refolvere, & Cancrum faltem multùm emendare.

SENEKA Radix. Vide POLYGALA SENEGA.

SENNÆ Folia & FOLLICULI. *Zenebladeren en Zaadvaten.*

Plures fpecies Foliorum a varia Patria variè denominandæ ad nos adferuntur. *Alexandrina* folia funt quartam pollicis partem lata; pollicem circiter longa; fine acuto terminata, firma, lævigata; coloris ex viridi flavefcentis; odoris proprii, languidi, non ingrati; faporis amari, fubacris, naufeofi, dum diu mafticantur, vifcofi.

Vires tam ſpirituoſis, quam aquoſis Menſtruis extrahuntur, & Extracti aquoſi unam quartam, ſpirituoſi unam octavam CARTHEUSERO & NEUMANNO dederunt.

Sæpè Foliis his alexandrinis ſubſtituuntur 1°. *tripolitana*, quæ majora ſunt, viridiora, fine terminantur magis obtuſo, & odorem habent debiliorem; 2°. *italica*, majora, rotundiora, tenuiora, fragiliora, magnis venis diſtincta; 3°. *mokana*, anguſtiora, longiora, acutiora. Tres hæ ſpecies viliores cenſentur: pertinent tamen ad eamdem Arbuſculam, LINNÆO *Caſſiam Sennam* appellatam, eadem ferè Principia largiuntur, & viribus ad Sennam alexandrinam tam prope accedunt, ut aliqui, inter quos eminet LINNÆUS, malè poſtponi aſſerant.

Folliculi ſunt Capſulæ ſeminales, ſemilunares, compreſſæ, virides, plura Semina oblonga, nigricantia includentes. Saporem Foliorum, ſed debiliorem habent; odorem vix ullum. Reliquis dotibus vix differunt.

Tam Folliculi, quam Folia familiariſſimum Purgans conſtituunt, & præſertim præſcribuntur in Decocto, quod tamen per ſe ingrati odoris & ſaporis eſt. Hæc vitia aliqui additione Foliorum *Scrophulariæ aquaticæ* corrigi volunt: meliùs & certius odor leni coctione; ſapor addito Aromate emendatur. Sæpè tormina producunt. Id non a Stipitibus, ut paſſim creditur, ſed a Reſina Inteſtinis adhærente pendet, & multùm præcavetur, ſi in majori quantitate Vehiculi decoquantur. Protractiorem Coctionem non ferunt.

SERPENTARIÆ VIRGINIANÆ Radix. *De Virginiaenſche Slangenwortel.*

Eſt Radix Plantæ perennis in Virginia & Carolina creſcentis, quæ Ariſtolochiæ ſpecies videtur, atque hinc LINNÆO *Ariſtolochia ſerpentaria* dicitur. Multæ tenues fibrillæ e communi capite emiſſæ hanc Radicem conſtituunt. Dum ad nos adfertur ei hinc indè

Plantæ folium adhuc adhæret. Coloris eſt extus brunei, intus flaveſcentis; odoris aromatici, camphorati, ad Valerianæ Radicem accedentis, ſed gratioris; ſaporis amari, calidi, acris. Hæ dotes tam aquoſis, quam ſpirituoſis Menſtruis extrahuntur; Tinctura ſpirituoſa aquoſâ tamen acrior eſt. Olei eſſentialis acris parcam quantitatem largitur.

Circa medium præcedentis ſœculi, tamquam præſtantiſſimum Alexipharmacum; ad nos allata eſt. Ab Americæ Incolis, tam introſumpta, quam extus adhibita, adverſus Venenum Serpentum ſummis encomiis celebrabatur: hinc videtur nomen recepiſſe; ſed de hac virtute dubitamus. Ob vires aromaticas & antiſepticas, quas certò inſignes poſſidet, laudatur a celeb. PRINGLE in Febribus exanthematicis & malignis, ubi vis Vitæ exſtimulanda eſt: ſed monet ipſe clariſſimus Vir ob vires calidas in parciori doſi debere præſcribi. Fatetur celeb. CULLENIUS ſe optimos hinc indè hujus Medicamenti effectus obſervaſſe: ſed notat ſimul in merè nervoſis febribus nocere, malignas rarius occurrere, aliaque dari minus incendiaria, quæ tutius adhiberi poſſunt; ut afferat demum, ſe ab ejus uſu omnino deſtitiſſe. Aliqui adverſùs Febres intermittentes utiliter Cortici peruviano jungi afferunt. Nec deſunt, qui tantam vim febrifugam ei attribuunt, ut non raró quartanas pertinaciſſimas, fruſtra etiam adhibito Cortice, percurare contendant. Virtus diaphoretica, quæ paſſim ei adſcribitur, pendet ab Arómate. WILLISIUS commendat ad Motus convulſivos.

SERPYLLI Folia. *De Bladeren van wilden Thym.*

Virtutem habent aromaticam, ad Thymum vulgarem accedentem, ſed debiliorem: ſine damno itaque exulare poſſet: niſi quis ob vim ſpecificam, qua, teſte LINNÆO, Cephalæam a Crapula inductam tollit, retinere vellet.

SESELIS VULGARIS, ſeu SILERI MONTANI, vel LIGUSTICI Semen. *De Zaaden van Seſelikruid.*

SESELIS MASSILIENSIS Semen. *De Zaaden van italiaensche Holwortel.*

Aromaticis his Seminibus multa alia fine damno fubftitui poffunt: hinc vix adhibentur. Pofterius Cicutæ Antidotum effe SCHRODERUS fomniavit.

SIGILLI SALAMONIS Radix. *De Wortel van Salamons Segel.*

SIMAROUBÆ Cortex. *De Baft van Simarouba.*

Eft Cortex Arboris in variis Americæ meridionalis locis crefcentis, fed necdum fatis bene diftinctæ. Adfertur in fruftis latis, longis, in lacinias divifis, fibrofis, tenacibus, quibus non raró portiones Ligni albi, levis, infipidi adhærent. Extus leviter rugofus eft, coloris flavefcentis, intus pallidioris: odorem habet nullum, faporem amarum. Vires optimè Aqua extrahuntur: coctione eamdem lacteam, fpumofam reddit. Hoc criterio ab aliis Corticibus, quibus quandoque adulteratur, dignofci poteft. Cum Vitriolo Martis nullam adftringentiam prodit.

Tamquam Specificum adverfùs Dyfenteriam anno 1713. e Guiana in Europam allatus eft. Medici galli in epidemica Dyfenteria anni 1718. eum juffu regio primi tentaminibus fubjecerunt, & ejus virtutem laudarunt: hanc poftea plures celebres Viri non folum confirmarunt, fed & addiderunt, hoc Medicamentum fpecifica quadam vi Morbi fomitem corrigere & eliminare; nullatenus verò adftringendo agere. Confiderata varietate Dyfenteriæ ab Obfervatoribus allata, fpecifica hæc vis difficulter concipitur. Datur fub forma Pulveris; vel dragmæ duæ in duabus Aquæ libris decoquuntur, ad tertiæ partis confumtionem, & tertiâ quaque horâ unciæ quatuor exhibentur. Non obftante hac celebritate candidè fatemur, nos pluries in Dyfenteria annorum 1781. & 1782. hoc Decoctum, præmiffis ftrenuè evacuantibus, tentaffe, idemque nihil nobis effeciffe. Vires Medicamentorum tam denfis merfæ adhuc la-

tent tenebris, eaſdemque ſtabilire res eſt tot difficultatibus, tot erroribus obnoxia, ut ſaltem ſuſpicari liceat, hujus Corticis effectus necdum ſatis bene evictos eſſe, & ejus famam præjudicata hactenus niti opinione. In magna doſi Vomitum excitare, & Alvum potenter ſolvere ſcribitur: ſi fides relatis, ad tantam doſim Guiani exhibent: ſic illi morbi fomitem fortè feliciùs, quam quovis alio Remedio, expellunt. Turbis verò hac methodo excitatis perterriti Europæi Medici doſim correxerunt, & illam fortè tum demum ſalubritatis punctum attigiſſe crediderunt, quando inefficax facta eſt. Certè Guianorum methodus apud nos non ſatis probata videtur, & a Viris præjudicio liberis deberet repeti.

Noſtra doſis varios alios Alvi fluxus, Colicam habitualem, & Uteri Hæmorrhagias ſcribitur curaſſe. Fortè potiùs viribus alterantibus, quam roborantibus.

SINAPIS Semen. *Moſtaerdzaad.*

Nota hæc Semina Diſtillatione cum Aqua Oleum fundunt limpidum, acerrimum, Aqua ſpecificè gravius: expreſſione verò ordinariâ Oleum mite, inſipidum; quo ablato, paſta remanet acrior. Lacti addita idem coagulant, & Serum largiuntur acre. Eorum vires optimè aquoſis Menſtruis extrahuntur.

Introſumpta Stomachi fibras exſtimulant, & viſcidum Gluten primarum viarum parietibus adhærens attenuant: hinc non inutile Condimentum conſtituunt. In majori doſi Vomitum excitant: dragma una alterave eorum Pulveris id efficit; dum tamen integra Semina ad unciam dimidiam, vel integram aſſumpta non Vomitum, ſed Alvum movent. In minori doſi diureticam, vel diaphoreticam vim exercent. Videtur eorum ſtimulus citò per totum corpus diffundi, & in Nervorum Morbis a cauſa frigida; ut Paralyſi, Apoplexia &c., meritò laudari. Vi antiſcorbutica Cocleariam æmulantur, celebri Rupellenſium exemplo: ob hanc cauſam ad Hydropem, & adverſùs Febres intermittentes per ſe, vel cum Cor-

tice peruviano ab aliquibus commendantur. In nimia copia affumpta fanguinem adeo attenuant, ut lethales Hæmorrhagias fcribantur produxiffe.

Externè attrahunt, revellunt, rubefaciunt: hinc Supplantariis frequentiffimè adduntur. Tumoribus duris impofita eofdem difcutiunt, vel eorum Suppurationem adjuvant.

SOLANUM LETHALE. Vide BELLADONA.

SOLDANELLÆ, feu BRASSICÆ MARINÆ Folia. *De Bladeren van Zeewinde of Zeekool.*

SOPHIÆ CHIRURGORUM. Semen. *De Zaaden van Havikskruid.*

SORBI SYLVESTRIS Cortex & Fructus. *De Baft en Vruchten van den Sorbenboom.*

SPERMA CETI. *Spermaceti.*

Ita perperam vocatur fubftantia alba, ficca, quæ fub Squammarum, vel Lamellarum nonnihil fplendentium & fubpellucidarum forma ad nos transfertur. Tenera eft, fragilis; faporis pinguis, mitis; odoris proprii, levis, non ingrati. Ætate flavefcit, & fit rancidum. Hoc vitium tamen Lixivio alkalino & Spiritu Vini auferri poteft. Minimo calore funditur, & facefcit in verum Oleum, denuo concrefcens Calore evanido. Sulphuri uniri poteft; inflammabilis eft: Aquæ connubium refpuit: folvitur omnibus Oleis, Mucilaginibus, Vitello Ovi. Duabus pofterioribus fubftantiis juncta Aquæ mifcibilis fit. Cum Saccharo fubacta, affufo aquofo Vehiculo, feparatur. Spiritus Vini rectificatiffimus parum Olei fubtilioris extrahit, reliquam fubftantiam intactam relinquit. Hoc præ aliis Pinguedinibus peculiare habet, quod Alkali parum in eam poffit; & quod Diftillationi fubjecta, tota fine veftigio ferè Empyreumatis, fub formà materiæ butyraceæ, tranfeat.

Deſumitur e Cerebri & Medullæ ſpinalis Balænarum Oleo, in quo ex Animali exempto velut in Cryſtallos concreſcit. Liberatur ab admixto Oleo heterogeneo additione Lixivii alkalini, Lotione &c.

Recens vires habet demulcentes, relaxantes, obvolventes, ab aliis blandis Oleis non diverſas: ut eadem, rancidum factum etiam irritans, acre, venenatum eſt. Reliqua encomia imaginaria ſunt.

SPICA VULGARIS, ſeu LAVENDULA ANGUSTIFOLIA. Vide LAVENDULA.

SPICA NARDI. Vide NARDUS INDICA.

SPIGELIA ANTHELMIA, ſeu ANTHELMINTICA. *Braſiliaenſch Wormkruid.*

Ita a celeberrimo LINNÆO vocatur Planta annua ſpontè creſcens in America meridionali & præſertim in Braſilia. A clariſſimo BROWNE, qui primus Plantæ Iconem dedit, & eamdem Europæ notiorem reddidit, appellatur *Spigelia quadrifolia, ſpicis terminalibus.* A multis ſœculis tamquam potentiſſimum Remedium adverſùs Vermes, præſertim Lumbricos, apud Indigenas celebris erat. In hunc orbem allata, & europæorum Medicorum tentaminibus ſubjecta hanc famam videtur ſuſtinuiſſe: ut dolendum ſit, Remedium, adverſùs Morbum quælibet nota ſæpius eludentem, hactenus in noſtris Pharmacopoliis non inveniri. Integra Planta adhibetur. Cl. DAHLBERGI Medici ſueci methodo præſcribitur in pulvere ad ſcrupulum unum ter de die; vel ad triplam quantitatem in Infuſo, quod addito Saccharo & Succo Limoniorum gratius reddi poteſt. In ejus uſu pergitur per quatuordecim dies, & omni triduo Ægro lene purgans exhibetur. Dicta doſis perpetuò, etiam ſub Febre & Convulſionibus, innocua viſa eſt: major oculos obnubilare, ſomnum inducere, & vehementer ſurſum deorſumque evacuare ſcribitur.

SPIGELIA

SPIGELIA MARILANDICA. *Marilands Wurmkruid.*

Eſt Planta perennis creſcens in Carolina auſtrali, LINNÆO *Caule tetragono, foliis omnibus oppoſitis* diſtincta; adeoque cum præcedenti, quamvis etiam, ut illa, ob vires antihelminticas celebris ſit, non confundenda. Non obſtante fama, necdum etiam ad nos delata eſt. Videtur priori efficacior eſſe, & fatentur LINNING & GARDEN, celeberrimi in hujus Plantæ patria Medici, ſe certius Remedium antihelminticum non cognoſcere. Ejus Radix præſertim in uſu eſt. Præſcribitur vel in pulvere ad unam alteramve dragmam, vel in Infuſo aquoſo ad duplam triplamve quantitatem. Hoc Saccharo, vel Lacte tam gratum reddi poteſt, ut ab Infantibus facillimè aſſumatur. In majori doſi vomitum excitare; in minori, ut Rheum, Alvum laxare ſcribitur. In quocumque caſu, etiam in Febribus tutò exhibetur, & Vertigo, Caligo Oculorum eorumdemque Motus convulſivi, quæ ſymptomata quandoque produxiſſe fertur, brevi ceſſant, vel adjectis paucis guttis Olei cujuſdam eſſentialis præcaveri poſſunt.

SPINA CERVINA. Vide RHAMNUS CATHARTICUS.

SPONGIA. *Spons.*

Eſt ſubſtantia levis, mollis, fibroſa, tenax, compreſſilis; coloris fuſci, vel flavi; odoris proprii, piſcoſi; ſaporis vix ullius. Fruſta exhibet variæ magnitudinis, quæ multis foraminibus, plus minus magnis, totidem canalium undique Spongiæ fabricam percurrentium orificiis, perforata ſunt. Liquori immiſſa his canalibus eumdem haurit, & intumeſcit.

Spongia peculiarium Vermium opus & domicilium eſt, & conſequenter animalis originis; probantibus id non ſolùm rerum naturalium Indagatorum Obſervatis; ſed etiam chemica Analyſi: nam Diſtillationi ſubjecta magnam quantitatem Alkali volatilis largitur, & in Cineres redacta multum Alkali foſſilis. Rupibus accreta in Mari mediterraneo præſertim invenitur.

Spongiæ uſtæ uſus antiquus eſt. Vis reſolvens ei paſſim adſcribitur, & ad Strumas etiam apud nos famam retinuit. Præſcribitur ad ſcrupulos duos, aut dragmam quotidie. Quod poteſt ſoli Sali videtur debere. ARNOLDUS DE VILLA NOVA, qui primus eam in hunc ſcopum laudavit, lunæ phaſibus ejus uſum accommodandum voluit. Cautela hæc noſtri ſœculi non eſt.

Quidquid aliqui de viribus internis probare nitantur, ejus uſus externus nobis magis rationalis videtur. Utiliter, ut Agaricus, vulneratæ Arteriæ ad ſiſtendum Sanguinem imponitur. Cerâ præparata, multum compreſſa, dein figurata; ob vim intumeſcendi, dilatandis Vulneribus & Ulceribus immittitur. Ejus Lamellæ latis & multum ſuppurantibus ulceribus, ut Puris tenuiorem partem imbibendo ejuſdem abſorptionem impediant, optimè imponuntur. Vide *Medical obſervations and inquiries.* Vol. II.

STANNUM.

Eſt Metallum colore albido & ſplendore Argentum æmulans, ut Plumbum, molle, malleabile, vix elaſticum, vix ſonorum; odoris, ut etiam ſaporis, proprii, ſed vix notandi. Dum flectitur Stridulum ſonum edit. Omnium Metallorum leviſſimum eſt: nam in Bilance hydroſtatica ſeptimam circiter partem ſui ponderis amittit. Igni commiſſum citius etiam, quam Plumbum, & ante candeſcentiam funditur; odorem emittit ſulphureum, alliaceum, arſenicalem, & mox pulvere tegitur gryſeo, qui Calx Stanni eſt, & addito Phlogiſto denuò in idem Metallum redire poteſt. Stannum cum Nitro Igni expoſitum inflammatur, & detonat. Solvitur omnibus Acidis; optimè tamen Acido marino & Aqua regia. Ab his Menſtruis adjecto Alkali liberatum vocatur *Magiſterium Stanni.* Aceto ſolutum, dein in Cryſtallos redactum appellatur *Sal Jovis.* Omnibus Metallis uniri poteſt iiſque ductilitatem demit; præſertim Auro & Argento. Tam arctum cum Arſenico, quamvis volatili, connubium contrahit, ut numquam poſthac, niſi fortè Solutione in Aqua regia & Cryſtalliſatione, ab eo ſeparari poſſit. Ob hanc

rationem hoc Metallum, cum omnes ferè ejus Mineræ venenoſam hanc ſubſtantiam admixtam habeant, vix Arſenico liberum occurrit.

Eruitur in India, Germania, Anglia. Hoc ultimum paſſim optimum cenſetur. Conſtat tamen Experimentis cl. Virorum Bayen & Charlard Stannum indicum in Inſulis Malaca & Banca erutum puriſſimum eſſe, nec ullo Arſenico contaminatum. Omne ferè, quod ad nos adfertur, Plumbo adulteratum eſt.

Ob dicta aliqui omnem Stanni uſum, etiam mechanicum pro menſa & culina, ſuſpectum habent. In Medicina vix adhibetur. Clariſſimus Mead laudavit tamquam Antihelminticum, & celeb. Alston, in *Medical Eſſays and Obſervations Vol. V.*, præſertim adverſus Tæniam. Non deſunt obſervata, quæ hanc vim confirmant. Clariſſimus Author hoc Remedium credit agere ſe interponendo inter Tæniam & Inteſtinum; ut ſic Vermis minus adhærens dato poſtmodum purgante facilè expelli poſſit. Calx Stanni *antihecticum poterii* ingreditur: ſed hoc Medicamentum, iners ſaltem, ſi innocuum, ejici debet.

Pulverem Stanni tenuiſſimum, cum dupla quantitate Sacchari & pauxillo Vitrioli communis, oculo ad granum unum inflatum commendat celeb. Plenckius ad deterenda Corneæ Leucomata, additque hunc pulverem magni Boerhaavii arcanum fuiſſe.

STAPHIDISAGRIÆ ſeu HERBÆ PEDICULARIS Semen. *De Zaaden van Kattenpeper, of Luiskruid.*

STIBIUM, ſeu ANTIMONIUM. Vide ANTIMONIUM.

STŒCHADOS Flores. *Stechasbloemen, Rhynbloemen.*

STRAMONII Folia. *De Bladeren van Doornappel, of Dollenappel.*

Eſt *datura Stramonium* Linnæi, *Pericarpiis ſpinoſis, erectis, ovatis, foliis ovatis, glabris* diſtincta; *Solanum fœtidum, Pomo ſpinoſo oblongo* Caspari Bauhini. Planta annua eſt americanæ originis, ſed

quæ jam nimis frequens in Europa occurrit. Ejus folia magna ſunt, ovata, lætè viridia, glabra, in latas lacinias diviſa: odorem habent ad Sambucum accedentem, ſed magis viroſum, narcoticum; ſaporem amarum, ſubacrem.

Omnes hujus Stirpis partes venenatæ videntur. Clariſſimus GMELIN, qui in *Nov. Act. Natur. Curioſ.* Vol. VI. hiſtoriam Venenorum vegetabilium Sueviæ Indigenorum impertiit, e collectis undique Obſervationibus, ſequentibus verbis Stramonii noxas deſcribit: „ Vegetabilis hujus & herba, ejuſque vapores in conclavi clauſo „ exhalantes, & flores, & fructus, & ſemina, præcipuè eorum- „ que torreſcentium exhalationes, nunc malo dolo, nunc ex „ imprudentia ingeſta, in Aſia & America, æque ac in Europa, „ pro alia atque alia doſi, forma, mixtione, corporis, in quod „ recipiuntur, conſtitutione inebriant, memoriæ exercitium aut „ ſuſpendunt aut tollunt; deliros, amentes, inſanos, quin „ rabioſos reddunt homines; Sagarum ſomnia inducunt; Con- „ vulſiones, Tremores, Sudores frigidos, Sopores, Tendinum „ plerumque ſubſultibus ſtipatos, ipſum Morbum attonitum exci- „ tant; artuum vigorem, mobilitatem & ſenſibiliatem ſupprimunt, „ vel delent; ſiccitatem & ſitim creant intolerabilem; vires cordis „ mirificè minuunt; ſenſuum aut aciem obtundunt aut exercitium „ tollunt; vertiginem, præternaturalem pupillæ eamque refracta- „ riam dilatationem, oculorum ſcintillationes, rigores & loquendi „ impotentiam, nunc immodicos in univerſo corpore ardores, „ nunc membrorum frigus generant; nonnumquam etiam inanes „ vomendi conatus, atque in regione ventriculi pruritum ad „ ſcalpendum excitantem, temporarios abdominis tumores, atroces „ capitis dolores, faciei rubores, menti horrorem, impudentiſſi- „ mam libidinem, dentium ſtridorem, inſpirationem diuturnam, „ exſpirationem celerrimam inducunt, atque haud ratò ſubito vel „ brevi tamen temporis ſpatio occidunt. Externè etiam oculis im- „ poſita ejus folia triſtiſſimam pupillæ produxêre paralyſin.

Non obſtantibus his effectibus, quibus hæc Planta ſe diriſſimum, præſertim ſtupefaciens, Venenum probat, etiam in uſus medicos ducta eſt: illuſtriſſimus enim STOERCKIUS, cui multa alia tentamina circa Venena vegetabilia debemus, cum hanc Stirpem miré corpus humanum afficere, & præſertim ſenſorium commune ac nervos mutare videret, probabile judicavit, eamdem in minori doſi, quam ut noceret, adhibitam adverſùs earumdem partium morbos poſſe ſaluti eſſe: tentavit itaque ejus Succum leni igne ad Extracti ſpiſſitudinem redactum in Mania, Epilepſia & Convulſionibus, eo cum eventu, ut in prioribus duobus morbis auxilio foret; convulſiones vero exaſperaret. Hæc tentamina orbi medico anno 1762 communicata plures celebres Viri illico repetierunt; ſed cum tam vario ſucceſſu, ut de hujus Medicamenti viribus vix aliquid certi hactenus ſtatui poſſe videatur. In Noſocomio Stockholmienſi e quatuordecim ægris Epilepſia & Convulſionibus detentis octo ſanati & quinque emendati leguntur. Plures alii celebres Medici ſimilia ſanationum exempla attulerunt; dum interim celeb. GREDING aliique variarum Regionum ſagaces Medici non ſolùm doleant vix aliquid illis effeciſſe, ſed etiam conquerantur hoc Remedium quorumdam Ægrorum mala exaſperaſſe; aliquos etiam miſeræ & immaturæ morti dediſſe, pluriesque, licet a grano uno incipientes ſenſim tantum doſim augerent, ſymptomata produxiſſe, quibus acrimoniam proderet & virulentiam. Si alicubi juvat, ſpectatâ Obſervationum ſummâ, in Epilepſia præſertim id præſtare videtur.

Externé folia ad tumores duros & præſertim Mammas induratas commendantur: eorum Succus laudatur ad ambuſta. Non perpetuò ſine noxa externè adhiberi ſupra allatum eſt.

STYRAX CALAMITA. *Storax*, *Joden Wierook.*

Eſt ſubſtantia gummeo-reſinoſa, coloris e badio rufi; odoris ſuavis ad Balſamum Peruvianum & Benzoinum accedentis; ſaporis amaricantis, ſubacris. Adfertur in maſſis, quæ præli, in quo preſſæ ſunt, veſtigia adhuc exhibent. Inter digitos facilè conteritur: in ore

non solvitur, sed ductilis fit. Igni injecta primò liquescit; dein accenditur, & suavem suffitum spargens tota deflagrat. Scrobem ligneam, nescio in quem usum, adjectam aliaque heterogenea admixta gerit. Aqua Tincturam extrahit aureo luteam, saporis amari, balsamici, nauseosi, & circiter quartam partem solvit, eademque Distillatione abstracta multum odoris secum elevat. Spiritus Vini rectificatus, heterogenea & gummosam partem relinquens, Resinam solvit, quæ ita pura obtineri potest, & ter gummosæ partis pondus adæquat. Hæc Resina Benzoino analoga est, & Distillationi subjecta cum Oleo empyreumatico etiam Salem, Flores Benzoini æmulantem, largitur. Idem Sal coctione in Aqua etiam ex illa obtineri potest.

Præter hanc Styracis speciem, quæ sola passim in Officinis obvia est, duæ aliæ a Materiæ Medicæ Scriptoribus memorantur, & in Curiosorum Museis asservantur: prior *in Granis* appellatur: lacrymas exhibet albidas, subpellucidas, purissimas, pisi magnitudinem habentes. Odoris est suavissimi, fragrantissimi; reliquis dotibus & principiis parum a vulgari styrace diversa. Altera species massam exhibet e rubro fuscam, pinguem, tenacem, facilè liquescentem, cui interiùs particulæ, seu lacrymæ albæ, quas diffractas Amigdalas diceres, intermixtæ sunt. Pura est; dotibus ad duas alias species accedit, aliquibus *Storax in granis* appellatur, & sub hoc nomine nuper a Pharmacopœis anglis divendita est.

Pertinet hoc Medicamentum ad Arborem, quæ CASP. BAUHINO *Styrax folio mali cotonei* dicitur. Species, *in Granis* meritò appellata, e vulnerata hac Arbore stillat, & nativum ejus productum videtur; aliæ duæ verosimiliter artificiales sunt. Ex Arboribus in Gallo-Provincia & Agro tiburtino crescentibus scribitur stillare; sed quæ in Officinis prostat orientalis originis est, & e Turcia per Massiliam ad nos transfertur. Veterum Styrax videtur in granis fuisse, &, ne vires deperderentur, calamis inclusa adferebatur: hinc *Calamita* illis dicta est.

Vires possidet balsamicas, secundum aliquos, in Tussi, raucedine, Astmate aliisque Pulmonum vitiis utiles. Quidam etiam ad suppuratas vias urinarias laudarunt: sed tam parum ejus usus successit, ut jam raró interné adhibeatur.

Externé Suffimigiis nervinis, roborantibus, discutientibus, Aërem corrigentibus recipitur. Ob vim balsamicam, antisepticam, consolidantem varia Unguenta & Emplastra ingreditur.

STYRAX LIQUIDA. *Zagte Storax.*

Est species Balsami habens consistentiam melleam, viscosam; coloris grysei, fuscescentis; odoris fragrantis, ad Styracem calamitam accedentis; saporis balsamici, acris. Aquæ vix aliquid impertit: in Spiritu Vini rectificato pro parte solvitur: tinctura hæc coloris flavescentis est

Quid proprié sit necdum satis liquet: genuina secundùm aliquos Authores pertinet ad *Liquidambar Styraciflua* LINNÆI, arborem odoratam, altam, in America crescentem, quæ incisa Resinam *Liquidambram*, seu *Ambram liquidam* dictam fundit. Ut Styrax liquida ex illa obtineatur, referunt Arboris Corticem in Aqua marina decoqui, donec decoctum Visci consistentiam habeat: tum resinosam supernatantem partem separari, eamque Styracem liquidam esse. Quæ passim in Officinis prostat adulterata, fœculenta, sordida est, & mixtum e Styrace calamita in Vino & Oleo soluta, cum adjecta resina laricea, creditur.

Vix interné adhibetur: externé ob vim balsamicam, vulnerariam, antisepticam Unguenta aliqua ingreditur & præsertim Gangrænæ opponitur.

SUCCINUM. *Amber, Barnsteen.*

Est substantia, quæ in variis Regionibus, præsertim ad littus Maris balthici in Borussia, reperitur. Sub forma glebarum variæ magnitudinis & figuræ e locis arenosis in stratorum pyritosorum

vicinia eruitur, vel ex illis tranflatum in Mari invenitur. Coloris eft albi, citrini, vel obfcurioris; plus minùs pellucidum. Confiftentiam habet duram; ut ab aliquibus Authoribus Lapidibus pretiofis adfcriptum fuerit, & pulchré lævigari poffit. In pulverem redactum odoris eft grati; faporis refinofi. Frictione vim acquirit electricam, & paleas attrahit: hinc, cum Veteribus *Electrum* diceretur, Recentiorum *Electricitas.*

Hæc fubftantia nihil Aquæ; Spiritui Vini odorem & Saporem aromaticum impertit: fed in eo folvitur partim tantùm, & difficulter. Oleis fatis bene fubigitur. Nihil in eam poffunt Acida, fi vitriolicum exceperis, in quo tota folvitur: hinc pro conficienda ejus tinctura Collegium Edinburgenfe Spiritum Vitrioli dulcem adhibet. Dum Igni exponitur mollefcit, intumefcit, inflammatur, & fumum fpargit fragrantem, gravem. Diftillationi fubjectum Spiritum largitur acidulum, Salem volatilem, folidum, acidum, & multum Oleum, pro vario ignis gradu, plus minùs empyreumaticum, petroleo non abfimile. Hæc producta reiterata operatione purificari poffunt. Poft peractam Deftillationem in retorta remanet maffa nigra, fragilis, Bitumini judaico fimilis, & quæ pro eo quandoque divenditur.

Ex hac analyfi patet Succinum conftare præfertim Oleo; idque admixto acido, quod vegetabilis naturæ effe Celeb. POTT evicit, in folidum corpus concreviffe; adeoque Bituminibus effe annumerandum. Ejus fubftantiam quandoque liquidam fuiffe probant variæ fubftantiæ & præfertim Infecta in glebarum centro reperta.

Abforbentis famam olim habuit. Hanc, cum folum Acidum vitriolicum aliquid in hanc fubftantiam poffit, confervare non potuit. Jam nervinas, antifpafmodicas, roborantes, in multis morbis frigidis utiles, vires ei paffim a celeberrimis Viris adfcribuntur. Has laudes tamen non mereri judicat clar. TRALLES. In humoribus noftris non

non folvi ftatuit celeb. FOTHERGILL. Ejufdem fententiæ non folùm eft clar. CULLENIUS, fed etiam afferit, in multis tentaminibus hoc Medicamentum fe omnino iners præftitiffe. Ex hac opinionum diverfitate faltem licet concludere, facta, quæ Succini vires ftabilirent, hactenus defiderari.

Ejus Suffitus roborat, difcutit, Aërem corrigit.

SUCCISÆ, feu MORSUS DIABOLI Herba & Radix. *De Bladeren en Wortel van Duivels Beet.*

SULPHUR. *Solfer, Zwavel.*

Eft fubftantia dura, ficca, fragilis; coloris e viridi flavi; faporis & odoris proprii, quæ frictione vim electricam acquirit, & moderato calori fubitò expofita defilit in frufta. Adhibito igne facilè liquefcit, funditur, & aucto calore fublimatur. Sublimatum *Flores Sulphuris* audit, a priori Sulphure fola puritate diverfum. Ignis attactu accenditur, flammam dat cæruleam, totum confumitur, & vapores fpargit acidos, pulmonibus inimicos, fuffocantes, qui condenfati *Spiritus Sulphuris per Campanam* vocantur. Ex hac operatione, & ex eo præterea, quod via directa e phlogifto & acido vitriolico omni humidate orbato, Sulphur fublimari poffit, conclufit celeb. STAHLIUS & poft eum omnes Chemici, Sulphur conftare acido vitriolico & principio inflammabili fibi invicem unitis. Libram Sulphuris vix duas dragmas phlogifti ingredi NEUMANNUS ftatuit.

Aqua, Acida, Spiritus Vini vix aliquid in Sulphur poffunt; fed folvitur Salibus alkalinis & Oleis, facilius tamen preffis: cum prioribus, mixtum *Hepar Sulphuris* dictum, conftituit, & Aquæ mifcibile fit; cum pofterioribus *Balfama Sulphuris* a vario adhibito Oleo variè denominanda efficit.

Diftinguitur paffim in nativum, feu vivum, & factitium: prius varii coloris, & plus minus pellucidum eft: e fodinis variarum

regionum variis aliis ſubſtantiis mixtum eruitur, & in quibuſdam fontibus medicatis reperitur. Poſterius, quod ordinariò in officinis proſtat, ſublimatione, vel eliquatione præſertim in Saxonia e pyritis martialibus obtinetur. Fuſione in baculos cylindriacos efformatur.

Plures celebres Viri Sulphur in humoribus noſtris, utpote aquoſis, non ſolvi crediderunt: hinc ejus uſum internum inutilem judicarunt. In illis tamen, qui hoc Medicamentum aſſumpſerunt, perſpiratio Sulphur olet, & argentum nigro colore inficit. Videtur itaque ſecundas vias ſubintrare; ſed ſimul vix ſubigi, vel mutari. In majori doſi alvum blandè ſubducit, & olidiſſimas fæces facit; in minori aperiens & perſpirationem juvans Remedium creditur: hinc laudatur in morbis cutaneis, affectibus pulmonum, aliiſque, in quibus morbi materiam per cutis poros juvat expellere.

Externè in ſcabie in linimentum redactum tutò adhibetur. Vis repercutiens, quam aliqui in hoc caſu metuunt, falſo nititur argumento. Cum ſucco citri in unguentum redactum laudatur ad tineam capitis. E calce viva & ſulphure aquæ fervidæ infuſis balneum paratur, quod ad rheumaticos, arthriticos affectus, & ad ſcabiem commendatur.

TABACUM, Vide NICOTIANA.

TACAMAHACA. *Takamahak.*

Quæ paſſim in officinis proſtat, eſt ſubſtantia reſinoſa, ſicca, fragilis, ſubpellucida; coloris pro ætate varii; albidi, flavi, fuſci, virideſcentis; odoris non ingrati, balſamici, præſertim dum accenditur; ſaporis reſinoſi, ſubacris. Tota, ſolis relictis heterogeneis, ſolvitur in Spiritu Vini rectificatiſſimo, præcipuè dum ſolutio blanda digeſtione juvatur. Aqua, præter debilem odorem & ſaporem ingratum, vix aliquid extrahit.

Adfertur in glebis variæ magnitudinis ex America meridionali, & pertinet ad Arborem, quæ LINNÆO *Populus Balſamifera* dicitur.

Species nobilior, vix in officinis pharmaceuticis invenienda adfertur in dimidiatis cucurbitis. Diſtinguitur dotibus præſtantioribus, puritate, & colore magis pallido.

Ad uſus internos hactenus vix adhibita eſt: extus laudatur ob vires reſolventes & roborantes. In nova Hiſpania imponitur tumoribus duris, reſolvendi, vel maturandi ergo. Apud nos in ſuffitu laudatur ad partes laxas roborandas, & diſcutiendos variarum partium dolores rheumaticos. Emplaſtra quædam ſtomachica ingreditur.

TAMARINDUS. *Tamarinden.*

Eſt fructus ſiliquoſus Arboris in utraque India, Ægypto & Arabia creſcentis, quæ LINNÆO *Tamarindus Indica* appellatur. Ejus pulpa nigra, mucilaginea; ſaporis dulcis, acidi, vinoſi; varia filamenta & Semina angulata, nitida, Caſſiæ Seminibus majora, coloris ſpadicei continens, ordinario exempta adfertur. Rejectis Seminibus & filamentis, ſola pulpa bene depurata in uſus medicos adhibetur. Secundum experimenta clariſſimorum TOURNEFORT & BEAUMÈ Salem largitur eſſentialem, Tartaro Vini non abſimilem.

Facilè mucorem contrahit, & adjectis pulpa Prunorum, Saccharo, Aceto frequenter adulteratur. Hæc ſapor debet detegere. Æs ſolutum continere quandoque inventa eſt. Periculoſiſſimum hoc vitium viridis efflorescentia in Pulpæ ſuperficie nata, aut cultri lamina ei immerſa colore cupreo prodet. Tutiùs ſemper in ſiliquis proſtaret.

Ad aliquot dragmas aſſumpta alvum laxat: vi præterea pollet ſaponacea & antiſeptica: hinc in morbis acutis, præſertim bilioſis & putridis, optimo cum ſucceſſu adhibetur.

TAMARISCI Folia & Cortex. *De Bladeren en Baſt van de Tamaris-Boom.*

TANACETI Folia, Flores & Semen. *De Bladeren, Bloemen en Zaaden van Rynvaart, of Rynvaaren.*

TARAXACI Folia & Radix. *De Bladeren en Wortel van wilde Chicorèe, Konynekruid, Pisbloemen, of Paardebloemen.*

TARTARUS. *Wynſteen.*

Eſt ſal eſſentialis, acidus, qui ſenſim, lenta Vini fermentatione, ad dolii latera deponitur, & concreſcit. Pro diverſo Vini colore vel albus eſt, vel ruber; quia Vini fœces & partem colorantem admixtam gerit. Ab his heterogeneis, præſertim Monſpelii, liberatur, & album colorem induit, ſolutione in Aqua, coctione cum Terra argilloſa, filtratione & cryſtalliſatione. Hæc ultima operatio peragitur partim evaporatione; partim Menſtrui refrigerio. Cruſta priori methodo obtenta *Cremor Tartari*, poſteriori *Cryſtalli Tartari* vocatur. Prius nomen pro ſignificando quovis Vini Tartaro jam invaluit.

Cremor Tartari parum ſolubilis eſt: uncia Aquæ diſtillatæ frigidæ vix tria grana ſolvit; & vigeſies quater ſuum pondus Aquæ ebullientis requirit. Itaque refrigerato Menſtruo pro maxima parte denuo concreſcit. Omnium aliorum acidorum notas exhibet, & omnibus ſubſtantiis, quæ cum aliis acidis Salem neutrum conſtituunt, uniri poteſt: debili tamen vinculo: nam omnia alia acida illum excutiunt: ita ut perperam Tartarus ſolubilis & Sal rupellenſis cum aliis acidis præſcribantur. Ob oleoſam admixtam partem igni injectus flagrat. Hac operatione mutatur in Salem alkalinum. Diſtillationi ſubjectus impetuoſos aëris vapores emittit, & abſtracto Spiritu acido, carbonem relinquit alkalinum. Præterea cum acidis mineralibus tractatus, ſecundùm experimenta cl. MARGRAFF & ROUELLE, Salem largitur neutrum, cujus baſis eſt Alkali vegetabile. Continet itaque Alkali jam præparatum & ob ſolum ſuperabundans acidum, acidi notas exhibet.

In refracta doſi tutiſſimum aperiens eſt, quod plerumque feliciſſimè per diureſim agit, & optimo cum effectu in Hydrope præſcribitur. Ejus uncia dimidia ſine turbis alvum ducit. Ob dotes

acidas, refrigerantes, antifepticas convenit in acrimonia alkalina, putrida.

TEREBINTINA. *Terpentyn.*

Eft fpecies Balfami nativi, feu fuccus refinofus, diverfus pro diverfis Arboribus, e quibus ftillat: quatuor fequentes fpecies, ab Arbore & patria denominatæ, paffim a Materiæ Medicæ Scriptoribus recenfentur.

TEREBINTHINA CHIA, vel CYPRIA. *Terpentyn van Chio, of Cyprus.*

Variam, ordinariò Mellis craffioris, confiftentiam habet: ætate infpiffatur, & tandem fit folida: glutinofa eft, fplendens, pellucida; coloris albicantis, flavefcentis & viridefcentis; faporis calidi, ftimulantis, amari; odoris balfamici, præ reliquis Terebinthinæ fpeciebus gratioris.

Stillat ex incifa, Arbore, quæ CASPARI BAUHINO *Terebintus vulgaris*; LINNÆO *Piftachia Terebinthus* dicitur. Vix umquam in Pharmacopoliis proftat.

TEREBINTHINA ARGENTORATENSIS, feu ABIETINA. *Strasburgfche Terpentyn.*

Pluribus dotibus præfertim odore, ad præcedentem accedit: fed ordinariò fluidior; pellucidior eft, & coloris flavicantis: faporem præbet magis amarum, at minus acrem, quam aliæ fpecies.

Stillat in Alfatia & Sylvis Tyrolenfibus ex Arbore, quæ TOURNEFORTIO *Abies taxi folio, fructu furfum fpectante*; CASP. BAUHINO *Abies conis furfum fpectantibus*, & LINNÆO *Pinus picea* dicitur.

TEREBINTHINA LARICEA, feu VENETA. *Veneetfche Terpentyn.*

Multis dotibus ad præcedentes accedit: fed paulò magis limpida eft: colorem habet album, vel pallidè flavicantem: ut aliæ

Terebinthinæ, ætate inſpiſſatur, & flaveſcit: ſaporis eſt pinguiuſculi, acris, amaricantis; odoris fortis, gravis, reſinoſi, minus balſamici, quam Chia & Argentoratenſis. Paſſim ſola Officinas ingreditur, & aliis ſpeciebus ſubſtituitur.

Circa montes Apenninos, Alpes &c. fluit e terebrata Arbore, quæ J. BAUHINO *Larix folio deciduo, conifera;* LINNÆO *Abies foliis faſciculatis obtuſis* dicitur.

TEREBINTHINA COMMUNIS. *Gemeene Terpentyn.*

Species hæc viſcoſa, ſordida, minùs pellucida eſt: colorem habet rufum; odorem fortem, ingratum; ſaporem nauſeoſum.

Fluit e variis Pini ſylveſtris ſpeciebus.

Omnes Terebinthinæ integrè ſolvuntur in Spiritu Vini rectificatiſſimo & in Æthere, eiſdemque odorem ſuum & ſaporem impertiunt: in aquoſis Menſtruis ope vitello ovi vel cujusvis mucilaginis etiam ſuſpendi poſſunt: tam per ſe, quam cum Aqua diſtillationi ſubjectæ multum Oleum æthereum, penetrantiſſimum largiuntur, quod in priori caſu, protracta præſertim operatione, craſſius, magis tinctum eſt, & ſimpliciter *Oleum Terebinthinæ* vocatur; in poſteriori tenue, limpidum ſe præbet, & frivola diſtinctione *Spiritus Terebinthinæ* nomine inſignitur. Abſtracto penitus hoc Oleo, remanet Reſina arida, rubro fuſca, effœta, *Colophonia* appellata. Ex his intelligitur Terebinthinam, coctione, cum Oleo multas vires amittere.

Omnes ſpecies aliorum Balſamorum vulnerarias, antiſepticas vires poſſident: ob has dotes, quibus *Chia* & *Argentoratenſis* alias præcellit, commendantur in ulceribus internis: ſed vires incendiariæ ab Oleo calidiſſimo pendentes maximas cautelas poſtulant: ubi inflammatio adeſt, aut febris, a prudentioribus Medicis omnis Terebinthina rejicitur. In morbis pectoris ſine febre, ubi viſcidum expellendum & expectoratio exſtimulanda eſt, juvare poteſt. Peculiari vi in

vias urinarias videntur agere, diuresim movent & urinam satis constanter odore violaceo inficiunt. Id præ cæteris *Veneta* præstat, hinc in multis harum partium vitiis adhiberi solet: in Gonnorrhæa inveterata, Fluore albo, aliisque morbis, adversùs quos stimulo suo aliquid potest, revera encomia meretur: sed ob id ipsum in multis casibus suspecta est: parva olei Terebinthinæ dosis validos viarum urinariarum spasmos, Diabetem, & Mictum cruentum produxit. Terebinthina *Communis* ad usus internos non adhibetur. Omnes in majori dosi assumptæ alvum laxant. Longus Terebinthinæ usus ab aliquibus adversùs Podagram, Rheumatismum, & ischiadem proponitur.

Externè pus movet, detergit, & vulnerarium, antisepticum Remedium est, quod plurima Emplastra & Unguenta ingreditur, ac Vitello Ovi solutum, sub *Digestivi* nomine, multum a Chirurgis adhibetur. In intestini recti Ulceribus & Fistula ani desperata, sub clysmatis forma injecta, scribitur opem tulisse. Commendatur adversùs Scabiem & Tineam. Externus ejus usus etiam urinam odore violaceo imbuit.

TERRA JAPONICA, vide CATECHU.

TERRA LEMNIA, vide BOLUS LEMNIA.

THUS, vide OLIBANUM.

THYMELÆÆ Cortex. *De Bast van Garou, Springkruid, of groote Wolfsmelk.*

Est *Thymelæa foliis lini* CASP. BAUHINI; *Daphne gnidium* LINNÆI, cui *Thymelæa Mezereum*, seu *Daphne Mezereum* LINNÆI videtur posse substitui. Utriusque baccæ & semina vocantur *Grana Cnidia*, diversa a granis ejusdem nominis, quæ apud HIPPOCRATEM in usu erant. Sursum & deorsum summa vi evacuant, & tantam possident acrimoniam, eorumque usus tot tragicos casus produxit, ut tandem tamquam infamia e materie medica ejecta fuerint.

Cortex recens, tam radicis quam ramorum, vix odorem habet aut ſaporem: diu tamen maſticatus pertinaciter ſe præbet acrem, ut fauces tandem inflammet, & ardor vix elui poſſit. Aqua vel Aceto maceratus, ut flexilis reddatur, & cuti applicatus inſtar veſicantis agit, & ſublata epidermide multum ſerum attrahit. Idem folia præſtant. Exſiccatione acrimonia multum imminuitur.

Internè non adhibetur: ſi tamen cl. Russelio fides, decoctum unciæ unius hujus Corticis in duodecim Aquæ libris, ad tertiæ partis conſumptionem, ad uncias octo quater de die ſumptum nodos venereos feliciſſimè curavit. Externè, extollentibus multùm in diſſertationibus ſuis clar. Le Roi & Roos, jam a Chirurgis in morbis a ſero acri retento ortis frequentiſſimè cuti applicatur, & optimè Fonticulo ſubſtituitur. Laudatur præſertim in Ophtalmia pertinaci, Serpigine, dolore capitis, morbis Pectoris, &c.

THYMI VULGARIS Folia. *De Bladeren van gemeene Thym.*

THYMI CITRATI Folia. *De Bladeren van Limoenthym.*

TILIÆ Flores. *De Bloemen van den Lindeboom.*

Hi flores recentes odorem habent ſuavem, leniter aromaticum; ſaporem ſubacrem, amaricantem, ſubdulcem, mucilaginoſum. Omnes hæ dotes Aqua extrahuntur, &, ſola remanente amaritie, exſiccatione pereunt.

In Nervorum morbis, ut Vertigine, Cordis palpitationibus, malo hyſterico &c. tamquam anodini laudati ſunt. Fredericus Hoffmannus caſum adfert Epilepſiæ chronicæ horum infuſo radicitus ſublatæ. Veterem famam, hac authoritate ſtabilitam, plurimi Medici cæcè ſequuntur, & eorum Aquam diſtillatam, aut Infuſum graviſſimis etiam caſibus opponunt. Nova tentamina methodo celeberrimi Home inſtituta eos veroſimiliter e Pharmacopoliis ejicerent.

TORMENTILLÆ

TORMENTILLÆ Radix. *Tormentilwortel, den Wortel van Zevenblad.*

Radix hæc contorta eſt, nodoſa, fibrillis plurimis obſita, extus nigra, intus pallidè rubra; odoris leviter aromatici; ſaporis adſtringentis, auſteri, amaricantis, os exſiccantis. Omni dote & experimento vim adſtringentem prodit: ut etiam in Inſulis feronenſibus, defectu Corticum quercûs, ad rem coriariam adhibeatur. Vires Aqua & Spiritu Vini, meliùs tamen poſteriori, extrahuntur.

Non ingratum, tutum, & efficax adſtringens roborans Medicamentum eſt, quod reliquis vegetabilibus hujus tituli facilè palmam præripit. Celeberrimus CULLENIUS hanc Radicem, ut & alia adſtringentia vegetabilia, in ſubſtantia præſcribi debere judicat: credit etenim infuſione, ut etiam levi coctione, tam ſpirituoſo quam aquoſo Menſtruo vix vires extrahi, & protractiori, pro parte deperdi.

Extus Ulceribus laxis, putridis opponitur, & adhibetur ad quosvis morbos ab atonia ortos.

TRAGACANTHA, vide GUMMI TRAGACANTHÆ.

TRIFOLII FIBRINI, ſeu PALUDOSI Folia. *De Bladeren van Waterklaver, of Waterdryblad.*

Hæc Herba continet ſuccum amarum, penetrantem, ſaponaceum: hinc in morbis a ſolidorum atonia & humorum ſpiſſitudine pendentibus efficacem ſe præſtat. Laudatur præſertim in laxitate primarum viarum, Scorbuto, Febribus intermittentibus, viſcerum abdominalium obſtructione, Hydrope, & Paralyſi. Optimè Succus vel infuſum aquoſum ſaturatum & in ampla doſi præſcribitur. Errant noſtrates, dum Spiritum frumenti, in quo pauca hujus Herbæ folia infuſa ſunt, efficax Remedium arbitrantur.

TURPETHI Radix. *Turbithwortel.*

Ordinariò ſolus Cortex ab interna lignoſa parte ſeparatus adfertur in fruſtis digitum circiter longis & latis, lineam craſſis. Exterius coloris eſt cinerei, vel fuſceſcentis, interius albidi. Sub-

ſtantiam exhibet compactam, ponderoſam, reſinoſam, fragilem. Odorem habet vix ullum; ſaporem ſubdulcem, diutiùs maſticatus ſubacrem, nauſeoſum. Interdum partes totius Radicis proſtant.

Pertinet ad Plantam Indiæ orientalis indigenam, quæ CASP. BAUHINO *Turpethum repens foliis Althææ*, LINNÆO *Convolvulus Turpethum* dicitur.

Inſidum purgans eſt, quod olim in Morbis ſeroſis multùm laudabatur. Ejus uſus jam eviluit.

TUTIA, ſeu NIHIL GRYSEUM. *Gryſe Niet, gryſe Oogenniet.*

Eſt ſubſtantia ponderoſa, coloris cinerei vel fuſci, inſipida, inodora, e Zinci Mineris ſublimata. Hujus mineralis Flores continet, & ad Pompholigem accedit: ſed ob alia admixta terrea impurior eſt.

A Chirurgis in Unguentis & Collyriis exſiccantibus adhibetur.

VALERIANÆ HORTENSIS MAJORIS Radix. *De Wortel van grooten Tuin Valeriaen.*

VALERIANÆ SYLVESTRIS Radix. *De Wortel van wilde Valeriaen.*

Hortenſis phu DIOSCORIDIS videtur: SYLVESTRIS duæ varietates ſunt: una CASP. BAUHINO ſimpliciter *Valeriana Sylveſtris major* audit, foliis latioribus ſplendentibus diſtinguitur, & in locis humidis provenit: altera eidem *Valeriana Sylveſtris major Montana* appellatur, diſtinguitur foliis anguſtioribus, & creſcit in locis ſiccis montanis. Sola prior varietas in hac patria provenit: poſterior alias Valerianæ ſpecies viribus longè præcellit, ſola meretur in uſu eſſe, &, quia ex Anglia ad nos adfertur, *Anglicanæ* titulo diſtinguitur. Ejus Radix brevis eſt, craſſiuſcula, multas fibras tenues emittens; coloris gryſei vel albidi; odoris aromatici, fœtidi, penetrantis, pertinacis; ſaporis amaricantis, ſubacris, calidi. Incipiente vere e terra eximi & in vaſe bene clauſo ſervari debet. Vires optimè Spiritu Vini rectificato extrahuntur.

Aliæ Valerianæ ſpecies Radices ſiſtunt ferè ſimiles; ſed paſſim majores; coloris extus nigricantis, intus albidi; odoris multò debilioris.

FABIUS COLUMNA hac Radice, fruſtra tentatis pluribus, ſe ipſum ab Epilepſia liberavit, & primus eam celebrem reddidit: hanc vim plures celebres viri, ſuis obſervationibus confirmant; ut nunc adverſùs quoſvis morbos ſpaſmodicos commendetur. Nihil tamen clar. HOMIO præſtitit, & fatetur celeb. CULLENIUS, ſe hoc Medicamentum, pluribus inſtitutis tentaminibus, etiam ad unciam dimidiam pro doſi præſcriptum vix efficax obſervaſſe: ſuſpicatur clariſſimus Vir has Radices paſſim adulta æſtate collegi, eaſque aſſerit tum minùs efficaces eſſe. Quidquid ſit, HALLERUS, CRUGERUS, TISSOTUS, SAUVAGES, HILL, FORDYCE, WHYTT aliique adferunt curationum exempla, quæ, niſi notum foret quam arduum ſit Medicamentorum vires ſtabilire, vix de harum Radicum viribus dubium relinquerent. Reliquis dotibus ad Serpentariam virginianam accedit; ſed debilior eſt. In majori doſi alvum laxat.

VERATRUM, vide HELLEBORUS ALBUS.

VERBASCI, ſeu TAPSI BARBATI Folia & Flores. *De Bladeren en Bloemen van Wollekruid.*

Foliorum infuſum, tamquam emolliens & demulcens, in morbis pectoris paſſim adhiberi ſolet. Celeb. HOMIUS eorum decoctum in diarrhæis inveteratis & inteſtinorum torminibus efficax invenit. Idem in enemate laudat ad teneſmos, & foliorum cataplaſma ad Hæmorrhoidum dolores.

VERBENÆ Folia. *De Bladeren van Yzerkruid.*

Tota hiſtoria virium hujus Plantæ ſuperſtitioſis fictionibus innititur. Ejus tertium a terra geniculum cum ambientibus foliis in Decocto vel Infuſo exhibitum tertianâ laborantes; quartum verò quartanâ vexatos ſcribitur percurare. Tamquam Amuletum collo appenſam miraculi inſtar pertinaciſſimos capitis dolores auferre jam

ab ARCHIGENE allatum eſt. Hanc vim adducta Obſervatione FORESTUS confirmat, & huic virtuti tam firmiter credit SIMON PAULLI, ut omni Remedio adverſùs capitis dolores parando Verbenam admiſcendam eſſe cenſeat. Nos, donec experimenta ſaniori indagine inſtituta aliud perſuaſerint, hanc Herbam præ reliquis leviter amaris nihil proprii habere credimus.

VERONICÆ MARIS Folia. *De Bladeren van Mannetjes Eerenprys, of Veronica.*

Hæc Herba odoris debilis eſt, non ingrati; ſaporis amaricantis, ſubadſtringentis. Ejus Tinctura præſertim ſpirituoſa aliquid balſamici prodit, quo principio ejus Aqua diſtillata etiam imbuta videtur. Ex his dotibus leniter balſamicæ, roborantes, adſtringentes vires eluceſcunt, & ob has in morbis pectoris, ut Tuſſi, Aſthmate &c., in quibus ob debilem laxum pulmonem languens expectoratio juvanda eſt, fortè laudes meretur: ſed ſpecificè aliquid in pectus poſſe, aut ulcera interna feliciùs, quam alia ejuſdem claſſis, curare, ut etiam phtiſicos reſtituat, *credat Judæus apella.* Medici dubitare neſcii ſanationes, quæ plerumque ſolis Naturæ viribus medicatricibus debentur, Medicamentis ultimò adhibitis paſſim adſcribunt. Ita celebritatem nacta ſunt plurima, quæ ſine præjudicio perſpecta e Pharmacopœis ejicerentur.

SIMON PAULLI multo ſermone Veronicam adverſùs ſterilitatem commendat. Aliqui laudant adverſùs Scabiem, Podagram, Calculum &c. Ignoramus has vires: ſed illis Viris applaudimus, qui Theæ chinenſi bene ſubſtitui poſſe & debere judicant. Extus vulneraria eſt.

VINCETOXICI, ſeu HIRUNDINARIÆ Radix. *De Wortel van Zwaluwkruid.*

Fibrillæ multæ, longæ, tenues, contortæ, ex uno capite prodeuntes hanc Radicem conſtituunt: coloris eſt exterius pallidè

flavefcentis, vel fufcefcentis; intus albidi; odoris gravis, aromatici, ad Valerianam fylveftrem non nihil accedentis, præfertim dum recens eft; faporis primò fubdulcis, dein acris, amaricantis, naufeofi. Vires ficcatione continuò minuuntur, & optimè fpirituofis Menftruis extrahuntur.

Ab infigni Venenum vincendi facultate, qua Radix pollere credebatur, Herbæ nomen olim impofitum eft. Excuffo hoc errore, paffim jam folida exftimulando & humores attenuando, diureticum, diaphoreticum, egregiè refolvens Medicamentum creditur, quod ab aliquibus in obftinatiffimis quibufdam morbis opem ferre perhibetur. Scribitur, Alpium incolas ejus Decocto fe a ftrumis liberare. Hanc virtutem confirmat celeb. ELSNER. Defperatos hydropicos curaffe, emmenagogum & antihelminticum effe ab aliis afferitur. Tamquam alexipharmacum olim in Germania ad pellenda exanthemata, in febribus malignis, & in ipfa pefte præfcribebatur: hinc *Germanorum Contrayerva* dicitur.

VIOLÆ Folia & Flores. *De Bladeren en Bloemen van Violetten of enkele Maartviolen.*

VIOLA TRICOLOR, vide JACEA.

VIPERA. *De Adderflang.*

Eft coluber Viviparus, pollicem circiter craffus & fefquipedem longus, frequens in Ægypto, Italia aliifque locis calidioribus: caput habet tenuius, compreffum; caudam teretem; pellem contectam fquammis, quæ maculis ferrugineis, nigricantibus variegatæ funt: venter flavicans, cinereus, aut rubellus eft. In veficula retro dentes pofita liquorem fervat, qui introfumptus, ut tota Vipera, innocuus videtur; ipfo morfu autem expreffus, & vulneri, præfertim ab irritato ferpente facto, inftillatus dirum fe præbet venenum, & miferam mortem homini infert. Pro Antidotis laudata funt ipfarum Viperarum Sal volatile, quod præ multis aliis animalibus

videtur in majori copia continere, earumdem Axungia, Oleum Olivarum, Alkali fluor &c. Horum omnium inefficaciam experientia evicit, & probabiliter ſola methodus omnem curam quantocyus in vulnus, utpote omnis mali principium, dirigendi, & efficiendi, ut venenum cum carne, in qua nidulatur, auferatur, fiduciam meretur. Id Butyro Antimonii optimè peragi in Diſſertatione de Rabie canina nuper probavit cl. LE ROUX.

Viperæ ab antiquitate omni veneno oppoſitæ ſunt: in hunc finem famoſam ANDROMACHI Theriacam ingrediuntur. Poſtea adverſùs Scabiem malignam, Elephantiaſim, Luem veneream, ulcera alioquin inſanabilia, etiam interna, ipſamque Tabem commendatæ ſunt. Per diaphoreſim agere credebantur, & eò procedebat riſibile præjudicium, ut gallinas Viperis paſtas adverſùs eoſdem morbos præſcriberent. Jam ordinariò adhibetur earum juſculum, quod e Vipera, capite & cauda abſciſſis, in Aqua vel gallinæ juſculo cocta paratur. Non obſtante magnorum virorum approbante authoritate meritò dubitari poteſt, an alias, quam nutrientes, vires poſſideant. Saltem earum Gelatina & Sal volatile ab eiſdem aliorum Animalium productis nihil diverſum habent.

VIRGÆ AUREÆ Folia. *De Bladeren van goude Roede, of gulde Wondkruid.*

VISCI QUERCINI, ſeu VISCI ALBI Folia & Lignum. *De Bladeren en het Hout van Miſtel.*

Licet hic frutex paraſiticus omni Arborum ſpeciei innaſcatur, præſcribitur tamen paſſim *Quercinus*: quia ex hac Arbore decerptus præſtantiores vires habere creditur. Non omnino præjudicium eſſe, & aliquam revera differentiam dari celebres Viri aſſerunt; alii negant. Operæ pretium foret hanc litem dirimere, ſi meliùs de viribus conſtaret: ſed virtus antiſpaſmodica & præſertim antiepileptica, jam a PLINIO celebrata & ab ejus tempore hinc inde

ab obſervatoribus laudata, non ſatis firmo ſtat talo. Sapor acer, ſubadſtringens, ſatis pertinax videtur tamen aliquid promittere: ut doleamus clariſſimum HOME, qui optimè ſua methodo hanc rem illuſtrare potuiſſet, unicum tantùm tentamen adferre.

VITRIOLUM. *Vitriol.*

Omni ſali nato ex unione Acidi vitriolici cum quodam Metallo jam a Chemicis hoc nomen tribuitur. Tres infra recenſendæ ſpecies a natura ſuppeditantur, & paſſim in Materia Medica locum habent. Omnes tres ſaporem habent acrem, adſtringentem. In cryſtallos regulares polyedras reduci poſſunt. Sic reductæ ſubpellucent, ſed aeri expoſitæ brevi farinaceam ſuperficiem & opacitatem contrahunt. Omnes igni expoſitæ primò funduntur; poſt fugatâ cryſtalliſationis Aquâ, quam multam continent, abeunt in maſſam poroſam, friabilem. Omnes facilè in Aqua ſolvuntur, & adjectis alkalinis decomponuntur.

VITRIOLUM ALBUM, vel VITRIOLUM ZINCI. *Witte Vitriol, of Vitriol van Spiauter.*

Habitu externo ſaccharum in panes coactum æmulatur: ſaporis eſt ſubdulcis, acris, adſtringentis, nauſeoſi; odoris expers. Conſtat Acido vitriolico & Zinco. Ut in officinis proſtat, ordinario Ferrum & Cuprum admixta gerit. Paratur Goſlariæ e Minera, quæ e Monte Rammelsbergenſi effoditur: in ea paſſim ſub forma albæ effloreſcentiæ, quandoque in fruſtis ſubpellucidis, exiſtit. Separatur a reliquis ſolutione in Aqua, filtratione & cryſtalliſatione, quæ protractiori evaporatione & continua agitatione, neſcio in quem finem, turbatur.

Ad ſcrupulum unum, vel dragmam dimidiam aſſumptum promptiſſimè emeſim excitat. In alios fines ad uſum internum rariſſimè præſcribitur. Externè ſtipticum eſt, & repellendi ergo Collyriis additur.

VITRIOLUM CŒRULEUM, seu CYPRINUM. *Blauwe Vitriol, Vitriol van Koper, of van Cyprus.*

Crystallos exhibet rhomboidales, depressas, subpellucidas; odoris æruginosi; coloris cœrulei; saporis accerrimi, adstringentis, nauseosi & horrendi. Ejus basis Cuprum est, & teste NEUMANNO unam octavam hujus Metalli, unam sextam Acidi & dimidium sui ponderis Aquæ continet. Proportio hæc videtur inconstans esse; nam aliam omnino CARTHEUSERUS habet. Invenitur *Nativum* in variis regionibus, vel ex Aquis cæmentatoriis ope crystallisationis obtinetur, vel, quod fortè frequentius, via directa ex Acido vitriolico & Cupro paratur. Adjecto ferro decomponitur.

Intus sumptum Emeticum est violentissimum, periculosum: nam externè easdem, quas Lapis infernalis, vires exercet, & ei plerumque substituitur. Tam sanguinem coagulando, quam vasa constringendo Hæmorrhagias sistit.

VITRIOLUM VIRIDE, seu MARTIS. *Groene Vitriol; Vitriol van Yzer, Koperrood.*

Crystallos exhibet cubicas; coloris viridis; saporis subdulcis, adstringentis, minùs acris, quam duæ aliæ species: odorem vix ullum prodit. Constat ex Acido vitriolico & Ferro. Ejus solutio additis nucibus gallis nigra evadit. Igni expositum instar Aquæ funditur: forti calcinatione, fugata Aqua & excusso Acido, mutatur in pulverem rubrum *Colcothar Vitrioli* dictum.

Ubicumque liberum Acidum vitriolicum Ferrum invenit & aggredi potest, hoc vitriolum reperitur: hinc eruitur e terræ visceribus, & ex aquis subterraneis obtinetur. In variis regionibus e Pyritis resolutis ope solutionis & crystallisationis paratur: sed ferè semper aliqua Cupri portione inquinatum est; ut pro usu interno semper *Vitriolum Artificiale* adhiberi deberet. Potest tamen hoc vitium Vitriolum solvendo, & solutioni purum Ferrum addendo auferri: Ferrum enim, cum majorem affinitatem cum Acido

vitriolico

vitriolico habeat, quam cuprum, posterius hoc metallum excutiet. Quod in Anglia paratur reliquis purius censetur.

Internè roborans, antihelminticum est: externè ejus solutio adhibetur ad ulcera putrida & gangrænosa.

ULMI Cortex interior. *De binnenste Bast van den Olmboom.*

Decoctum hujus Corticis aquosum, quod præsertim in usu est, Mucilaginosum, amaricans se præbet, & adstringens; ut etiam addito Vitriolo Martis nigrum evadat. Laudatur tamquam lentum, sed tutum & efficacissimum Remedium in pertinacissimis cutis morbis. In scabie, ubi omnia alia, etiam salivatio mercurialis, frustra tentata fuerant, scribitur sæpe opem tulisse. Celeb. tamen HOMIUS hoc Medicamentum in Herpete tentavit, & vix efficax invenit. Aliqui ad Ischiadem & Rheumatismum commendant. Jam a RAJO fotus ex eodem cum una tertia parte Spiritus Vini ad priorem morbum præscribebatur. Paratur hoc Decoctum uncias quatuor Corticis interioris ramulorum Ulmi decoquendo in libris duabus Aquæ ad libram unam: ægro bis de die commendantur unciæ octo. Cel. HOMIUS eamdem Corticum quantitatem in dupla Aquæ copia ad medietatis remanentiam decoqui jubebat, & quater quotidie uncias tres, quatuor, vel quinque ægris suis exhibebat.

Extus idem Decoctum, tamquam subadstringens & consolidans, ab aliquibus vulneribus & ambustis adhibetur.

URTICÆ MAJORIS VULGARIS Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van groote Netel of Brandnetel.*

URTICÆ ROMANÆ Folia & Semen. *De Bladeren en Zaaden van Romeinsche Netel.*

UVÆ URSI Folia. *De Bladeren van Beirendruiv.*

Ita a CLUSIO vocatus est frutex semper virens, in locis aridis, sterilibus, præsertim montanis, omnis ferè Europæ crescens, qui

Linnæo *Arbutus Uva Urſi* dicitur. Ob ſimilitudinem a pluribus Botanicis, etiam a Casp. Bauhino & Camerario *Vitis idæa* appellatur, & confunditur cum fruticulo ſemper virenti, qui Linnæo *Vaccinium Vitis idæa* nominatur. Ob hanc rationem a J. Bauhino *Radix idæa Putata & Uva Urſi* dicta eſt. Caules habet pedem circiter longos, procumbentes; folia parva, ovato oblonga, ad baſim & ad finem anguſtata, craſſa, dura, glabra, integerrima, ſupernè viridia, infernè pallidiora, quæ odorem nullum habent; ſed ſapore & omni experimento vim adſtringentem produnt; ut etiam apud Suecos ad rem coriariam adhibeantur. Eorum vires optimè aquoſis menſtruis extrahuntur.

Hæc folia a quinquaginta circiter annis adverſùs Calculum alioſque viarum urinariarum morbos in uſu eſſe cœperunt. Primò quidem, teſte Linnæo, a Monſpelienſibus Medicis adhibita ſunt, ſed præſertim clariſſimo De Haen celebritatem debent. Celeberrimus enim ille Vir, tentaminibus ſuis in *Ratione Medendi*, Tom. II., anno 1756. publici juris factis, omnes Europæ Medicos exſtimulavit, ut, quid in calamitoſo malo hoc Remedium poſſet, experirentur. Undique itaque paulò poſt relatum eſt, illo cujusvis ætatis homines, ſive veſicali, ſive renali Calculo vexatos, & peſſima quæque ante paſſos, non ſolùm vitam deinceps duxiſſe multò tolerabiliorem, ſed quoſdam etiam integrè fuiſſe curatos. Si fides innumeris variorum celebrium Medicorum obſervatis, aſſumptis quotidie duabus tribuſve dragmis pulveris horum foliorum, in aliquibus promptiſſimè, in aliis tandem poſt longum uſum mitigati ſunt dolores; Stranguria, Dyſuria, Iſchuria Ceſſavit; emendata eſt urina; neque amplius ſanguinolenta, aut purulenta fluxit, & omnia quandoque diſparuerunt Calculi ſymptomata. Id tam perfectè in quibuſdam caſibus videtur præſtitiſſe, ut aliqui tamquam verum Lithontripticum laudarent. Experimenta tamen cum Calculis humanis extra corpus inſtituta hanc vim ei denegarunt, & poſt optimos effectus exploratio Cathetere facta, atque hinc inde cadaverum ſectio pro-

baverunt, superstitem & immutatum mansisse Calculum: ut satis constet, palliativum tantùm esse Remedium, quod probabiliter vi tonica in vias urinarias præsertim agit, iisque sensibilitatem & irritabilitatem demit. Observata, in quibus Uva Ursi urinæ incontinentiam, vesicæ Paralysim, aliosque morbos, non a Calculo, sed laxitate pendentes perhibetur curasse, hanc vim vias urinarias roborandi satis evincunt, illamque admittit quidem celeb. CULLENIUS, sed simul credit, hoc medicamentum urinæ acrimoniam, quæ perpetuò Calculum comitatur, & quam omnium ferè symptomatum causam putat, primariò emendare.

Ex hactenus dictis aliquis posset concludere, hoc Remedium perpetuò prodesse, & suos contradictores non habere. Multùm sanè abest. Plures celebres Medici, & inter eos omnes ferè angli, ejus inefficaciam adeò conqueruntur, ut diversam omnino Plantam eos crederes adhibuisse. Aliqui etiam afferunt sæpe nocuisse. Hoc hactenus non sumus experti, & ferè omnes negant.

WINTERANUS CORTEX; CINNAMOMUM WINTERANUM; CORTEX MAGELLANICUS. *Winters Bast.*

Adfertur in frustis tres quatuorve pollices longis & latis, semipollicem quandoque & amplius crassis; coloris cinnamomæi, sed obscurioris; odoris aromatici, grati; saporis calidi, acris, aromatici, pertinacis. Teste celeb. MORRIS, qui hunc Corticem chemicæ analysi subjecit, & tentaminum summam Societati Medicæ Londinensi impertiit, vires ejus satis bene spirituosis Menstruis, meliùs tamen aquosis extrahuntur, & partim distillatione cum Aqua elevantur: nullum tamen oleum essentiale præbet. Vitriolum Martis ejus infusioni additum vires adstringentes prodit.

Pertinet ad arborem in Insulis ad Fretum Magellanicum sitis crescentem, quæ CLUSIO *Arbor Aromatica Magellanica*; CASP. BAUHINO *Laurifolia Magellanica Cortice acri*; SLOANE *Periclymenum*

rectum foliis Laurinis, *Cortice acri*, *Aromatico*; aliis *Winterana Aromatica* dicitur. Eam anno 1578. primus detexit, & Cortici denominationem reliquit JOANNES WINTER Nauclerus anglus. Ab eo tempore Itineratores hinc indè quidem hujus Arboris mentionem faciunt, ſed tam parca hujus Medicamenti copia in Europam allata eſt, ut *Canella Alba* ab omnibus ferè Materiæ medicæ Scriptoribus cum eo hactenus confuſa, & ei paſſim in Officinis pharmaceuticis ſubſtituta fuerit: quantùm tamen, externa ſaltem facie, differant e collata utriuſque deſcriptione facilè patebit. Tandem anno 1768. Nauclerus WALLIS e Freto Magellanico redux non ſolùm Magnam veri Winterani Corticis copiam in Angliam attulit, ſed etiam Arboris ramum, cujus delineationem Societati Medicæ exhibuit clariſſimus FOTHERGILL: ut videri poteſt in *Medical Obſervations and Inquiries* Vol. V.: ubi ſimul ſuccincta Medicamenti hiſtoria & botanica Arboris deſcriptio a celeb. SOLANDER facta poterit inveniri.

Vires Canellæ Albæ, ſed multò præſtantiores, habet.

ZEDOARIÆ Radix. *De Maagwortel*, *of Wortel van Zedoaria.*

Duas ſpecies ſiſtit, quæ nec dotibus nec viribus medicis, ſed figura differunt, & ſecundùm aliquos ejuſdem Radicis diverſæ partes ſunt; juxta alios ad diverſam Plantam pertinent. Una *Longa*, altera *Rotunda* audit: prior, quæ paſſim in officinis proſtat, leviter rugoſa & tuberoſa eſt; duos treſve pollices longa; minimum digitum craſſa; extus gryſea; intus lutea, vel ſubfuſca; odoris proprii, fragrantis, camphorati, penetrantis; ſaporis acris, amaricantis, aromatici. Facilè carie exeditur. Aqua ex hac Radice colorem rufum, partem ſaporis & omnem odorem; Spiritus Vini rectificatus colorem e luteo rubeſcentem, vix quidquam odoris, ſed omnem acredinem & amaritiem extrahit. Diſtillatione cum priori Menſtruo largitur Oleum æthereum ſpiſſum, ponderoſum, partim Aquæ fundum petens, & Sal Volatile, quod ſub forma nivis Aquæ ſupernatat, & vera Camphora videtur.

Adfertur ex India orientali, & pertinet ad *Kæmpferiam foliis Lanceolatis, Petiolatis* LINNÆI. Rotunda, quæ, quia aut rarior eft, aut præjudicata opinione alteri viribus creditur cedere, minùs adfertur, craffior, multò brevior, hinc rotundior eft.

Paffim tamquam præftantiffimum Incidens, Roborans, Alexipharmacum laudatur. Celeb. CULLENIUS ex odore hujus Radicis in ea vires antifpafmodicas fufpicatur.

ZINCUM. *Spiauter*, *Zink.*

Eft fubftantia femimetallica coloris ex albo cærulefcentis, fplendens, non omnino immalleabilis, hinc difficulter in pulverem redigenda; faporis & odoris expers; aqua fepties circiter fpecificè gravior. Stanni exemplo Aeris & Aquæ viribus multum refiftit. Difficulter & vix ante candefcentiam funditur: fub hoc ftatu gryfeâ pelliculâ tegitur, quæ mox mutatur in flavam Calcem, facili opera denuo in Zincum reducendam. Igne & excandefcentia auctis, accenditur, & flammam emittit pulchram, albam, phofphoricam: hæc inflammatio tanto impetu peragitur, ut ejus Calx, alioquin fixa, ut aliæ Calces, fub flocculorum alborum forma eleve-tur: hoc Sublimatum vocatur *Flores Zinci*. Porro Zincum nec cum Sulphure nec cum Bifmutho connubium contrahit: aliis tamen fubftantiis metallicis, præfertim Cupro, uniri poteft. Diffolvitur omnibus Acidis: ex ejus unione cum Acido vitriolico exfurgit Vitriolum album.

Nativum, fed raró, inveniri paffim creditur, & in filamentis vel fruftulis apud rerum naturalium Curiofos aliquid pro tali affervatur. Verum nativum Zincum effe necdum tamen fatis probatum reperio. Lapis calaminaris frequens ejus Terræ Minera eft. Quod ad nos adfertur pro maxima parte e Mineris Plumbi Rammelsbergenfibus ope fublimationis, fub nomine *Cadmiæ Fornacum*, obtinetur. Fufione in panes efformatur. Ferè femper adhuc Plumbo adulteratum eft.

Ob *Flores* ſuos in Materiam medicam introductum eſt. Vide in Chemicis FLORES ZINCI.

ZINGIBER, vel ZINZIBER. *Gember.*

Eſt Radix brevis, tuberoſa, compreſſa, nodoſa; extus flavicans, intus albida, vel e rubro fuſca; reſinoſa; odoris proprii, non ingrati, aromatici, dum diſcinditur, fortioris; ſaporis acris, fervidi, piperini, aromatici. Ejus vires Aqua, meliùs tamen Spiritu Vini rectificato extrahuntur. Oleum largitur eſſentiale ipſa Radice minùs fervidum.

Planta, ad quam Zinziber pertinet, vocatur LINNÆO *Amomum Zinziber*, & diſtinguitur *Scapo nudo*, *Spica ovata*: creſcit in India orientali & in America meridionali.

Viribus Piper æmulatur, & in morbis frigidis, præſertim primarum viarum, utile Condimentum & Medicamentum conſtituit.

finis

CANONES
PRO
ELIGENDIS, COLLIGENDIS,
ET
CONSERVANDIS SIMPLICIBUS.

Simplicia tum e vegetabili tum ex animali regno ad usus medicos desumenda eligantur, quoad colorem, odorem & saporem, in sua specie, perfectiora; non morbosa. Colligantur tempore Balsamico, *seu in summo vigoris puncto.*

Plantæ Aromaticæ *legantur e Solo sicco, elevato, radiis solaribus exposito; acres e loco humido, paludoso.*

Folia *decerpantur ante Plantarum efflorescentiam, cœlo sicco & sereno; rore & omni humiditate heterogenea ope radiorum solarium fugatis.*

Radices *primo Vere, antequam folia germinant; meliùs adhuc Autumno eradicandæ sunt: crassiores conscindendæ in taleolas, & statim siccandæ calore centum circiter graduum Thermometri Farenheitiani, aut quadraginta Reaumuriani.*

FLORES & SUMMITATES *colligantur, quamprimum incipiunt ſe expandere. Labiatis odorati Calices conſerventur.*

SEMINA *colligenda, dum ſponte a planta ſecedunt. Adhibeantur recentia, ſana, bene nutrita, ponderoſa.*

FRUCTUS *decerpantur maturi: niſi expreſſè immaturi præſcribantur.*

STIPITES & CORTICES *colligantur tempore vernali:* LIGNA *hiemali.*

Nullum horum omnium præceptum tam generale eſt, quin quaſdam exceptiones patiatur. Has doceat Botanica.

Omnia bene ſiccata, heterogeneis ſordibus liberata ſerventur in capſis ligneis charta intus obductis: ea, quorum vis facilè perit, in lagenis vitreis bene obturatis.

Vegetabilia, cum horum multa ſine virium jactura diutius conſervare difficile, quædam etiam impoſſibile ſit, ſæpiſſime renoventur.

MINERALIA *vix cautelas & nullum particulare anni tempus pro collectione ſibi vindicant: ſed ſint genuina & omni addititio libera.*

PHARMACOPŒÆ GANDAVENSIS.

PARS ALTERA.

PONDERA ET MENSURÆ.

Pondus noſtrum dicitur medicum, & ſequenti ratione dividitur.

Libra	- - -	habet uncias duodecim,. .	℔
Uncia	- - - - - -	drachmas octo, . .	℥
Drachma	- - - -	ſcrupulos tres, . . .	ʒ
Scrupulus	- - -	grana viginti. . . .	℈

Libra ſive unciæ duodecim pendent Uncias novem ponderis pariſini *Poids de Marc* dicti.

Menſuras noſtras conſtituunt Pinta civilis ejuſque diviſiones: Pinta hæc continet Libras duas, ſive Uncias viginti quatuor Aquæ diſtillatæ.

Omnia, tam liquida quam ſicca, ponderanda, niſi menſura expreſſa ſit: pro liquidis verò, quæ ad Uncias in medicorum formulis occurrunt, menſuræ, quæ præſcriptorum liquorum Unciam unam vel duas tenent, adhiberi poſſunt.

SIMPLICIUM QUORUMDAM PRÆPARATIONES.

ÆTHIOPS MARTIALIS.

Limaturæ Ferri puriſſimæ vaſi vitreo ſive porcellaneo commiſſæ affundatur Aqua ad quatuor digitorum transverſorum ſupereminentiam: agitetur quotidie ſub Aqua ſpatula lignea vel ferrea, & Aquæ evaporatione ſpontanea abſumptæ novam ſubſtitue: continuetur hic labor per plures hebdomadas: magna ſic Ferri pars in pulverem nigrum in Aqua per aliquot minuta ſuſpenſilem redacta erit; Aqua tum illo turbida decantetur, ut quieta dimittat pulverem, quem ab ea ſeparatum celeriter ſicca & in vaſis vitreis optimè obturatis ſerva.

ALUMEN USTUM.

Immitatur Alumen vaſi terreo amplo non vitrato, & igne valido urgeatur, donec omni privatum cryſtalliſationis Aqua maſſam opacam, albam, ſpongioſam, friabilem exhibeat.

ANTIMONIUM PRÆPARATUM.

Antimonium crudum pulveriſatum committatur vitro cylindraceo; affundatur ei larga Aquæ quantitas, & cum ea probè agitetur: Aquam dein polline tenuiſſimo turbidam in vas idoneum decanta; pulvis reſiduus craſſior ſuper porphyritem lævigetur & cum Aqua eodem modo tractetur: omnem tandem pollinem, ubi ſubſederit, Aquas decantando ſepara & ſicca.

Eodem modo Præparantur

CALAMINARIS LAPIS.
CHELÆ CANCRORUM.
CORALLIA.
CORNU CERVI USTUM.
LAPIS HÆMATITES.
LITHARGYRIUM.
OCULI CANCRORUM.
OSTREORUM TESTÆ PURÆ.
OVORUM TESTÆ, membrana adhærente ſeparata.
TUTIA.

CORNU CERVI USTUM.

Cornuum Cervi fruſta inter prunas, vel igne reverberii calcinentur, uſque dum intus æquè ac extus penitus albeſcant.

MEL DESPUMATUM.

Addatur Melli ſufficiens Aquæ bullientis quantitas, ut colum tranſeat: coquatur dein, ſpumam inter bulliendum auferendo, ad ſyrupi ſpiſſioris conſiſtentiam.

MERCURIUS VIVUS PURIFICATUS.

Ut Mercurius vivus obtineatur ab omni labe alieni Metalli purus, deſtillet e Retorta vitrea in recipiens, cui ad dimidium ſit indita Aqua, eum tantum adhibendo calorem, qui ad ejus elevationem requiritur: deſtillatione peracta, ſeparetur ab Aqua, ac omne ei adhærens humidum linteo puro, ſive charta emporetica abſtergatur.

Mercurius vivus pulveris grifei forma Aquæ fuperficiei inhærens collectus & in cochleari ferreo mundo Igni expofitus formam fluentem recuperabit.

NITRUM DEPURATUM.

Fiat nitri rafinati in aqua bulliente faturata diffolutio, & ad cryftallifandum reponatur: natæ dein cryftalli fuper chartam bibulam ficcentur: lixivium verò fuperftes evaporatione & cryftallifatione tractetur, donec cryftallis pryfmaticis exhauftum fit. Prima cryftallifatione obtentæ cryftalli pro ufu interno, ac operationibus chemicis, quæ Nitrum puriffimum requirunt, feponantur.

OPIUM COLATUM five EXTRACTUM OPII.

Solvatur Opium in fufficiente quantitate Aquæ bullientis, coletur forti expreffione per linteum, & vaporet balnei maris calore ad extracti folidioris confiftentiam.

PULPA CASSIÆ.

Pulpa e Caffiæ Fiftulæ leguminibus longitudinaliter apertis feparatur unà cum feminibus & feptis tranfverfalibus, a quibus, eam cochleari ligneo per cribrum fetaceum tranfprimendo purgatur. Eodem modo parantur

PULPA TAMARINDORUM.
- - - - - PRUNORUM.

Pofterior fit prægreffa fructus coctione in Aqua donec mollefcat, & trajecta pulpa dein leni calore ad debitam confiftentiam reducitur.

PULVERES SIMPLICES.

Solida Medicamenta, probè ſiccata in Mortario ferreo, non æneo, pulverata, & per Cribrum denſum ſericium trajecta vaſis clauſis, ne ab humiditate lædantur, ſerventur.

Saccharum, aliaque, quæ a Ferro inquinari poſſunt, in Mortario e duro lapide confecto pulverentur piſtillo ligneo.

Variis ſubſtantiis pulverandis adjici ſolent Amygdalæ earumve Oleum, ut pulveris ſubtilioris impediatur diſperſio: pulveres verò ita præparati intra paucos dies rancorem contrahunt, & ſæpe alios effectus edunt, quam quos inde expectat Medicus: poſſent quidem alia minus contaminantia adhiberi; quum verò operculo ligneo, cujus centrum piſtillum tranſeat, mortarium tegendo pulveris jactura pro majori parte evitetur, medium hoc qualicumque additamento præferri meretur.

Si in pulverem redigenda ſint acria, ut Euphorbium, Cantharides, &c., a quorum diſperſo pulvere læderetur Operator, Mortarium operculo coriaceo ipſi & piſtillo fortiter alligando muniatur.

SAL AMMONIACUM DEPURATUM.

Fiat Salis Ammoniaci in ſufficiente quantitate Aquæ diſſolutio: filtretur liquor per chartam bibulam, & vaporet in vaſe vitreo leni calore ad ſiccitatem.

SCILLA SICCATA.

Scillæ bulbi, cortice exteriore ablato, transverſim ſecentur in taleolas tenues, & calore leniſſimo, ne amaritiem & acrimoniam perdant, ſiccentur.

SERUM LACTIS.

Ebuliant Lactis vaccini pintæ duæ in vaſe terreo, & adjiciatur cremoris tartari drachma una ſemis: fiet partis caſeoſæ & butyraceæ ſeparatio: liquor dein colatus clarificetur unius ovi albumine in ſpumam agitato, & denuo coletur.

SPONGIA PRÆPARATA.

Spongiæ finiſſimæ, ſiccæ, in laminas ſectæ immergantur ceræ flavæ liquefactæ: prælo deinde fortiter expreſſæ & frigefactæ ſerventur.

SPONGIA USTA.

Spongia in fruſtula conciſa immittatur in fictile non vitreatum, quod ita operiatur, ut liberior quidem aëris acceſſus arceatur, vaporibus verò elaſticis ſit exitus: reponatur tum vas in igne, donec Spongia nigra & friabilis ſit; dein in pulverem trita vaſe vitreo bene obturato ſervetur.

STANNUM PULVERATUM.

Stannum malaccenſe liquefactum, in pixide lignea, creta intus obducta, & operculo munita, ſive in Mortario ferreo parum calefacto celeriter agitetur, donec redigatur in

pulverem cribro fericeo feparandum a metalli particulis grandioribus, quæ liquefactæ eodem modo tractentur.

SUCCI EXPRESSI.

Succus e vegetabili recenti incifo & contufo torculari expreffus clarificetur albumine ovorum: ille verò qui e plantis antifcorbuticis expreffus eft, cum fcateat partibus volatilibus, quibus vires antifcorbuticæ debentur, in vafis vitreis claufis, uti fuccus pomorum citri, aliorumque fructuum, per fubfidentiam depurandus eft.

Succus per aliquod tempus affervandus committatur lagenis vitreis, quæ eo repletæ, fuperaffufo paululo Olei Olivarum optimi, & probè obturatæ reponantur in loco frigido.

VITRUM ANTIMONII CERATUM.

Ceræ flavæ drachmæ uni in cochleari ferreo liquefactæ adjiciatur Vitri Antimonii præparati uncia una, & detineatur fuper lenem Ignem, fpathula affiduè agitando, horam dimidiam: frigefacta dein materia teratur in pulverem.

PULVERES COMPOSITI.

Pulveres plures fimplices pulverem conftituunt compofitum: folent fieri omnia ingredientia integra, ad præfcriptum pondus commixta, fimul terendo in pulverem; hac verò methodo rarò fervatur ingredientium proportio: fæpe enim multum de pulvere leviori inter pulverifandum in auras

diſſipatur, vel aliquid reſidui, quod cribrum tranſire renuit, abjiciendum eſt : præſtat ideo omnia ſeparatim pulveriſata & per cribrum ſericeum trajecta ad præſcriptam quantitatem, triturando in Mortario marmoreo, exactiſſimè miſcere. Pulverem compoſitum ſi ingreditur opium, illud ad determinatum in formula pondus receptum leniſſimo calore ſiccetur; tum, pulveris pauxillum primò, reliquum dein partitis vicibus addendo, teratur, donec uniformiter per totum pulverem diſperſum ſit.

Serventur pulveres compoſiti in Vitris probè obturatis.

PULVIS ABSORBENS ANODYNUS.

Rec. Pulveris Lapidum Cancrorum . . unc. tres ſemis,
- - - - Cinnabaris factitiæ. . . drachm. unam,
Opii colati,
Olei eſſentialis caryophyllorum. . ana drachm. ſemis:
Miſce.

Vires titulo reſpondent. Drachma una hujus pulveris continet granum unum opii.

PULVIS ANTARTHRITICUS

DUCIS PORTLANDIÆ, ſive MIRANDOLÆ.

Rec. Pulveris radicum Ariſtolochiæ rotundæ,
- - - - - - - - - Gentianæ,
- - - - Summitat. centaurii minoris . ana unc. unam.
- - - - - - - - - Chamædrys . . . unc. duas;
Miſce.

Circa

Circa initium præcedentis ſæculi adverſùs Rheumatiſmum, Arthritidem & Podagram laudari cœpit. Quid poſſit ignoramus. Datur ad dragmam mane jejuno ſtomacho.

PULVIS ARI COMPOSITUS ſive STOMACHICUS.

Rec. Pulveris Radicum Ari,
- - - - - - - - - Calami Aromatici . ana unc. duas,
- - - - Lapidum Cancrorum,
- - - - Cinnamomi,
- - - - Tartari Vitriolati . . . aná unc. ſemis;

Miſce.

Vires ſtimulantes Radicum Ari citò pereunt: hinc convenit, ut hic Pulvis recens adhibeatur. Præſcribitur in morbis a fibra laxa, torpida, muco lento obruta, præſertim primarum viarum. Doſis eſt dragma pluries de die.

PULVIS CACHECTICUS.

Rec. Croci Martis . . . . unc. unam,
Pulveris Cinnamomi . . . . unc. duas,
- - - - Sacchari albi . . . . unc tres:

Miſce.

Valet ad Viſcerum Atoniam, & aſſumi poteſt ad plures dragmas de die.

PULVIS CORNACHINI ſive CATHOLICUS.

Rec. Pulveris Scammonei Aleppenſis,
- - - - Antimonii Diaphoretici,
- - - - Cremoris Tartari . . ana part. æquales:
Miſce.

Aliquibus Pulvis de Tribus, *aliis* Pulvis trium Diabolorum *appellatur. Contendit celeb.* TRILLERUS *poſterius nomen non immerito ei tributum eſſe, atque aſſerit, ſe ab uſu hujus pulveris diu aſſervati ſummas Cordis anguſtias, acres vomendi conatus, Vomitus laborioſiſſimos, ſævas Cardialgias, vehementiſſimas Hypercatharſes &c. obſervaſſe. Has turbas celeb. Vir Antimonio diaphoretico diu aſſervato adſcribit; alii ſoli aſſumentis diſpoſitioni tribuunt. A ſolo Scammoneo pendet vis purgans hujus pulveris: addita, præter reſinoſarum ejus particularum diviſionem, nihil præſtant. Doſis ſcrupulus, ſcrupuli duo, dragma.*

PULVIS PECTORALIS.

Rec. Pulveris Radicum Altheæ . . . . . unc. duas,
- - - - - - - - Ireos Florentinæ,
- - - - - - - - Liquiritiæ,
- - - - Gummi tragacanthæ,
- - - - Sacchari albi . . . . ana unc. unam:
Miſce.

Demulcens, obvolvens eſt: vicem ſupplet ſpeciei diatragacanthæ frigidæ, ſpeciei diaireos, & pulveris haly. Aſſumi poteſt ad uncias

PULVIS PURGANS AROMATICUS.

Rec. Pulveris Caryophyllorum,
- - - - Radicis Zingiberis,
- - - - Cinnamomi,
- - - - Scammonei Aleppenſis . ana part. æquales:
Miſce.

In morbis frigidis, ubi laxa, torpida fibra exſtimulanda eſt, ad dragmam unam, vel ſcrupulos quatuor pro purgante exhiberi poteſt.

PULVIS SUDORIFICUS ſive DOVERI.

Rec. Pulveris Tartari Vitriolati . . unc. quatuor ſemis,
- - - - Radicum Ipecacuanhæ,
Opii colati . . . . ana unc. ſemis:
Miſce.

Alterans eſt potentiſſimum, quod præſertim per ſudores agit: adverſùs Rheumatiſmum inveteratum alioſque ſimiles morbos ad omnia alia rebelles Medicis anglis familiaris eſt. Undecim grana hujus Pulveris continent granum unum Opii: datur tamen ſine noxa ad dragmam dimidiam, vel ſcrupulos duos.

PULVIS TEMPERANS STAHLI.

Rec. Pulveris nitri depurati,
- - - - Cremoris Tartari . . . ana unc. duas,
- - - - Cinnabaris factitiæ . . . drachm. duas:
Miſce.

Immoderatum calorem temperat, antiphlogiſticus eſt. Hæc etiam præſtaret ſine Cinnabare, quæ in humoribus noſtris non videtur ſolvi.

P I L U L Æ.

PILULÆ ALOËTICÆ.

Rec. Pulveris Aloës Succotrinæ . . . . unc. duas,
- - - - Salis Polychreſti . . . . unc. ſemis:
Mixtis adde
Extracti gentianæ . . . . unc. duas,
Et fiat cum
Syrupi ſimplicis . . . . ſuffic. quantitate
Maſſa Pilularis.

Lentos, ſpiſſos humores ſolvunt; ſolida exſtimulant, roborant; ad ſcrupulos duos, aut dragmam purgant. Præſertim Cachecticis conveniunt.

PILULÆ ASTHMATICÆ BOERHAAVII.

Rec. Galbani,
Gummi Ammoniaci . . . . ana drachm. unam:
Terantur cum
Pulveris Myrrhæ . . . . drachm. una ſemis,
- - - - Caſtorei Ruſſici . . . . drachm. una:
Dein addantur
Saponis albi . . . . drachm. tres,
Olei Succini . . . . gutt. decem:

Et fiat cum

Balſami Peruviani . . . . . . ſuffic. quantitate

Maſſa Pilularis.

Titulus authorem ejuſque mentem exprimit. Antiſpaſmodicæ, reſolventes ſunt.

PILULÆ BALSAMICÆ MORTONI.

Rec. Gummi Ammoniaci . . . . unc. ſemis,

Balſami Peruviani ſicci . . . . . ſcrup. unum:

Terantur cum

Florum Benzoës . . . . drachm. una,

Pulveris Croci . . . . ſcrup. uno:

Dein, inſtillatis

Olei eſſentialis Aniſi . . . . . . gutt. viginti,

Addatur

Syrupi ſimplicis . . . . ſuffic. quantitas,

Ut fiat maſſa Pilularis.

Millepedes præparati apud celeb. Authorem dimidiam ferè harum pilularum maſſam conſtituebant: cum autem nulla fida obſervatio vires his Inſectis paſſim adſcriptas probet, aliorum clarorum Virorum exemplo, majorem Gummi Ammoniaci quantitatem eis ſubſtituere conſultum duximus. Laudantur ad dragmam dimidiam, vel ſcrupulos duos quotidie adverſùs Tuſſim chronicam, ſcrophuloſam, ubi tubercula ſuſpicari licet. Fortè meliùs in laxo, debili Pulmone, ſputis glutinoſis infarcto.

PILULÆ BENEDICTÆ FULLERI.

Rec. Galbani . . . . drachm. unam,
Macis . . . . drachm. ſemis,
Salis Martis . . . . drachm. ſex:
Terantur cum
Pulveris Aloës Succotrinæ . . . . unc. ſemis,
- - - - Foliorum Sennæ . . . drachm. duabus,
- - - - Myrrhæ . . . . drachm. una,
- - - - Croci . . . . drachm. ſemis:
Dein, additis
Aſſæ Fœtidæ . . . . drachm. una,
Olei Succini . . . . gutt. quadraginta,
Fiat cum
Syrupi de Artemiſia . . . . . ſuffic. quantitate
Maſſa Pilularis.

Eccoproticæ, aperientes, leviter laxam fibram exſtimulantes, roborantes, antihyſtericæ ſunt: ob has dotes ad ſcrupulum, vel dragmam dimidiam quotidie præſertim in Chloroſi præſcribuntur.

PILULÆ COCHIÆ.

Rec. Pulveris Aloës Succotrinæ . . . . unc. duas,
- - - - Colocynthidis . . . . drachm. tres,
- - - - Scammonei Aleppenſis . drachm. quinque,
- - - - Salis Polychreſti . . . drachm. duas,
Miſceantur, & inſtillatis
Olei Caryophyllorum . . . . . gutt. ſexaginta,
Fiat cum

Syrupi de Stœchade . . . . . fuffic. quantitate
Maffa Pilularis.

Fortiter alvum ducunt, & prudenti manu præfcribi debent: dragma continet circiter grana viginti fex Aloës, grana quinque Colocynthidis, & grana octo Scammonei.

PILULÆ FŒTIDÆ.

Rec. Galbani . . . . unc. femis:
Teratur cum
Salis Succini,
Pulveris Caftorei Ruffici . . . ana drachm. una:
Dein, addita
Affæ Fœtidæ . . . . unc. una,
Fiat, fub validis Piftilli ictibus, ut Affa Fœtida uniformiter immifceatur, cum
Syrupi fimplicis . . . . fuffic. quantitate
Maffa Pilularis.

Adverfus morbos fpafmodicos, & præfertim hyftericos, præfcribuntur. Dofis grana decem, viginti, etiam pluries de die.

PILULÆ MARTIALES.

Rec. Æthiopis Martialis . . . . unc. unam:
Redigatur cum
Extracti Abfynthii . . . . . . fuffic. quantitate
In maffam, ex qua formentur Pilulæ granorum quinque.

Pro viribus vide in Materia medica FERRUM.

PILULÆ MERCURIALES.

Rec. Mercurii Vivi purificati . . . . . unc. unam,
Cremoris Tartari . . . . unc. femis:
Triturentur in mortario marmoreo five vitreo, donec extinctus fit Mercurius; tum addantur
Pulveris Scammonei Aleppenfis,
- - - - Radicum Jalappæ . . . ana unc. una:
Mixta formentur cum
Syrupi Capillorum Veneris . . . fuffic. quantitate
In maffam Pilularem.

Has pilulas chirurgus BELOSTE *olim in arcanis habuit, & per omnem Europam celebres reddidit. Vir ille Saccharum, quo Mercurium extingueret, adhibebat: fed hoc medio tam parum dividitur, ut citò denuò in globulos coeat, & fub hac forma e Pilulis hac methodo præparatis exprimi poffit. Celeb. ergo* BEAUMÈ *Cremorem Tartari, quo Mercurius non folùm optimè extinguitur, fed qui etiam cum eodem Salem in humoribus noftris facilè folubilem efficere poteft, non fine ratione fubftituit.*

Humores fpiffos attenuant, refolvunt: ad fcrupulum unum, vel dragmam dimidiam purgant, anthelminticæ funt: in minori dofi alterant. Laudantur præfertim in morbis cutaneis a caufa venerea ortis. His folis in confirmata lue non videtur fidendum.

PILULÆ

PILULÆ PECTORALES.

Rec. Extracti ſicci Liquiritiæ . . . . . . unc. unam,
Styracis Calamitæ . . . . unc. ſemis:
Terantur cum
Pulveris Opii . . . . ſcrupul. octo,
- - - - Croci . . . . ſcrupul. quatuor,
Redigantur dein, addita
Syrupi Balſamici. . . . . . . ſuffic. quantitate,
In maſſam Pilularem.

Dragma una harum Pilularum continet circiter grana octo Opii: hinc in tam parca doſi ordinariò præſcribi debent, ut reliqua ingredientia vix effectum præſtare valeant. Vicem ſupplent PILULARUM DE CYNOGLOSSO & AD TUSSIM SCRODERI.

PILULÆ PLUMERI.

Rec. Mercurii dulcis,
Sulphuris Aurati Antimonii,
Pulveris Gummi Guajaci . . ana drachm. duas:
Trituratione probè commixta reducantur cum
Syrupi ſimplicis . . . . ſuffic. quantitate
In maſſam, ex qua formentur Pilulæ granorum trium pondere.

Ad grana duodecim, octodecim, viginti quatuor efficaciſſimè alterant, reſolvunt, diaphoreticæ ſunt; in majori doſi per emeſim, vel alvum agunt. Laudantur in Lue venerea, etiam ubi Frictiones mercuriales ſefellerunt, Rheumatiſmo in-

veterato, Scrophulis, Tinea, Herpete aliisque morbis chronicis pertinacissimis a lymphæ vitio ortis.

PILULÆ PURGANTES HAENII.

Rec. Extracti Catholici . . . . drachm. duas,
Resinæ Jalappæ,
Pulveris Scammonei . . . . ana drachm. unam:
Probè trita formentur cum
Syrupi simplicis . . . . suffic. quantitate
In massam, ex qua formentur Pilulæ granorum quatuor.

Ad grana viginti, viginti quatuor, aut viginti octo pro tuto Purgante præscribuntur.

PILULÆ RUFI.

Rec. Pulveris Aloës Succotrinæ . . . . . unc. unam,
- - - - Myrrhæ . . . . unc. semis,
- - - - Croci . . . . drachm. duas:
Fiat, addita
Syrupi simplicis . . . . suffic. quantitate,
Massa Pilularis.

Hæ Pilulæ apud Authorem continebant duplum Croci: hæc quantitas, aliquibus nimia & pessimos posse effectus producere visa, postea dimidiata est: non videtur tamen hæc mutatio observatis niti: nam Colegium Londinense, in ultima Pharmacopœiæ suæ editione, pristinam dosim restituit. Ad dragmam dimidiam, vel scrupulos duos fortiter per alvum agunt; in minori dosi eccoproticæ, alterantes sunt.

PILULÆ SAPONACEÆ HAENII.

Rec. Gummi Ammoniaci,
Terræ Foliatæ Tartari . . . . ana unc. ſemis:
Probè tritis addantur
Maſſæ Pilularum Rufi . . . . . . unc. ſemis,
Saponis albi . . . . unc. una,
Et fiat, addita
Syrupi ſimplicis . . . . ſuffic. quantitate,
Maſſa, ex qua formentur Pilulæ granorum quinque, in lagena obturaculo vitreo munita, ne humiditatem attrahant, ſervandæ.

Reſolvunt, eccoproticæ ſunt. Ad dragmam, vel dragmam unam & dimidiam præſcribi poſſunt. Vicem ſupplent PILULARUM TARTAREARUM SCRODERI.

PILULÆ SCILLITICÆ.

Rec. Gummi Ammoniaci . . . . unc. unam:
Teratur cum
Pulveris Scillæ. . . . . unc. ſemis:
Adjecta dein
Saponis albi. . . . . unc. una,
Cogantur
Syrupi ſimplicis. . . . . ſuffic. quantitate
In maſſam Pilularem.

Præcipua harum Pilularum vis pendet a Scilla, quæ quintam totius maſſæ partem conſtituit, & ſic a multis commodè

aſſumi poteſt. Vide itaque earum vires in Materia Medica, ubi etiam rationes, ob quas aliorum exemplo Millepedes ejecerimus, videri poſſunt.

PILULÆ TONICÆ BACHER.

Rec. Extracti Hellebori nigri,
- - - - - Myrrhæ . . . . ana unc. ſemis,
Pulveris Cardui Benedicti . . . ſcrupul. quinque:
Miſceantur in maſſam, ex qua formentur Pilulæ grani dimidii ponderis.

Vis harum Pilularum pendet ab Helleboro: addita, conſiderata præſertim doſi, ad quam ordinariò præſcribi debent, vix aliquid præſtare poſſunt. Prudenti manu quotidie ad grana decem, quindecim, aut viginti exhibitæ potentiſſimè alterant, reſolvunt. His titulis laudantur præſertim in Hydrope, & in obſtinatiſſimis caſibus quandoque opem tulerunt. In majori doſi ardorem Stomachi, Cardialgiam aliaſque turbas excitant, & per vomitum, vel alvum agunt. Vide in Materia Medica HELLEBORUS NIGER.

CONSERVÆ, ELECTUARIA ET CONFECTIONES.

Conſervæ dicuntur medicamenta, quæ vegetabilium partibus recentibus cum Saccharo, vel variis pulveribus cum Syrupo, Melleve, in pultis conſiſtentiam redactis conſtant.

In ſimplices, quæ Conſervas propriè dictas conſtituunt,

& in compofitas, electuaria ordinariò nominatas, quibus & confectiones adnumerantur, diftinguuntur.

Conferva, præfertim eæ, quæ e vegetabilibus recentibus fiunt, ferventur vafis bene obturatis in loco frigidiori, ne fermentatione, in quam valdè pronæ funt, avolante principio volatili, vires fuas amittant.

Quum *Conferva fimplices Antifcorbuticæ* paucos tantum dies falvis viribus fervari queant, eis unicam, durabiliorem, compofitam fubftituimus.

Vegetabilium, e quibus componuntur, vires habent.

CONSERVA BOTRYOS.

Rec. Foliorum recentium Botryos Mexicanæ . libr. unam:
Reducantur in Mortario lapideo Piftillo ligneo in Pulpam tenerrimam, cui protracta contufione immifceantur
Sacchari albi . . . . libr. duæ.

Eodem modo præparantur

CONSERVA CALENDULÆ ex Floribus.
- - - - - HEDERÆ TERRESTRIS.
- - - - - ROSARUM RUBRARUM ex Floribus.

CONSERVA ACETOSELLÆ.

Rec. Foliorum Acetofellæ . . . . libr. unam,
Sacchari albi . . . . libr. duas:
In Pulpam tufis immifceantur
Salis effentialis Acetofellæ . . . . drachm. duæ.

CONSERVA ABSINTHII.

Rec. Pulveris Foliorum Abſinthii vulgaris . unc. quatuor,
- - - - - Sacchari albi . . . . unc. octo:
Miſceantur, & fiat
Syrupi ſimplicis . . . . ſuffic. quantitate
Conſerva.

Eodem modo præparantur

Conserva Anthos
- - - - - - Fumariæ.
- - - - - - Menthæ.
- - - - - - Salviæ.

CONSERVA ANTISCORBUTICA.

Rec. Foliorum recentium Cochleariæ . . . libr. ſemis,
- - - - - - - - - - Naſturtii aquatici,
Radicis recentis raphani ruſticani raſpatæ . ana unc. tres,
Sacchari albi . . . . libr. duas ſemis:
Tundantur in pulpam, cui immiſceantur
Aceti Vini . . . . unc. ſex.

ELECTUARIUM DIASCORDIUM ſive CONFECTIO JAPONICA.

Rec. Pulveris Terræ Japonicæ . . . . unc. quatuor,
- - - - Foliorum Scordii . . . . unc. duas,
- - - - Radicis Tormentillæ,
- - - - Florum Roſarum Rubrarum,
- - - - Nucis Moſchatæ . . . ana unc. unam,

Opii, suffic. quantitate Vini Hispanici soluti, . drachm. unam semis:

Mellis despumati . . . . . unc. viginti septem.

Melli pelvi æneæ indito & parum calefacto primò incorporetur, Pistilli lignei beneficio, Opium; dein protracta agitatione inspergantur partitis vicibus pulveres, omniaque probè misceantur, ut fiat Electuarium uniforme.

Idem operandi modus adhibeatur in confectione Electuarii Requiei & Theriacæ.

Ita emendatum est famosum illud electuarium e scordio, *seu* diascordium, *quod* FRACASTORIUS, *tamquam præstantissimum Alexipharmacum, omni morbo contagioso, ipsi etiam Pesti, opponere excogitaverat. Præjudicata hæc opinio, quæ diu invaluit, ferè omninò jam excussa est, & refelli non meretur. Anodinum, cardiacum, adstringens Remedium est, quod in nimiis evacuationibus, a sola laxitate aut irritabilitate solidorum pendentibus, non sine fructu præscribitur. Uncia continet grana duo & dimidium Opii. Id dosim moderetur.*

ELECTUARIUM LENITIVUM.

Rec. Radicis Polypodii incisæ & contusæ . . unc. duas: coquantur ex

Aquæ pluvialis . . . . pint. una,

Ad . . . . pint. semis:

In colatura dein dissolutis

Sacchari communis . . . . unc. sexdecim,

Fiat leni calore Syrupus ſpiſſior, cui probè immiſceantur

Pulpæ Prunorum,
- - - - Tamarindorum,
- - - - Caſſiæ,
Pulveris Foliorum Sennæ . . . . ana unc. ſex,
- - - - Seminis Aniſi . . . . . . unc. tres.

Ad unciam unam alteramve mite purgans eſt, quod etiam in morbis inflammatoriis tutò exhiberi poteſt.

ELECTUARIUM REQUIES.

Rec. Pulveris Radicis Altheæ . . . . . . unc. ſex,
- - - - Amomi . . . . . . unc. unam ſemis,
Opii, ſuffic. quant. Vini Hiſpanici ſoluti, . unc. ſemis,
Mellis deſpumati . . . . . . unc. viginti duas:

Exactè miſceantur.

Ex hac Compoſitione etiam inutilia ejecimus. Ad conciliandum ſomnum ſanis etiam Infantibus exhiberi ſolet. Peſſimus hic mos vigebit, donec Pharmacopolis lege vetitum fuerit Opii præparata ſine Medici præſcripto divendere. Quælibet dragma continet granum Opii.

THERIACA.

Rec. Pulveris Amomi,
- - - - Radicis Calami aromatici . ana unc. quindec.,
- - - - - - - Gentianæ . . . . . unc. duas,
- - - - Cinnamomi . . . . . . unc. tres,
- - - - Piperis albi . . . . . . unc. unam,
- - - - Salis Martis ad albedinem calcinati . unc. ſem.

Tincturæ

Tincturæ Castorei . . . . unc. quatuor,
Opii, suffic. quant. Vini hispanici soluti . unc. duas: excipiantur omnia
Mellis despumati . . . . libr. decem,
Et probè misceantur.

Sub hoc nomine hactenus cognita & in Pharmacopœis inventa est monstrosa compositio, ab authore ANDROMACHO *Neronis Medico, denominata, &, quia Venetiis, quotannis maximo apparatu parari, & hinc in omnem Europam transferri solet,* Veneta *dicta. Plura vix alicujus efficaciæ, aliaque multa, quorum virtuti aucta aliorum dosi facilè suppleri poterat, continebat: cœca tamen & superstitiosa in Veteres reverentia eam hactenus inemendatam servaverat. Clarorum Virorum exemplo, hoc præjudicium excussimus, &, nisi omnia nos fallant, potiùs cum virium augmento eam ad hæc pauca ingredientia redegimus.*

Olim tamquam infallibilis panacea omni veneno, omni morbo opponebatur. Nos calidas, cardiacas, stomachicas, anodinas ei vires tribuimus. Scrupuli quatuor continent circiter Granum Opii.

TINCTURÆ, ELIXIRIA, ESSENTIÆ, BALSAMA SPIRITUOSA.

Vocabula *Tinctura*, *Elixir*, *Essentia*, *Balsamum* promiscuè hodie adhibentur ad designanda varia Medicamina specierum e triplici regno desumptarum in appropriato vel spi-

rituoſó, vel ſalino, vel aquoſo Menſtruo Infuſione & Digeſtione præparata. Digeſtio inſtituitur eum in finem, ut Menſtrui in ſpecies actio promoveatur. Fiat hæc calore moderato, numquam ad liquoris ebullitionem intendendo, in vaſe optimè clauſo, ſubinde agitando, ut Menſtruum omnem ſpecierum ſuperficiem aggredi poſſit. Digeſtione peractá, coletur liquor per chartam emporeticam, atque in lagenis bene obturatis ſervetur.

Vaſa ad hanc Operationem requiruntur ampla, ut vaporum circulationi ſit ſpatium ſufficiens: ſint porro vitrea vel figulina, compacta. Metallica omnino rejicienda ſunt.

Tempus, quod digeſtio durare debet, pro quaque *Tinctura* in formula determinavimus; attamen, ſi quis præfert hujus generis Pharmaca præparare calore leniſſimo, qualis eſt media æſtate calor ſolaris, is Digeſtionem plures dies ultra præſcriptum tempus protrahere debet, ut ſit certus, Menſtruum omnes partes in eo diſſolubiles extraxiſſe.

BALSAMUM TRAUMATICUM.

Rec. Benzoës . . . . unc. tres,
Aloës hepaticæ . . . . unc. ſemis,
Balſami peruviani ſicci. . . . . . . unc. duas:
trita digerantur dies ſex cum
Spiritus Vini rectificati . . unc. triginta duabus,
& cola.

Est BALSAMUM COMMENDATORIS *a Collegio Edinburgensi reformatum. Storax, Myrrha, Olibanum, Radices Angelicæ & Flores Hypericonis sine damno ex eodem ejecta videntur, &, cum externis præsertim usibus destinatum sit, Aloës hepatica bene succotrinæ substituta est. Vulnerarium, detergens est. Aliqui ad guttas aliquot in Vino, aut alio vehiculo, internè commendant ad dolores Colicos, flatus discutiendos, Stomachum exstimulandum, & roborandum.*

ELIXIR ANTHARTHRITICUM CARIBÆUM.

Rec. Gummi Guajaci triti . . . . unc. duas,
Taffia . . . . pint. duas:
digerantur per octiduum, dein Liquor filtretur.

Circulum intendens, omnes excretiones, & præsertim diaphoresim, juvans, penetrantissimum Remedium est, quod ab aliquot annis, tamquam specificum, adversùs Podagram & Arthritidem laudari cœpit. Dosis uncia dimidia, uncia integra, etiam pluries de die.

ELIXIR PROPRIETATIS.

Rec. Aloës socotrinæ tritæ . . . . unç. duas,
Croci . . . . unc. unam,
Tincturæ Myrrhæ . . . . pint. semis,
Spiritus Vini rectificati . . . . . . pint. unam:
digere dies sex, & filtra.

Si Aloës, Crocus & Myrrha simul digestioni committantur, Spiritus Vini rectificatus tam citò Croco & Aloë satura-

tur, ut vix aliquid Myrrhæ extrahere poſſit: hinc tertia pars Tincturæ Myrrhæ adhiberi debet; vel Myrrha primò in tota quantitate Menſtrui per quatriduum degeri, & tum Aloës & Crocus addi.

Primas vias a tenaci muco liberat, earumdemque actionem juvat. Laxis, pituitoſis, cachecticis optimum quandoque tonicum, reſolvens eſt. Nocet ſiccis, bilioſis, & ſyſthema hæmorrhoidale movet. Datur ad guttas viginti, quadraginta, ſexaginta, etiam pluries de die.

ELIXIR STOMACHICUM.

Rec. Extracti Corticis peruviani . . . . unc. duas,
- - - - Centaurii minoris,
- - - - Gentianæ,
Salis Tartari,
Flavedinis Corticum aurantiorum . ana unc. unam,
Vini albi hiſpanici . . . . pint. [redacted] tres,
Spiritus Vini gallici . . . . unc. quatuor.
Digere dies ſex, & filtra.

Cardiacum, roborans eſt. Vicem ſupplet Elixirii viſceralis. *Dari poteſt ad uncias.*

ELIXIR VITRIOLI ACIDUM.

Rec. Spiritus Vini rectificati . . . . . unc. ſexdecim;
inſtilla
Olei Vitrioli . . . . unc. tres:

concuſſione optimè mixta digerantur per triduum, tunc addantur

Pulveris craſſi Cinnamomi . . . . . drachm. ſex,
- - - - - - Zingiberis . . . . . . unc. ſemis,
Foliorum Menthæ piperitidis . . . drachm. duæ.

Digerantur rurſus dies ſex, & filtrentur.

Optimè roborat, &, ubi amara fefellerant, quandoque opem tulit. Minùs, quam alia Elixiria, circulum intendit; ut etiam febricitantibus dari poſſit. Bis, ter quotidie vacuo Stomacho ad guttas viginti, triginta, quadraginta, in appropriato vehiculo, exhibetur.

ESSENTIA ABSINTHII COMPOSITA.

Rec. Herbæ Abſinthii . . . . unc. quatuor,
Corticum Curaſſavenſium
Radicis Galangæ minoris . . . ana unc. unam,
Macis
Cinnamomi . . . . ana drachm. duas:

incîſa & contuſa digere per quatriduum cum

Spiritus Vini gallici . . . . pint. duabus:

dein filtra.

Ex ſola Herba Abſinthii cum Spiritu Vini fit eodem modo Eſſentia Abſinthii ſimplex.

Stomachica, carminativa, antihelmintica eſt, & Abſynthii præſertim vires habet. Dari poteſt ad dragmas.

ESSENTIA CORTICUM AURANTIORUM.

Rec. Corticum Curassavensium incisorum . unc. quatuor,
Spiritus Vini gallici . . . . pint. unam.
Digere triduum, & cola.

Eodem modo præparantur

ESSENTIA CORTICUM CITRI.
- - - - - CAMOMILLÆ.

Analepticas, calidas, carminativas, Olei essentialis illius simplicis, e quo fiunt, spiritu Vini diluti, omnes hæ Essentiæ vires habent. Dosis dragma dimidia, dragma una.

TINCTURA ALOËS.

Rec. Aloës soccotrinæ tritæ . . . . unc. duas,
Spiritus Vini gallici . . . . . . pint. semis.
Digere dies sex, & filtra.

Eodem modo præparantur

TINCTURA ASSÆ FŒTIDÆ.
- - - - - - MYRRHÆ.

Omnium vires vide in materia medica. Tincturæ Myrrhæ & Aloës, tam seorsim quam mixtæ, præsertim a Chirurgis ad putredinem arcendam, ulcera detergenda & ossium cariem adhibentur.

TINCTURA AMARA.

Rec. Radicis Gentianæ . . . . unc. duas,
Flavedinis Corticum Aurantiorum . . unc. unam,

Canellæ albæ . . . . unc. ſemis,
Cochinillæ . . . . drachm. unam.
Inciſa & contuſa digerantur per quatriduum cum
Spiritus Vini gallici . . . . pint. una:
dein liquor filtretur.

Stomachica, roborans eſt. Doſis a dragma ad unciam dimidiam.

TINCTURA CANTHARIDUM.

Rec. Cantharidum contuſarum . . drachm. unam ſemis,
Pulveris Cochinillæ . . . . . drachm. ſemis:
digere, addita
Spiritus Vini rectificati . . . . . pint. ſemis,
dies quatuor, & cola.

Hæc unica, tutiſſima & efficaciſſima, uſibus internis deſtinata Cantharidum præparatio eſt. Ejus vires medicas vide *pag. 42.* *ſine metu dari poteſt ad guttas viginti bis ter de die, & ſenſim augeri doſis.*

TINCTURA CASTOREI.

Rec. Caſtorei Ruſſici minutim inciſi . . . unc. unam,
Spiritus Vini rectificati . . . . . . pint. unam:
digere dies ſex, & cola.

Vires nervinas, antihyſtericas, ſpirituoſo Menſtruo evectas Caſtorei habet. Doſis guttæ triginta, ſcrupuli duo, dragma.

TINCTURA CORTICIS PERUVIANI.

Rec. Corticis peruviani contusi . . . . unc. quatuor,
Spiritus Vini rectificati . . . . . . pint. unam:
digere dies decem, & filtra.

Cardiaca, stomachica, roborans est. Convenit laxis cachecticis, alias Corticis præparationes non ferentibus. Dari potest a dragma ad integram unciam.

TINCTURA CROCI.

Rec. Croci . . . . drachm. sex
Spiritus Vini rectificati. . . . . . . pint. semis:
digere dies quinque, & filtra.

Pro viribus vide in Materia Medica CROCUS.

TINCTURA GUAJACI VOLATILIS.

Rec. Gummi Guajaci triti . . . . . . unc. quatuor,
Balsami peruviani. . . . . drachm. duas,
Olei essentialis Sassafras . . . . . drachm. semis,
Spiritus Salis Ammoniaci vinosi . . . . pint. unam:
macera dies sex, & cola celeriter per pannum laneum.

Menstruum hic adhibitum non solùm Gummi Guajaci optimè solvit; sed etiam ejus vires intendit. Sic irritans, calidum, penetrantissimum Remedium est, quod ad parvum coclear manè & vesperi in appropriato vehiculo exhibitum in Rheumatismo chronico multisque Morbis frigidis, in qui-

bus

bus circulum intendere, humores movere, & excretiones juvare utile esse potest, maximis celebratur encomiis.

TINCTURA JALAPPÆ.

Rec. Pulveris crassi Radicis Jalappæ . . . unc. tres,
Spiritus Vini gallici . . . . pint. semis:
digere dies octo, & filtra.

A dragma una ad unciam dimidiam efficax, tutum purgans est.

TINCTURA IPECACUANHÆ.

Rec. Pulveris crassi Ipecacuanhæ . . . . unc. unam,
Vini albi hispanici . . . . pint. semis,
Spiritus Vini gallici . . . . unc. duas:
macera triduum, & cola.

Ad unciam dimidiam vel integram per emesim agit, & facilè assumitur: in minori dosi alterat. Vide IPECACUHANA.

TINCTURA LACCÆ sive AQUA GINGIVALIS.

Rec. Gummi laccæ triti . . . . . unc. unam semis,
Pulveris Myrrhæ . . . . unc. semis,
- - - - Aluminis crudi . . . . drachm. duas,
Aquæ vulnerariæ vinosæ . . . . . pint. unam:
digere dies sex, & cola.

Per se vel cum Melle Rosarum mixta ad laxitatem, hæmorrhagiam & ulcera gingivarum atque oris, præsertim a scorbuto producta, adhibetur. Internè non datur.

TINCTURA MELAMPI five HELLEBORI NIGRI.

Rec. Radicis Hellebori nigri incifæ . unc. quatuor femis,
Pulveris Cochinillæ . . . . . . drachm. femis,
Vini albi hifpanici . . . . pint. unam,
Spiritus Vini gallici . . . . unc. quatuor:
fiat digeftio per octiduum; liquor dein filtretur.

Vires habet a fola Radice Hellebori, quas vide in Materia medica, & pag. 244. Cochinilla huic Tincturæ, ut etiam Tincturæ Cantharidum, gratiorem colorem conciliat, & præterea nihil præftat. Commendatur parvum coclear bis de die in appropriato vehiculo, tamquam alterans, refolvens & fpeciatim potenter menfes movens. In hoc ultimo efficiendo tantæ efficaciæ a celeb. Meadio *ftatuitur, ut, fi vafa uterina vincere nequeat; fanguinem per alias vias pellat. Si id verum fit, prudenti manu præfcribi debet. Sed a Pilulis* Bacheri, *utut in larga dofi datis, numquam Hæmorrhagiam obfervavimus.*

TINCTURA OPII feu LAUDANUM LIQUIDUM SYDENHAMII.

Rec. Opii incifi . . . . unc. duas,
Croci . . . . unc. unam,
Pulveris craffi Cinnamommi,
- - - - - - - Caryophyllorum, ana drachm. unam:
Vini albi hifpanici . . . . unc. viginti,
digere dies quatuor, & filtra.

Vires habet præſertim ab Opio, cujus grana duo continentur in ſcrupulo uno hujus Tincturæ.

TINCTURA SUCCINI.

Rec. Succini ſubtiliſſimè triti . . . . . . unc. quatuor,
Spiritus Vini Alkohol . . . . . . pint. unam:
digere dies ſex, & cola.

Laudatur tamquam nervina, antiſpaſmodica, roborans. Vide pag. 200. doſis guttæ viginti, quadraginta, ſexaginta.

A C E T A.

ACETUM ANTISEPTICUM,

VULGO VINAIGRE DE QUATRE VOLEURS.

Rec. Herbarum Abſinthii . . . . . unc. unam ſemis,
- - - - - Roriſmarini,
- - - - - Salviæ,
- - - - - Menthæ,
- - - - - Rutæ . . . . . ana drachm. duas,
Florum Lavendulæ . . . . unc. unam,
Allii,
Radicis Calami Aromatici,
Cinnamommi,
Caryophyllorum,
Nucis Moſchatæ . . . . . ana drachm. unam:
inciſa & contuſa digerantur dies octo cum

Aceti Vini . . . . pint. duabus:
Liquori dein filtrato addantur
Camphoræ Spiritus Vini gallici unc. quatuor solutæ . . . . drachm. duas.

Vocatur etiam Acetum Prophylacticum, *& tamquam tale laudatum est adversùs Pestem aliosque morbos contagiosos. Refertur, quatuor latrones hoc Remedio in Peste massiliensi impune hoc morbo decumbentes eorumdemque cadavera spoliasse. Hinc posterius nomen & famam sortitum est. Præstans antisepticum videtur.*

ACETUM COLCHICUM.

Rec. Radicis Colchici recentis, incisæ . . unc. quatuor,
Aceti Vini . . . . pint. unam:
digere dies octo: Tum adde
Spiritus Vini gallici . . . . unc. duas,
& filtra.

Vires vide pag. 56.

ACETUM ROSACEUM.

Rec. Rosarum rubrarum . . . . unc. tres,
Aceti Vini . . . . pint. unam,
Spiritus Vini gallici . . . . unc. duas:
digere quatriduum, & filtra.

Externè adhibetur tamquam resolvens, discutiens, roborans. Temporum & capitis lotio laudatur ad Cephalalgiam.

ACETUM SCILLITICUM.

Rec. Scillæ ſiccatæ & minutim inciſæ . . . unc. ſex,
Aceti Vini . . . . pint. duas:
digerantur dies octo; additis dein
Spiritus Vini gallici . . . . . . unc. quatuor,
liquor filtretur.

Hoc Medicamentum jam a Galeno *notum ſolida exſtimulat, viſcida attenuat, & feliciter infarctus ab his cauſis natos expedit. Laudatur in Hydrope, & præſertim in morbis pectoris, ubi iners pulmo, & tenax viſcidum expellendum eſt. A dragma una ad unciam dimidiam alterat, & plerumque per diureſim agit; in majori doſi per vomitum, vel per alvum. Vide in Materia medica* Scilla.

OLEA INFUSA.

OLEUM INFUSUM ABSINTHII.

Rec. Herbæ Abſinthii vulgaris inciſæ . . . unc. ſex,
Olei Olivarum . . . . pint. unam:
infunde leni calore in Vaſe clauſo per quatriduum & cola per linteum.

Eodem modo præparantur

Oleum infusum Chamæmeli.
- - - - - - - - - - Menthæ.
- - - - - - - - - - Rutæ.

OLEUM HYPERICI.

Rec. Summitatum Hyperici cum Floribus . . . libr. unam,
Croci . . . . drachm. duas:
incifa infundantur leni calore per fex dies in
Olei Olivarum . . . . pint. una femis:
in colatura dein diffolvatur
Therebintinæ Venetæ . . . . libr. una.

Omnia hæc præparata, cum Olea unguinofa refinofas & oleofas vegetabilium partes folvant eorumdemque colorem extrahant, aliquas plantarum adhibitarum vires poffident. Olim parabantur coctione: fed hac methodo perit quidquid volatile eft. Præfcribuntur ad ufus externos. Olea Abfynthii, Rutæ & Menthæ, tamquam roborantia, carminativa & antihelmintica, ftomacho & umbilico inunguntur. Oleum Chamæmeli, tamquam carminativum & anodinum, adversùs inteftinorum tormina & dolores colicos ventri illinitur, & enematibus additur. Spinæ dorfi inunctum commendatur etiam a quibufdam ad febres intermittentes. Oleum Hyperici excellens vulnerarium creditur. Omnia multùm ultra merita laudata funt.

OLEA EXPRESSA.

OLEUM AMYGDALARUM.

Rec. Amygdalarum non rancidarum . . . quant. vis:
Contunde in Mortario lapideo, donec paftam mollem, pinguem, exhibeant; hanc Sacculo Cannabino inclufam

ſubmitte prelo, & omne Oleum ſenſim exprime, quod a fæcibus dein defunde.

Eodem modo præparantur

OLEUM LINI ex ſem.
- - - - NUCUM JUGLANDIUM.
- - - - PAPAVERIS ALBI ex ſem.

Ad *Olei Amygdalini* præparationem promiſcuè poſſunt Recipi Amygdalæ ſive dulces ſive amaræ, quum Oleum, quod largiuntur, utrumque ejuſdem planè ſit naturæ.

Olea Unguinoſa omnia aſſervanda ſunt in loco frigidiori: ſunt enim valde prona ad induendum rancorem, qui calore multum promovetur: variant tamen quoad tempus, quo illo afficiuntur: ſic *Oleum Lini* & *Oleum Olivarum* diutius quam reliqua ſuam naturam ſervant. *Oleum* verò *Amygdalarum* dicta labe brevi contaminatur; hinc poſtremum hoc Oleum parva quantitate, quæ paucos dies tantum durat, exprimatur.

Omnia hæc Olea eaſdem vires habent, quas vide pag. 131. *&* 132.

OLEUM OVORUM.

Rec. Ovorum recentium . . . . quant. vis:

Coque in aqua communi, ut indurentur penitus; dein vitellos exime, eoſque in pelvi leni igni commiſſos Piſtillo ligneo aſſiduè tere, donec eorum volumine imminuto, atque omni fugato humido, maſſam Unguinoſam albo flavam ex-

hibeant: tum ſubitò, ne rufeſcant, quod decompoſitionis initium denotaret, ab igne removeantur. Ferventes etiamnum indantur Sacculo Cannabino ſive e Pilis equinis contexto, & exprimatur Oleum.

Laudatur præſertim ad fiſſuras mammarum & labiorum, ad hæmorrhoidum dolores, ad delendas variolarum foveas aliaſque cicatrices, & ad ambuſta. Ab aliis tamen Oleis unguinoſis nihil videtur diverſum habere.

BUTYRUM CACAO.

Rec. Nucum Cacao . . . . quant. vis:

Torreantur in Sartagine ferrea, donec a corticibus liberari queant: decorticatæ reducantur in pulverem craſſiorem, & includantur ſacco linteo, qui aquæ bullientis vapori tamdiu exponatur, uſque dum vapor totum pulverem penetraverit: Sacco deinde inter preli laminas moderatè calefactas collocato, exprimatur Oleum, quod Balnei maris calore liquatum a fæcibus defundatur.

Conſiſtentia, non viribus, differt ab aliis Oleis expreſſis.

UNGUENTA, CERATA, POMATA, BALSAMA UNGUINOSA.

Sub his denominationibus veniunt Medicamenta tactu mollia, modò Axungiæ Porcinæ, ſive Butyri, modò ſebi conſiſtentiam habentia, leni affrictu Corporis externis partibus applicanda.

Olea

Olea expreſſa & pinguedines animales uſitatiora horum præparatorum ſiſtunt excipientia: junguntur eis liquatione, diſſolutione, vel ſimplici immixtione præcipuè Cera, Subſtantiæ reſinoſæ, Balſama nativa, Metallorum Calces, aliaque plura ſicca in tenerrimum Pulverem redacta.

Præparantur hæc Pharmaca ordinariò in pelvi ænea igni moderato, qui ingredientia neutiquam decomponere valet, ſuperimpoſita, accedente agitatione lignea ſpatula vel piſtillo, encheireſi ad quamque formulam exponenda.

UNGUENTUM ÆGYPTIACUM.

Rec. Viridis æris pulveriſati . . . . . unc. quinque,
Aceti Vini . . . . unc. ſeptem,
Mellis . . . . unc. quatuordecim.
Mixta coquantur ſub perpetua agitatione, donec, Mellis phlogiſto revificato cupro, colorem rubrum, & Unguenti conſiſtentiam acquiſiverint.

Ulcera ſordida, putrida detergit; Carnem ſpongioſam reprimit & abſumit.

UNGUENTUM ALBUM CAMPHORATUM.

Rec. Axungiæ porcinæ . . . . unc. ſexdecim,
Ceruſſæ pulveratæ . . . . unc. octo,
Camphoræ, S. Q. Olei Olivarum ſolutæ . dragm. tres:
miſceantur exactè.

Desiccat, refrigerat, discutit: adhibetur in excoriationibus & levibus inflammationibus: nocet in Erysipelate. In vase bene clauso servari debet, ne Camphora deperdatur.

UNGUENTUM ALTHEÆ.

Rec. Ceræ citrinæ . . . . libr. unam,
Terebinthinæ venetæ . . . . unc. tres,
Resinæ . . . . libr. semis:
liquentur leni igne in
Olei Olivarum . . . . pint. una semis,
- - - Lini . . . . pint. semis,
& colentur per linteum.

Ab Oleo e mucilaginibus, *quod olim ad parandum hoc Unguentum adhibebatur, &, cum constet Olea expressa vegetabilium mucilaginem non solvere, jam ejectum est, nomen retinuit. Emolliens, relaxans, resolvens est.*

UNGUENTUM BASILICUM.

Rec. Ceræ flavæ,
Resinæ,
Picis nigræ,
Terebinthinæ venetæ . . . . . . ana libr. semis:
liquata moderato calore in
Olei Olivarum . . . . pinta una,
colentur.

Digerit; suppurationem promovet; ulcera detergit.

UNGUENTUM E LAPIDE CALAMINARI.

Rec. Ceræ flavæ . . . . unc. octo: 1 ounce
liquefcant igne leni in
Olei Olivarum . . . . pint. una: ℥ "
ab igne remotis paulatim immifce
Lapidis Calaminaris præparati . . . libr. femis, 1½ "
& affiduè agita, donec refrixerit Unguentum. Vicem fupplet *Unguenti deficcativi.*

Excoriationes & ulcera optimè exficcat.

UNGUENTUM FUSCUM VULGÒ DE LA MERE.

Rec. Lithargyrii præparati . . . . libr. tres,
Olei Olivarum . . . . pint. quatuor:
coquantur fub perpetua agitatione, donec Fufcum colorem atque Emplaftri confiftentiam acquifiverint; quo facto, liquentur in eis
Ceræ flavæ,
Axungiæ porcinæ,
Sebi ovilli,
Butyri recentis . . . . ana libr. tres.

Ob magnam quantitatem pinguedinum Lithargyrio additarum mitiffimum exficcans eft.

UNGUENTUM MERCURIALE.

Rec. Mercurii vivi puri,
Axungiæ porcinæ . . . . . . ana part. æquales;

terantur in Mortario marmoreo, donec Mercurius omnis extinctus fuerit, & nulli, dum parum hujus Unguenti superiori parti manus affricatur, appareant Globuli Mercuriales.

Si ad Mercurii partem unam recipiantur sex partes Axungiæ, surgit *Unguentum Neapolitanum.*

Mercurii extinctio multum acceleratur, si Axungia recipiatur rancida, vel vetusti Unguenti Mercurialis portio miscelæ addatur.

Resolvens & antisiphilliticum est efficacissimum, quod non solum morbis topicis, sed etiam universali Lui opponitur, & reliquis Mercurium adhibendi methodis hactenus palmam videtur præripere. Scrupuli duo, quatuor, sex alternis diebus, aut dimidiata dosis quotidie, magnæ corporis superficiei affricantur. Ut omnia Mercurii præparata, prudentem manum exigit: nam major dosis, & etiam in quibusdam subjectis multò minor salivationem excitat; os inflammat, exulcerat; horrenda symtomata producit, & minùs rectè luem curat. Omnes Cautelæ hujus loci non sunt.

UNGUENTUM NERVINUM.

Rec. Foliorum Salviæ,
- - - - - Lauri,
- - - - - Roris marini,
- - - - - Thymi,
- - - - - Pulegii,
- - - - - Origani . . . ana unc. quatuor semis:

incifa infundantur leni calore per quatriduum in

Olei Olivarum . . . . pint. tribus:

infufione peracta, colentur, & in colatura liqua

Ceræ citrinæ . . . . libr. unam femis,

Sebi ovilli . . . . libr. unam:

Unguento dein refrigerato immifce

Olei Effent. Roris marini . . . unc. unam femis,

- - - - - - - Lavendulæ . . . . unc. femis.

Titulus virtutem exprimit: frigidis fcilicet nervorum morbis opponitur, & membro paralytico, atrophico &c. affricatur.

UNGUENTUM NUTRITUM.

Rec. Lithargyrii præparati . . . . . . libr. femis,

Olei Olivarum . . . . lib. unam femis,

Aceti Vini . . . . libr. femis,

agitentur Piftillo ligneo in Vafe figulino calidis cineribus impofito, donec penitus coïerint, & albi coloris Unguentum conftituant, in quo nullæ amplius Lithargyrii particulæ confpicuæ fint.

Refrigerat., exficcat: adhibetur adversùs excoriationes, pruritum ulcerum &c.

UNGUENTUM POPULEUM.

Rec. Gemmarum Populi recentium . . . . . libr. tres:

immittantur in Vas figulinum, & eis affunde

Axungiæ porcinæ liquatæ . . . . . . libr. fex:

Vas clauſum reponatur in illud tempus, quo ſequentia vegetabilia comparari queant recentia, ſcilicet

Papaveris albi,
Hyoſcyami . . . . ana libr. una ſemis,
Solani . . . . libr. duæ,
Belladonæ . . . . libr. una:

contuſa addantur miſcelæ Axungiæ & Gemmarum Populi: coquantur ad conſumptionem duarum tertiarum humiditatis; tum cola cum expreſſione, & Unguentum a fæcibus & reſiduo humido ſepara.

Quum a vegetabilibus hypnoticis hujus Unguenti vires dependeant, hæc ſola, aucta doſi, in eo ſervavimus.

Refrigerans, emolliens, paregoricum eſt. Laudatur ad ambuſta & non ſine fructu dolentibus Hæmorrhoidibus applicatur: reliquæ laudes, quæ hinc inde apud Authores occurrunt, præjudicio nituntur.

UNGUENTUM ROSACEUM.

Rec. Axungiæ porcinæ . . . . quant. vis:

immitte in Pelvim figulinam, & Piſtilli lignei ope lavetur & ſubigatur cum Aqua Roſarum, donec ejus odore fuerit imbuta & niveum acquiſiverit Alborem; tum immiſce ſingulis Axungiæ libris

Olei Eſſent. Bergamot . . . . . gutt. duodecim.

Potius ad Odoramenta, quam ad uſus medicos adhibetur: cuti aridæ, fiſſæ, emolliendi ergo, a quibuſdam applicatur. Ad hos uſus æquivalet meræ Axungiæ.

UNGUENTUM DE STYRACE.

Rec. Gummi elemi,
Ceræ flavæ . . . . . . ana unc. quatuor ſemis,
Colophoniæ . . . . unc. novem:
liquentur leni igne in
Olei Olivarum . . . . pint. una:
ab igne remotis addantur
Styracis liquidæ . . . . unc. quatuor ſemis.

Ceſſante effervefcentia, quæ a parte aquoſa, quam Styrax liquida ſemper continet, exoritur, rurſus leni exponantur calori, & agitentur perpetuò ſpatula lignea, donec omni humido evaporatione fugato, Unguentum denuo pelluceat; tum cola, & ubi refrixerit, a fæcibus ſepara.

Ulceribus laxis, putridis imponitur.

BALSAMUM ARCÆI.

Rec. Gummi Elemi,
Terebinthinæ venetæ . . . . . . ana unc. ſex,
Sebi Ovilli . . . . unc. octo,
Axungiæ Porcinæ . . . . unc. quatuor.
Liqueſcant lento igne & colentur.

Vulnerarium, digeſtivum eſt.

BALSAMUM LOCATELLI.

Rec. Olei Olivarum . . . . pint. unam ſemis,
Santali rubri pulveriſati . . . . . . unc. tres:

digere usque dum Oleum rubro colore tinctum sit, tum adde

Ceræ flavæ . . . . unc. octo,
Terebinthinæ venetæ . . . . . . unc. sexdecim:

leni igne liquatis, satisque refrigeratis probè immisceantur

Balsami Peruviani . . . . unc. tres.

Extus vulnerarium est: intus laudatur ad Contusiones, Vulnera & Ulcera interna. Non mirum itaque si adversùs Tussim, Hæmopthisim; Phthisim hinc inde commendatum reperiatur. Vitello Ovi subactum & duplæ quantitati Conservæ Rosarum rubrarum immixtum, tamquam vulnerarium; a Medicis anglis præscribitur.

CERATUM SATURNINUM.

Rec. Ceræ albæ . . . . libr. semis:

Pelvi figulinæ commissa liquetur addita

Olei Olivarum . . . . pint. una:

refrigeratis admisceantur sub assidua agitatione Pistillo ligneo

Extracti Saturni . . . . unc. quinque:

Resolvens, discutiens, quandoque repercutiens est: hinc prodest levibus Inflammationibus; sæpe nocet Erysipelati.

LINIMENTUM CEREUM.

Rec. Ceræ albæ . . . . unc. unam,
Spermatis ceti . . . . unc. unam semis:

liquescant lenissimo calore in

Olei Olivarum . . . . pint. semis:

ab

ab igne remota perpetuò agitentur, donec penitus refriguerint.

Emolliens, relaxans est.

POMATUM AD LABIA.

Rec. Ceræ albæ . . . . unc. octo,
Spermatis Ceti . . . . unc. quatuor:
liquescant in
Olei Olivarum . . . . pint. una:
liquatis adde
Aquæ Florum Aurantiorum . . . pint. semis,
Radicis Anchusæ contusæ . . . . unc. duas:
coquantur lento igne ad consumptionem humiditatis; dein colatis & sufficienter refrigeratis immisce
Olei essent. Caryophyllorum . . gutt. tringinta sex.

Easdem cum præcedenti vires habet. Radix Anchusæ colorem, Aqua florum Aurantiorum & Oleum Cariophyllorum odorem conciliant. Cæterùm nihil præstant.

TABELLÆ AD SCABIEM.

Rec. Mercurii vivi . . . . unc. unam semis:
dissolvatur leni calore in
Spiritus Nitri . . . . unc. tribus:
fumantur dein
Axungiæ porcinæ . . . . libr. duæ:
his in vase figulino liquatis addatur præscripta mercurii dissolutio, ac miscela pistillo ligneo assiduè agitetur, donec

incipiat ſpiſſeſcere ; tum effunde in formam chartaceam, & refrigeratum Unguentum in Tabellas unciam dimidiam pendentes ſeca.

Oportet Mercurii diſſolutio ſit Aquæ adinſtar diaphana, quod conſtanter obtinget, ſi ſpiritus nitri receptus fuerit puriſſimus; ſi vero is Acido vel vitriolico, vel muriatico inquinatus ſit, Mercurius, eo momento, quo diſſolvitur, præcipitatur, & loco Nitri Mercurialis fit ratione alieni immixti Acidi vel Vitriolum Mercurii, vel Mercurius præcipitatus albus.

Diſſolutio mercurialis, dum miſcetur cum Axungia, decomponitur: Acidum Nitri ſcilicet Saponis acidi ſpeciem cum Axungia conſtituit, & ab Acido derelictus Mercurius colorem citrinum Unguento conciliat.

Titulus uſum exprimit. Dragma dimidia vel integra quotidie brachiis vel tibiis affricatur. Cum major doſis omnes effectus unguenti Mercurialis pag. 268. deſcriptos edere poſſit, cautè potius cum his Tabellis procedendum eſt.

EMPLASTRA, SPARADRAPA, CEREOLI.

Emplaſtra ſiſtunt Medicamenta externa, ſolida, manibus tractata moleſcentia & ductilia, parti, cui applicantur, ſe agglutinantia,

Fiunt ex pinguibus, oleoſis, plurimiſque ſubſtantiis ſiccis, æquè ac Unguenta, eademque inſtrumenta cum illis

communia habent: ſoliditatem ſuam debent vel Ceræ, Reſinis, vel Calcibus ſaturninis; illa non aliam quam unguenta encheireſim poſtulant, hæc verò ſequenti modo præparantur: Plumbi Calx atque Oleum cum addita ſufficiente quantitate Aquæ igni impoſita, ſub perpetua agitatione, coquuntur, Aquæ, quæ impedit quo minus Oleum aduratur, ea ratione, qua exhalat, novam ſubſtituendo; donec dicta Calx in Oleo penitus diſſoluta ſit: deinde ſuperſtes Aqua leni calore evaporatur, & Emplaſtro ab igne remoto & paululum refrigerato reliqua ingredientia probè immiſcentur.

Succi concreti gummeo-reſinoſi in ſufficiente quantitate aquæ ſolvantur, colentur, & ad Extracti ſpiſſioris conſiſtentiam leni calore reducantur, priuſquam Emplaſtro addantur.

Linteolum Emplaſtro utrimque æquabiliter illinitum *Sparadrapum*, vel *tela Emplaſtica* appellatur: hoc verò *Sparadrapum*, ſi in tenues cylindros ſuperficie lævi, eaque craſſitie, ut in Urethram introduci poſſint, donatos convolvatur, *Cereoli* vel *Candeolæ* nomine venit.

Emplaſtra, dum præparata ſunt, in Bacillos cylindriformes, quos *Magdaleones* vocant, efformari ſolent.

EMPLASTRUM DE CICUTA.

℞. Ceræ citrinæ . . . . unc triginta duas,
Olei Olivarum . . . . pint. unam:

leni calore colliquatis probè immiſceantur

Extracti Cicutæ . . . . unc. ſexdecim,
Gummi ammoniaci colati . . . . . . libr. ſemis,
Pulveris Cicutæ . . . . libr. una.

Laudatiſſimum reſolvens eſt, quod tumoribus duris, ſcirrhoſis imponi ſolet, dum interim Cicutæ uſus internus tentatur.

EMPLASTRUM COMMUNE.

Rec. Lithargyrii pulveriſati . . . . libr. tres,
Olei Olivarum . . . . pint. quatuor,
Aquæ communis . . . . quant. ſatis:
coquantur ſub continua agitatione, Aquam evaporatam nova ſubinde ſupplendo; donec Lithargyrium diſſolutum fuerit, atque maſſæ debita ſit conſiſtentia.

Excoriationes, vulnera, ulcera emollit, fovet, ab aëre defendit, exſiccat: hinc communiſſimè adhibetur.

EMPLASTRUM DEFENSIVUM RUBRUM.

Rec. Ceræ citrinæ . . . . libr. quinque:
liquentur leni calore in
Olei Olivarum . . . . pint. una ſemis:
ab igne remotis & penè refrigeratis immiſceantur
Minii,
Pulveris Boli armenæ . . . . ana unc. ſexdecim,
- - - - - Olibani,
- - - - - Maſtichis . . . . ana unc. duæ,
Camphoræ, S. Q. Olei ſubactæ, ... unc. una.

Ad arcendam inflammationem & acrium humorum defluxum Vulneribus & Ulceribus imponi ſolet. Has vires tamen non videtur poſſidere.

EMPLASTRUM DIACHYLON CUM GUMMI.

Rec. Emplaſtri communis . . . . libr. quatuor,
Ceræ flavæ,
Terebinthinæ venetæ . . . . . . ana unc. tres:
colliquata ab igne removeantur, &, dum ſufficienter refrigerata ſunt, eis probè immiſce
Gummi ammoniaci colati,
Galbani colati . . . . ana unc. quatuor.
Vicem ſupplet *Emplaſtri de Galbano.*

Emolliens, digerens, maturans, reſolvens eſt, & tamquam tale Abceſſibus difficulter ſuppurantibus, quin etiam jam apertis, adverſùs ſuperſtitem duritiem, imponitur.

EMPLASTRUM DIAPALMÆ.

Rec. Lithargyrii pulveriſati,
Axungiæ porcinæ . . . . ana libr. tres,
Olei Olivarum . . . . pint. duas ſemis,
Aquæ communis . . . . quant. ſatis:
fiat maſſa emplaſtica modo ad *Emplaſtrum commune* expoſito.

Ulceribus laxis, ſpongioſis, ſordidis, tamquam exſiccans, applicatur.

EMPLASTRUM DIAPOMPHOLYGOS.

Rec. Ceræ albæ . . . . libr. três ſemis:
liqua lento igne in
Olei Olivarum . . . . pint. duabus ſemis:
deinde ab igne remotis admiſce
Pulveris Pompholygos,
- - - - - Ceruſſæ . . . . . . ana unc. octodecim,
- - - - - Plumbi uſti . . . . . . unc. decem,
- - - - - Olibani . . . . . . unc. quatuor ſemis.

Præcedentis vires habet.

EMPLASTRUM EPISPASTICUM, ſive VESICATORIUM.

Rec. Ceræ citrinæ . . . . unc. duas,
Picis nigræ,
Terebinthinæ venetæ . . . . . . ana unc. ſex:
leni calore colliquatis & ab igne remotis immiſce
Pulveris Cantharidum . . . . . . unc. quatuor,
- - - - - Euphorbii . . . . unc. ſemis.

Titulus virtutem exprimit: ſupra corium ſcilicet extenſum, & cuti applicatum eamdem in veſicam attollit. Ut certius agat facto Emplaſtro Pulvis Cantharidum ſuperinſpergi ſolet. In multis tamen caſibus ſibi ſufficit.

EMPLASTRUM GRISEUM, seu E LAPIDE CALAMINARI.

Rec. Ceræ albæ . . . . unc. octo,
Sebi ovilli . . . . unc. decem,
Terebinthinæ venetæ . . . . libr. semis:
leni igne colliquatis admisce
Lapidis calaminaris præparati . . . unc. sexdecim,
Camphoræ, S. Q. Olei Olivarum subactæ, unc. semis.

Optimè exsiccat, & Ulceribus cicatricem inducit.

EMPLASTRUM E MELILOTO sive EMOLLIENS.

Rec. Ceræ albæ . . . . libr. duas,
Sebi ovilli . . . . libr. unam:
liquefiant leni calore cum
Olei Lini . . . . pint. semis:
deinde immisceantur
Pulveris florum meliloti . . . . . unc. decem,
- - - - - baccarum lauri, ... unc. duæ.

Titulus vires designat.

EMPLASTRUM MERCURIALE.

Rec. Emplastri communis . . . . libr. tres:
leni calore liquato & sufficienter refrigerato probè immisce
Unguenti mercurialis . . . . libr. unam,
Olei essent. lavendulæ . . . . . . drachm. unam.

Tamquam resolvens, discutiens tumoribus duris, præsertim a causa venerea productis, applicatur. Ut omnia mercurialia quandoque os afficit.

EMPLASTRUM NIGRUM CAMPHORATUM.

Rec. Cerussæ pulverisatæ . . . . libr. tres: dissolvantur coctione in

Olei Olivarum . . . . pint. quatuor: addantur dein

Ceræ citrinæ . . . . unc. novem, & protrahatur coctio, donec acquisiverint Emplastri consistentiam; tum removeantur ab igne, &, dum penè refriguerint, immisceantur

Camphoræ, S. Q. Olei Olivarum solutæ, . unc. tres.

Virtus refrigerans, resolvens, anodina passim ei solet adscribi.

EMPLASTRUM OXYCROCEUM.

Rec. Ceræ flavæ,
Resinæ,
Picis burgundicæ,
Terebinthinæ venetæ . . . . . ana unc. sex:
leni igne colliquatis admisce
Gummi Ammoniaci colati,
Galbani colati . . . . ana unc. duas,
Pulveris mastichis,
- - - - Myrrhæ,

Pulveris

Pulveris Olibani . . . . . . ana unc. quatuor,
- - - - Croci . . . . unc. duas.

Resolvens, anodinum, roborans creditur. Multis laudibus extollitur, & præsertim doloribus partium tendinearum & ligamentosarum a distractione vel contusione ortis opponitur.

EMPLASTRUM SAPONACEUM sive E SAPONE.

Rec. Emplastri communis . . . . libr. duas,
- - - - - - Diachyli cum gummi . . libr. unam:
lento igne liquefactis admisceantur, pistillo ligneo validè agitando,
Saponis albi rasi . . . . unc. novem.

Emolliens, relaxans, resolvens est.

EMPLASTRUM DE SPERMATE CETI.

Rec. Ceræ albæ . . . . libr. unam,
Spermatis Ceti,
Sebi ovilli . . . . ana libr. semis,
Olei Olivarum . . . . pint. semis:
leni calore colliquescant.

Vicem supplet emplastri *Filii Zachariæ.*

Emollit, relaxat.

SPARADRAPUM AD FONTICULOS.

Rec. Ceræ albæ . . . . unc. sexdecim,
Terebinthinæ venetæ . . . . unc. octo:
lento igne liquatis admisce

Cinnabaris factitiæ præparatæ. . . . . unc. duas, & fluidæ adhuc maſſæ immittantur lintea uſu detrita, ut fiat ſparadrapum.

Titulus uſum exprimit.

* CEREOLI COMMUNES.

Rec. Ceræ flavæ. . . . . libr. tres: liqua leni calore in

Olei Olivarum. . . . . unc. ſex: ab igne remotis immiſce

Salis Saturni, S. Q. Olei triti, . dragm. duas ſemis: dein immerge telas detritas, ut fiat Sparadrapum, e quo arctè convoluto formentur S. A. Cereoli, calamum circiter craſſi & duodecim pollices longi.

Adversùs ulcera, coarctationes & Carnoſas excreſcentias a Gonnorrhœa relictas in Urethram introducuntur. Stimulo ſuo copioſam excretionem muci purulenti, qui a vulgo materia Gonnorrhœæ olim retenta falsò creditur, excitare ſolent. Prudentem manum exigunt: nam ſævos non raro dolores & quandoque Teſticulorum inflammationem producunt.

EXTRACTA, RESINÆ, ROB.

Extracta vocantur ſubſtantiæ vel melleæ, vel Pilularis, vel ſiccæ conſiſtentiæ, ex Infuſis, Decoctis, & Succis expreſſis, blandæ evaporationis beneficio, paratæ.

Patet igitur, Extractum constare omnibus partibus in inspissando Succo expresso, & Menstruo, quod ad extractionem adhibitum fuerit, contentis, quæ calore ebullientis Aquæ non avolant.

Sunt vel simplicia vel composita: priora respectu eorum partium constituentium rectè a Cl. Baumè dividuntur in quatuor genera, quorum primum *Extracta Gummosa*, secundum *Gummeo-Resinosa*, tertium *Saponacea*, & quartum denique *Resinosa*; sive *Resinæ* propriè dictæ constituunt.

In Extractis saponaceis Resina cum substantia Gummosa ope principii salini adeò arctè cohæret, ut in Aqua planè dissolubilis sit; Gummeo-Resinosa verò solutionem præbent turbidam,* ex qua percolatione multum Resinosæ substantiæ separari potest.

Fructuum Succi inspissati *Rob* vel *Rohob* nomine veniunt, iisque Saccharum, ut austerus sapor tollatur, plerumque additur.

Serventur Extracta in vasis rite obturatis, ne humiditate, quam eorum plurima facilè attrahunt, alterentur.

* *Omnia Extracta simplicia simplicium, e quibus parantur, vires habent.*

EXTRACTUM ABSINTHII.

Rec. Herbæ Absinthii vulgaris . . . . . quant. vis: coquatur horæ quadrantem in vigecuplo Aquæ pluvialis:

trajiciatur decoctum per ſetaceum cum expreſſione, & clarificetur Albumine Ovorum: tum coletur per pannum laneum, vaporet citra ebullitionem ad Syrupi conſiſtentiam, & protrahatur dein evaporatio, ne Empyreuma contrahat, Balneo Maris, donec acquiſiverit denſi Mellis ſpiſſitudinem.

Eodem modo præparantur

EXTRACTUM CHAMÆMELI.
- - - - - - - - - CARDUI BENEDICTI.
- - - - - - - - - CENTAURII MINORIS.
- - - - - - - - - FUMARIÆ.
- - - - - - - - - GENTIANÆ. Ex rad.
- - - - - - - - - GRAMINIS ET TARAXACI. Ex eorum radicum partibus æqualibus.
- - - - - - - - - HELENII. Ex rad.
- - - - - - - - - HELLEBORI NIGRI. Ex rad.
- - - - - - - - - RHABARBARI. Ex rad.
- - - - - - - - - TRIFOLII FIBRINI.

EXTRACTUM CICUTÆ.

Rec. Herbæ recentis Cicutæ . . . . . quant. vis.: contundatur in Mortario lapideo: ſacco dein linteo incluſam committe prelo, & exprime Succum, qui mox cum inhærente fœcula vaporet Balneo Maris, accedente agitatione ſpatula lignea, ne grumos exhibeat, in conſiſtentiam maſſæ Pilularis.

Eodem modo præparantur

EXTRACTUM ACONITI.
- - - - - - - - - HYOSCYAMI.
- - - - - - - - - PULSATILLÆ NIGRICANTIS.
- - - - - - - - - STRAMONII.

EXTRACTUM CORTICIS PERUVIANI.

Rec. Corticis peruviani craſsè pulveriſati . . . libr. tres: affundantur

Vini albi . . . . pint. quatuor,

Spiritus Vini gallici . . . . pint. duæ,

& digerantur leni calore per quatriduum, vas ſubinde agitando: Tinctura dein decantetur, ac reſiduum coquatur horam dimidiam cum Aquæ pluvialis pintis viginti quatuor: decoctum tum addatur Tincturæ; colentur, & ſub aſſidua agitatione vaporent modo ad *Extractum Abſinthii* expoſito in conſiſtentiam denſi Mellis.

EXTRACTUM CORTICIS PERUVIANI SICCUM, SEU SAL ESSENTIALE CORTICIS PERUVIANI COMITIS DE LA GARAYE.

Rec. Corticis peruviani pulveriſati . . . . unc. duas: lagenæ vitreæ immiſſis adde

Aquæ puræ frigidæ . . . . pint. ſex,

& fiat, lagenam pluries in die agitando, per biduum infuſio: liquorem dein per chartam bibulam filtra, & len-

to igne evapora ad remanentiam pintæ dimidiæ: tum effundatur ſuper plura fercula porcellanea, & fiat calore Balnei Maris evaporatio ad ſiccitatem; deinde Extractum cuſpide cultri ſub tenuium lamellarum forma a ferculis ſepara, & in lagenula bene obturata aſſerva.

Eodem modo fit

EXTRACTUM SICCUM LIQUIRITIÆ. Ex rad.

EXTRACTUM MYRRHÆ.

Rec. Myrrhæ craſſiuſculè contuſæ . . . libr. unam: affunde

Aquæ fervidæ . . . . pint. ſex, & fiat per biduum maceratio: cola dein per pannum laneum & Balneo Maris ad conſiſtentiam pilularem inſpiſſa.

EXTRACTUM OPII GUMMOSUM ſive EXTRACTUM HOMBERGII.

Rec. Opii crudi inciſi . . . . libr. unam: coquatur per horam dimidiam cum

Aquæ pluvialis . . . . pint. ſex, coletur Decoctum cum expreſſione, & reſiduo nova Aqua affuſa, coctio repetatur, ut quidquid in Aqua ſolubile ſit extrahatur: trajiciatur tum omnis liquor per pannum laneum, & evaporatione ad tres pintas reductus immittatur Cucurbitæ ſtanneæ: reponatur dein Cucurbita in Balneo Arenæ, & inſtituatur digeſtio Igne intenſo ſatis, ut liquor leviter ebulliat: protrahatur digeſtio tali calore

per plures hebdomadas, Aquæ evaporatæ ſubinde novam ſubſtituendo, donec tandem Decoctum, omni graveolentia amiſſa, non alium amplius ſpiret odorem, quam qui obſervatur ſub præparatione Extracti alicujus Plantæ inodoræ: deinde liquor refrigeratus percolatione à ſedimento ſecernatur, & Balnei Maris calore ad maſſæ pilularis conſiſtentiam inſpiſſetur.

Operatio intra duos menſes ordinariò abſolvitur, ea tamen lege, ut liquor dies nocteſque ebulliat.

Præcipuæ Opii partes conſtituentes ſunt ſubſtantia gummoſa, materies reſinoſa, ac Oleum craſſum: in præparatione noſtra gummoſa ſubſtantia ſola ſervatur; hinc hoc extractum in Aqua, etiam frigida, diſſolutionem præbet pellucidam. Reſina, quæ quartam circiter Opii partem conſtituit, poſt aliquot dierum digeſtionem incipit præcipitari, fundo Cucurbitæ ſe agglutinans, a quo ſpatula lignea identidem removeatur: eodem fere tempore apparet in Decocti ſuperficie Oleum, quod ſub digeſtione ſenſim decomponitur; pars ſcilicet tenuior in auras diſſipatur; pars verò ſpiſſior fundum petit, ac ſe immiſcet præcipitatæ Reſinæ: hæc quoque multùm mutatur: pro majori enim parte amittit tenacitatem, friabilis fit, & in Vini Alkohole non amplius diſſolvitur.

Hoc Opii præparatum cum reſinoſa parte & Oleo videtur vires calidas, exſtimulantes depoſuiſſe, & ſolas ſedantes, anodinas retinere: ita ut in multis caſibus, in quibus

ob vim circulum intendendi Opium ſuſpectum foret, tutò adhiberi poſſit. Rariſſimè vomitum excitat, quod Opio non infrequens eſt. Multò minùs etiam alvum adſtringit. Doſis granum unum, duo, tria; in quibuſdam caſibus longè major. Vide in Materia Medica, OPIUM.

EXTRACTUM CATHOLICUM.

Rec. Pomorum Colocynthidis . . . . . . unc. tres,
Agarici albi,
Radicis Hellebori nigri . . . . ana unc. duas:
Contuſa coquantur cum
Aquæ pluvialis . . . . pint. quatuor
ad dimidium; Colatura vaporet Balnei Maris calore ad Mellis craſſitudinem, & immiſceantur
Pulveris Aloës ſuccotrinæ . . . . unc. quatuor,
- - - - Scammonei aleppenſis . . . unc. duæ.

Ad grana quatuor, ſex, octo alterans eſt potentiſſimum, quod in obſtinatiſſimis quibuſdam caſibus opem ferre poteſt: ad grana duodecim, ſedecim, viginti purgans eſt acerrimum. Ad dragmam unam alteramve, ut efficaciſſimè alvus ſollicitetur, enematibus additur.

LAUDANUM OPIATUM BELLEFONTAINE.

Rec. Opii colati . . . . unc. unam:
immiſceantur in mortario ferreo, addita
Spiritus Vini gallici . . . . . ſuffic. quantitate,
Pulveris Croci . . . . dragm. ſemis,

Pulveris

Pulveris Caſtorei ſiberini . . . . . . ſcrup. duo,
- - - - Nucis moſchatæ . . . ſcrup. quatuor,
ut fiat Extractum conſiſtentiæ maſſæ pilularis.

Cum tantum ad granum unum alterumve præſcribi poſſit, ſolas ferè Opii vires habet.

RESINA JALAPPÆ.

Rec. Radicum Jalappæ craſsè contuſarum . libr. quatuor: affunde
Alkoholis Vini . . . . pint. ſex:
digere leni calore per biduum; deinde tinctum Vini Alkohol decantetur; novum, pauciori verò quantitate, affundatur reſiduo, & digerantur ùt priùs: labor hic repetatur, uſque dum Spiritus non amplius tingatur: omnis tum Tinctura filtretur per chartam emporeticam, & deſtillet e Balneo Maris ad quartæ partis remanentiam, reſiduæ concentratæ Tincturæ admiſceatur larga copia Aquæ pluvialis, & per unum alterumve diem reponantur, ut præcipitetur Reſina, quæ, decantato ſupernatante liquore, immittatur Conchæ Vitreæ, ac leniſſimo calore ſiccetur.

Reſina hæc ex Hollandia arceſſita ſæpè cum Colophonia aliiſque ſubſtantiis reſinoſis adulterata eſt, quæ fraus difficillimè detegitur: hinc Pharmacopœi eam ipſi parent.

Reſina Jalappæ præparata STAHLII ſurgit, ſi ea cum æquali parte Amygdalarum dulcium probè teratur.

Resina hæc longa trituratione aliis immixta & sic multùm divisa adhiberi debet: alioquin, cùm humoribus nostris difficillimè solvatur, intestinorum parietibus pertinaciter adhæret, & tormina sævissima, hypercatharsim ac etiam intestinorum inflammationem producere potest. Ritè præscripta ad grana sex, octo, decem feliciter alvum ducit. Pluribus aliis Pilulis purgantibus pro stimulo additur.

Eodem modo præparantur

RESINA CORTICIS PERUVIANI.
- - - - GUAJACI. Ex gumm.
- - - - SCAMMONEI.

ROB JUNIPERI.

Rec. Baccarum Juniperi maturarum recentium leniter contusarum . . . . libr. octo:
coquantur per quadrantem horæ ex
Aquæ pluvialis. . . . . . . suffic. quantitate:
trajiciatur decoctum per pannum laneum, &, addita
Sacchari albi . . . . libr. semis,
vaporet Balnei Maris calore ad densi Mellis spissitudinem.

Laudatur tamquam stomachicum, & præsertim adversùs languorem viarum urinariarum a senectute inductum. Tamquam diureticum commendatur in Hydrope: in ultimum scopum dentur plures unciæ quotidie.

ROB SAMBUCI.

Rec. Succi Baccarum maturarum Sambuci recentis . pint. ſex: colentur per pannum laneum: addantur
Sacchari albi . . . . libr. tres,
& evaporentur citra ebullitionem, agitando ſpatula lignea, in conſiſtentiam denſi Mellis.

Ad uncias aliquot quotidie ſumptum præſtans, tutum antiphlogiſticum, reſolvens eſt.

SYRUPI.

Syrupi dicuntur Medicamenta liquida e Decoctis, Succis, aut Infuſis cum Saccharo ſive Melle ad conſiſtentiam poſterioris, dum illud loco humido in deliquium abiit, inſpiſſatis præparata.

Syrupi, qui e Decoctis fiunt, Clarificationem poſtulant, priuſquam ad debitam conſiſtentiam reducantur: Clarificatio autem ſequenti modo peragitur: ad quodque quatuor librarum pondus Sacchari recipitur unius Ovi Albumen; agitatur hoc in ſpumam, additis aliquot unciis Decocti tepidi, quod præſcriptam in formula quantitatem ſacchari modò diſſolutam tenet: cum reliquo dein Decocti, illud ſenſim & ſub aſſidua agitatione affundendo, commiſcetur: coquuntur, & coagulato Albumine, per pannum laneum colantur.

Juſta erit Syrupo ſpiſſitudo, ſi ejus gutta politæ ſuperficiei inſtillata non amplius diffluat: æſtate tamen, cum

omnia liquida tunc temporis fluidiora evadant, ad confiſtentiam paulò ſpiſſiorem redigendi ſunt.

Serventur Syrupi in loco frigido ſimul & ſicco, ne fermentent vel ſitum contrahant.

Syrupi ad conciliandum gratiorem ſaporem plerumque aliis Medicamentis adjici ſolent: ſic in tam parca copia ordinariò aſſumuntur, ut ſolas pauci Sacchari vires habeant.

SYRUPUS ALTHÆÆ.

Rec. Radicis Althææ recentis . . . . . libr. ſemis,
- - - - Liquiritiæ,
Herbæ Capilli Veneris . . . . ana unc. tres:
inciſæ coquantur ex
Aquæ pluvialis . . . . pint. duodecim
ad remanentiam pintarum octo: in colatura diſſolve
Sacchari depurati . . . . libr. duodecim,
& clarificata inſpiſſentur leni ebullitione ad Syrupi confiſtentiam.

Demulcens, obvolvens eſt.

SYRUPUS APERIENS, VULGÒ SYRUPUS E QUINQUE RADICIBUS.

Rec. Radicis Apii,
- - - - Fœniculi,
- - - - Petroſelini,
- - - - Taraxaci . . . . . . ana unc. tres:

incifas coque cum

Aquæ pluvialis . . . . pint. duodecim

ad colaturæ pintas octo; tum adde

Sacchari depurati . . . . . . libr. duodecim,

&, prægreffa clarificatione, vaporent ad confiftentiam Syrupi.

Titulus vires exprimit. Ferè iners medicamentum eft.

SYRUPUS ARTEMISIÆ.

Rec. Herbæ Artemifiæ incifæ . . . . . unc. novem,

Aquæ pluvialis . . . . pint. fex:

coque ad tertiæ partis confumtionem: Colaturæ adde

Sacchari albi. . . . . libr. fex:

clarificentur, & evaporentur in Syrupum fpiffiorem, cui refrigerato immifce

Spiritus Cinnamomi . . . . unc. tres;

Tincturæ Caftorei . . . . unc. unam.

Morbis hyftericis opponi folet. Si ad uncias daretur, ratione Tincturæ Caftorei, aliquid poffet efficere.

SYRUPUS ANTISCORBUTICUS.

Rec. Succi recentis Foliorum Cochleariæ,

- - - - - - - - - - - - - - Beccabungæ,

- - - - - - - - - - - - - - Nafturtii aquatici,

- - - - - - - - Radicum Armoraciæ,

- - - Aurantiorum,

Vini generofi . . . . ana pint. femis,

Spiritus Cochleariæ,
- - - - Cinnamomi . . . . ana unc. duas,
Corticum Aurantiorum recentium . . . unc. unam:
mixta digerantur frigidè in lagena vitrea probè clauſa identidem agitanda, donec ſubſederint fæces: liquor dein filtretur per chartam bibulam, & vaſe clauſo in eo diſſolvantur Balnei Maris calore
Sacchari albi pulveriſati. . . . . . . libr. octo.

Gratum & præſtans Medicamentum antiſcorbuticum efficit; modo ad uncias aliquot quotidie præſcribatur.

SYRUPUS BALSAMICUS.

Rec. Balſami peruviani ſicci triti . . . . unc. unam:
diſſolvatur in
Vini Alkoholis . . . . unc. quatuor,
& effunde diſſolutionem ſuper
Sacchari albi craſſiuſculè confracti. . . libr. tres:
Saccharum, diſſipato evaporatione ſpontanea in aëre libero Alkohole, aliquandiu teratur, &, affuſa
Aquæ pluvialis . . . . pint. una,
exponatur in vaſe clauſo Balnei Maris calori, donec diſſolutum ſit.

Omnes Balſami peruviani vires poſſidet, & optima methodus eſt hoc Medicamentum exhibendi.

SYRUPUS E CICHOREO CUM RHEO.

Rec. Radicum Taraxaci . . . . unc. quatuor ſemis:
inciſæ coquantur ex

Aquæ pluvialis . . . . pint. ſex
ad tertiæ partis conſumtionem: trajiciatur Decoctum per ſetaceum: fervens etiamnum affunde

Radicis Rhei inciſæ . . . . unc. quatuor,
& fiat per duodecim horas Infuſio: expreſſæ Colaturæ dein addantur

Sacchari depurati . . . . libr. ſex,
clarificentur, & coquantur in Syrupum, cui refrigerato admiſce

Spiritus aromatici . . . . unc. duas.

Ad laxandum alvum ad unam alteramve unciam infantibus præſcribi ſolet. Solas Rhei vires habet.

SYRUPUS CORTICUM AURANTIORUM.

Rec. Corticum curaſſavenſium inciſorum . . libr. unam,
Aquæ bullientis . . . . pint. quatuor:
infunde vaſe clauſo per biduum: colato Infuſo adde

Sacchari albi . . . . libr. ſex,
clarifica, & inſpiſſa leni calore in Syrupum, cui, dum refriguerit, immiſce

Spiritus Corticum Citri . . . . . . unc. duas.
vicem ſupplet *Syrupi Corticum Citri.*

Præſtans Medicamentum efficit, quod omnes analepticas & carminativas Corticum Aurantiorum vires habet.

SYRUPUS CORTICIS PERUVIANI.

Rec. Pulveris craſſi Corticis peruviani . . . unc. quatuor [redacted],
Vini rubri . . . . pint. unam :
digere per octiduum ; deinde Tincturam per chartam bibulam filtra, & Balnei Maris calore in ea vaſe obturato diſſolve
Sacchari albi pulveriſati . . . . libr. tres.

Grata pueris Corticis peruviani præparatio eſt, qua non ſolùm debili ſtomacho tonus redditur, ſed etiam febres fugari poſſunt.

SYRUPUS EMULSIVUS vel AMYGDALINUS.

Rec. Amygdalarum dulcium . . . . . . libr. duas,
- - - - - - - Amararum . . . . . unc. quatuor :
decorticatæ contundantur in mortario lapideo cum ſufficiente quantitate Aquæ in paſtam : tum ſenſim affunde
Aquæ pluvialis . . . . pint. duas,
ut fiat Emulſio, quam forti expreſſione cola per linteum : in colatura dein leni calore diſſolvantur.
Sacchari albi . . . . libr. ſex,
& refrigerato Syrupo immiſceantur
Aquæ Florum Aurantiorum . . . . unc. duæ,
Spiritus Corticum Citri . . . . . . unc. ſemis.
Lagenæ, in quibus hic Syrupus aſſervatur, aliquando concutiendæ ſunt, ut partis oleoſæ ſeparatio præveniatur.

Sufficienti quantitate Aquæ dilutus gratum, demulcentem potum, Orgeat *vulgò dictum, conſtituit.*

SYRUPUS

SYRUPUS DE ERYSIMO.

Rec: Herbæ Eryſimi recentis inciſæ . . . . libr. duas,
Radicis Helenii recentis inciſæ . . . unc. quatuor,
Foliorum Roriſmarini,
Seminis Aniſi contuſi . . . . . . ana unc. unam:
cucurbitæ immiſſa infunde quadrhorium cum
Aquæ ferventis . . . . pint. ſex:
abſtrahatur dein igne nudo pinta ſemis liquoris, in qua diſ-
ſolve vaſe clauſo
Sacchari albi pulveriſati . . . . libr. unam ſemis,
ut fiat Syrupus: tum coletur cum expreſſione Decoctum
à Deſtillatione ſuperſtes: addantur
Sacchari depurati . . . . libr. quatuor,
Mellis albi . . . . libr. una:
&, præmiſſa clarificatione, coquantur in Syrupum, cui
prior Syrupus admiſceatur.

Ad laxum, debilem pulmonem exſtimulandum & ſputa viſcida attenuandum, in morbis pectoris adhibetur. Præſtans ſatis Remedium eſt, ſi in ſufficienti copia præſcriberetur.

SYRUPUS MENTHÆ.

Rec. Menthæ criſpæ . . . . libr. unam,
Roſarum rubrarum . . . . unc. tres,
Nucis moſchatæ,
Cinnamomi . . . . ana unc. unam:
inciſa & contuſa digerantur leni calore dies quatuor cum
Succi Cydoniorum,

Vini albi . . . . ana pint. una ſemis:
liquor dein filtretur, & Balnei Maris calore vaſe obturato in eo diſſolvantur

Sacchari albi pulveriſati . . . . . libr. novem.

Tamquam carminativum, roborans, antiemeticum in multis primarum viarum morbis adhibetur.

SYRUPUS PAPAVERIS ALBI, ſive DE MECONIO, VULGÒ DIACODION.

Rec. Capitum Papaveris albi a Seminibus purgatorum libr. duas:
inciſa coquantur cum

Aquæ pluvialis . . . . . . pint. quatuordecim
ad dimidium: Colaturæ expreſſæ addantur

Sacchari depurati . . . . libr. decem:
clarificentur, & coquantur ad conſiſtentiam Syrupi.

Demulcens, anodinus eſt; ſomnum conciliat, & omnes Opii vires habet. Datur Infantibus ad dragmas duas, unciam dimidiam; Adultis ad dragmas ſex, unciam integram.

SYRUPUS PAPAVERIS RHEADOS.

Rec. Florum Papaveris rheados . . . . . libr. ſemis,

Aquæ bullientis . . . . pint. ſex:
infunde per noctem: Colaturæ expreſſæ addantur

Sacchari depurati . . . . libr. ſex,
& clarificata coquantur ad conſiſtentiam Syrupi.

Adversùs morbos pectoris præſertim laudari ſolet. Iners Medicamentum eſt.

SYRUPUS ROSARUM PALLIDARUM.

Rec. Petalorum Roſarum pallidarum recentium . libr. duas: contuſa infundantur per noctem in

Aquæ bullientis . . . . pint. quatuor: in Colatura fortiter expreſſa diſſolvantur

Sacchari depurati . . . . libr. quatuor: dein clarificentur, & coquantur ad Syrupi conſiſtentiam.

Ad unum alterumve coclear ad laxandum alvum infantibus exhibetur. Non malè enematibus additur.

SYRUPUS E ROSIS SICCIS.

Rec. Petalorum Roſarum rubrarum exungulatorum libr. unam,

Aquæ bullientis . . . . pint. ſex: infundantur horas duodecim: expreſſæ Colaturæ addantur

Sacchari albi . . . . libr. ſex, &, præmiſſa Clarificatione, inſpiſſentur ad conſiſtentiam Syrupi.

Dum loco Sacchari recipiuntur Mellis albi libræ novem, ſurgit *Mel Roſarum.*

Leniter adſtringit. Adversùs hæmorrhagias & alvi fluxus profuſiores præſcribi ſolet. Vix aliquid præſtat.

SYRUPUS SAMBUCI.

Rec. Succi Baccarum maturarum Sambuci recentis. pint. ſex: addantur

Sacchari depurati . . . . libr. novem, & clarificata coquantur ad Syrupi conſiſtentiam.

Ut Rob, antiphlogiſticus, reſolvens eſt.

SYRUPUS SIMPLEX.

Rec. Sacchari albiſſimi . . . . libr. tres:
Aquæ pluvialis . . . . pint. unam,
fiat unica ebullitione Syrupus.

Ob ſolum dulcorem adhibetur.

SYRUPUS E RHAMNO CATHARTICO, ſive E SPINA CERVINA.

Rec. Succi recentis defæcati Baccarum maturarum Rhamni cathartici . . . . pint. unam ſemis,
Sacchari albi . . . . libr. duas:
vaſi argenteo, ſive figulino non vitreato immiſſa leni calore inſpiſſentur in Syrupum, cui refrigerato addantur
Spiritus aromatici . . . . unc. duæ.

Vires vide pag. 158. *Doſis uncia dimidia, integra, & ultra.*

SYRUPUS E SUCCO CITRI.

Rec. Succi Citri defæcati . . . . pint. duas:

immittantur vasi vitreo vel argenteo, & in eis leni calore dissolvantur

Sacchari albi . . . . libr. sex,

ut fiat Syrupus,

Eodem modo præparantur

Syrupus Aceti. Ex Aceto Vini.

- - - - - e Succo Aurantiorum.

- - - - - - - - - - - - Cydoniorum.

- - - - - - - - - - - - Mororum.

- - - - - - - - - - - - Ribesiorum.

Omnes hi Syrupi refrigerant, sitim potenter sedant, antiphlogistici & antiseptici sunt.

SYRUPUS VIOLARUM.

Rec. Petalorum Florum Violarum recentium . libr. unam semis:

contundantur in mortario marmoreo, & infundantur per noctem cum

Aquæ pluvialis fervidæ . . . . . pint. duabus:

in Colatura dein leni calore dissolvantur

Sacchari albissimi . . . . libr. sex,

ut fiat Syrupus.

Tamquam demulcens & alvum laxans ad unum alterumve coclear Infantibus præsertim præscribitur. Diu asservatus co-

lorem pulchrè cœruleum deperdit: huic vitio aliqui, adjecta alia materia colorante, obviam ire excogitarunt: quin non defuerunt, qui ita ſine Violis hunc Syrupum conficerent, odorem Violarum Radice Iridis florentinæ imitantes. Fraus admixto Acido vel Alkali detegi poteſt: prius colorem cœruleum Violarum mutat in rubrum; poſterius in viridem.

Eodem modo fit.

Syrupus Florum Tunicæ.

OXIMEL SIMPLEX.

Rec. Aceti Vini . . . . pint. tres,
Mellis albi . . . . libr. novem:
coquantur in vaſe argenteo, aut figulino non vitreato, auferendo ſpumam, donec acquiſiverint Syrupi conſiſtentiam.

Gratum, mite & tutum refrigerans; attenuans, detergens, reſolvens, antiſepticum eſt, quod in morbis, tam putridis quam inflammatoriis, multum adhibetur, & ſummis laudibus extollitur. In morbis acutis pectoris tam multum videtur efficere, ut aliqui ſine Oximellite Pleuritidem curari non poſſe contenderint. Dentur plures unciæ quotidie.

Eodem modo fiunt.

Oximel Colchicum. Ex Aceto Colchico.
- - - - - Scilliticum. - - - - - Scillitico.

Vires horum vide in Materia Medica.

TABELLÆ.

TABELLÆ ANTACIDÆ.

Rec. Pulveris Magnefiæ albæ . . . . . . unc. femis,
- - - - Cinnamomi . . . . drag. unam,
- - - - Sacchari albi . . . . unc. tres,
Olei effent. Caryophyllorum . . . gutt. quatuor:
mifceantur in mortario lapideo, & addatur
Mucilaginis Tragacanthæ . . . . fuffic. quantitas,
ut fiat maffa, ex qua formentur
Tabellæ . . . . tringinta.

Titulus vires indicat.

TABELLÆ MARTIALES.

Rec. Æthiopis martialis . . . . unc. unam,
Pulveris Cinnamomi . . . . drag. duas,
- - - - Sacchari albi . . . . unc. quatuor:
fiant cum
Mucilaginis Tragacanthæ . . . . fuffic. quantitate
Tabellæ . . . . quadraginta octo.

Pro viribus vide in Materia Medica, FERRUM.

TABELLÆ AD VERMES.

Rec. Mercurii dulcis . . . . drag. femis,
Sacchari albi pulverifati . . . . . . unc. duas:
probè mifceantur in mortario marmoreo, & fiant, addita

Mucilaginis Tragacanthæ . . . suffic. quantitate
Tabellæ . . . . triginta.

Vide in Chemicis MERCURIUS DULCIS.

AQUÆ DESTILLATÆ.

Aquæ destillatæ vel stillatitiæ sunt liquores fragrantes, dum recentes sunt, turbidi, abstractione Aquæ simplicis vel Vini super certas species, copiosis partibus volatilibus instructas, obtenti.

Subjecta igitur huic operi apta non alia esse possunt, quam quæ notabiliorem spirant odorem.

Aquæ distillatæ dividi solent in simplices & compositas; illæ super unicam, hæ super plures species abstrahuntur.

Præter has Aquas medicas Aquæ destillatæ nomine quoque venit Aqua quæcumque simplex in vase destillatorio per se in altum evecta.

Omnes hæ Aquæ continent certam quantitatem Olei essentialis adhibitæ speciei: habent ergo vires hujus Olei multa aqua diluti: in plurimis tanta Aquæ proportio est, ut vix aliquid, quam aliis Medicamentis vehiculo esse, possint.

AQUA CHAMOMILLÆ.

Rec. Herbæ Chamomillæ recentis . . . quant. sufficit ad implendum Ahenum destillatorium stanno obductum ad duas tertias: adfunde Aquæ pluvialis eam copiam, quæ sufficit,

ſufficit, ut repleat Ahenum ad eamdem altitudinem, ſcilicet, ad duas tertias, unà cum Herba: Aheno impone Capitellum, cujus Roſtrum cum orificio ſuperiori Serpentis ſtannei, in Aqua dolii refrigeratorii detenti, conjungatur: inferiori Serpentis orificio appende Excipulum, & commiſſuras luto ex farina lini cum Aqua ſubacta firma: omnibus ita diſpoſitis, inſtituatur Deſtillatio, quæ protrahatur, quamdiu Aqua in Excipulum ſtillans odora, ſapida, turbida apparet.

Eodem modo Deſtillantur

AQUA FLORUM AURANTII. Vulgò AQUA NAPHÆ.
- - - - FŒNICULI.
- - - - HYSSOPI.
- - - - MELISSÆ.
- - - - MENTHÆ.
- - - - - - - - - PIPERITÆ.
- - - - PULEGII.
- - - - ROSARUM. E Roſis pallidis.
- - - - RUTÆ.
- - - - SAMBUCI.

Cavendum, ne plus Aquæ in Ahenum immittatur, quam ut repletum ſit ad duas tertias: ſi altiùs repleatur, cum materies ſub ebullitione turgeat, Aheni pars ſuperior non ſufficit ad materiem rarefactam continendam*, quæ tunc exſurgit non modo in Capitellum, ſed & in anguſtiam Roſtri: ſic vel inficitur Aqua, vel producitur obſtructio, & fit apparatus diſploſio.

Pp

Adhibeatur Excipulum perforatum, ut vaporibus elaſticis, qui ſub initio Deſtillationis aſſurgunt, egreſſus pateat.

Aquæ dolio contentæ nimis incaleſcenti frigida ſubſtituatur, ut condenſatio vaporum promoveatur.

Roſæ Pallidæ calycibus ſuis orbatæ, & *Flores Aurantii*, addita ſufficiente quantitate Aquæ & Salis cibarii, biduum vel triduum macerentur, antequam Deſtillationi ſubmittantur, ut Aquam ſtillatitiam fragrantiorem exhibeant.

Si quæ Olei guttæ Aquis deſtillatis ſupernatent, eæ diligenter auferantur: deinde in lagenis vitreis vel vaſis figulinis obturatis, loco frigido reponantur, & non ultra annum aſſerventur.

AQUA CERASORUM NIGRORUM.

Rec. Ceraſorum nigrorum . . . . libr. ſex: contundantur cum Nucleis in mortario lapideo, & macerentur triduum cum
Vini albi generoſi. . . . . pint. ſex:
deinde, addita ſufficiente quantitate Aquæ pluvialis ad evitandum empyreuma, eliciantur Deſtillatione igne nudo . . . . pint. quatuor.

Nervina, cephalica, antiſpaſmodica a multo tempore habita eſt. Hæ laudes videntur præjudicata opinione niti. Aqua diſtillata Nucleorum Ceraſorum fortis & multo eorumdem odore prædita, ſecundùm experimenta Medicorum an-

glorum, non ſecus ac Aqua diſtillata Laurocerafi; multis animalibus venenata eſt: hactenus tamen hominibus una alterave uncia, ad quam doſim ordinariò præſcribitur, non videtur nocuiſſe.

AQUA CINNAMOMI CUM VINO.

Rec. Cinnamomi contuſi . . . . libr. unam: macera per tres quatuorve dies in

Vini albi generoſi . . . . pint. novem; deſtilla dein igne nudo, quamdiu liquor prodit turbidus, ſapore acri aromatico præditus.

Si loco Vini aſſumatur eadem quantitas Aquæ ſurgit *Aqua Cinnamomi, Hordeata* dicta, quia olim Decoctum Hordei, quod hic non plus præſtat quam Aqua ſimplex, ad ejus præparationem recipi ſolebat.

AQUA DESTILLATA.

Rec. Aquæ communis . . . . quant. vis: coquatur per horæ quadrantem in vaſe aperto: deinde e Balneo Maris, ſive lento igne nudo deſtilla, donec duas tertias avocaveris, quas vaſis vitreis obturatis ſerva.

Aquam ab omni corpore heterogeneo liberam raro nobis offert natura. Contrà ſæpiſſime Terra calcaria, argillacea, vel Salibus mineralibus, & potiſſimum quidem Selenite inquinata eſt; hinc, ùt ad uſus pharmaceuticos, qui Aquam valde puram requirunt, apta fiat, oportet eam ab iis labibus liberare; quod, cùm prædicta hetero-

genea fixa fint, Deftillatione optimè efficitur: fi verò deftillanda Aqua heterogenei quid volatilis continet, id præmiffa coctione aufertur.

AQUA CASTOREI COMPOSITA.

Rec. Herbarum recentium Matricariæ . . . libr. tres,
- - - - - - - - - - - - - Menthæ crifpæ,
Corticum Aurantiorum . . . . ana libr. femis,
Caftorei ruffici . . . . unc. unam:
minutim incifa infunde per triduum in
Vini albi generofi. . . . . . pint. duodecim:
dein, addita fufficiente quantitate Aquæ fimplicis, ut evitetur empyreuma, abftrahe igne undo . . pint. octo.

Hæc Aqua vicem fupplet *Aquæ Brioniæ compofitæ.*

Tamquam nervina, antihyfterica præfcribitur.

SPIRITUS INFLAMMABILES.

Spiritus inflammabilis five ardens eft liquor diaphanus, tenuis, valde volatilis, Aqua diffolubilis, accenfus abfque fumo ac fuligine deflagrans.

Obtinetur Deftillatione ex omni liquore, qui fermentationem vinofam fubiit; ille verò, qui fit e Vino propriè dicto, folus ferè in ufus pharmaceuticos recipitur: hic maxima copia paratur in Gallia, unde ad nos devehitur, eumque *Spiritum Vini Gallicum*, vel *fimplicem* nuncupamus.

Quum Spiritus Vini ſimplex ad varias operationes nimis aquoſus exſiſtit, rectificatione in diverſum ſcopum ex toto vel pro parte tantum a ſuo phlegmate orbatur.

Spiritus abſtractitius vocari conſuevit Spiritus Vini ſuper ſpecies, quæ aliquid aromatici vel aliûs principii volatilis continent, abſtractus.

Vel *ſimplex* vel *compoſitus* audit pro ut unica vel plures ſpecies Deſtillationi impenduntur.

SPIRITUS VINI RECTIFICATUS.

Rec. Spiritus Vini Gallici . . . . . . quant. placet: immitte in ſtanneam Cucurbitam Balnei Maris Baumei: impone Capitellum, & Refrigeratorium Aqua frigida reple: dein adjuncto Excipulo, commiſſuriſque Luto ex Farina Lini firmatis, deſtilla ad medias.

SPIRITUS VINI RECTIFICATISSIMUS, ſive ALKOHOL VINI.

Rec. Spiritus Vini gallici . . . . quant. vis: deſtilla e Balneo Maris donec evocaveris omne ſpirituoſum, quod reiterata deſtillatione, negligendo quaque vice Phlegma, rectifica; donec in cochleari parte ſua convexa Aquæ frigidæ immerſo ex toto deflagret, vel ei injectum Sal Tartari ſiccum perſiſtat.

Citius hæc operatio abſolvitur, ſi ille tantum liquor, qui quaque Deſtillatione primò prodit, ſequenti Rectificationi adhibetur.

Veteres variis intermediis, ùt ſunt *Calx viva*, *Sal Tartari*, *Sal commune Siccatum*, & cetera, ad hanc Rectificationem utebantur; verùm præterquam quod hæc omnia planè inutilia ſint, Calx viva inſuper atque Sal Tartari Spiritum Vini decomponunt.

Alkohol jam in Vino continetur: ab eo pendet hujus potus generoſitas & vis ſpirituoſa; ſed in eo aliis immixtum & præſertim multa Aqua dilutum eſt. Deſtillationibus continuò magis & magis liberatur, & primò Spiritus Vini; *tum* Spiritus Vini *magis vel minus* rectificatus, *& tandem purum Alkohol evadit. Vires ergo hujus liquoris ſic ſeorſim obtenti, cùm omnibus ſpirituoſis potibus communes ſint, conſiderari merentur.*

Alkohol itaque multiplici experimento ſubitò ſanguinem ejuſque ſerum cogit: ut fortè hac vi ſola in venas cujuscumque Animalis injectum citò mortem inducat. Nudæ præterea fibræ applicatum eamdem exſtimulat, contrahit, denſat. Ex his facilè intelligi poteſt, cur externo uſu Hæmorrhagias a læſis mediocris diametri arteriis productas ſiſtat. Dubitari tamen poteſt, notante Cullenio, *utrum introſumptum & humoribus noſtris multùm dilutum vaſa ſubintrans eoſdem effectus præſtet: videtur hic potius in nervos agere. Pauca ejus quantitas, in longè majori aſſuetis, accedente magno animi motu, multoties ebrietatem inducit, eaque inducta magno animi motu ſubitò quandoque fugatur. Series ſymptomatum, quæ producit, id præterea probabile reddit. Ab aſſumpta parca doſi, nervi quaſi exſtimulantur; ſpirituum*

influxus augetur; cordis & vaſorum actio intenditur; mens exhilaratur; imaginatio ſit vividior; vis omni animæ facultati additur. A majori copia, vis ſedativa, narcotica ſtimulanti jungitur: hinc ſpirituum influxus turbatur, interrumpitur, ſufflaminatur; mens obnubilatur; idearum naſcitur confuſio; varium exoritur delirium; motus omnes debilitantur, torpent, ceſſant; ingruit ſomnus, lethargus, apoplexia, mors.

Ex his patet Alkohol ut Opium agere: ſed fortiori ſtimulo gaudet, & ob primò dictas dotes magis inflammatorium eſt: in parca doſi itaque, præcipuè dilutum & acido temperatum, quale paſſim in Vino exiſtit, optimum cardiacum; in majori, præſertim purum, maximè deleterium eſt.

SPIRITUS CINNAMOMI.

Rec. Cinnamomi contuſi . . . . . . unc. novem:
macera triduum vaſe clauſo in
Spiritus Vini gallici . . . . . . pint. quatuor:
dein abſtrahe igne nudo leni . . . . . . pint. duas.

SPIRITUS CORTICUM AURANTIORUM.

Rec. Corticum Aurantiorum recentium inciſorum. libr. unam,
Spiritus Vini gallici . . . . . . pint. duas:
deſtilla e Balneo Maris . . . . ad medias.

Eodem modo fit

SPIRITUS CORTICUM CITRI.

SPIRITUS JUNIPERI.

Rec. Baccarum Juniperi recentium . . . libr. unam:
contusæ macerentur biduum in
Spiritus Vini gallici . . . . . pint. quatuor,
& abstrahantur Balnei Maris calore . . . . pint. duæ.

SPIRITUS LAVENDULÆ.

Rec. Spicarum florentium Lavendulæ . libr. unam semis,
Spiritus Vini rectificati . . . . . pint. duas,
Aquæ pluvialis . . . . pint. semis:
eliciantur Destillatione e Balneo Maris . . . pint. duæ.

Eodem modo parantur
Spiritus Melissæ.
- - - - - Menthæ.
- - - - - Rorismarini.

SPIRITUS AROMATICUS.

Rec. Cinnamomi . . . . unc. duas,
Caryophyllorum,
Nucis moschatæ . . . . ana unc. unam:
contusa macerentur dies quatuor in
Spiritus Vini gallici . . . . pint. quatuor:
deinde abstrahe leni igne nudo . . . . . pint. duas.

SPIRITUS CARMINATIVUS.

Rec. Seminis Angelici,
- - - - Anisi,
- - - - Carui . . . . . . ana unc. duas semis,
Macis,

Macis,

Cinnamomi,

Caryophyllorum. . . . . ana dragm. duas,

Corticum curaſſavenſium . . . . . . unc. unam:

omnibus contuſis affunde

Spiritus Vini gallici . . . . . . pint. quinque,

&, prægreſſa per biduum maceratione, eliciantur Deſtil-
latione e Balneo Maris . . . . . . pint. duæ ſemis.

Omnes hi Spiritus ſcatent Oleo eſſentiali adhibitæ ſpeciei, ejuſdemque calidas, cardiacas, aromaticas, Spiritu evectas paſſim vires habent. Dantur ad dragmam dimidiam, aut integram in appropriato vehiculo, etiam pluries de die.

SPIRITUS COCHLEARIÆ.

Rec. Herbæ recentis Cochleariæ . . . libr. quatuor,

Radicum Armoraciæ. . . . . libr. unam:

incifa immitte in Balneum Maris, & affunde

Spiritus Vini gallici. . . . . pint octo:

impoſito Capitello, & commiſſuris luto ex farina lini ex-
actè firmatis, deſtilla donec prodierint . pint. quatuor

liquoris in lagenis vitreis ritè obturatis aſſervandi.

Volatile & propriè antiſcorbuticum adhibitarum ſpecierum principium vehit. Convenit in Scorbuto frigido. Doſis ut ſupra.

AQUA VULNERARIA, VULGÒ EAU D'ARQUEBUSADE.

Rec. Herbæ recentis Salviæ,
- - - - - - - - - - Menthæ,
- - - - - - - - - - Hyſſopi,
- - - - - - - - - - Meliſſæ,
- - - - - - - - - - Baſilici,
- - - - - - - - - - Thymi,
- - - - - - - - - - Majoranæ,
- - - - - - - - - - Roriſmarini,
- - - - - - - - - - Origani,
Florum Lavendulæ . . . . . . ana unc. duas: inciſis affundantur
Spiritus Vini gallici . . . . . . pint. quinque, macerentur per noctem, & fiat e Balneo Maris Deſtillatio . . . . ad medias.

Si Spiritui ſubſtituatur Vinum, atque Deſtillatio abſolvatur igne nudo, obtinetur *Aqua vulneraria Vinoſa.*

Externè laudatur ad contuſiones, vulnera, & ad partes laxas debiles roborandas. Internè ab aliquibus tamquam carminativum adhibetur.

APPENDIX

SPIRITUS LAVENDULÆ COMPOSITUS.

Rec. Cinnamomi . . . . unc. unam,
Caryophyllorum,

Nucis moſchatæ . . . . ana unc. ſemis:
Santali rubri . . . . dragm. tres,
contuſis affunde
Spiritus Lavendulæ . . . . . pint. unam ſemis,
- - - - Roriſmarini . . . . pint. ſemis:
macera dies ſeptem, & filtra.

Vires ex adhibitis ſpeciebus erui poſſunt.

SPIRITUS SAPONIS.

Rec Saponis albi . . . . unc. quatuor:
diſſolve leni calore in
Spiritus Vini rectificati . . . . . pint. una,
& admiſce
Spiritus Lavendulæ,
- - - - Roriſmarini . . . . . . ana unc. duas.

Uſu externo penetrans & præſtans reſolvens eſt, quod non ſine fructu ad indurata, contuſa & Rheumatiſmum frigidum adhibetur.

SPIRITUS VINI CAMPHORATUS.

Rec. Camphoræ . . . . unc. duas:
diſſolvantur in
Spiritus Vini rectificati . . . . . . pint. una,
& in vitro probè obturato ſerva.

Tamquam reſolvens, diſcutiens, roborans & antiſepticum a Chirurgis adhibetur.

SPIRITUS VOLATILIS OLEOSUS.

Rec. Spiritus aromatici . . . . unc. octo,
- - - - Salis ammoniaci cauſtici . unc. quatuor,
Olei eſſent. Roriſmarini,
- - - - Corticum Citri . . . ana drag. ſemis:
mixta in lagena obturaculo vitreo munita ſerventur.

Vires penetrantes, nervinæ, calidæ, in multis morbis frigidis utiles. Doſis guttæ decem, viginti, triginta in vehiculo aquoſo. Adversùs animi deliquium, ad exſtimulandum nervoſum ſyſthema, etiam naribus admovetur.

AQUA VULNERARIA THEDEN.

Rec. Sacchari albi . . . . unc. ſex:
diſſolve in
Aquæ pluvialis. . . . . unc. octo:
addantur
Spiritus Vini rectificati . . . . . . pint. una,
- - - - Vitrioli . . . . unc. quatuor,
Succi Acetoſæ. . . . . unc. ſexdecim:
digerantur per aliquot dies, & filtrentur.

Pro uſibus externis præſtantiſſimum reſolvens, diſcutiens, roborans eſt. Lintea eàdem madefacta a Spiritu Vitrioli corroduntur & flaveſcunt.

OLEA ESSENTIALIA.

Olea eſſentialia ſive ætherea ſunt fluida ſpiſſiuſcula, inflammabilia, ebullientis Aquæ calore volatilia, in Vini Al-

kohole dissolubilia, odore fragrante, & sapore aromatico plus minusve urente donata.

Referunt hæc Olea exactè saporem & odorem vegetabilium, unde eruta sunt; hinc Olea essentialia nuncupantur.

Quævis Olea ætherea ex duabus constant partibus essentialibus; nimirum ex parte crassiori, resinosa, & parte admodum subtili, mobili, volatili, quæ *Spiritus rectoris* nomine venit, a quo eorum fragrantia & volatilitas dependent.

Quamvis probè ab exhalatione custodita, Spiritum suum rectorem progressu temporis amittunt: hujus jactura spissescunt, inodora evadunt, pristina volatilitate destituuntur, & tandem consistentiam therebintinosam, quin etiam resinosam induunt: in hoc statu Olea essentialia amplius vocari nequeunt.

Sapor acris, causticus, quo gaudent cuncta Olea ætherea, pendet ab Acido quodam libero, quod sat magna copia continent. Hujus Acidi existentiæ convincunt 1mo subera, quæ lagenas Olea essentialia continentes obturant: subera hæc, ferè ùt ab Acido Nitri, colore flavo inficiuntur, quodammodo corroduntur, & 2do chartæ cæruleæ color a cujusvis Olei essentialis vapore in rubrum conversus.

Quædam ùt *Oleum Anisi* frigore coagulantur, & specimen crystallisationis offerunt; alia ex adverso & quidem pleraque fluiditatem suam retinent.

Circa gravitatem ſpecificam quoque diſcrepantia obſervatur; alia ùt *Oleum cinnamomi*, in Aqua deſident; alia autem, quorum longè major numerus eſt, in ejus ſuperficie hærent.

OLEUM ESSENTIALE ABSINTHII.

Rec. Herbæ Abſinthii leniter ſiccatæ . . quant. placet: in Ahenum immiſſæ ſuperaffunde

Aquæ ejuſdem ſtillatitiæ . . . . quant. ſatis, ut Herba innatare poſſit, &, apparatu ita diſpoſito, ùt in proceſſu *Aquarum ſimplicium* monitum, inſtituatur Deſtillatio, quam protrahe, quamdiu Aqua ſtillatitia Oleum ſurſum ſecum vehit: refrigeratis dein vaſis, Oleum ab Aqua ſepara.

Eodem modo deſtillantur

OLEUM ESSENT. ANISI.
- - - - - - - - - - ANTHOS.
- - - - - - - - - - CAMOMILLÆ.
- - - - - - - - - - CARUI.
- - - - - - - - - - CARYOPHYLLORUM.
- - - - - - - - - - CINNAMOMI.
- - - - - - - - - - CORTICUM CITRI.
- - - - - - - - - - FŒNICULI.
- - - - - - - - - - JUNIPERI.
- - - - - - - - - - LAVENDULÆ.
- - - - - - - - - - LIGNI RHODII.
- - - - - - - - - - MAJORANÆ.

OLEUM ESSENT. MENTHÆ.
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - PIPERITÆ.
- - - - - - - - - - - MACIS.
- - - - - - - - - - - ORIGANI.
- - - - - - - - - - - RUTÆ.
- - - - - - - - - - - SABINÆ.
- - - - - - - - - - - SALVIÆ.
- - - - - - - - - - - TANACETI.

Ignis ab initio ſatis intenſus Aheno ſubſtruatur, ut Aqua ſubitò ad ebullitionem deducatur.

Illæ Plantarum partes huic operationi aſſumendæ, quæ odorem præſtant fragrantiorem.

Subſtantiæ duriores, ut ſunt Ligna, Baccæ, Semina, & Aromata, macerentur, antequam deſtillationi ſubmittantur: Herbæ verò, Flores, & Cortices Fructuum recentium prævia maceratione non indigent.

Semina, Baccæ, & Aromata contundi, & Ligna in ſcobem radi debent ante macerationem.

Macerationis tempus non adeò determinari poteſt: variat ratione athmoſphæræ caloris, & objecti texturæ: ſi æſtas eſt, nychthæmerum ſufficit Baccis, Seminibus; biduum Aromatibus; triduum vel quatriuum Lignis: ſi aliud tempus, maceratio diutius protracta requiritur.

Sub Deſtillatione Oleorum eſſentialium frigore gelantium, Aqua dolii refrigeratorii tepida ſit.

Oleorum eſſentialium ab Aqua ſeparatio ſequenti abſolvitur encheireſi: eligitur infundibulum anguſto tubo inſtructum, cujus orificium epiſtomio vel vitreo vel ſubereo obturatur: Oleum Aquæ permixtum huic vitro infunditur, & poſtquam quiete Oleum ab Aqua ſeceſſit, amovetur epiſtomium: ſi Oleum ſit Aqua ſpecificè levius, decurrat Aqua in vas ſuppoſitum, donec ad orificium tubi pervenerit Oleum, quod, orificio digito occluſo, in aliud vas derivatur. Si vero Oleum ſit Aqua ſpecificè gravius, id ex adverſo inferius emittitur.

Olea eſſentialia, quæ longa aſſervatione Spiritum ſuum rectorem pro parte perdiderunt, rectificationem poſtulant, quæ in eo verſatur, ut vetuſta Olea recenti vegetabili adjiciantur, & ſufficiente quantitate Aquæ rurſus deſtillentur; quo efficitur, ut pars Olei vetuſti, quæ adhuc calore ebullientis Aquæ volatilis ſubſiſtit, novo Spiritu rectore imbuatur, & cum Oleo, quod recens vegetabile ſuppeditat, in Excipulum tranſeat.

Quemadmodum pleraque Olea eſſentialia exigua obtinentur copia, ac inde ſat magno venduntur pretio, fraudulenti, & lucri majoris avidi ſæpiſſime, ut quantitatem augeant, additamentis vilioribus ea infucant; ſolentque huic ſcopo adhibere vel Oleum quoddam expreſſum, inſipidum ferè & inodorum, quale *Oleum Bëen* & *Amygdalarum* eſt, vel *Alkohol Vini*, vel Olea ætherea ignobiliora.

Olei eſſentialis cum Oleo expreſſo adulteratio facilè detegitur, ſi hujuſmodi Olei gutta chartæ albæ inſtillata & leni

leni calori expoſita maculam oleoſam relinquit : ab Oleo enim eſſentiali genuino eodem modo tractato nullum veſtigium chartæ remanet : idem fucus detegi poteſt affuſione Vini Alkoholis puri, qui liquor Olea eſſentialia ex toto diſſolvit ; Olea verò craſſa expreſſa non aggreditur.

Olei cujuſdam ætherei copia Alkohole Vini aucta Aquæ puræ additione detegitur : in hoc caſu miſcela lacteſcit, quoniam Vini Alkohol Aqua diſſolvitur, & Oleum eſſentiale admodum diviſum per totum liquorem ſuſpenſum hæret: aliter ſe res habet reſpectu Olei eſſentialis genuini ; dividitur quidem ſic in minimas particulas & Aquæ, quacum concutitur, lacteſcentiam conciliat ; verùm hæ particulæ continuò in maſſulas aggregantur, quæ Aquæ ſuperficiei innatant, vel ejus fundum petunt, ratione Olei eſſentialis adhibiti gravitatis ſpecificæ. Alia quoque encheireſi hæc fraus manifeſtari poteſt ; nimirum ſi talis Olei cognita quantitas cum Aqua pura concutiatur, poſtmodum ab ea ſeparetur, & denuo ponderetur ; ratione enim Alkoholis copiæ, quæ ante admixta erat, diminutum pondus invenietur.

Adulteratio per Oleum eſſentiale vilius omnium difficilimè detegitur : attamen, cum cuncta Olea ætherea viliora e ſubſtantiis therebintinaceis eliciantur, & eorum odor tenacior ſit, cognoſcitur is fucus, ſi linteum tali Oleo immerſum, & calori expoſitum, ut Oleum in auras avolet, therebintinæ odorem ſervat.

Omni Oleo eſſentiali vires medicæ magis activæ, illi ſimplici, e quo deſtillatur, propriæ, paſſim adſcribi ſolent : ita

Oleum Anisi carminativum, Juniperi diureticum, Sabinæ emmenagogum, abortivum, Menthæ stomachicum &c. creditur. Aliquod præjudicium receptæ huic opinioni subesse non immeritò tamen suspicabitur, qui consideraverit, non omnes vires medicas simplicium ab Oleo essentiali pendere, & aliquas etiam eminentes simplicium dotes in eorum Oleo essentiali desiderari, ut V. G. Absynthii amarities in ejus Oleo. Non veremur itaque asserere particulares cujuslibet Olei vires necdum satis evictas esse, & generales passim pro particularibus imposuisse: cum enim omnia calida sint & stimulantia, omnia quandoque carminativa, stomachica, cardiaca, nervina, diuretica, emmenagoga &c. esse possunt: ita ut vix miraremur, si, sine præjudicio institutis experimentis, concluderetur, ea non differre nisi odore & acredine. Posterior revera, teste Oleo Cinnamomi, in quibusdam tanta est, ut gutta una non diluta linguæ imposita eamdem adurat, exulceret, & denti carioso instillata nervum adurendo odontalgiam curet. In genere tam acria sunt, ut pro usibus internis numquam nisi diluta præscribantur: in hunc finem vel Spiritu Vini solvuntur, vel, quod frequentius, multo Saccharo aut Mucilagine subacta Aquæ miscibilia redduntur. Dosis est a gutta una ad octo.

APPENDIX.

BUTYRUM ET OLEUM CERÆ.

Rec. Ceræ flavæ incisæ . . . . . . quant. satis,
Ut repleat Retortam vitream ad dimidium: superinfunde arenam purissimam usque ad altitudinem colli: tum com-

mitte Retortam Balneo arenæ, applica recipiens, & commissuris luto ex farina lini firmatis, fiat Destillatio per gradus. Exit primò parva quantitas Aquæ unà cum Spiritu acido valde volatili, ingrato nidore fœtenti: ubi hoc ignis gradu nihil amplius prodit, augeatur ignis, ascendet Oleum spissum in Excipulo instar Butyri concrescens: perge sic destillare, donec ascendat amplius nihil: frigescat tum apparatus, & Aqua acidula decantetur ab Oleo concreto, quod *Ceræ Butyrum* exhibet.

Infundatur Butyrum hoc leni igne liquatum per infundibulum in retortam priùs calefactam, ut ejus dimidia pars tantum sit repleta: retorta imponatur furno arenæ, & agglutinato recipiente puro, fiat Destillatio; ignem ita gubernando, ut guttatim destillet ad finem usque: ascendet hac ratione omne Butyrum ferè sine ulla fœce, hærebitque in excipulo Oleum spissius, quod eadem lege, iterata Destillatione, rectifica, donec limpidum subtile Oleum referat, quod sub nomine *Olei Ceræ* vasis vitreis probè obturatis serva.

Pro viribus vide in Materia Medica, CERA.

OLEA EMPYREUMATICA.

Olea empyreumatica sunt liquida spissiora, inflammabilia, empyreuma redolentia; saporis acris, amaricantis; coloris ex fusco rubicundi, aut penitus nigri; intensiori quam ebullientis Aquæ calore de quacumque substantia animali, vel vegetabili prolicita.

Subſequuntur hæc Olea ſub Deſtillatione vel Spiritum urinoſum, ùt in analyſi Cornu Cervi, vel Spiritum acidum, ut in analyſi Tartari.

Repetita rectificatione limpidiora, fluidiora evadunt, & tandem omni ferè odore empyreumatico ſic orbantur.

OLEUM, SAL VOLATILE, ET SPIRITUS CORNU CERVI.

Rec. Cornu Cervi in fragmenta majora confracti, vel ejuſdem raſuræ . . . . quant. vis:
inde Retortæ vitreæ, quam in Furno arenæ colloca; agglutina amplum Excipulum, & ignem per gradus excites: calore illo ebullientis Aquæ paulò intenſiore exit phlegma inſipidum, odoris ingrati; aucto igne, prodit phlegma Alkali volatili fœtum, *Spiritus Cornu Cervì* nuncupatum: hunc inſequuntur Oleum fœtidum tenuius, Alkali volatile concretum, tamdemque Oleum fœtens, craſſum, nigricans, quod ſeſe priori immiſcet: dum nullæ amplius nebulæ apparent, ab operatione deſiſte: refrigeratis vaſis, Sal volatile concretum exime; cum arena vel terra quadam abſorbente aliquoties ſublima, donec album evaſerit, & Spiritum ab Oleo ſeparatum leni calore deſtilla ad medias.

Prudentiæ eſt adhibere Excipulum foramine inſtructum, obturaculo luteo vel cereo clauſo, quod nonnumquam amoveatur, ne vapores elaſtici nimis expanſi vaſa rumpant.

Sit collum Retortæ ſatis largum, ne a Sale volatili concreto obſtruatur.

Si loco Retortæ vitreæ ferream huic operi aſſumere placeat, hæc in furno appropriato immediatè igni exponi poteſt.

Carbones ab hac operatione reſidui igne nudo calcinentur, donec albeſcant, & ſub nomine *Cornu Cervi uſti* reponantur.

Olei *vires vide infra :* Sal Volatile *alkalinum eſt :* Spiritus *idem diſſolutum tenet, & ab eo vires habet.*

Olim Sal alkali volatile pro varia ſubſtantia, e qua obtinetur, viribus diſcrepare credebatur : ita Sal viperæ ſpeciatim adversùs hujus animalis morſum &, riſibili præjudicio, Sal volatile cranii humani adversùs obſtinatiſſimos capitis morbos laudabantur. Jam conſtat hoc Sal unum ſemper idemque eſſe, & undecumque proveniat, ab alio ſola fortè puritate differre.

Linguæ applicatum cauſticam prodit acrimoniam : naribus admotum nervos olfactorios fortiter ferit, & totum quaſi nervoſum ſyſthema concutit, erigit; ut ſic adhitum promptiſſimè ſæpe animi deliquio & aſphyxiæ medeatur.

Introſumptum primò leni, volatili, electrico quaſi ſtimulo in ſtomachum agit, & ſubitò ſæpè ejus ſpaſmum ſolvit. Ob hanc rationem tanto cum ſucceſſu in colica flatulenta, malo hyſterico, cephalalgia ab ſtomacho pendente, &c. præſcribitur.

Circulo poſtea traditum leni ſtimulo ſyſthematis vaſculoſi motus reduplicat, calorem auget, & diaphoreſim excitat: hinc tamquam potentiſſimum alexipharmacum commendatur & tamquam tale viperæ morſui opponitur.

Ob binos dictos effectus, quibus ſcilicet ſpaſmos ſolvit & diaphoreſim juvat, exhibitum ante frigoris febrilis ſtadium, idem brevius, mitius & minus periculoſum reddit. Quin ejus uſus aliquandiu protractus, vi humores attenuandi, hinc potentiſſimè reſolvendi, multiplici obſervatione probata, quandoque intermittentes ad omnia rebelles ſuſtulit.

Ex dictis judicari poteſt præſertim convenire in ſubjectis & morbis frigidis, ubi ſolida exſtimulare & viſcida incidere remedio eſſe poteſt. In ſenum gangræna feliciter Cortici peruviano & Opio additur.

Sal præſcribitur dilutum a grano uno ad decem, etiam pluries de die; ſpiritus a guttis decem ad ſexaginta.

Externè reſolvit: præſertim commendatur ad tumores albos ac arthriticos articulationum.

OLEUM ANIMALE DIPPELII.

Rec. Olei fœtidi Cornu Cervi . . . . quant. placet: infunde per infundibulum longo tubo inſtructum in Retortam vitream nitidiſſimam, cavendo ne parietes interni ejus colli inquinentur ab infuſo Oleo: tum appende Ex-

cipulum mundum, & commiſſuris lutatis, inſtituatur leni igne rectificatio, reiteranda, donec Oleum obtineatur excolor, tenue, fragrans, ſapore non ingrato, dulcique, & velut aromatiſato præditum.

Opus hoc quatuor ad ſummum Deſtillationibus abſolvetur, ſi quaque vice nova Retorta, & prima pars ſolummodo prodeuntis Olei ſequenti rectificationi adhibeantur.

Oleum hoc, quamvis optimè rectificatum, facilè ſubfuſco rurſus colore tingitur, ac tenuitatem amittit, ubi vitrum, quo continetur, neque perfectè repletum, neque exactè obturatum eſt; item ubi illud aperitur ſæpius: tum Deſtillatione nova, ſemel vel bis reiterata, ut ad priſtinam puritatem, ac limpiditatem reducatur, opus eſt: obviam autem iri huic vitio quam optimè poteſt, ſi Oleum hoc exiguis vitris obturaculis vitreis arctè clauſis aſſervatur.

Dippelius olim præſcribebat hoc Oleum conficere e ſanguine cervino: hodiè conſtat, omnes partes animales id ipſum Oleum largiri; verùm cornua præcipuè cervina huic operi cæteris præſtare.

Olea empyreumatica ita reiteratis Deſtillationibus rectificata vires habent antiſpaſmodicas, & ſpeciatim adversùs Epilepſiam commendata ſunt: non videntur tamen in dirum hunc morbum plus valuiſſe, quam reliqua antiſpaſmodica. Dantur ad guttas decem, viginti & ultra.

Externè tam potenter ſcribuntur reſolvere, ut etiam ad tumores oſſeos & cataractam laudentur. Tamquam anodina partibus ſpaſmo affectis applicantur.

OLEUM PHILOSOPHORUM, ſive DE LATERIBUS.

Rec. Olei Olivarum . . . . quant. vis,
Cretæ, aliuſve Terræ calcariæ. . . quant. ſatis,
ut cum Oleo fiat maſſa, ex qua formentur globuli, quos in Retortam Balneo arenæ committendam injice; adjunge receptaculum capax, &, commiſſuris obſeratis, igne gradato deſtilla: prodit primò pauca quantitas Phlegmatis, poſt hanc aſſurgit Oleum fœtidum, acre, Alkohole Vini partim diſſolubile, quod, Deſtillatione finita, a Phlegmate ſecretum Rectificationi ſubmittas.

Ad Olea empyreumatica accedit: externè tamquam reſolvens ad paralyſim & rheumatiſmum laudatur.

OLEUM ET SPIRITUS TARTARI.

Rec. Cryſtallorum Tartari . . . . . . quant. placet: eas contunde, & immitte in Retortam ad duas tertias ſolummodo replendam; tum impone furno arenæ, &, applicato Recipiente capaci, perforato, eoque etiam ad commiſſuras lutato, primò ignem adhibe moderatum, poſtea gradatim auctum, quo Spiritus omnis, unà cum Oleo empyreumatico, quod ultimo loco ſub vaporum denſorum ex albo griſeorum forma exit, expellatur: labore finito,

finito, Spiritum depurationi ſervandum ſepara ab Oleo, quod cum Aqua rectifices.

Reſolvitur ſub hac analyſi ingens fluidi elaſtici incoërcibilis copia; hinc obturaculum recipientis foramen occludens ſæpius amoveatur.

Deſtillationis hujus reſiduum præparationi *Salis Tartari* vaſis clauſis vitreis ſerva.

Tamquam incidentia, attenuantia, reſolventia laudata ſunt. Jam vix præſcribi ſolent.

OLEUM, SPIRITUS, ET SAL VOLATILE SUCCINI.

Rec. Succini groſſiuſculè contuſi. . . . . quant. vis: immitte in Retortam vitream largioris orificii; eam impone Balneo arenæ; adapta Receptaculum ampliſſimum foramine inſtructum; commiſſuras luto communi ſcilicet ex farina lini firma; tum deſtilla igne primò leni, qui gradatim augeatur: prodibunt Spiritus acidus, Sal volatile acidum concretum, Oleum tenuius, flaveſcens, odoris penetrantis, ad inſtar Olei Petræ; tamdem Oleum ſpiſſius, nigricans, fœtens: refrigerato apparatu, Sal volatile concretum Retortæ collo & Receptaculi parietibus adhærens exemptum, & Spiritum ab Oleo ſeparatum depurationi ſerva; Oleum verò repetitis Deſtillationibus rectifica, donec limpidum, ſubtile excolor evaſerit, & ſub nomine *Olei Succini rectificati* repone.

Oleum, *non obſtantibus ſummis encomiis, quibus etiam a magno* Boerhaavio *celebratur, viribus ab aliis Oleis empyreumaticis non recedit.* Spiritus *copiam Salis diſſolutam tenet, & ab eo vires habet.* Salis *vires vide infra.*

SALIA ESSENTIALIA.

Salis eſſentialis nomine veniunt materiæ ſalinæ omnes, quæ nonnullas proprietates ſubſtantiarum, unde eductæ ſunt, retinent.

Vegetabilia & animalia, nec non quæ ab iis procedunt, ſolummodo hoc Salis genus largiuntur.

Plurimi vegetabilium ſucci Salia mineralia, ùt Sal marinum, Tartarum vitriolatum, Sal mirabile Glauberi &c. ſuppeditant: verùm hæc néquaquam Salibus eſſentialibus accenſenda ſunt; primò enim Salia hæc mineralia, quemadmodum cl. Baumé aſſerit, in prædictis Plantis tantum obtinent, ubi ſolum, e quo nutrimentum hauriunt, ea poſſidet. 2do Si parte extractiva, qua obducta ſunt, orbantur, nullam ampliùs proprietatem vegetabilis, unde educta ſunt, monſtrant; 3tio denique carent principio oleoſo, quod Salium eſſentialium compoſitionem conſtanter ingreditur. Idem de Salibus mineralibus in animalium ſuccis obviis cenſendum eſt.

Vires horum Salium eſſentialium necdum ſatis probatæ ſunt: præter acida & dulcia, omnia videntur ad Nitrum ſapore accedere, & vix inter ſe viribus differre.

SAL ESSENTIALE ACETOSELLÆ.

Rec. Herbæ Acetoſellæ recentis . . . , . quant. vis: contuſam ſubjice Torculari, & exprime ſuccum, qui trajectus per manicam vaporet igne leni ad conſiſtentiam Syrupi liquidioris: inſpiſſatum ſuccum infunde ùrinali mundiſſimo, ut uſque intra collum plenum ſit: ſuperaffunde Oleum purum Olivarum ad lineæ altitudinem, & repone in cella, aliove loco frigido: aliquarum hebdomadum ſpatio concreſcent Cryſtalli, quas, decantato liquore, collige, & ſicca: evaporationem & cryſtalliſationem repete, donec exhauſeris Cryſtallos omnes reiterata diſſolutione & cryſtalliſatione depurandas.

Eadem encheireſi e cujuſvis Plantæ ſucco Sal eſſentiale præparatur.

Oleum Olivarum ſucco inſpiſſato affuſum aërem excludit: hinc fermentationem, putrefactionem, mucilaginis generationem prohibet.

Succi ſpiſſiores cum Aqua pluviali diluantur, ut faciliùs Colum tranſeant.

Difficulter determinari poteſt, quouſque evaporatio protrahenda ſit; cum id a Salis eſſentialis copia quæ ſuccis depuratis ineſt, dependeat, hæcque in eadem Planta ratione ætatis, vigoris, anni tempeſtatis, & ſoli qualitatis variet.

Sal Acetoſellæ gratum acidum exhibet, quod tamen, cum acida multa vegetabilia æquè efficacia breviori via obtineri poſſint, vix ad uſus medicos præſcribitur. Multum adhibetur ad maculas atramentoſas delendum.

SACCHARUM, ſive SAL ESSENTIALE LACTIS.

Rec. Seri Lactis coagulo vitulino præparati . quant. placet: vaporet blando igne in vaſe vitreo vel terreo ad trium quartarum Seri Lactis adhibiti conſumptionem, & repone in loco frigido, ut concreſcant Cryſtalli, quas poſtera die ſepara: evaporatio atque cryſtalliſatio iterentur; obtinebis Cryſtallos prioribus ferè ſimiles: lixivium ſuperſtes projice, & omne obtentum Sal in Aqua pluviali diſſolve, liquorem dein filtratum evapora ad cuticulam & cryſtalliſationi ſubmitte; evaporationes & cryſtalliſationes repete, quamdiu coaleſcant Cryſtalli, quas ſuper chartam bibulam ſicca.

Lixivium, quod tanquam inutile abjicere præcepimus, continet, præter materiem gelatinoſam parum cognitam, ſubſtantiam extractivam coloratam, & Sal febrifugum ſylvii.

Sal hoc, ſeu Saccharum ob dulcedinem ita nuncupatum, depuratione indiget, ut flavedinem dimittat, qua a parte Seri Lactis extractiva inquinatum eſt.

Tamquam antiſpaſmodicum, anodinum & præſtantiſſimum demulcens in morbis pectoris, & ipſa etiam phtiſi, laudatum eſt: ſine præjudicio tentaminibus ſubjectum nihil horum omnium præſtare obſervabitur.

FLORES BENZOINI.

Rec. Benzoës minutim confractæ . . . . libr. duas:
immitte in concham figulinam vitreatam, patulam, minimè profundam, quam ſimili non vitreata inverſa tegas; commiſſuras luto communi firma, & vaſa furno committe capaci ſatis, ut inferior concha uſquè ad marginem ferè eum intret; fiat tum ſublimatio calore illo ebullientis Aquæ paulò majori: perge ſublimare eodem ignis gradu per duas horas: deinde frigeſcant vaſa, ac Flores penna anſerina abſterſos exime: ſublimatio iterum atque iterum repetatur; donec reſiduum Flores exhibere recuſet.

Margines utriuſque conchæ terreæ huic ſublimationi adhibendæ porphyritæ ſabuli ope atterantur, donec ſibi invicem applicatæ ſe in omni ſuperficie tangant; lutum hac ratione commune, ſcilicet ex farina lini ſeu amylo confectum, commiſſuræ probè obſerandæ ſufficiet.

Requiritur Benzoës liquatio, ut Flores ſuos largiatur; hanc liquationem caloris gradus in hoc proceſſu præſcriptus præſtat; ſi ignis admoveatur intenſior, tum elevantur Flores Oleo Benzoino inquinati: ſi verò remiſſior ſit, nihil ſublimatur; hinc felix operationis ſucceſſus ab ignis regimine dependet.

Flores flaveſcentes ſublimatione ſucunda, tertia, &c. obtenti depurationem poſtulant: hæc duplici ratione abſolvitur: cryſtalliſatione ſcilicet, vel nova cum vigecuplo arenæ albæ lotæ inſtituta ſublimatione: prior tamen encheireſis

præferenda eſt, quoniam Flores ita tractati albedinem ſervant, quam ſublimati tractu temporis amittunt: cryſtalliſatio autem ſequenti modo inſtituitur: flores ſublimati flaveſcentes in Aquæ puræ bullientis ſufficiente quantitate diſſolvantur, lixivium filtretur per chartam emporeticam, & reponatur in loco frigido; ſic refrigeſcente Aqua, concreſcent Cryſtalli Floribus ſublimatis non abſimiles, quas ſuper chartam bibulam ſicca.

Flores Benzoini verum Sal eſſentiale, volatile, acidum, inflammabile ſiſtunt.

Vires habent balſamicas. Infarctus mucoſos pulmonum ſolvere, & ſudores movere ſcribuntur. Necdum ſatis probati ſunt.

SAL VOLATILE SUCCINI DEPURATUM.

Rec. Salis volatilis ex analyſi Succini obtenti . quant. placet: injice in Cucurbitam vitream humilem; ſuperaffunde arenæ puriſſimæ . . . . tantumdem: impoſito Capitello cæco, commiſſuriſque glutine communi obſeratis, fiat miti calore ſublimatio: aſſurget omne Sal tenui parte Olei Succini præditum, relicta parte craſſiori: refrigeratis vaſis, Sal ſublimatum abrade, ac vaſis vitreis ritè obturatis ſerva.

Sal Succini exhibet acidum concretum ex toto volatile.

A lucripetis ſæpiſſime adulteratur, ſolentque ei immiſcere Sal ammoniacum, Cremorem Tartari, Saccharum,

Sal marinum, imò Succinum ipſum pulveriſatum: ut hos fucos detegas, recipe ſuſpecti Salis quantum vis, divide in duas partes, quarum una teratur cum Alkali fixo vegetabili, altera in cochleari ferreo exponatur igni: ſi Sal Ammoniacum continet, miſcela cum Alkali fixo vegetabili odorem ſparget Alkali volatilis: ſi quid ex reliquis memoratis ſubſtantiis ipſi ineſt, altera pars igni expoſita materiem fixam relinquet.

Hoc Sal tamquam princeps remedium adversùs morbos hyſtericos laudatum eſt. Si quid revera in his morbis poſſit, id adhærenti Oleo empyreumatico tribuendum videtur. Per ſe penetrantiſſimum aperiens, diureticum eſt, quod, dum purum obtineri poteſt, etiam ad ſcrupulum & ultra ſine noxa præſcribitur.

SPIRITUS ACIDI.

Spiritus acidi ſunt ſalia naturaliter fluida, vel Menſtruo aquoſo diſſoluta, Syrupi Violarum colorem cæruleum in rubrum mutantia, cum Salibus alkalinis, & Terris obſorbentibus effervefcentia, ac cum iiſdem in Sal neutrum tranſeuntia.

Subjecta, quæ tales liquores præſtant, ſunt tam corpora mineralia, quam vegetabilia, atque animalia: Spiritus acidi verò omnium fortiſſimi eliciuntur e corporibus mineralibus; inter hæc Vitriolum, Sulphur, & alumen acidum largiuntur, quod, dum concentratum, ejuſdem planè naturæ eſt.

ACETUM DESTILLATUM, five SPIRITUS ACETI.

Rec. Aceti Vini . . . . quant. vis: mitte in Cucurbitam terream, vel vitream, quam colloca in furno arenæ: impone Capitellum vitreum, cujus Roftro adjunge Excipulum, & commiffuras chartæ fruftis, quibus pafta farinacea illita eft, obfera: tum illo ignis gradu, quo Acetum leviter bulliat, fiat Deftillatio, protrahenda, donec tres quartæ adhibiti Aceti prodierint.

Acetum aggreditur ferè omnia Metalla, eaque partim corrodit, partim diffolvit: hinc vafa deftillatoria metallica ab hac operatione excludantur.

Deftillatione Acetum fua parte extractiva, & Olei ac Acidi portione orbatur.

Ob puritatem ad multos ufus Aceto præfertur: ab illo tamen viribus medicis non recedit. Affumptum itaque leni ftimulo os, æfophagum, ftomachum irritat, & excretionem glandularum harum partium provocat: hinc cardiaci vires agit, dum eodem tempore fitim fedat. Præftantiffimum præterea antiphlogifticum & antifepticum eft, quod in gangræna inflammatoria, eryfipelate biliofo & morbis putridis maxima cum utilitate præfcribitur. In magna dofi V. G. ad unciam unam omni bihorio datum certò & tutò, fine aucto motu, fudores movet: hinc in morbis malignis, exanthematicis & in ipfa etiam pefte tot laudes nactum eft. A multis plurium venenorum

venenorum antidotum ſtatuitur : exceptis tamen alkalinis, quibuſcum ſalia neutra, innocua, penetrantiſſima conſtituit, illi ſoli, ſine ſtrenuè adhibitis generalioribus, non arbitramur fidendum.

Externè reſolvens, antiphlogiſticum, antiſepticum eſt : inflammationem, præſertim a cauſa externa, ut a contuſione, fractura &c., natam, feliciſſimè fugat. Ejus vapor tumores duros; etiam ſcirrum teſticuli, ſolvit, & aërem putridum corrigit, ut etiam in peſte tamquam prophylacticum laudetur. Pulmonibus hauſtus eoſdem exſtimulat, eorumdemque infarctum atque hinc natam orthópnœam curat.

Naribus admotum aut injectum nervos olfactorios ferit, & meliùs plerumque, quam multò fortiora, ab animi deliquio, aſphyxia & lethargo excitat.

SPIRITUS NITRI.

Rec. Nitri puriſſimi ſicci pulveriſati . . . libr. duas: immitte in Retortam vitream; ſuperaffunde

Olei Vitrioli rectificati . . . . . unc. quindecim: locetur dein Retorta in furno arenæ; applicetur ingens Receptaculum perforatum, in quod priùs immiſſa ſit

Aquæ deſtillatæ . . . . pint. ſemis, & commiſſura obturetur luto pingui ex argilla & oleo lini facto, quod linteo, calcis vivæ in aëre in pulverem delapſæ & albuminis ovi miſcela obducto, firmetur; tum ſubdatur ignis moderatus ſenſim augendus, donec reſiduum ſiccum ſit, prodeatque ampliùs nihil: refrigerato

apparatu, Acidum Nitri transfundatur e Receptaculo in lagenam epiſtomio vitreo claudendam.

Cavendum inter effuſionem hujus Spiritus ne ejus vapor corroſivus ad pulmones perveniat.

Deſtillationis reſiduum *Arcanum duplicatum* conſtituit, quod ſuperfluo Acido Vitrioli junctum eſt: hinc priuſquam in Cryſtallos redigatur Alkali fixo vegetabili ſaturetur.

Nunnumquam Spiritus Nitri inquinatus eſt pauca quantitate Acidi Vitrioli, quæ unà cum Spiritu ſub Deſtillatione in Excipulum tranſiit: detegitur hæc labes præcipitatione, quæ obtinet, dum aliquibus talis Spiritûs drachmis inſtillatur gutta diſſolutionis Argenti: Argentum enim ſe conjungit cum Acido Vitrioli, & *Vitriolum Lunæ* conſtituit, quod ſub forma albæ nubeculæ fundum petit; in hoc caſu ſuper aliquot uncias Nitri ſicci pulveriſati rectificetur.

Acidum nitri concentratum, ut etiam Salis & vitriolicum, quorum præparatio infra deſcribitur, cauſticum venenum eſt. Cuti vel leviter tantum applicatum eam macula flava, non delenda niſi ſublata epidermide, inficit. Continuato uſu eamdem corrodit, exulcerat, deſtruit: hinc ad verrucas alioſque parvos tumores non inflammatos eradicandum & ad oſſium cariem extus quandoque adhibetur.

Ad uſus internos vix præſcribitur: aliorum tamen Acidorum mineralium vires habet: hæc in genere ſitim ſedant; ſolida conſtringunt, denſant, roborant; ſanguinem coagulant,

ejuſdemque æſtum compeſcunt; potentiſſima antiſeptica ſunt. Conveniunt in laxitate, debilitate primarum viarum; ſanguinis diſſolutione; febribus putridis, verminoſis, & a reſumpto pure: ut Acidum vitriolicum etiam antiphtiſici famam habeat. Per ſe multâ Aquâ diluta, ut gratè acidum, innocuum potum præſtent, vel Alkohole Vini dulcificata ad guttas triginta vel quadraginta, pluries etiam de die, præſcribuntur. Poſteriori modo præparata, qualia hic infra etiam tradentur, vim præterea antiſpaſmodicam acquirunt. Omnia tamquam diuretica laudantur. Nimia doſis primis viis præſertim moleſta eſſe ſolet, & cardialgiam, tormina ac colicos dolores producere.

SPIRITUS SALIS.

Rec. Salis cibarii . . . . libr. duas: immitte in Retortam vitream, & affunde miſcelam ex

Olei Vitrioli rectificati. . . . . . . libr. duabus,

Aquæ deſtillatæ . . . . libr. una ſemis:

deinde reponatur Retorta in Balneo arenæ; adjunge Excipulum capax perforatum, cui priùs indita ſit

Aquæ deſtillatæ . . . . libr. ſemis,

& commiſſuras luto ſimili illi, quod in præcedenti proceſſu præſcriptum eſt, claude: tum ignis adminiſtretur lenis per tres quatuorve horas; dein augeatur gradatim, donec tandem Olla ferrea candeſcat, nihilque ampliùs prodeat liquoris: omnibus ſpontè refrigeratis, aufer Excipulum, ac Spiritum Salis effunde in vitrum Epiſtomio vitreo obturandum.

Si maſſa ſalina in Retorta reſidua igne valido calcinetur, donec nulli ampliùs vapores inde exſurgant, ut Acidum Vitrioli liberum, quod continet, & Acidum Salis concentratius, quod ſub Deſtillatione elevari non potuit, diſſipentur, in Aqua pura dein diſſolvatur, & poſt debitam evaporationem cryſtalliſationi ſubmittatur, dat *Sal mirabile Glauberi.*

SPIRITUS SUCCINI RECTIFICATUS.

Rec. Spiritus ex analyſi Succini obtenti . quant. placet: inde Retortæ vitreæ; mundum admove excipulum; commiſſuras luto communi obſera, & igne moderato ex Balneo arenæ duas tertias avoca, quas lagenis bene obturatis ſerva.

Eodem modo rectificatur

SPIRITUS TARTARI.

Spiritus Succini conſtat Succini parte aquoſa, ejus Salis volatilis acidi portione, & Olei parte ſubtilliſſima.

Spiritus Tartari ſiſtit Acidum oleoſum empyreumaticum, illi, quod cuncta vegetabilia largiuntur, dum igne nudo Deſtillationi ſubmittuntur, analogum.

Horum vires vide ſupra.

OLEUM VITRIOLI.

Rec. Vitrioli viridis ad albedinem calcinati . quant. ſufficit, ut repleat Retortam terream ad duas tertias; repone eam in Furno Reverberii; adjunge Receptaculum amplum,

vitreum; commiſſuram luto ex argilla, arena, & calce viva in aëre in pulverem delapſa, aqua ſubactis circumclude: tum lenis admoveatur ignis gradatim augendus, in candefactionem Retortæ uſque: primò exibit Phlegma acidulum, dein Acidum ſulphureum volatile, tandem Acidum Vitrioli concentratum nigricans: ubi hoc deſtillare ceſſat, operatio finiatur: habebis ſic Acidum Vitrioli impurum Rectificationi ſubmittendum, & confracta Retorta, invenies reſiduum, quod Calcem Ferri, *Colcothar Vitrioli* nuncupatum, exhibet.

OLEUM VITRIOLI RECTIFICATUM, ET SPIRITUS SULPHURIS.

Infunde impurum Acidum Vitrioli præcedenti Deſtillatione obtentum per infundibulum longo collo inſtructum in Retortam vitream, quam Balneo arenæ committe; applica recipiens, & igne moderato inſtituatur Deſtillatio protrahenda, donec omne Phlegma Acido ſulphureo junctum avocaveris: manebit in fundo Retortæ Oleum Vitrioli excolor, concentratum ac rectificatum, quod in lagenas obturaculis vitreis muniendas transfuſum, ſub nomine *Olei Vitrioli rectificati* repone: liquorem Excipulo contentum ſub *Spiritus Sulphuris* titulo aſſerva.

Acidum Vitrioli concentratum eſt Aquæ avidiſſimum, eamque ex athmoſphæra attrahit: hinc vaſa, quæ id continent, arctè occludenda, & quidem obturaculis vitreis: ſi enim ſubera huic ſcopo aſſumantur, Acidum, præ magna

affinitate cum Phlogifto, primò fufcum, ac tandem nigrum induit colorem.

Spiritus Sulphuris hoc proceffu impetratus fimilis eft illi, qui tædiofa operatione e Sulphure ardente per campanam vitream defuper fufpenfam colligitur.

Solent hoc Acidum nomine *Olei Vitrioli* vulgariter infignire, non quod Olei naturam habet; fed quod confiftentia faltem Oleum aliquantulum æmulatur.

SPIRITUS VITRIOLI.

Rec. Aquæ deftillatæ . . . . pint. unam: immitte in Cucurbitam terream; inftilla cautè

Olei Vitrioli rectificati . . . . unc. quatuor femis, & mixta infunde in lagenam vitream.

Simulac Acidum Vitrioli cum Aqua in contactum venit, auditur ftrepitus, vas magis magifque incalefcit; hinc Cucurbita terrea vafi vitreo, quod fæpiffime fub hac mixtione diffilit, præferenda.

SPIRITUS ACIDI DULCIFICATI ET ÆTHER.

Spiritus acidi dulces funt liquores ftillatitii, inflammabiles; odoris jucundi, fragrantis; orti e connubio Acidorum mineralium cum Alkohole Vini.

Si Alkoholi applicantur jufta copia Acida concentratiora, productum erit *Æther*, liquor tenuiffimum oleum referens,

qui, ratione aſſumpti Acidi, *Æther Vitriolicus*, *Nitroſus* &c. appellatur: præcipuæ hujus liquoris proprietates ſunt ſequentes: ſapore gaudet aromatico, odore fragrantiſſimo: in Alkohole Vini penitus diſſolvitur, eoque volatilior atque inflammabilior exſiſtit: eſt omnium notorum liquorum leviſſimus; guſtu & tactu frigidiſſimus: Aquæ innatat, & ex ea flammâ candelæ, tribus adhuc digitis remotâ, accenditur: Reſinas tandem qualeſcumque diſſolvit. Dictas dotes in eminenti gradu poſſidet Æther Vitriolicus, iſque ſolus ferè in uſus medicos recipitur.

SPIRITUS NITRI DULCIS.

Rec. Alkoholis Vini . . . . pint. duas: mitte in Retortam vitream; ſenſim ſuperaffunde

Spiritus Nitri . . . . unc. quinque,

&, Retorta in gyrum agitata, ut ambo liquores accuratè miſceantur, fiat digeſtio frigida per biduum: dein committe Balneo arenæ, agglutina Excipulum perforatum veſicæ madefactæ ope, & deſtilla, liquore leviter bulliente, donec tres quartas avocaveris, quas vitris obturaculis vitreis muniendis reconde.

Vapores valde elaſtici, præſertim ſub operationis finem, apparatum replent; hinc obturaculum, quo Excipuli foramen occluſum eſt, tum ſæpè amovendum, ac ignis remiſſior adhibendus.

Cavendum, ne quis ſub Deſtillationis decurſu candela accenſa apparatui propinquet, præcipuè, dum Excipuli

foramen patet: prodiens enim vapor facillimè inflammatur, & inde apparatus displosio inevitabilis foret. Eadem cautela observanda circa reliquos hujus generis Spiritus.

SPIRITUS SALIS DULCIS.

Rec. Spiritus Vini Alkoholis . . . . . pint. duas: committe vasi circulatorio capaci; affunde

Spiritus Salis . . . . unc. quatuor semis: digere leni calore per tres, quatuorve dies; fiat dein Destillatio eadem lege, ùt in præcedenti processu.

ÆTHER VITRIOLICUS, sive SPIRITUS FROBENII.

Rec. Alkoholis Vini . . . . pint. duas: immitte in Retortam vitream, superaffunde

Olei Vitrioli rectificati . . . . unc. quadraginta, atque Retortam leniter & sæpius move, ut Acidum Vitrioli cum Alkohole bene permisceatur; deinde committe eam Balneo arenæ; admove Receptaculum perforatum, & commissuras vesica madefacta obsera: instituatur tum Destillatio igne sat intenso, ut liquor leviter bulliat: perge eodem ignis gradu, obturaculum, quo Receptaculi foramen clausum est, sæpè amovendo; donec odor suffocans Acidi sulphurei volatilis se manifestet: aufer tum Excipulum; liquorem in eo contentum effunde in lagenam vitream probè obturandam; instilla tantillum Olei Tartari per deliquium, ac digere frigidè, donec odorem Acidi sulphurei amiserit: dein e Retorta vitrea

siccissima

ficcissima igne lampadis destilla ferè ad medias. Liquor hac rectificatione obtentus est *Æther Vitriolicus*, quem committe purissimo vitro, cujus os epistomio vitreo ad capacitatem oris accuratè expolito claudatur.

Dum Acidum Vitrioli concentratum cum Alkohole in contactum venit, auditur strepitus; erumpunt vapores penetrantes, odoris non ingrati, nec nocivi; miscela valde incalescit: hinc si absoluta mixtione mox Destillationi submittantur, arena balnei priùs calefiat, ne Retorta dissiliat.

Primus, qui prodit, liquor est pars Alkoholis Vini, quæ vix ullam mutationem subiit: insequitur per strias Æther, ac tandem cum ultima Ætheris portione ascendit parum Acidi sulphurei orti ex Acido Vitrioli & Alkoholis Vini parte oleosa: ab his autem liberatur Æther præscripta rectificatione cum Alkali fixo: hoc enim cum Acido sulphureo concrescit in Sal polychrestum, quod cum Alkohole, quod Æthere minùs volatile est, in Retorta remanet.

Si prioris Destillationis residuum nigricans, odoremque suffocantem Acidi sulphurei spirans, Aqua dilutum, & filtratum, rectificetur, Oleum Vitrioli purum exhibet.

Cardiacum, nervinum, antispasmodicum, anodinum est promptissimum. Acida mineralia Alkohole dulcificata hunc liquorem continent, & ab eo vires habent. Laudatur præsertim in affectionibus spasticis primarum viarum, in quas electrica quasi vi agit. Ad guttas decem, viginti & ultra cum pauxillo Sacchari, & meliùs adhuc in parca Aquæ

copia exhibetur. Ad magnam dosim, V. G. dragmam dimidiam, pluries repetitam laudatur in gangræna.

Extus commendatur tamquam efficacissimum anodinum, quod cephalalgiam, non solùm spasmodicam, sed etiam rheumaticùm & inflammatoriam, curat, ac buccæ illitum pluries odontalgiam sustulit. Pars, cui applicatur, illico manu tegenda est; ne volatilis liquor in auras avolet; sed penetrare cogatur. Teste celeb. AITKEN *ulcera exsiccat eademque cicatrice tegit.*

LIQUOR ANODYNUS MINERALIS, sivè SPIRITUS VITRIOLI DULCIS.

Rec. Alkoholis Vini . . . . pint. quatuor: superaffundantur

Olei Vitrioli rectificati. . . . . . . libr. tres: fiat dein Destillatio eadem lege, ùt in præcedenti processu: destillatum liquorem cum sufficiente quantitate Olei Tartari per deliquium digestum Rectificationi submitte, eamque ad siccitatem ferè usque protrahe.

Liquor anodynus mineralis nil nisi dissolutionem Ætheris in Alkohole sistit: si enim ei sufficiens addatur Aquæ copia, hæc sese commiscet cum Alkohole, & fit Ætheris separatio: hinc hic liquor ex tempore paratur, si Æther vitriolicus cum duplo Alkoholis vini miscetur.

Carminativus, antispasmodicus, anodinus est. Datur in doloribus spasticis primarum viarum, passione hysterica, vomitu, singultu &c. Dosis est a guttis decem ad sexaginta.

SALIA ALKALIA.

Alkali eſt Sal ſaporis acris, urinoſi; Florum Violæ ſuccum cœruleum in viridem mutans, & cum quovis Acido in Sal neutrum concreſcens.

Alkali dotibus adnumerari ſolet proprietas efferveſcendi cum acidis: verum hæc tantùm obtinet, dum Alkalia adhibentur aërata: hinc a ſolo aëre fixo, qui ſub eorum cum Acidis combinatione extricatur, dependet: ſi namque ab hoc applicatione Calcis vivæ orbantur, nullam ampliùs efferveſcentiam monſtrant. Alkali porrò in genere conſideratum ſubſtantias metallicas & terras Acidis unitas præcipitat.

Dividitur Alkali in *Fixum* & *Volatile*.

Fixum eſt Alkali intenſum ignis gradum abſque diſſipationis nota ſuſtinens, & Mercurium e Sublimato Corroſivo colore aurantio præcipitans. Cum Sulphure combinatum conſtituit *Hepar Sulphuris*, quod omnia Metalla, ne Auro quidem excepto, diſſolvit, eaque Aquæ miſcibilia reddit, &, præſertim ſi ope Calcis vivæ cauſticum reddatur, cum oleoſis & pinguibus in Saponem coit.

Volatile eſt Alkali miti calore avolans, & Mercurium e Sublimato corroſivo præcipitans colore lacteo: vel ſicca vel fluida forma obtinet; illud *Alkali Volatile concretum*; hoc *Spiritus Urinoſus* audit.

Alkali volatile combinatum
cum Acido Vitrioli dat Sal ſecretum GLAUBERI.
- - - - - - - Nitri --- Nitrum ammoniacale.
- - - - - - - Salis --- Sal ammoniacum.
- - - - - - - Acetoſo --- Spiritum MINDERERI.

Alkali fixum dividitur in *Foſſile* ſive *Minerale*, & in *Vegetabile* ſive *Lixivioſum:* illud Cryſtalliſationem patitur, in aëre ſiccum perſtat, quin imò Aquam Cryſtalliſationis amittit; hoc nullam formam cryſtallinam exhibet, & in aëre in deliquium abit.

Alkali fixum foſſile combinatum
cum Acido Vitrioli dat Sal mirabile GLAUBERI.
- - - - - - - Nitri --- Nitrum cubicum.
- - - - - - - Salis --- Sal commune.
- - - - - - - Acetoſo --- Terram foliatam cryſtalliſatam.
- - - Tartaro --- Sal polychreſtum ſolubile.
- - - Sale ſedativo --- Boracem.

Alkali fixum vegetabile combinatum
cum Acido Vitrioli dat Tartarum vitriolatum.
- - - - - - - Nitri --- Nitrum.
- - - - - - - Salis --- Sal digeſtivum SYLVII.
- - - - - - - Acetoſo --- Terram foliatam Tartari.
- - - Tartaro --- Tartarum tartariſatum.

Utrumque Alkali fixum, tam vegetabile quam minerale, in igne funditur, & cum terra vitreſcibili in pellucidum

vitrum confluit: hoc tamen, adhibito Alkali minerali, soliditate majori gaudet.

Alkalium Volatilium *vires vide pag.* 325. fixa, *modò pura sint, undecumque proveniant, vix viribus medicis inter se differunt. Omnia in majori dosi assumpta rodentia, caustica venena sunt, quibus Acida & Olea expressa, tamquam antidota, opponi debent. Ad grana quinque, decem, vel scrupulum unum, & præsertim multâ Aquâ diluta, efficacissimum in quibusdam morbis remedium constituunt, quod ab agyrtis quibusdam pro arcano divenditur. In primis viis Acidum domat, glutinosa solvit. Venis receptum humores attenuat, & resolvens est potentissimum, quod etiam rachiticos tumores & podagricos tophos legitur curasse. Omnes excretiones & plerumque diuresim promovet. Vi solvente humores ad putredinem disponit: hinc nocet in Scorbuto calido, febribus putridis &c.*

Externè tumores frigidos & præsertim indurationes lacteas resolvit. Hìc etiam, ne cutem erodat, multùm dilutum adhiberi debet.

SAL ABSINTHII.

Rec. Herbæ Absinthii leniter siccatæ . . quant. placet: comburatur in aëre aperto in cineres, quos humili vase figulino non vitreato exceptos in Furno Reverberii ad albedinem calcina: deinde in olla ferrea intus polita cum quadruplo Aquæ pluvialis ebulliant: lixivium per chartam bibulam filtra, & evapora; donec Sal alkalinus sic-

ciſſimus ſuperſit, quem ferventem adhuc immitte in lagenam calidam ſubere ſicciſſimo quam ocyſſimè obturandam.

Eodem modo parantur

SAL ARTHEMISIÆ.
---- CARDUI BENEDICTI.
---- CENTAURII MINORIS.
---- GENISTÆ.

Cavendum ſub cinerum calcinatione, quæ ideo ſolummodo inſtituitur, ut materies pinguis oleoſa, qua inquinati ſunt, uratur, ne iis nimis intenſus ignis applicetur, tum enim fluerent in maſſam vitriformem, quæ vix aliquid Salis daret.

Poſſunt quoque ſine prævia calcinatione elixari cineres, modò Sal, quod hac ratione fuſco nigricante colore tinctum ex evaporato lixivio acquiritur, ad albedinem calcinetur, in Aqua pura denuò diſſolvatur, atque diſſolutio dein per chartam bibulam filtrata ad ſiccitatem evaporetur.

Lixivium progreſſa evaporatione ſpiſſeſcens ſpatula ferrea aſſiduò agitetur, ne Sal ollæ accreſcat: tandem areſcens maſſa ſalina piſtillo ligneo redigatur in pulverem, ut ultima humiditas faciliùs exhalet.

NITRUM FIXUM.

Rec. Nitri ſicci pulveriſati . . . . . . quant. vis: repleas eo Crucibulum fortiſſimum ad dimidias: repone in furno, & appone tantum ignis, quantum requiritur, ut Nitrum fluat inſtar Aquæ: injice tum parvam quanti-

tatem pulveris carbonum, fiet deflagratio: deflagratione peracta, aliam portionem ingere, fiet deflagratio, ùt priùs: continuetur patienter talis injectio, donec Nitrum tandem non ampliùs incenditur ab injecto pulvere carbonum: fupererit maffa albefcens, viridefcens, Alkalina, in aëre fponte deliquefcens; quare, dum adhuc calet ab igne, fracto Crucibulo, illico eam exime, ac vafe puro vitreo reconde.

Ignis fub finem paulò intenfior adminiftrari debet, cùm Nitrum eò difficilius fluat, quò Alkali copia magis increfcit.

Nitrum licet fufum & penitus ignitum non incenditur, priufquam in contactum venit cum Phlogifto: fimulac verò ei injicitur pulvis carbonum, fit fubitò vivida & ftrepitans inflammatio, *Detonatio* dicta, quæ tamen confumpto Phlogifto mox ceffat, neque renafcitur, nifi pulveris carbonum alia portio Nitro addatur: hinc liquet, Nitrum inflammabile per fe nequaquam dici poffe. Acidum nitrofum fub detonatione ab Alkali fixo vegetabili avellitur, & Acidum ipfum decomponitur: refolvitur fic multum aëris dephlogifticati, cui, quum carbo ignitus ab illo aëre circumdatus vivida fcintillatione, fæpiffime in flammam erumpente, & fenfibili decrepitatione confumitur, detonatio adfcribenda videtur.

LIQUOR NITRI FIXI.

Rec. Nitri fixi . . . . quant. vis: immitte in vas vitreum amplè patens: repone in cella fubterranea, aliove loco humido: Aquam ex ambiente

athmoſphæra attrahet, ac inde brevi in liquorem colliqueſcet, qui filtratus *Liquor Nitri fixi* audit.

Eodem modo fit e *Sale Tartari*

OLEUM TARTARI PER DELIQUIUM.

SAL TARTARI.

Rec. Tartari crudi, vel carbonis reſidui ex analyſi Tartari . . . . quant. placet:
ingere in concham figulinam non vitreatam furno Reverberii commiſſam, & igne primò moderato, dein gradatim aucto calcina, donec Sal penitus albeſcat, nulloſque ampliùs fumos edat: diſſolve tum in ſufficiente quantitate Aquæ puræ, Lixivium per chartam bibulam filtra, atque ad ſiccitatem evapora: ſupererit Sal Tartari, quem adhuc calidum vaſis vitreis probè obturandis conde.

Alia quoque encheireſi paratur hoc Sal: nempe, ſi Tartarus, chartæ madefactæ involutus, & cum carbonibus ſtratificatus, igne aperto ad albedinem calcinetur: verum, cum ignis gradus hìc non adeò accuratè determinari queat, Sal nimio calore ſæpiſſime funditur, fuſus carbones perfluit, & ab iis eorumque cinere ſic inquinatur.

Sal Tartari ſuggerit Alkali fixum vegetabile omnium puriſſimum.

SAL TARTARI EXTEMPORANEUM, ſive FLUXUS ALBUS.

Rec. Nitri puri,
Tartari crudi . . . . . . ana part. æquales:

ambo

ambo ſiccata, pulveriſata, & mixta ingere in mortarium ferreum, & admove prunulam ardentem: fiet deflagratio; qua peracta, maſſam diſſolve in Aqua pura, atque procede, ùt in proceſſu præcedenti.

Si ratione Nitri recipiatur duplum Tartari, obtinetur Sal alkalinus multo Phlogiſto & Tartaro non decompoſito inquinatus, *Fluxus Niger* dictus, qui Calcium Metallorum reductioni adhibetur.

LAPIS CAUSTICUS.

Rec. Cineris clavellati . . . . libr. duas,
Calcis vivæ . . . . libr. tres:
immitte in vas terreum, ac ſuperaffunde
Aquæ pluviæ fervidæ . . . . . . pint. novem:
relinque hæc ita per biduum, ſubinde agitando: lixivium dein per linteum denſum filtratum vaporet in olla ferrea ad ſiccitatem: obtentam maſſam ſalinam ingere in Crucibulum inter carbones ardentes collocatum, & igne moderato funde; materies primò intumeſcit, dein fuſa ſubſiſtit: effunde tum ſuper laminam cupream calefactam priùs, &, dum adhuc calet, ſcindatur in fragmenta variæ magnitudinis vaſe vitreo probè obturato ſervanda.

Eligatur Calx viva ſicciſſima, neque hactenus fiſſa, neque in pulverem delapſa, ſitque cinis clavellatus ab omni Sale alieno purus.

Lapis cauſticus incredibili vi humiditatem attrahit: hinc, ſi vas, quo continetur, aperiri debet, id fiat in loco ſicco, nec non ſubitò dein claudatur.

Alkali causticum concentratissimum constituit. Parti animali applicatus eamdem rodit, & in tabum solvit: hinc tamquam escharoticum a Chirurgis adhibetur. Cum humiditatem tam potenter attrahat, notari debet, eum a loco, cui applicatur, facilè diffluere.

SAL SODÆ, sive ALKALI FIXUM MINERALE.

Rec. Sodæ hispanicæ pulverisatæ . . . quant. placet: immitte in ollam ferream, & ebulliat cum sufficiente quantitate Aquæ unam alteramve horam: dein per chartam bibulam filtra, & lixivium evapora, donec parva portio inde desumpta crystallos monstret frigefacta: transfunde tum lixivium in vasa fictilia, atque in loco frigido ad crystallisandum repone: postridie crystallos exime: evaporationem & crystallisationem repetas, donec lixivium superstes crystallos exhibere recuset: crystallos sic obtentas altera instituta crystallisatione purifica & super chartam bibulam leniter sicca.

Si crystallis exhaustum lixivium evaporetur ad siccitatem, exhibet Alkali fixum vegetabile: verùm cum id valde impurum sit, & haud facilè, quamvis adhibeatur calcinatio, depuretur, lixivium residuum ferè abjicitur.

Sal Sodæ aëri libero sicco expositum in pulverem fatiscit: hinc, si velis crystallorum formam conservare, eas necdum planè siccas vasi vitreo probè claudendo committe.

SPIRITUS SALIS AMMONIACI CAUSTICUS, five ALKALI VOLATILE CAUSTICUM, VULGÒ SPIRITUS SALIS AMMONIACI CUM CALCE VIVA.

Rec. Calcis vivæ in aëre in pulverem delapfæ . libr. duas: immitte in Retortam vitream, & fuperinjicias

Salis ammoniaci pulverifati . . . . . libr. unam: his affunde

Aquæ puræ . . . . pint. unam femis: Retortam committe Balneo arenæ, & fubitò adaptato Receptaculo amplo perforato; juncturifque luto pingui firmatis, fiat deftillatio per gradus, protrahenda, donec pinta una liquoris, in vitro epiftomio vitreo munito affervandi, prodierit.

Aër Alkalinus volatilis, qui ipfum eft Alkali volatile omni aëre fixo orbatum, & non alia quam fluida forma obtinendum, ab Aqua abforptus hunc Spiritum conftituit. Fluidum id aëriforme magna copia fub deftillatione extricatur, & fenfim tantùm a prodeunte liquore diffolvitur: hinc obturaculum, quo Excipuli foramen occluditur, fubinde amoveatur, ne vafa rumpat, & ignis initio fubfternatur valde moderatus, vel, quod tutius, apparatus per aliquot horas abfque igne relinquatur: folo enim calore, qui in mifcela exoritur, primi Spiritus prodeunt.

Refiduum Sal marinum bafi terrea ex Acido Salis & Terra calcaria coalitum continet, quod indè prægreffa cal-

cinatione, per deliquium obtinetur, nec non valde improprié *Oleum Calcis* nuncupatur.

Alkalium volatilium vires pag. 325. dictas habet; ſed ope Calcis multùm acuatus, & cauſticus redditus eſt. In animi deliquio, aſphyxia &c. naribus admovetur, ut volatili forti ſtimulo nervos olfactorios feriat. Ad fricanda membra paralytica unguentis nervinis additur, & a quibuſdam Chirurgis ad conſumendum ſaccum tumorum cyſticorum laudatur. Ob cauſticitatem internè non ſolet adhiberi: poſſet tamen in hunc finem ſufficienter dilui.

SPIRITUS SALIS AMMONIACI TARTARISATUS, ſive SPIRITUS SALIS AMMONIACI CUM SALE TARTARI.

Rec. Salis ammoniaci . . . . libr. unam,
---- Tartari . . . . libr. duas;
ſeorſim pulveriſata & mixta injiciantur in Retortam vitream, & affunde
Aquæ pluvialis . . . . pint. unam:
apparatu dein ita diſpoſito, ùt in proceſſu præcedenti, fiat deſtillatio ad ſiccitatem.

Alkali volatile concretum vaſorum lateribus adhærens unà cum Spiritu lagenæ committatur: liquor ſic Sale volatili ſuperſaturatus diutiùs ſalvis viribus aſſervatur.

Reſiduum in Aqua diſſolutum, dein filtratum, & ad pelliculam evaporatum dat cryſtallos ex Acido Salis, quod alteram partem Salis ammoniaci conſtituit, & adhibito Alkali

fixo vegetabili concretas, quæ *Salis digeſtivi* vel *Febrifugi* SYLVII nomine veniunt.

Alkali volatile puriſſimum vehit, & ab eo vires habet.

SPIRITUS SALIS AMMONIACI VINOSUS.

Rec. Spiritus Salis ammoniaci cauſtici . unc. quatuor,
Alkoholis Vini . . . . unc. octo:
miſceantur exactè.

Ita Spiritus Salis ammoniaci minùs cauſticus & ad uſus internos accommodatior redditur. In affectionibus fridigis, præſertim primarum viarum, à guttis quinque ad ſcrupulum unum in appropriato vehiculo, præſcribitur.

SAL VOLATILE SALIS AMMONIACI.

Rec. Salis ammoniaci ſicci non fuliginoſi . libr. unam,
Cretæ albæ . . . . libr. tres:
ambo in pulverem redacta & mixta immittantur in Retortam terream: repone eam in furno Reverberii, & agglutina Excipulum perforatum: deinde fiat ſublimatio igne primò leni, dein gradatim aucto; donec ultimò Retorta candeat, prodeatque ampliùs nihil, quod Excipuli partis ſuperioris refrigeratio indicabit: ſoluto apparatu, Sal volatile ab Excipuli parietibus ferreo inſtrumento ſepara, & in lagena accuratè obturata ſerva.

Reſiduum ab illo, quod Spiritus Salis ammoniaci cauſticus relinquit, non differt.

Sal alkalinum volatile puriſſimum conſtituit. Ejus vires *vide ſupra pag. 325.*

SALIA BASI ALKALINA ET TERREA.

ARCANUM DUPLICATUM, five SAL DE DUOBUS.

Rec. Nitri puri,

Vitrioli viridis . . . . . ana part. æquales: pulverifata & mixta injiciantur in Crucibulum, atque igne valido calcinentur, quamdiu vapores exhalent: maffam refrigeratam diffolve in Aqua calente, & poftquam fœces fubfederint, inftilla guttulam Olei Tartari per deliquium, notando an fiat præcipitatio, quæ fi obtineat, perge inftillare, donec ea ceffet: tum filtra, vaporet ad pelliculam, & cryftallifationi committe.

Acidum Vitrioli hìc excutit Acidum Nitri, arripiens Nitri Alkali, quocum Arcanum duplicatum conftituit, Tartaro vitriolato haud diffimile: ferrum verò, quod Vitrioli bafim efficit, calcinatur, atque in filtro remanet.

Ad fcrupulum unum fingulis tribus vel quatuor horis exhibitum efficax folvens eft, quod in faburra tenaci ac glutinofis humoribus feliciter adhibetur, & tamquam fpecificum in tumoribus lacteis laudatur. Ad dragmas tres vel quatuor mite purgans eft.

LIQUOR CORNU CERVI SUCCINATUS.

Rec. Salis volatilis Succini depurati . . . unc. unam: diffolve in

Aquæ calidæ lagena vitrea contentæ. unc. fexdecim, & addatur

Salis volatilis Cornu Cervi depurati . quant ſufficit ad punctum ſaturationis, quod hujus Salis uncia una ferè obtinetur: liquorem ſaturatum tum promptè per chartam emporeticam filtra, & vaſe vitreo obturaculo vitreo munito aſſerva.

Laudatur tamquam antiſpaſmodicus, diureticus, diaphoreticus. Præſcribitur præſertim adversùs morbos convulſivos infantum, hemicraniam hyſtericam &c. Doſis a guttis quatuor ad quadraginta.

SAL MIRABILE GLAUBERI, ſive SODA VITRIOLATA.

Rec. Salis Sodæ . . . . quant. vis:
diſſolve in
Aquæ bullientis . . . . . . ſuffic. quantitate:
lixivium immitte in vas vitreum, & inſtilla, accedente liquoris agitatione, Spiritum Vitrioli: fiet efferveſcentia: perge inſtillare ad punctum ſaturationis; ſcilicet, donec efferveſcentia ceſſet: lixivium dein, præmiſſa filtratione, atque ſufficienti evaporatione, quietum in loco frigido repone, ut concreſcant cryſtalli, ſuper chartam bibulam leniter ſiccandæ.

Sal mirabile GLAUBERI aëri libero expoſitum, ſicuti Sal Sodæ, in pulverem fatiſcit: hinc, ut cryſtallolum forma ſervetur, ſimulac charta bibula cryſtallis adhærens lixivium imbiberit, vaſis rite obturandis condi debet.

Viribus ab Arcano *duplicato vix differt.*

SAL POLYCHRESTUM.

Rec. Nitri puri ſicci pulveriſati,

Florum Sulphuris. . . . . . ana part. æquales: fiat accurata miſcela, cujus parvam portionem injice in Crucibulum candens: fiet deflagratio, qua peracta, aliam portionem adjice, deflagrabit ùt prior: perge ita, donec omnis materia huic operi deſtinata detonaverit: maſſam dein diſſolve in Aqua bulliente: lixivium per chartam emporeticam filtra, & evapora, donec pellicula cryſtallina in ejus ſuperficie appareat: tum ab igne remove: frigeſcente lixivio, concreſcent cryſtalli, quas ſuper chartam bibulam ſicca: evaporationem & cryſtalliſationem repete, donec omnes cryſtallos exhauſeris.

Si ultimæ cryſtalli non candeant, altera inſtituta cryſtalliſatione depurentur.

Sal polychreſtum conſtat Acido Sulphuris & Alkali fixo vegetabili, quod Nitri baſim conſtituit: Sulphuris Phlogiſton ac Nitri Acidum deflagrando diſſipantur.

Ergo in hac præparatione alia methodo, quam in compoſitione Arcani duplicati, acidum vitriolicum jungitur Alkali nitri. Vires porrò eædem ſunt.

SAL POLYCHRESTUM SOLUBILE, VULGÒ DE SEIGNETTE.

Rec. Salis Sodæ. . . . . quant. vis: diſſolve in ſufficiente quantitate Aquæ & ebullienti liquori

immitte

immitte tantum Cremoris Tartari in pollinem redacti, quantum requiritur ad ſaturationis punctum: lixivium tum filtra, & evapora, donec parva ejus portio in laminam vitream effuſa parvulas, poſtquam refrixerit, exhibeat cryſtallos; dein in loco frigido ad cryſtalliſandum repone: magnas obtinebis cryſtallos ſæpiſſimè obductas pulvere tenuiſſimo Cremoris Tartari, qui aquâ frigida auferatur: Lixivio autem ſuperſtiti calefacto iterum immitte Cremorem Tartari, donec efferveſcentia ceſſet: tum evapora: frigore concreſcent novæ cryſtalli: perge eadem ratione; donec cryſtalli fiant ampliùs nullæ.

Authores quidam vaſa terrea & cuprea intus ſtanno obducta indiſcriminatim ad hujus Salis confectionem præſcribunt: verùm, cum cuncta Salia Cuprum diſſolvant, ac cruſta ſtannea, qua Cuprum obducitur, eorum actionem non prorſus impediat, cuprea vaſa ab opere Salium excludantur.

Ad ſcrupulum unum pluries de die exhibitum antiphlogiſticum, aperiens eſt. Ad unciam dimidiam pro doſi datum etiam alvum laxat.

SAL PRUNELLÆ, ſive CRYSTALLUS MINERALIS.

Rec. Nitri purificati . . . . libr. duas:
mitte in Crucibulum inter prunas collocatum, ut fundatur:
fuſo injice
Florum Sulphuris . . . . unc. ſemis:

finita deflagratione, effunde in pelvim, quam ſubitò in gyrum agita, ut fuſum Nitrum totam ſuperficiem percurrat, & frigeſcendo conſtituat lamellas.

Siſtit hoc præparatum nihil aliud quam Nitrum Aqua ſua cryſtalliſationis orbatum, quod paululum Salis Polychreſti immixtum habet.

Ex dictis vires erui poſſunt.

SAL SEDATIVUM CRYSTALLISATUM.

Rec. Boracis purificatæ . . . . libr. unam: mitte in vas figulinum non vitreatum, affunde Aquæ communis quantum ſatis eſt, & Salem coctione diſſolve: dein ferventi lixivio inſtilla, accedente agitatione ſpatula vitrea, Oleum vel Spiritum Vitrioli, donec Acidum nonnihil abundet: lixivium tum filtra: frigore concreſcent cryſtalli leviſſimæ, parvæ, ſplendidæ, attactu, ùt Talcum, pingues: cryſtalliſationem evaporando lixivio repete, donec tales cryſtalli fiant ampliùs nullæ: cryſtallos omnes collectas altera inſtituta cryſtalliſatione ab adhærente Acido purifica, & ſuper chartam bibulam ſicca.

Superſtes lixivium continet *Sal mirabile Glauberi* ex Acido Vitrioli atque Boracis baſi (Alkali foſſili) concretum, quod ulteriori evaporatione inde obtinetur.

Non ſolummodo Acidum Vitrioli, verùm quodvis Acidum, ſive minerale, ſive vegetabile, Sal ſedativum e Borace ſeparat; ea tamen lege, ut, quodcumque aſſumatur

Acidum, id paululum abundet, ac inde lixivio conciliet proprietates acidas: alioquin Sal ſedativum cum Sale neutro, quod ultimò acquiritur, & pro diverſo adhibito Acido variat, promiſcuè cryſtalliſatur.

Conſtat experimentis cl. EXSCHAQUET & STRUVE, quibus ſalis ſedativi analyſim debemus, illud ſiſtere combinationem Acidi phoſphorici cum Terra vitreſcibili.

SAL SEDATIVUM SUBLIMATUM.

Rec. Salis ſedativi cryſtalliſati . . . . . unc. tres: immitte in Cucurbitam vitream humilem in Balneo arenæ collocatam, & affunde

Aquæ puræ . . . . tantumdem: impoſito Capitello, ei adjuncto Excipulo, commiſſuriſque luto communi obſtipatis, fiat deſtillatio igne gradatim aucto ad ſiccitatem: tranſit primò Aqua ſola; dein cum ultima Aquæ portione ſublimatur pars Salis ſedativi exiguarum cryſtallorum forma: ceſſante ſublimatione, frigeſcat apparatus, Sal ſublimatum exime, Aquam deſtillatione obtentam reſiduo denuo affunde, atque deſtillationem repete: ſublimabitur Sal ſedativum, ùt priùs: perge eadem lege, donec nihil ampliùs elevatur.

Sal ſedativus ſolus igni expoſitus fixum ſe præbet: fit hìc volatile intermedio Aquæ: ubi enim hæc omnis aſcendit, nihil ampliùs ſublimatur: ea quæ prodiit igitur denuo affunditur, ut ſublimatio continuetur; cùm verò, quotiescumque nova inſtituitur ſublimatio, expectandum ſit, donec

apparatus refrixerit, antequam poſſit Aqua denuo affundi, operatio valde tædioſa evadit: hanc ob cauſam monitu cl. Baumé præferri meretur Cucurbita ex Argento cupellato conflata, qua operatio multùm abreviatur.

Sublimatum hoc Sal ab eo per cryſalliſationem parato non differt, niſi paulò majori levitate.

In febribus inordinatos ſanguinis motus compeſcere, delirium avertere, & antiſpaſmodicas vires habere paſſim creditur. Aliqui a granis duobus ad decem id præſtare; alii magnam doſim, etiam dragmæ, ad id requiri contendunt. Ex hoc ſolo facilè concludi poteſt ejus vires necdum ſatis probatas eſſe.

SPIRITUS MINDERERI.

Rec. Salis volatilis Salis ammoniaci . . . quant. vis: in vas vitreum capax immiſſo affunde, vas ſubinde agitando, Acetum deſtillatum, donec efferveſcentia ceſſet: liquor dein Balneo arenæ calefiat, ut intimior fiat combinatio, & rurſum inſtilla aliquot guttas Aceti deſtillati, attendendo an adhuc fiat efferveſcentia, quæ ſi obtineat, perge inſtillare, donec ea ceſſet; quo peracto, liquor filtretur, & in vitro epiſtomio vitreo inſtructo ſervetur.

Antiſepticum, penetrantiſſimum aperiens & tutum ſudoriferum eſt, quod, cum calorem non intendat, etiam in febribus ſine periculo exhiberi poteſt. Doſis eſt uncia dimidia, etiam pluries de die.

Externè, tamquam præſtans & penetrans reſolvens, ad tumores frigidos & ſarcocele laudatur.

TARTARUS TARTARISATUS, five TARTARUS SOLUBILIS.

Rec. Salis Tartari . . . . quant. vis: immitte in vas figulinum; diſſolvatur in duodecuplo Aquæ puræ, & ebullienti diſſolutioni injiciatur Cremor Tartari tenuiſſimè pulveriſatus ad punctum ſaturationis: lixivium dein filtratum leni calore ad ſiccitatem evapora, & obtentam maſſam ſalinam in vaſe vitreo probè obturato ſerva.

Viribus a Sale polychreſto ſolubile vix differt.

TARTARUS VITRIOLATUS.

Rec. Salis Tartari. . . . . quant. placet: diſſolve in ſufficienti quantitate Aquæ ferventis, & inſtilla Spiritum Vitrioli ad punctum ſaturationis; ſcilicet, donec ab inſtillata gutta nulla ampliùs exoriatur efferveſcentia: lixivium dein filtratum vaporet ad pelliculam, & ad cryſtalliſandum reponatur.

Vires Salis mirabilis Glauberi poſſidet.

TERRA FOLIATA TARTARI.

Rec. Olei Tartari per deliquium . . quant. volueris: immitte in Receptaculum vitreum capax, & affunde, vas ſæpè concutiendo, Acetum deſtillatum ad ſaturationis

punctum, quod obtinueris, ſi Syrupus Violarum Aqua dilutus ab inſtillato lixivio non ampliùs tingatur virore, ſed cœruleus perſtet: lixivium tum filtra, ac vaporet e concha vitrea vel figulina non vitreata ad remanentiam unius tertiæ: lixivium tum denuo Syrupo violarum explora, an etiamnum ſaturatum ſit: ſin minùs, perge inſtillare Acetum deſtillatum ad perfectam ſaturationem; qua obtenta, vaporet leni calore ad ſiccitatem: ſupererit maſſa ſalina alba Aquæ avidiſſima, quam calentem adhuc vaſe vitreo calefactato priùs, optimè obturando conde.

Sæpè evenit, ut lixivium ſub evaporatione fuſcum colorem induat, & Terra foliata conſequenter plùs minùs nigricans obtineatur, quod maximè fit ab actione Alkali in Aceti deſtillati partem oleoſam, quæ ſub progreſſa Aceti deſtillatione unà cum eo aſcendit: hinc, ut Terra foliata conſtanter alba acquiratur, illa tantùm pars Aceti, quæ ſub deſtillatione primò prodit, aſſumatur, & Alkali puriſſimum adhibeatur.

Si loco Aceti deſtillati recipiatur Acetum Vini ſimplex, obtinetur *Terra Foliata Tartari minùs laborioſa*: ſi autem lixivium Salis Sodæ cum Aceto deſtillato ſaturetur, ac cryſtalliſationi ſubmittatur, conſequimur *Terram foliatam cryſtalliſatam*, ſeu *ſiccam*.

Mitiſſimum, efficaciſſimum reſolvens & aperiens eſt, quod ordinariò in nimis parca doſi præſcribitur. Sal Tartari, ſufficienti quantitate Aceti ſaturatum, ſine evaporatione aut

ulteriori labore, non minùs efficax eſt. Ad dragmas aliquot exhibitum feliciſſimè per alvum, vel diureſim operatur.

SALIA BASI METALLICA.

BUTYRUM ANTIMONII, ſive CAUSTICUM ANTIMONIALE.

Rec. Reguli Antimonii . . . . unc. ſex,
Mercurii ſublimati corroſivi . . . unc. ſexdecim:
ſeorſim pulveriſata miſceantur exactè in mortario vitreo cavendo ab exhalante vapore, & immittantur retortæ ſicciſſimæ, breviori atque ampliori inſtructæ collo, triplumque continendo capaci, reſpectu materiæ: retortam tum pone in furno arenæ, applica recipiens perforatum, & commiſſuras paſta ex calce & argilla Aqua ſubactis firma: fiat dein deſtillatio, ignem prudenter per gradus augendo, donec Butyri prodit ampliùs nihil: refrigeratis omnibus, aufer Excipulum; idque admove igni, ut liqueſcat Butyrum: dein effunde in concham vitream: frigore denuo concreſcet: concretum in fruſta ſeca, ac vaſe vitreo optimè claudendo conde.

Ferè fit, ut inter deſtillandum Butyrum Antimonii concreſcat in collo retortæ, eo in caſu, ne id obſtruat, unde vaſorum diſploſio neceſſariò exoriretur, collo admoveantur cautè prunæ candentes, ut Butyrum liqueſcat, & in recipiens defluat.

Excipuli foramen identidem aperiatur; verùm caveas ne vapor ſummè corroſivus, qui tum erumpit, ad pulmones perveniat: eadem utere circumſpectione, dum Butyrum Antimonii e receptaculo effundis.

Acidum Salis in hac operatione deſerit Mercurium, ac ſeſe combinans cum Regulo Antimonii conſtituit Antimonii Butyrum, Sal metallicum, facilè deliqueſcens. Remanet in Retorta Mercurius cum parva quantitate adhibiti Reguli, linteo expeditè ab eo ſeparabilis.

Si loco Reguli aſſumatur Antimonium crudum, ejuſque pars una cum partibus duabus Sublimati corroſivi eodem modo tractatur, præter Butyrum Antimonii, naſcitur ſub finem operationis è combinatione Mercurii cum Sulphure, quod alteram partem Antimonii conſtituit & a vulgari non differt, *Cinnabaris, Antimonii* dicta.

Butyrum Antimonii in aëre libero deliquium paſſum *Oleum Antimonii* audit.

Cauſticum eſt potentiſſimum, quod a Chirurgis ad delendum callos ulcerum, ad cariei limites ponendum, & ad venenum hydrophobicum cum ipſa demorſa parte deſtruendum optimè adhibetur. Ope penicilli illinitum & illico lacte ablutum ab aliquibus laudatur ad corneæ ſtaphylomata.

Internè aſſumptum promptiſſimum venenum eſt, quod alcalinis & tutiſſimè ſapone cicuratur.

CRYSTALLI

CRYSTALLI LUNÆ.

Rec. Argenti cupellati in tenues laminas extenſi & conſciſſi . . . . unc. unam: immitte in cucurbitam vitream humilem, & affunde
Spiritus Nitri . . . . unc. duas: cucurbita in Balneo arenæ collocata, fiat leni calore diſſolutio, qua obtenta, frigeſcant omnia; concreſcent cryſtalli, quas decantatione ſepara: cryſtalliſationem dein, evaporando liquorem, repete, donec omnes cryſtallos exhauſeris.

Argentum cupellatum rite paratum dat diſſolutionem excolorem; ſi verò Cuprum contineat, diſſolutio plùs minùs in cœruleum vergit.

Sit Spiritus Nitri puriſſimus, ne fiat Argenti præcipitatio: vid. animadv. in Spiritus Nitri deſtillationem.

Pro viribus vide infra, Lapis Infernalis.

EXTRACTUM SATURNI, ſive ACETUM LITHARGYRI.

Rec. Ceruſſæ pulveriſatæ . . . . libr. unam: immitte in Cucurbitam vitream, & affunde
Aceti deſtillati . . . . pint. quatuor: repone Cucurbitam in Balneo arenæ, & coque modico calore, bacillo ligneo ſæpius agitando, ad medias: liquorem dein filtra & in lagena vitrea aſſerva.

Loco Ceruſſæ ad hanc præparationem recipi poteſt Lithargyrum, vel Minium: ſi verò adhibeatur Ceruſſa commercii, eligatur in laminis, ea ſcilicet, quæ vulgò *Schulp-Wit* appellatur, quippe quæ puriſſima eſt.

Aqua vegeto-mineralis exſurgit, ſi Aceti Saturni uncia una atque Spiritus Vini gallici unciæ duæ miſceantur cum Aquæ puræ pintis duabus. Decomponitur Extractum Saturni ab omni Sale vitriolico: hinc ſi, ùt fieri ſolet, ad Aquam vegeto-mineralem recipitur Aqua putealis, quæ nonnumquam Seleniten continet, fit, ratione ſelenitici Salis copiæ, Vitriolum Plumbi, quod ſenſim fundum petens liquorem reddit lacteum: ſi verò Aqua fuerit pura, liquor erit excolor.

Extractum Saturni internè aſſumptum, ùt reliqua Plumbi præparata, diros & venenatos effectus edit. Externè adſtringit, repercutit. D. GOULARD, *qui hoc præparatum præſertim celebre reddidit, candelas ex eodem & cera factas adversùs incurabilia alioquin uretræ vitia commendat.*

Multa Aqua dilutum, ùt in Aqua vegeto-minerali, *tamquam tutum & præſtantiſſimum antiphlogiſticum a Chirurgis adhibetur.*

LAPIS INFERNALIS.

Rec. Cryſtallorum Lunæ. . . . . . quant. placet: mitte in Crucibulum e materia terrea, vel ex Argento cupellato confectum, & leni calore funde: materies primò

tumet, vaporat, dein fusionem tranquillam subit: tum effunde in modulos ferreos cylindricos sebo illitos; frigore concretam massam exime & vase clauso asserva.

Fit Lapis infernalis æquè bonus, ubi argenti dissolutio in concha vitrea ad siccitatem evaporatur, atque dein massa superstes sicut Crystalli Lunæ tractatur.

Quum terrea Crucibula valde porosa sint, & hinc multum materiæ imbibant, argenteum Crucibulum utique præferri meretur.

Causticum est efficacissimum, & tamquam tale multùm Chirurgis in usu. Adhibetur præsertim ad carnes luxuriantes, spongiosas, & ulcerum callum absumendum: nævos, verrucas aliosque tumores, qui ob loci difficultatem cultro auferri nequeunt, eradicandum; virus venereum, hydrophobicum cum ipsa parte, in qua hæret, destruendum; abscessus vel lentè suppurantes, vel in hominibus ferrum abhorrentibus aperiendum &c. Cum Aquæ avidissimus sit & ab ea solvatur, difficulter intra præscriptos limites tenetur.

Multa Aqua dilutus ulcera exsiccat, & laxas partes roborat: ut etiam in hos fines in fistula lacrymali per puncta lacrymalia injiciatur.

MERCURIUS PRÆCIPITATUS ALBUS.

Rec. Spiritus Nitri . . . . unc. quinque:
in iis dissolve
Mercurii puri . . . . unc. quatuor,

vel quantum ſufficit ad Spiritus Nitri ſaturationem: diſſolutioni inſtilla muriam ex Salis marini parte una in ſeptem octove partibus Aquæ factam, donec ceſſet præcipitatio: tum quieſcat aliquamdiu vas, ut excuſſus pulvis fundum petat: ſupernatantem dein limpidum liquorem decanta, præcipitatum Aqua pura frigida multoties ablue, & ſuper linteum denſum in umbra ſicca.

Quamprimum binæ diſſolutiones commiſcentur, Acidum Salis adgreditur Mercurium, quocum majorem affinitatem habet, quam Acidum Nitri, ſicque naſcitur Sal parum ſolubile, quod hinc forma præcipitati excutitur: Acidum Nitri verò ſe combinans cum Alkali minerali, baſi Salis marini, conſtituit Nitrum cubicum.

Quamvis omnis Mercurius in hac operatione ſeparetur ab Acido Nitri, non ex toto tamen præcipitatur; ſed pars ejus Acido Salis unita in liquore præcipitato ſupernatante unà cum Nitro cubico diſſoluta hæret, atque ex eo, per evaporationem concentratiori reddito, Salis alkalini adfuſione dejici poterit.

Alia & valde uſitata Præcipitatum album parandi methodus hæc eſt: recipiuntur Salis ammoniaci, & Mercurii ſublimati corroſivi ana partes æquales, diſſolvuntur in Aqua deſtillata, & diſſolutio filtratur per chartam emporeticam: fit dein præcipitatio Oleo Tartari per deliquium, & ad fundum dejectus pulvis eluitur tamdiu, donec planè inſipidus evaſerit. Monendum circa hanc præparationem, quod,

si plus alkalini Salis, quam ad Mercurii excussionem necessarium est, adhibetur, Præcipitatum flavescat: observatio verò maximè essentialis in præparatione Mercurii præcipitati albi per additionem muriæ Salis in eo versatur, ut Acidum Nitri Mercurio eatenus sit saturatum, ut ejus nihil ampliùs dissolvere queat.

Ex mox paulò inferiùs dicendis patebit, hoc præparatum esse speciem Mercurii dulcis. Internè tamen vix præscribitur: externè cum axungia in Unguentum redactum commendatur ad scabiem, ad carnes spongiosas absumendum, & ulcera exsiccandum.

MERCURIUS SUBLIMATUS CORROSIVUS.

Rec. Vitrioli Mercurii,

Salis marini siccati . . . . ana part. æquales:

in mortario vitreo pulverisata & mixta immittantur in matratium brevi collo instructum, tantæ capacitatis, ut duæ tertiæ vacuæ remaneant; idque tunc repone in furno arenæ ita, ut cavum ollæ ferreæ ferè tangat, & circumponatur illi arena ad altitudinem superficiei materiæ contentæ: tum, collo matratii convoluta charta clauso, instituatur sublimatio igne primò leni, dein sensim augendo, donec tandem olla ferrea rubescat ab igne: continuetur talis ignis per tres circiter horas, quo tempore omnis Mercurius elevabitur: vitrum refrigeratum diffringatur, & Mercurius sublimatus exemtus in vase sicco adservetur.

Methodus hæc facillima præparandi sublimatum corrosivum primò proposita est a cl. BOULDUC in *Mem. de l'Acad. des Sc. de Paris*, *ann.* 1730. *pag.* 359., & secundùm cl. DEMACHY nunc apud Hollandos, atque Anglos, qui id majori quantitate præparant, reliquis methodis præfertur.

Acidum Vitrioli in hac operatione excutit Acidum Salis communis, seque combinans cum ejus basi constituit Sal mirabile GLAUBERI, quod post operationem in fundo matratii invenitur: Acidum Salis verò ascendit cum Mercurio, & concrescit in sublimatum corrosivum, in quo Acidum Salis ita abundat, ut adhuc tres quartas Mercurii ad saturationem postulet.

Si residuum fortè aliquid Mercurii contineat, id separetur instillando guttatim residui dissolutioni Oleum Tartari per deliquium, donec præcipitatio cesset, & liquor accuratè filtretur antequam ad crystallisandum reponatur.

In majori copia assumptus promptissimum corrodens venenum est, cui, præter generalia, Alkalina & omnium tutissimè multa solutio Saponis, tamquam Antidota, opponi debent. In parca dosi adversùs luem veneream obstinatissimosque morbos cutaneos optima medicina est, cujus usum jam a sæculis tentatum & ab ipso magno BOERHAVIO *commendatum, neglectum tamen, celeb.* BARO VAN SWIETEN *denuo reduxit, & ferè universalem reddidit. Cl. hic vir grana duodecim hujus Medicamenti in libris duabus Spiritus frumenti soluta præscribebat, & quotidie ægris unum, duo, vel*

tria coclearia, ſingula vice uncias aliquot decocti emollientis ſuperbibendo, exhibebat. Hæc præparatio multis nauſeoſa eſt, & in ea particulæ rodentiſſimi veneni fortè minus bene dilutæ. Meliùs paſſim fertur, & tutior videtur dilutiſſima ſolutio aquoſa. Granum V. G. dimidium ſublimati in libra Aquæ deſtillatæ ſolvitur, & ſolutio Syrupo amygdalino edulcorata quotidie exhibetur. Doſis hæc, prout res exigit, & æger fert, augeri poteſt. Hæc, ùt omnis luem veneream curandi, methodus ſæpe fallit; quandoque ſola medetur. In morbos pectoris proni, ùt & illi, quibus valde ſenſiles nervi ſunt, eam minùs bene ferunt.

Sublimatus corroſivus externè a Chirurgis quandoque tamquam cauſticum adhibetur: ſed & ſic diras egiſſe tragœdias hinc indè apud Obſervatores legitur. Ulcera venerea mali moris forti ſolutione V. G. granorum duorum in unciis tribus vel quatuor Aquæ bene lavantur. Granum unum in Aquæ deſtillatæ libris duabus vel tribus ſolutum ſummo cum fructu in gonnorrhœa & fluore albo urethræ & vaginæ injicitur. Tutum præterea & præſtantiſſimum eſt coſmeticum, quod in herpete & tinea mira quandoque præſtat, ac omni ulceri, omni tumori venereo imponi poteſt.

MERCURIUS SUBLIMATUS DULCIS, VULGÒ MERCURIUS DULCIS, AQUILA ALBA, CALOMELAS, ſeu PANACEA MERCURIALIS.

Rec. Mercurii ſublimati corroſivi . . . . unc. octo,
- - - - - vivi depurati. . . . . . . unc. ſex:

ambo, adjecta drachma una femis Aquæ puræ, terantur in mortario vitreo, donec pulverem gryfeum exhibeant, ac Mercurius non ampliùs appareat: peragatur tum fublimatio eadem lege, ùt in præcedenti proceffu: confracto dein matratio, Mercurium fublimatum dulcem exime, & fuper porphyritem in pulverem fubtilem redige: immitte tum in pelvim figulinam non vitreatam; Aqua bulliente, quæ Sal ammoniacum ratione duarum drachmarum ad pintam diffolutum tenet, pluries ablue, & tandem, omni decantato liquore, pulverem fuper linteum denfum ficca.

Aqua mifcelæ adjecta Mercurii extinctionem accelerat, & nocivi pulveris fublimati corrofivi afcenfum impedit.

Abundans in fublimato corrofivo Acidum Salis Mercurio perfectè faturare operationis fcopus eft: ea, quam præfcripfimus, Mercurii quantitas in hunc finem fufficit: fi plus affumatur, id poft operationem Mercurio dulci incruftatum reperitur, ac difficulter inde feparatur: attamen fublimatum dulce, quamvis hæc jufta adhibita fit Mercurii quantitas, femper continet aliquid fublimati corrofivi, neque ab eo reiteratis, quas omnes præfcribunt Pharmacopœæ, fublimationibus liberatur: quin imò cl. MUSSCHENBROEKIUS obfervavit Mercurii dulcis gravitatem fpecificam poft quamvis fublimationem decrefcere; quod phœnomenon fublimati corrofivi incremento attribuendum videtur: conftat enim experimentis cl. BAUMÉ, Mercurium dulcem quaque fublimatione partim decomponi volatilifatione portionis Mercurii,

&

& ratione diſſipati Mercurii generari ſublimatum corroſivum: ita ut Mercurius dulcis duodecies ſublimatus, qui tunc *Panacea Mercurialis* audit, non rarò plus ſublimati corroſivi contineat, quam is prima ſublimatione obtentus: id circo ſtatuit cl. Auctor, unicam ſublimationem ſufficere, ſi ſublimatum dein eo, quem præſcripſimus, modo abluitur: Aqua enim omne ſublimatum corroſivum aufert: ſublimatum dulce verò, ſiquidem Aquæ bullientis unciæ quatuor ejus granum unum tantùm diſſolvunt, ferè intactum relinquit: Sal ammoniacum, quod Aquæ additur, ſublimati corroſivi diſſolubilitatem auget, & impedit, quominus Mercurius dulcis flaveſcat. Ex dictis videtur concludi poſſe, *ſublimatum dulce*, *Calomel*, quo nomine notatur Mercurius dulcis ſexies ſublimatus, nec non *Panaceam Mercurialem* unum idemque præparatum conſtituere, ſi modò exacta inſtituta ſit ablutio.

Ad grana decem vel quindecim exhibitus purgans, antihelminticum eſt, quod etiam quandoque vomitum producit. Ad grana duo, tria, quatuor quotidie & per aliquot ſeptimanas aſſumptus potentiſſimè reſolvit, luem veneream curat, & omnes Mercurii virtutes ac noxas habet; ut ſæpe poſt aliquot dierum uſum etiam ſalivationem excitet.

Cl. Clare *Chirurgus anglus, non ſine ratione ſuſpicatus vaſa lymphatica, ſola reſorbtionis organa, nullibi in majori quantitate patere, & promptiùs officio ſuo fungi, quam in ore, æſophago, ſtomacho & inteſtinis tenuibus, nuper novam & facilem methodum hoc medicamentum adhibendi, & eodem*

luem veneream curandi excogitavit: ægrum ſcilicet grana duo, tria, quatuor & etiam plura oris internæ ſuperficiei digito affricare, idque, donec omnia luis ſymptomata diſparerent, vel ſalivatio pauliſper deſiſtere ſuaderet, quotidie repetere juſſit. Plures Medicos anglos, inter quos celeberrimus HUNTERUS *eminet, feliciſſimarum ſanationum teſtes & inventi approbatores adducit. Ob majorem diviſionem in hunc uſum ſequens præparatum preferri debere videtur.*

MERCURIUS DULCIS, ſive CALOMELAS SCHEELE, vel MERCURIUS DULCIS VIA HUMIDA PARATUS.

Rec. Spiritus Nitri puri,
Mercurii depurati . . . . ana unc. ſex:
immittantur in matratium longo collo, convoluta charta claudendo, inſtructum, & exponantur in Balneo arenæ leni calori, donec ceſſet efferveſcentia: ignis tum adeò intendatur, ut diſſolutio ferè ebulliat: perge hoc ignis gradu per tres vel quatuor horas matratium ſubinde agitando; diſſolvetur adhuc notabilis Mercurii copia; nulla tamen ampliùs obſervabitur efferveſcentia, quum jam non decomponatur Mercurius, ſed integer ab Acido Nitri arripiatur: deinde per quadrantem horæ ebulliat: tum præſto ſit ebulliens diſſolutio ex unciis quatuor ſemis Salis communis cryſtalliſatione depurati in tribus quatuorve pintis Aquæ puræ facta: huic in cucurbitam vitream, calefactam priùs, immiſſæ ſub aſſidua agitatione ſenſim infundatur ebulliens diſſolutio mercurialis, ſic, ut indiſſo-

lutus Mercurius in matratio remaneat: fiet præcipitatio colore lacteo: ubi omne præcipitatum fubfederit, fupernatantem liquorem decanta, & Aqua calida præcipitatum fæpius ablue; donec tandem affufa Aqua infipida perftet, qua decantata, præcipitatum fuper chartam bibulam leni calore ficca.

Mercurius hic dulcis, uti is qui fublimatione obtinetur, Acidum Salis Mercuriali calce & Mercurio fub forma metallica faturatum exhibet: ùt ille, infipidus eft, & vel in Aqua calcis, vel in Lixivio cauftico nigro colore tingitur: hinc differt a *præcipitato albo*: hoc enim in dictis reagentibus flavefcit, quia non continet Mercurium fub forma metallica; fed Acidum Salis in eo folummodo calci Mercurii junctum eft. Cæterùm Calomelas SCHEELE Mercurium dulcem fublimatum, etiam probè trituratum, partium divifione multùm antecellit.

SAL, vel VITRIOLUM MARTIS.

Rec. Spiritus Vitrioli . . . . quant. vis: committe cucurbitæ vitreæ, & injice limaturæ Ferri non rubiginofæ, nec particulis cupreis inquinatæ aliquam portiunculam: fiet effervefcentia; ferrum diffolvetur: diffolutione peracta, denuo limaturæ Ferri quid injiciatur, ficque pergatur, donec Ferri injecta pars in fundo vafis indiffoluta remanet: lixivium tum filtra; evapora ad cuticulam, atque ad cryftallifandum repone.

Limatura Zinci eodem modo cum Spiritu Vitrioli tractata exhibet *Vitriolum album*, feu *Zinci*.

Sal Martis in catino ferreo vel figulino igni moderato expofitum liquefcit, fervefcit, aquam cryftallifationis, quæ plus quam dimidium ejus ponderis conftituit, fenfim amittit, & tandem abit in maffam folidam e grifeo albam, quæ *Vitrioli ad albedinem calcinati* nomine venit.

Vires vide pag. 216.

SAL, five SACCHARUM SATURNI.

Rec. Aceti Saturni. . . . . quant. placet: vaporet in vafe vitreo vel argenteo ad confiftentiam Syrupi liquidioris: liquor tum filtretur: frigore concrefcent cryftalli, quas fuper chartam emporeticam ficca: evaporationem & cryftallifationem repete, donec cryftalli fiant ampliùs nullæ.

Ad pauca grana quotidie affumptum potentiffimè adftringit, & ob hanc vim a quibufdam adversùs hæmorrhagias, fluorem album, gonnorrhœam chronicam, fudores colliquativos &c. commendatum eft: fed, ut alia faturnina, femper fufpectum medicamentum fiftit. A granis duobus quotidie per aliquot dies fumptis omnia colicæ pictonum fymptomata producta vidimus. Nec omnino tutæ videntur faturatiores injectiones in urethram vel vaginam.

Externè adftringit, repercutit. Multâ Aquâ dilutum ab Aqua vegeto-minerali *vix differt & antiphlogifticum, cofmeticum eft.*

TARTARUS EMETICUS, five TARTARUS STIBIATUS.

Rec. Vitri Antimonii pellucidi in pulverem tenuiffimum triti,
Cremoris Tartari pulverifati . . ana part. æquales:
mixta in Aquam bullientem vafe figulino non vitreato five argenteo contentam partitis vicibus injice: omni injecto pulvere, protrahatur ebullitio, donec nulla ampliùs, accedente agitatione fpatula lignea, fiat effervefcentia: liquorem dein filtra, evapora ad pelliculam, & ad cryftallifandum repone: evaporationem & cryftallifationem repete, donec lixivium cryftallis exhauftum fit.

Acidum Tartari hìc ad faturationem ufque combinatur cum Antimonii Vitro, quod partem ejus metallicam fiftit phlogifto fuo partim orbatam; ficque acquirimus emeticum antimoniale fub ftatu falino; hinc non obnoxium incommodis, quæ oriri folent ab emeticis antimonialibus non folubilibus.

Cùm faturationis punctum ex plenaria effervefcentiæ ceffatione facilè determinetur, patet, longiorem decoctionem, quam quidam ad duodecim horas protrahi volunt, planè inutilem effe.

Variant codices medicamentarii circa hujus præparati bafim: hi volunt decoctionem Tartari cum Antimonii Hepate, alii cum ejus Vitro, alii denuo & Vitrum & Hepar fimul adhibendum præcipiunt: quum verò inter illa Vitrum & emeticum maximè & ab Acido Tartari facillimè folubile fit, utique præferri meretur.

Remanet in filtro parva quantitas materiæ ſulphureæ mixta cum illa parte Vitri Antimonii, quæ diſſolutionem non ſubiit.

Decomponitur Tartarus emeticus ab omni ſubſtantia metallica, quæ majorem cum Acido Tartari habet affinitatem, & præſertim a Ferro: hinc inſtrumenta ex eo metallo confecta ab hoc opere excludenda: decomponitur quoque ab Aqua non exquiſitè pura: quin imò cl. MACQUER exiſtimat, eum decomponi ab Aqua puriſſima, ſi ea calida & magna copia, ut uſui medico plerumque præſcribitur, adhibetur: eo in caſu a præcipitata terra metallica eædem, quæ a Vitro, aliove quocumque præparato Antimonii emetico & non diſſolubili, expectandæ noxæ: hæc tamen decompoſitio, ait cl. Vir, evitatur Cremore Tartari, ſi modo ejus pugillus Aquæ Tartari emetici diſſolutioni deſtinatæ adjicitur.

Titulus vires exprimit: ad grana ſcilicet quatuor, quinque, ſex exhibitum, emeticum eſt efficaciſſimum, quod partim etiam per alvum ſolet agere. In refractis doſibus, V. G. quartæ partis grani, omni trihorio vel quadrihorio repetitis, optimum alterans eſt, quod plerumque per ſudores agit, & laxum, debilem, obrutum pulmonem ad expectorandum excitat. Stimuli gratia in multis caſibus grana aliquot enematibus adduntur, & in eumdem ſcopum granum unum alterumve radici Ipecacuanhæ ſolet adjici.

TINCTURA MARTIS ACETOSA, ſive ACETUM CHALYBEATUM.

Rec. Limaturæ Ferri non rubiginoſæ, puriſſimæ . unc. duas: immitte in vas vitreum, & affunde

Aceti Vini . . . . pint. unam: digere leni calore, donec Ferro ſaturatum ſit Acetum, quod tum ex fuſco rubrum induerit colorem: dein per chartam bibulam filtra, & adjecta uncia una Alkoholis Vini, in vitro bene clauſo aſſerva.

Admixtum Alkohol mucorem arcet.

Ferri limatura, quæ ab artificibus id metallum tractantibus comparatur, plerumque cupreas particulas intermixtas habet: hinc eam ipſe ex Ferro puriſſimo præpara.

Calx Ferri, quæ in filtro remanet, abluta, ſiccata, ac lævigata *Crocum Martis* exhibet.

Hoc, ut & ſequens, præparatum a ferro vires habet. Vide page 75. Maximè debilibus præſertim conveniunt. Doſis guttæ quadraginta, ſexaginta & ultra.

TINCTURA MARTIS TARTARISATA.

Rec. Cremoris Tartari pulveriſati. . . unc. ſexdecim,

Limaturæ Ferri puræ non rubiginoſæ . unc. ſex: fiat cum ſufficienti quantitate Aquæ pluvialis maſſa, quam viginti quatuor horas repone: dein, additis Aquæ pluvialis pintis duodecim, ebulliant per plures horas in olla

ferrea, identidem agitando, & evaporatæ Aquæ bullientem ſubſtituendo; quo peracto, liquorem filtra, & evapora ad Conſiſtentiam Syrupi liquidioris: tum adde Spiritus Vini rectificati unciam unam, ut arceatur mucor, & in vaſe vitreo aſſerva.

VITRIOLUM CŒRULEUM, ſive VENERIS.

Rec. Cupri in tenues lamellas extenſi ſive ejus limaturæ . . . . libr. unam:
injice in cucurbitam vitream, & affunde
Olei Vitrioli rectificati . . . . . . libr. tres:
tum repone cucurbitam in Balneo arenæ, & fiat diſſolutio eo ignis gradu, quo acidum vitrioli ferè ebulliat: diſſolutione peracta, adde ſufficientem quantitatem Aquæ calidæ, ut natæ in diſſolutione cryſtalli, quæ nigricantis ſedimenti forma apparent, diſſolvantur: liquorem dein filtra, evapora ad pelliculam, atque ad cryſtalliſandum repone.

Vires vide pag. 216.

VITRIOLUM MERCURII.

Rec. Mercurii vivi depurati. . . . . . unc. octo:
immitte in retortam vitream, & affunde
Acidi Vitrioli concentrati . . . . unc. duodecim:
retortam repone in Balneo arenæ, adjunge receptaculum, atque commiſſuram chartæ fruſtis, quibus paſta farinacea illita eſt, obſtipa: dein fiat deſtillatio igne gradatim aucto, donec prodit ampliùs nihil: pars Acidi Vitrioli ſub forma

vaporis

vaporis albi transit in excipulum, & Acidum Vitrioli sulphureum exhibet; pars altera cum Mercurio concrescit in massam salinam Vitriolum Mercurii constituens, quod, confracta retorta, eximatur, & in vase vitreo probè obturato asservetur.

Causticum est, quod ad usus medicos non præscribitur. Ejus usum chemicum vide supra pag. 373.

APPENDIX.

CUPRUM AMMONIACUM.

Rec. Vitrioli Cœrulei. . . . . unc. unam: dissolve in sufficienti quantitate Aquæ bullientis, & instilla Spiritum Salis ammoniaci tartarisatum: fiet cupri præcipitatio: perge instillare, donec omne præcipitatum denuo solutum sit in liquorem cyaneum: tum filtra per chartam emporeticam, & evapora Balneo maris ad siccitatem: cyanei coloris crusta dein in pulverem trita in lagena vitrea obturaculo vitreo munita servetur.

Constat hoc præparatum Cupro, Vitrioli cœrulei basim constituente, parvæ quantitati Alkali volatilis juncto, unde ejus color cyaneus dependet, & Vitriolo Ammoniacali ex Alkali volatilis combinatione cum Acido Vitrioli exorto: superfluum verò Alkali volatile evaporatione unà cum Aqua in auras dissipatur.

Hoc medicamentum, quod ab aliquibus celeb. Boylii Ens Veneris *fuisse creditur, a* Tinctura Cœrulea Boerhavii

vix differt. Laudatur tamquam tonicum efficacissimum, & tamquam tale ab aliquibus annis adversùs epilepsiam commendari cœpit. Non desunt observationes, quibus hæc virtus stabiliatur : in Comment. Medic. Edinburg. Vol. VII. *hunc morbum ac dysphagiam spasmodicam sustulisse, & in* Casibus Medicis *celeb.* DUNCAN *convulsiones præterea curasse legitur. Uni e quatuor epilepticis, in quibus celeb.* HOME *hoc remedium tentavit, dirus morbus sublatus videbatur, ut etiam e nosocomio dimitteretur. Clar. Vir de tam modico successu videtur conqueri; nos ex eo pro Remedii efficacia concludimus.*

Præscribitur ad granum dimidium manè & vesperi cum mica panis in Pilulam subactum, & sensim augetur dosis. In paulò majori, ut omnia Cupri præparata, promptè emesim excitat; ut etiam aliqui nullatenus ferre valeant.

FLORES SALIS AMMONIACI MARTIALES.

Rec. Salis ammoniaci sicci pulverisati . unc. sexdecim,
Limaturæ Ferri porphyrisatæ . non rubiginosæ . . . . unc. unam:
mixta immitte cucurbitæ terreæ, eam repone in furno appropriato, & capitellum cæcum luto communi farinaceo agglutina: fiat tum sublimatio igne tam intenso, ut cucurbitæ fundus ferè rubescat ab igne: pergatur tali ignis gradu per quinque vel sex horas: dein frigescant omnia; sublimatos Flores exime, & in vase vitreo optimè clauso asserva.

Ferrum ac Calces Ferri Sal ammoniacum decomponunt, & ejus Alkali volatile extricant: dum verò metallum illud tam exigua, ùt hìc præſcribitur, quantitate adhibetur, elevatur ferè omne Sal ammoniacum immutatum cum adhibiti Ferri portione, quæ huic Sali colorem citrinum conciliat: reſiduum, quod compoſitum e Ferro & Acido Salis conſtituit, aëri humido expoſitum deliqueſcit, & *Olei Martis* nomine venit.

Incidunt, reſolvunt, roborant. Doſis a ſcrupulo ad dragmam.

LAPIS DIVINUS, ſive OPHTALMICUS.

Rec. Vitrioli Cœrulei,
Nitri puri,
Aluminis rupei . . . . ana unc. ſex:
mitte in Crucibulum, & igne moderato liqua: dein adde
Camphoræ pulveriſatæ. . . . . . drachm. duas:
liquefacta Camphora, effunde ſuper porphyritem parva quantitate Olei Olivarum illitam, & in fruſtula lagena vitrea bene obturata ſervanda ſeca.

Multa Aqua dilutus ad corneæ ulcera laudari ſolet. Drachma una ſoluta in unciis octo Aquæ conſtituit Collyrium Helvetii.

TARTARUS CHALYBEATUS SOLUBILIS.

Rec. Tartari Tartariſati . . . . . . unc. quatuor:
immitte in vas ferreum, vel terreum, & affunde

Tincturæ Martis tartarifatæ . . . unc. fexdecim: vaporent tum leni igne, accedente agitatione fpatula ferrea ad ficcitatem: concretas maffulas piftillo ligneo contere, & Sal perfectè ficcum vafi vitreo ritè obturando committe.

Convenit, ubi fpiffos, lentos humores incidere & laxa, torpida folida roborare fas eft. Dofis fcrupulus unus pluries de die.

SAPONES.

Saponis nomine venit fubftantia lubrica, mollioris vel folidioris confiftentiæ; in Aqua pariter ac Spiritu inflammabili diffolubilis; cum ipfis agitata fpumefcens; ex Sale & Oleo conflata.

Sapo, qui pro parte falina Alkali recipit, decomponitur a Salibus ammoniacalibus, a quocumque Acido, & ab omni Sale, cujus bafis vel terra eft, vel fubftantia metallica.

SAPO ALBUS.

Rec. Sodæ hifpanicæ pulverifatæ . . . libr. quatuor,
Calcis vivæ . . . . libr. octo:
bulliant per femi horam in olla ferrea cum fufficienti quantitate Aquæ: lixivium dein filtra, & evapora, donec in lagenula, quæ tantum octo drachmas Aquæ tenet, pendeat drachmas undecim: tum

Rec. Hujus lixivii . . . . libr. duas,
Olei Olivarum optimi fluidi . . . libr. quatuor:
mitte in mortarium marmoreum, & optimè mifce agitando

piſtillo ligneo: protrahatur hæc agitatio ex intervallo per plures dies, donec lixivium cum Oleo combinatum ſit: obtentam maſſam immitte in formas ligneas, ibique relinque, donec conſiſtentiam ſatis firmam acquiſiverit: tum repone ſuper tegetem vimineam, ut firmior evadat, odoremque lixivii amittat: Saponem dein ſatis ſiccum pyxidi ligneæ include.

Si loco Olei Olivarum aſſumatur Oleum Amygdalarum, obtinetur *Sapo Amygdalinus*, qui tamen propter rancedinem, quam hoc Oleum citiùs contrahit, priori poſtponendus.

Alkali in hac combinatione cauſticitatem ſuam amittit, atque ita obvolvitur, ut ejus proprietates alkalinæ non ampliùs ſenſibiles ſint: notandum verò, Saponi recenter confecto aliquid adhuc ineſſe cauſtici: hinc ſcopo medico ille ſolummodo adhibeatur Sapo, qui jam menſes aliquot præparatus eſt.

Sapo albus commercii medicamina interna tutò ingredi nequit, quum conficiatur in vaſis cupreis, atque hoc metallo ordinariò inquinatus reperiatur.

Vires vide pag. 178.

SAPO STARKEYANUS, ſive TARTAREUS.

Rec. Salis Tartari ſicciſſimi calefacti . . unc. quatuor:
tere ſuper porphyritem addendo per vices
Olei Terebinthinæ . . . . . . unc. duodecim:
protrahatur trituratio, donec miſcelæ ſit opiatæ mollioris

confiftentia: immitte tum in cucurbitam vitream, eamque repone per tres hebdomades in loco humido: eo temporis intervallo Oleum Terebinthinæ ac Sal Tartari, quæ non combinata erant, a formato Sapone fecedent: immitte dein omnia in linteum fatis denfum: Oleum Terebinthinæ cum liquore alkalino illud tranfibunt, remanebit verò abfolutus Sapo, cui per triturationem in mortario marmoreo immifce Saponis albi unciam unam, & in vitro claufo afferva.

Penetrantiffimum aperiens, vulnerarium, detergens creditur: commendatur præfertim in morbis viarum urinariarum; ùt etiam adverfùs gonnorrhœam chronicam multis laudibus extollatur. Præter has virtutes ab Authore STARKEY, *Chemico anglo, in Pilulis, quæ ipfi* Polychreftæ *dicuntur, Opii & Hellebori acrimoniam fcribitur corrigere. Monet interim cl.* MACQUER *hunc Saponem aliquandiu præparatum fenfim alterari, & decomponi; hinc infidum Medicamentum fiftere. Addit cl. Vir, fi quid in ufus medicos ab Alkalinis Oleo effentiali junctis fperandum fit, id meliùs & minori labore, Saponi communi determinatam quantitatem Olei effentialis ex tempore addendo, obtineri poffe. Dofis grana decem, viginti, drachma dimidia.*

Externè non fine fructu partibus rheumatifmo frigido affectis affricatur.

PRÆCIPITATA TERREA.

MAGNESIA ALBA, five MAGNESIA ANGLICANA.

Rec. Salis Epfom . . . . quant. vis: diffolve in fufficiente quantitate Aquæ bullientis, folutionem filtra, & affunde Oleum Tartari per deliquium, donec omnis præcipitatio ceffet: fubfideat tum excuffus pulvis: fupernatantem liquorem decanta, & præcipitatum iterata affufione Aquæ calidæ ablue, donec infipidum evaferit; dein fuper chartam bibŭlam five linteum denfum in loco calido ficca.

Sal epfom fiftit Sal terreum conftans Acido Vitrioli & terra particulari *Magnefia* dicta: Sal Tartari eam excutit, fe combinans cum Acido Vitrioli, quocum majorem affinitatem habet, & conftituit Tartarum vitriolatum, quod cryftallifatione ex decantatis Aquis obtineri poteft.

Genuina Magnefia diffolvitur ab omni Acido: fi verò terra calcaria adulterata fuerit, non folvetur ex toto in Spiritu Vitrioli, fed remanebit materia gypfea.

Fit *Magnefia Calcinata*, fi in crucibulo aperto per duas horas igne valido urgeatur: ab Aëre fixo & Aqua, quæ feptem duodecimas ejus ponderis efficiunt, fic liberatur: talis Magnefia abfque effervefcentia in Acidis diffolvitur; nullam autem caufticitatem hac operatione acquirit: hinc maximè

differt a *Magnesia Nitri*, quæ mera terra calcaria est, & ustulatione in Calcem vivam mutatur.

Præ reliquis substantiis terreis cum omnibus Acidis Salem maximè dissolubilem & in majori dosi catharticum constituit: hinc absorbens est præstantissimum, quod quidem per se non purgat; sed quod ad dragmam unam alteramve datum, si Acidum, cui uniri possit, in primis viis invenit, ratione exsurgentis Salis neutri per alvum agit. In minori dosi sub eisdem circumstantiis assumpta ob easdem causas alterantis vires habet. Absente Acido medicamentum iners est.

SUBSTANTIÆ METALLICÆ CUM SULPHURE COMBINATÆ.

ÆTHIOPS MINERALIS.

Rec. Mercurii vivi depurati . . . . . . unc. duas;
Florum Sulphuris . . . . unc. unam:
tere in mortario marmoreo, seu vitreo, donec pulverem nigrum exhibeant, & globuli mercuriales appareant ampliùs nulli.

Laudatur passim in lue venerea, glandulis induratis, scabie aliisque morbis cutaneis: plures tamen celebres Medici dubitant, an secundas vias subintret, & primis non sit inutile pondus: revera pluribus observationibus constat, ad plures dragmas quotidie assumptum nihil in corpore immutasse. Negari tamen nequit, eumdem in multò minori dosi

præscriptum

præſcriptum quandoque ſalivationem excitaſſe : ſi vim anti-helminticam exceperis, omnium mercurialium debiliſſimum videtur. Datur ad grana decem, ſcrupulum unum, dragmam dimidiam.

CINNABARIS FACTITIA.

Rec. Florum Sulphuris . . . . unc. quatuor : fluant leni calore in ollula fictili non vitreata ; adde
Mercurii vivi puri . . . . . . unc. ſexdecim, & agita aſſiduè ſpatula ferrea, donec fiat Sulphuris inflammatio : tum præſto ſit operculum, quo flamma, poſtquam per horæ minutum duraverit, extinguatur : maſſam dein pulveriſatam immitte in phialam brevi inſtructam collo, & fiat ſublimatio ex arena, ignem per gradus augendo, donec tandem rubeſcat ab eo phialæ fundus : ſublimatione finita frigeſcant omnia, & Cinnabarim, confracta phiala, exime.

Ad operationis ſucceſſum requiritur, ut Sulphur inflammetur, priuſquam maſſa committatur phialæ : alioquin enim, cum hæc inflammatio, notante cl. BAUMÉ, ſemper fiat ad determinatum Sulphuris cum Mercurio combinationis gradum, obtineret ea tempore ſublimationis cum ruptura vaſis.

Cinnabaris vaſe clauſo ignis actioni expoſita elevatur ex integro immutata : hinc repetitæ, quas plerique Auctores commendant, ſublimationes ſuperfluæ ſunt.

Ejus pulvis, qui in commercio ſub nomine *Vermillon* proſtat, cum ſæpè Minio, Bolo rubra, imò & Auripigmento rubro ſophiſticatus reperiatur, pictoribus relinquatur.

Vires vide pag. 54.

KERMES MINERALE.

Rec. Olei Tartari per deliquium . . . libr. quatuor: ebulliat in olla ferrea cum Aquæ puræ pintis decem, & injiciantur

Antimonii ſubtiliſſimè pulveriſati . unc. duæ ſemis: protrahatur ebullitio per quadrantem horæ ſub continua cum ſpatula ferrea agitatione, & liquorem bullientem per chartam bibulam filtra: fiet præcipitatio ſpontanea Kermetis mineralis, quod, decantato ſupernatante liquore, Aqua primò frigida dein calida edulcora, & ſiccatum in vaſe vitreo aſſerva.

Alkali fixum arripiens Antimonii Sulphur conſtituit Hepar Sulphuris: hoc Antimonii Regulum, cujus pars ſub forma pulveris griſei abſque ulla additione reducenda ollæ ferreæ fundum petit, diſſolvit: naſcitur ſic Hepar Sulphuris antimoniatum: Alkali autem Aquæ bullientis ope plus Sulphuris & Reguli diſſolvit, quam quidem diſſolutum tenere valet in Aqua frigida: hinc liquor frigeſcens turbatur, & præcipitatur ſub forma pulveris rubicundi ſic dictum Kermes minerale, cujus drachma una ſecundum experimenta cl. GEOFFROY continet grana ſexdecim vel ſeptemdecim Reguli Antimonii, grana tredecim vel quatuordecim

Alkali fixi, & grana quadraginta aut quadraginta & unum Sulphuris: Kermetis ſpecies, quæ in lixivio ſuperſtiti diſ-ſoluta manet, inde excutitur quocumque Acido; dein abluta & ſiccata *Sulphuris aurati Antimonii* nomine venit: differt a Kermete in eo, quod non contineat Alkali, quod ſit coloris aurantii, & majori gaudeat dote emetica.

Kermes minerale ritè præparatum cum ſufficiente quantitate liquoris alkalini igni expoſitum totum diſſolvitur. Alkohol Vini, quod plures ſupra illud deflagrare perperam præcipiunt, partem ejus fundit, & in Antimonii ſpeciem reducit.

Vocatur etiam Pulvis Carthuſianorum, *quia hi Monachi eumdem a Chirurgo* LA LIGERIE *acceptum aliquot annis in arcanis habuerunt, & primi celebrem reddiderunt. Ad unum, duo, tria grana præſcriptum præſtantiſſimum alterans, aperiens, reſolvens eſt, quod pro variis circumſtantiis per diaphoreſim vel diureſim agit, & laxum, debilem, ſputis obrutum pulmonem feliciſſimè ad expectorationem exſtimulat. In majori doſi per emeſim vel alvum agit. Perperam cum Acidis præſcribitur; nam ab omnibus decomponitur. Sulphur auratum Antimonii eaſdem ferè vires habet.*

CALCES METALLICÆ.

Calcis metallicæ nomine venit ſubſtantia quæcumque metallica Phlogiſto plùs minùs orbata.

Obtinentur hæ Calces pluribus modis: ùt calcinatione ſive uſtulatione in aëre libero, actione Acidorum, detono-

tione cum Nitro &c. quocumque verò modo hæc operatio fiat, ſubſtantia metallica ſub Phlogiſti amiſſione ſecum combinat ambientem aërem, cui incrementum ponderis Calcium metallicarum tribuendum eſt.

Forma earum pulverulenta eſt, color verò pro diverſa adhibita encheireſi & diverſo adminiſtrato ignis gradu variat: omnes ferè Acidis debilibus diſſolvuntur: igni fuſorio expoſitæ in Vitrum confluunt, vel addito Phlogiſto formam metallicam recuperant.

ANTIHECTICUM POTERII.

Rec. Reguli Antimonii jovialis . . . . part. unam,
Nitri puri . . . . part. tres:

pulveriſata & mixta injiciantur per vices in Crucibulum candens, ut detonent; detonatione peracta, maſſam e cinereo albam exime, in vaſe fictili cum ſufficiente quantitate Aquæ piſtillo ligneo aliquamdiu tere; ſuſpenſum in Aqua pulverem effunde in aliud fictile, & cum reſiduo eumdem laborem repete, donec Aqua tritura non ampliùs turbatur: omnem tandem pulverem ex aquis per ſubſidentiam collectum Aqua calida edulcora & ſicca.

Nitri Acidum detonat cum Phlogiſto ſtanni ac reguli Antimonii: ſuperſunt eorum calces commixtæ cum Alkali Nitri, a quo edulcoratione liberantur: reſiduum conſtituunt partes non rite calcinatæ.

Hoc Medicamentum ergo indiſſolubiles, inertes, ſtomachum gravantes Calces continet, & ideo, non obſtantibus encomiis,

quibus tamquam adſtringens, roborans, Hecticorum ſudores colliquativos præſertim cohibens a celebribus quibuſdam viris extollitur, ejici meretur. Dari ſolet a granis decem ad dragmam dimidiam.

ANTIMONIUM DIAPHORETICUM.

Rec. Antimoni crudi . . . . libr. unam,
Nitri puri. . . . . libr. tres:
pulveriſata & mixta injice per vices in Crucibulum candens, ut detonent: detonatione peracta, adhuc leviter calcinentur: maſſa dein, ùt Antihecticum Poterii, lævigetur, & abluatur.

Acidum nitroſum hìc detonatione cum Phlogiſto Reguli & Sulphuris Antimonii conſumitur, ſicque Regulus in Calcem vertitur; Nitri verò Alkali congrediens cum Acido Sulphuris producit Tartarum vitriolatum.

Adhibita pro edulcoratione Aqua continet 1°. dictum Tartarum vitriolatum, qui prima cryſtalliſatione prodit; 2°. Nitrum, quod decompoſitionem non ſubiit, & *Nitri Antimoniati* nomine venit; 3°. portionem Alkali fixi, & 4°. aliquid Antimonii diaphoretici in prædicto Alkali diſſoluti, quocumque Acido præcipitandi, cui edulcorato *Materiæ Perlatæ* nomen eſt.

Maſſa detonatione obtenta nondum edulcorata *Antimonium diaphoreticum non ablutum* dicitur.

Ad grana decem, viginti, triginta tamquam alexipharmacum & ſanguinem purificans in febribus cujuſcumque generis paſſim præſcribi ſolet: idem tamen de hac præparatione, quod de Antihectico Poterii, *judicium eſto: ablutum ſcilicet meram, indiſſolubilem, inertem Antimonii Calcem ſiſtit: non ablutum ſolas illorum ſalium, quæ in Aqua edulcorationis continentur, & ſupra memorantur, vires habet.*

Aliqui hoc Medicamentum purgantibus additum eorumdem vires acuere; alii diu aſſervatum emeticum evadere contendunt: ſi hæc umquam præſtitit, imperfectæ præparationi, ſeu parti regulinæ non omnino calcinatæ debebatur, & a primo præparationis momento jam eas vires poſſidebat. Dum hic calcinationis defectus in debita proportione acquiri poteſt, remedium exſurgit alterans, præſtantiſſimum: ſic ſi tantum partes duæ nitri adhibentur, teſte celeberrimo CULLENIO, *fit pulvis famoſiſſimus doctoris* JAMES, *quem Angli adversùs omnem ferè morbum aſſumunt, & qui revera pro variis ægri rebus varias evacuationes excitat, ac, quo natura vergit, videtur ducere. Quarta pars grani* Tartari Emetici *omni trihorio vel quadrihorio data eoſdem ferè effectus producit.*

CERUSSA.

Lamina Plumbi in ſpiram convolutâ ſuſpendatur ſuper Acetum in fictili huic operi accommodato: vaſi operculum apta, & fimi equini calori per tres ſeptimanas expone, ut Plumbum ab Aceti vapore corrodatur: abradatur dein nata ex Plumbo Ceruſſa, & cum eo, quod ex lamina plumbea

ſupereſt, idem, ſi lubet, labor repetatur: omnem tandem Ceruſſam Aqua ablue, & ſicca.

Si loco laminæ Plumbi adhibetur lamina Cupri, obtinetur Calx Cupri, quæ *Viridis Æris* vicem ſupplere poteſt.

Intus omnes omnium Plumbi præparatorum noxas habet; extus refrigerat, exſiccat.

CROCUS MARTIS.

Rec. Limaturæ Ferri puriſſimæ . . . . . quant. vis: in vas amplè patens immiſſa reponatur in loco humido, ut fatiſcat in rubiginem, quæ in pulverem tenuiſſimum teratur.

Pro viribus vide in Materia Medica, FERRUM, *pag.* 74.

FLORES ZINCI.

Rec. Zinci indici . . . . libr. unam: in Crucibulo trigono, triplum continendo capaci, medias inter prunas collocato, tegulaque operto fundatur: fluens, igne folle incitato, & ablato operculo, luculentam viridis coloris flammam concipiet: tum aliud Crucibulum, æquè magnum, ejuſdem figuræ, inverſum priori eum in modum imponatur, ut tres inferioris Crucibuli anguli pateant, ſicque liber concedatur aëris acceſſus: ardens metallum elevabit Flores candidos, leviſſimos, partim cavo ſuperioris Crucibuli, partim lateribus inferioris ſeſe affigentes, partim quoque in ſuperficie Zinci hærentes: eos, ſuperiori Crucibulo remoto, cochleare ferreo exime, atque in patina figulina nitida repone: Crucibulorum ap-

paratu dein denuo in priorem poſitionem redacto, eumdem laborem repete; donec totum Zincum in Flores converſum fuerit.

Horum Florum elevatio actioni flammæ ardentis Zinci tribuenda eſt: ſemel enim formati in igne fixiſſimos ſeſe monſtrant.

Si qui inter Flores ob Phlogiſtum adhuc inhærens cinerei ſunt coloris, ei ſedulò a reliquis ſegregentur, in crucibulum candens parvis portionibus injiciantur, & ſpatula ferrea agitando calcinentur, donec penitus albeſcant.

Celeberrimus GAUBIUS, *cùm hos Flores arcanum antiepilepticum famoſi Empirici* LUDEMANNI *conſtituere detexiſſet, eoſdem in* Adverſariis varii Argumenti, *ſub* Lunæ fixatæ Ludemanni *nomine, orbi medico notos reddidit. Ab eo tempore eorum uſus internus invaluit. Videntur revera vi antiſpaſmodica & tonica gaudere, ac imprimis epilepſiæ mederi. Præſcribuntur ad grana aliquot quotidie. Celeb.* HOMIUS *a grano uno mane & veſperi ad dragmam integram ſenſim doſim auxit: monet tamen, ubi doſis duorum vel trium granorum nihil præſtat, a majori vix ſperandum eſſe. Frequentiſſimè nauſeam producunt; raro alvum movent, quandoque ſudores excitant. Celeb.* DUNCAN *adversùs epilepſiam & convulſiones eoſdem Cupro ammoniaco jungit.*

Externè exſiccant, & in ophthalmia, lippitudine, excoriationibus, papillarum fiſſuris &c. adhiberi ſolent. A quibuſdam Chirurgis nudo oſſi pro juvanda exfoliatione inſperguntur.

MERCURIUS

MERCURIUS PRÆCIPITATUS RUBER.

Rec. Mercurii vivi puri. . . . . . . unc. ſexdecim: diſſolve in

Spiritus Nitri . . . . unc. viginti, & leni igne evapora ad ſiccitatem: ſupererit maſſa ſalina alba, quam in mortario vitreo in pulverem redactam, & phialæ vitreæ inditam calcina igne ſenſim aucto, donec ejus ſuperficies induerit colorem aurantium: frigeſcant tum omnia, calcinatam maſſam, ſtratis verſicoloribus diſtinctam, confracta phiala, exime, in mortario vitreo contere, ut diverſa ſtrata probè miſceantur, & in vaſe ſicco ſerva.

Tota ferè Acidi Nitri adhibita quantitas, vaporis rubri formâ, ſub calcinatione diſſipatur; id, quod Mercurii Calx retinet, hæret in ſtratis ſuperioribus: infimum verò ſtratum, quod ruberrimum, nihil continet Acidi: protracta calcinatione poſſet & omne quidem Acidum excuti; verùm, cum quædam cauſticitas requiratur in hac Calce, ſubſiſtimus, dum ſtratum ſuperius acquiſivit colorem aurantium.

Ex hoc præparationis modo patet, cauſticitatem hujus Remedii pro vario calcinationis gradu variam & ſic admodum incertam eſſe: ob hanc rationem, non obſtante celebrium Virorum authoritate, ad uſus internos idem non credimus adhibendum.

Externè corrodit, & adhibetur ad carnes ſpongioſas abſumendum, ac ulcera lardacea, præſertim venerea, deter-

gendum. Ad hos uſus Unguento Baſiliconis, vel Axungiæ immiſcetur. Grana octo, aut decem unciæ uni Axungiæ vel Butyri recentis inſulſi exactiſſimè immixta Unguentum Ophthalmicum *præſtantiſſimum conſtituunt.*

PLUMBUM USTUM.

Rec. Plumbi . . . . quant vis: cochleari ferreo immiſſum fundatur in igne: apparebit in ejus ſuperficie Calx griſea, quæ auferatur: protracta fuſione denuo apparebit talis Calx; eam adde priori; atque ſic perge, donec tibi ſit ſufficiens Calcis copia, quam cribro dein a particulis plumbeis non calcinatis ſegrega.

Tamquam exſiccans, adſtringens ad uſus externos adhibetur.

PULVIS ALGAROTH, ſive MERCURIUS VITÆ.

Rec. Butyri Antimonii . . . . quant. vis: committe vaſi vitreo, & affunde magnam Aquæ puræ copiam: præcipitabitur pulvis albus, quem Aqua calida ad perfectam edulcorationem ablue, & ſicca.

Ut Regulus Antimonii in Acido Salis diſſolutus maneat, poſtulat id valde concentratum: affuſâ Aquâ verò adeò debilitatur, ut nexus Regulum inter & Acidum tollatur: hinc Reguli ſub forma Calcis præcipitatio.

Emeticum eſt violentiſſimum, quod in medecina non adhibetur, & quod, cùm nequidem particulam Mercurii contineat, perperam Mercurius vitæ *appellatur. Cum Tartaro combinatus conſtituit* Tartarum Emeticum MACQUERI.

TURPETHUM MINERALE.

Rec. Vitrioli Mercurii . . . . quant. placet: redigatur in pulverem in mortario vitreo, & immitte in Aquæ tepidæ, vaſe terreo non vitreato contentæ, ſufficientem quantitatem: præcipitabitur pulvis flavus, quem, decantato ſupernatante liquore, Aqua ebulliente edulcora, dein ſicca, & in lagena vitrea aſſerva.

Quum Vitriolum Mercurii multùm ſaturationem excedens Acidum requirat, ut in Aqua diſſolvatur, ab ea hìc decomponitur, & Mercurius ſub forma Calcis præcipitatur: parvam tamen Vitrioli Mercurii non decompoſiti quantitatem, eo ſemper minorem quo magis hoc Sal exſiccatum fuerit, Aqua ablutionis continet, ex qua Mercurius præcipitatione obtineri poteſt.

Patet ergo incertæ virtutis Remedium eſſe: ab aliquibus tamen ad granum unum alterumve laudatur tamquam alterans. In majori doſi ordinariò emeſim producit. Tamquam præſtantiſſimum Remedium adversùs hydrophobiam commendatum eſt, & revera a granis ſex ad ſcrupulum unum, canibus preſertim, videtur ſe efficax præſtitiſſe: illi tamen ſoli in diro hoc morbo non fidendum; ſed ſemper demorſa pars cum nidulante veneno quantocyus cauſtico deſtruatur.

VITRUM ANTIMONII.

Rec. Antimonii pulveriſati . . . . libr. unam: extendatur in vaſe fictili non vitreato, parum profundo, &

eo ignis gradu, qui ſufficit, ut fumos ſulphureos eructet, ſub aſſidua agitatione calcinetur, donec Calcem exhibeat griſeam, fumos emittentem ampliùs nullos: hæc Calx dein indita crucibulo dupli capaci, operculo tegendo, igne primò leni, dein ſenſim aucto urgeatur, donec fluat in Vitrum, quod, omni ceſſante tumefactione, ſupra laminam æneam politam & calefactam effundatur.

Si Antimonium ſub calcinatione, fortè nimio adhibito calore, in grumos coëat, removeatur ab igne, & teratur denuo in pulverem, priuſquam calcinatio continuetur.

Legitimæ vitrificationis indicium habetur, ſi fuſa maſſa adhæreſcit virgæ ferreæ ei immiſſæ & Vitri vulgaris adinſtar in filum duci queït: porrò requiritur, ut pellucida ſit & dilutè hyacinthini coloris. Ut Antimonii Vitrum his dotibus inſtructum acquiramus, conveniens præviæ calcinationis gradus accuratè obſervandus eſt; quod verò non adeò facilè ſemper fit: ſæpè enim vel calcinatio nimis protrahitur, vel ex oppoſito juſto citiùs finitur, & tum Calx vel probam fuſionem renuit, vel materiem fluidam, opacam, nec in fila ductilem exhibet: in utroque caſu tamen bonum adhuc Vitrum obtineri poteſt, ſi nempe in priori adjiciatur parum Antimonii crudi, quo neceſſaria doſis Sulphuris & Phlogiſti Calci reſtituatur; in poſteriori verò ignis imminuatur, &, ablato operculo, vaporibus ſulphureis ſuperfluis exitus concedatur.

Per ſe non præſcribitur; nam emeticum eſt violentiſſimum & ob indiſſolubilitatem periculoſiſſimum. Hæc vis, ut etiam

color hyacinthinus, a Phlogiſto adhuc inhærente videtur pendêre; nam in foco ſpeculi ardentis calcinatum albeſcit, & fit iners Antimonium diaphoreticum. Quædam ejus præparata, ut Aqua benedicta Rulandi, *digeſtione cum vino facta,* Syrupus Emeticus &c., *olim in officinis proſtabant. Hæc omnia, cum illis tartaro emetico aliiſque facilè ſuppleri poſſit, ne entia ſine neceſſitate multiplicentur, e Pharmacopœa ejecimus, & hoc medicamentum pro ſola præparatione* Tartari Emetici *retinuimus.*

Si Ceræ dragmæ uni in cocleari ferreo fuſæ addatur uncia una hujus Vitri in Tenuiſſimum pulverem redacti; dein maſſa liquetur leni igne, & optimè miſceatur, naſcitur Vitrum Antimonii Ceratum, *ob interpoſitam Ceram priori mitius redditum, & quod aliqui, a grano uno ad quindecim datum, potentiſſimum alterans crediderunt, ac præſertim tamquam ſpecificum adversùs dyſſenteriam laudarunt.*

R E G U L I.

REGULUS ANTIMONII JOVIALIS.

Rec. Reguli Antimonii ſimplicis . . . . . unc. ſex:
Stanni malaccenſis . . . . unc. tres,
in Crucibulo optimè colliquata effundantur in conum fuſorium.

Soli præparationi Antihectici Poterii *inſervit.*

REGULUS ANTIMONII SIMPLEX.

Rec. Antimonii crudi . . . . unc. octo,
Tartari . . . . unc. fex,
Nitri . . . . unc. tres:
pulverifata mifceantur, & mifcelam Crucibulo candenti cochleatim ingerendo, fiat detonatio, qua peracta, intendatur ignis, ut maffa fundatur: dein effunde in conum fuforium febo illitum, vel frigefcat materies in ipfo Crucibulo, eoque confracto, Regulum a fuperftratis fcoriis fepara.

Major inflammabilis Tartari pars vertitur in carbonem, qui Antimonii fubftantiæ regulinæ fufficiens, quo forma metallica appareat, fuppeditat Phlogiftum; pars altera, & Sulphuris Antimonii portio, detonant cum Nitro: inde exoritur, præter Tartarum Vitriolatum, Alkali fixum vegetabile; hoc cum reliquo Antimonii Sulphure conftituit Hepar Sulphuris, quod fe Regulo Antimonii faturat: hinc patet fcorias conftare Tartaro vitriolato & Hepate Sulphuris antimoniato.

Stella, quam plures in hujus Reguli fuperficie defiderant, & quæ nihil aliud eft quam hujus femimetalli cryftallifatio, perfecta materiæ fufione atque ejus lenta refrigeratione conftanter obtinetur.

Ad ufum Medicum non adhibetur; chemicum vide fupra.

MEDICAMENTA QUÆDAM USUS TEMPORE PARANDA.

AQUA LAXATIVA.

Rec. Foliorum Sennæ . . . . . . unc. unam ſemis,
Seminis Carui contuſi . . . . . . drachm. unam:
infundantur per aliquot horas in vaſe clauſo cum
Aquæ bullientis . . . . pint. ſemis:
in infuſo dein diſſolve
Mannæ ſicilienſis . . . . unc. quatuor,
Cremoris Tartari . . . . drachm. duas,
& cola.

Ad uncias quatuor, quinque, ſex pro adulto mite & jam familiare purgans eſt.

SPECIES PRO CATAPLASMATE EMOLLIENTE.

Rec. Herbæ Malvæ,
Florum Meliloti,
Radicum Altheæ . . . . ana libr. duas:
fiat pulvis groſſus, cui adde
Farinæ Fœni græci,
- - - - Seminis Lini . . . . . . ana libr. unam.

Titulus vires exprimit.

CATAPLASMA MATURANS PLENCKII.

Rec. Farinæ Lini . . . . unc. quatuor,
Gummi Galbani, Vitello Ovi ſoluti . . unc. unam,
Pulpæ Ceparum ſub cineribus aſſatarum . dragm. duas,
Fermenti Panis . . . . unc. duas,
Unguenti Baſilici . . . . unc. unam:
Olei Olivarum . . . . quant. ſatis,
fiat Cataplaſma.

Tumoribus frigidis lentè ſuppurantibus applicatur.

DECOCTUM ALBUM.

Rec. Raſuræ Cornu Cervi,
Micæ Panis albiſſimi . . . . ana unc. unam:
coque in
Aquæ pluvialis . . . . pint. tribus
ad . . . . pint. duas:
& in colatura diſſolve
Gummi arabici . . . . dragm. duas,
Sacchari . . . . unc. ſemis.

Demulcet, obvolvit; leve nutrimentum eſt. Convenit pro potu in diarrhæa, dyſſenteria & ubicumque acre obvolvi, ac partes ſolidæ ab ejus ſtimulo defendi debent.

DECOCTUM AMARUM.

Rec. Radicis Gentianæ . . . . dragm. duas:
coque cum

Aquæ

Aquæ pluvialis . . . . pint. duabus ſemis
ad . . . . pint. duas:
tum adde

Herbæ Chamædrys . . . . dragm. ſex,
Flavedinis Corticum Citri recentis . dragm. duas,
& infunde vaſe clauſo, donec Decoctum refrixerit, quod dein cola.

Pro viribus hujus decocti, quod infuſione flavedinis Corticum Citri multò gratius redditur, vide pag. 80. GENTIANÆ RADIX.

DECOCTUM CARMINATIVUM PRO ENEMATE.

Rec. Baccarum Juniperi,
Seminum Aniſi;
- - - - - Carui. . . . . . . ana dragm. duas:
contuſa coquantur ex
Aquæ pluvialis. . . . . unc. quindecim
ad . . . . pint. ſemis,
& in colatura diſſolvatur
Saponis veneti . . . . unc. ſemis.

Titulus uſum & vires exprimit.

DECOCTUM COMMUNE, ſive PTISANA COMMUNIS.

Rec. Hordei mundati . . . . unc. duas,
Radicis Graminis inciſæ . . . . . unc. unam:
coque in

Aquæ pluvialis . . . . pint. quinque
ad . . . . pint. quatuor,
ſub finem adde

Radicis Liquiritiæ raſæ & inciſæ . . . unc. ſemis:
dein cola.

Potum demulcentem, in omnibus morbis utilem & familiarem, conſtituit.

DECOCTUM DIURETICUM.

Rec. Radicum Petroſelini,
- - - - - Fœniculi,

Fructuum Alkekengi . . . . ana unc. unam:
inciſa coquantur in

Aquæ pluvialis . . . . . . pint. duabus ſemis
ad . . . . pint. duas:
ſub finem addatur

Radicis Liquiritiæ inciſæ . . . . . unc. ſemis:
in colatura dein diſſolvatur

Nitri depurati . . . . dragm. una.

Leni ſtimulo, non particulari vi in vias urinarias agere, & in quibuſdam caſibus titulum mereri poteſt. Saltem acribus, calidis, incendiariis, qualia in hunc finem plerumque adhibentur, utpote in omni caſu innocuum præferri debet.

DECOCTUM EMOLLIENS AD ENEMA.

Rec. Herbæ Malvæ,

Florum Chamomillæ . . . . . ana unc. ſemis:

Seminis Lini contusi . . . . unc. unam:
coque in
Aquæ . . . . unc. octodecim
ad . . . . pint. semis:
in colatura dissolve
Mellis communis . . . . unc. unam.

Usus & vires in titulo exprimuntur.

DECOCTUM HORDEI.

Rec. Hordei perlati . . . . unc. tres,
coque cum
Aquæ pluvialis . . . . pint. quinque
ad . . . . pint. quatuor:
colentur.

Demulcet, obvolvit, leniter nutrit.

DECOCTUM LIGNORUM.

Rec. Rasuræ Ligni Guajaci . . . . . . unc. tres,
- - - - - - - - - Juniperi,
Radicum Bardanæ,
- - - - - Chinæ,
- - - - - Sarsaparillæ . . . . ana unc. unam:
incisa coquantur ex
Aquæ pluvialis . . . . pint. octo
ad . . . . pint. quatuor,
sub finem coctionis addantur
Rasuræ Ligni Sassafras,

Radicis Liquiritiæ . . . . . . ana unc. ſemis,
Seminis Aniſi . . . . dragm. duæ:
deinde colentur.

Vires vide pag. 52. Datur ad uncias quatuor, ſex, aut octo, bis vel ter de die.

DECOCTUM RESOLVENS HAËNII.

Rec. Radicum Graminis,
- - - - - Taraxaci . . . . . . ana unc. duas:
inciſa coquantur ex
Aquæ pluvialis . . . . pint. tribus
ad . . . . pint. duas:
in colatura diſſolve
Salis polychreſti . . . . unc. ſemis,
& adde
Oximellis ſimplicis . . . . unc. quatuor.

In Viſcerum obſtructionibus, ad libras duas vel tres quotidie, pilulis ſaponaceis reſolventibus ejuſdem Authoris optimo cum effectu jungitur.

GELATINA CORNU CERVI.

Rec. Raſuræ Cornu Cervi . . . . libr. ſemis,
Aquæ pluvialis . . . . pint. tres:
coquantur in vaſe negligentiùs clauſo, donec parvæ ex decocto exemptæ & refrigeratæ portioni ſit conſiſtentia ſpiſſa, tremula, digitis non adhærens: fiat tum colatura, cui addantur

Syrupi e Succo Citri . . . . unc. tres,
Spiritus Corticum Citri . . . . . gutt. triginta;
& reponantur in loco frigido.

Demulcens & leve nutrimentum eſt, quod tamquam tale in omnibus ferè morbis olim adhibebatur; ſed ob rationes pag. 60. dictas jam ferè eviluit.

INFUSUM HÆMORRHOIDALE.

Rec. Foliorum Sennæ . . . . unc. unam;
Rhabarbari minutim inciſi . . . . dragm. unam:
affunde
Aquæ bullientis . . . . pint. unam,
& fiat vaſe clauſo per aliquot horas infuſio: in infuſo dein diſſolve
Sacchari communis . . . . unc. duas,
& coletur.

Ad uncias ſex vel octo exhibitum alvum laxat: ſic canalem inteſtinalem evacuando circulum per ſyſthema venæ portarum liberiorem reddit, & infarctum vaſorum hæmorrhoidalium, qui ſæpe etiam à fæcibus in inteſtino recto accumulatis pendet, diminuit. Non alia vi titulum meretur.

LOCH ALBUM PECTORALE.

Rec. Pulveris Gummi tragacanthæ . . grana ſexdecim,
Syrupi Amygdalini . . . . unc. duas,

Syrupi Papaveris albi . . . . . . unc. ſemis: triturentur in mortario marmoreo ſenſim immiſcendo

Olei Amygdalarum dulcium . . . . unc. unam, donec Miſcelæ ſit conſiſtentia mucilaginis: dein ſub continua agitatione addantur

Aquæ puræ. . . . . unc. quatuor.

Tamquam demulcens, obvolvens, paregoricum in morbis pectoris adhiberi ſolet. Has vires feliciùs in morbis primarum viarum exſereret.

MUCILAGO GUMMI ARABICI.

Rec. Pulveris Gummi arabici . . . . . . unc. ſemis: teratur in mortario lapideo, ſenſim affundendo

Aquæ ferventis . . . . unc. unam, donec miſcela gelatinam referat: deinde prematur per linteum.

Eodem modo fit e Gummi Tragacanthæ dragma una & Aquæ fervidæ unciis duabus *Mucilago Gummi Tragacanthæ.*

Demulcent, obvolvunt, nutriunt.

MUCILAGO, ſive GELATINA SALEP.

Rec. Pulveris Radicis Salep . . . . . dragm. tres: coque leni calore, ut évitetur empyreuma, cum

Aquæ pluvialis. . . . . . . unc. octodecim

ad . . . . pint. ſemis,
& exprime per linteum.

Viribus à præcedenti non differt. Omnes ad libras aſſumi poſſunt.

TINCTURA RHEI SALINA.

Rec. Radicis Rhabarbari minutim inciſæ . dragm. tres,
Tartari tartariſati . . . . dragm. duas:
vaſi terreo immiſſis affunde
Aquæ bullientis . . . . unc. novem,
& digere leni calore horas quatuor: dein cola.

Aperiens, reſolvens, laxans eſt. Doſis pro vario Medici intento varia eſt & etiam ad ſex vel octo uncias extendi poteſt.

VINUM ANTISCORBUTICUM.

Rec. Radic. recent. Raphani ruſticani . . unc. quatuor,
Folior. recent. Cochleariæ,
- - - - - - - - - Naſturtii aquatici,
- - - - - - - - - Beccabungæ,
- - - - - - - - - Fumariæ,
Seminis Sinapi . . . . ana unc. duas,
Salis ammoniaci . . . . unc. unam:
inciſa & contuſa macerentur per octiduum in vaſe probè clauſo, ſubinde agitando, cum
Vini albi generoſi . . . . pint. ſex:
dein colentur.

Ad uncias tres vel quatuor, bis vel ter quotidie ſumptum in ſcorbuto frigido præſtantiſſimum remedium eſt.

VINUM SCILLITICUM.

Rec. Scillæ ſiccatæ, conſciſſæ,
Pulveris craſſi Cinnamomi . . . ana unc. unam,
- - - - - - - - Radicis Helenii. . ſcrup. quatuor:
digerantur leni calore horas viginti quatuor in
Vini albi generoſi . . . . pint. una:
dein colentur.

Vires præſertim habet a Scilla, quas vide in Materia Medica.

FINIS.

INDEX.

Arſenici,

Caruum,

Kamille

Plantago

Spiritus

Thymus

Dubitari non potest, quin PHARMACOPŒA GANDAVENSIS solertissimo præstantium virorum labore renovata, multisque vigiliis concinnata, nostratibus utilissima futura sit.

Dabam Gandæ 1. Julii 1786.

Æ. F. DE GRAVE, *L. C.*

L. B. DE HAVESKERCKE, *L. C. R.*

E R R A T A.

Pag. 22. *lin.* 26. - - - colore *leg.* calore

Pag. 252. *lin.* 17. - - - pint. duas, *leg.* pint. tres,

Pag. 296. *lin.* 3. - - - unc. tres, *leg.* unc. quatuor,

Pag. 325. *lin.* 20. - - - adhitum *leg.* adhibitum

Pag. 420. *lin.* 5. - - - 307. *leg.* 305.

emplast epispastic

℞ ceræ flav ℥iij

terebint Venet ℥iij

Pulv Cantharid ℥iij

— camphor ʒj

— gum [illegible] ʒij

M. f. S. A. [illegible] emplast

℞ Mercur viv ℥j

terebinth venet ʒiij

Dried [illegible] add Pulv

Rad ℥ij [illegible]